

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PARLAMENTNÝ INŠTITÚT
Oddelenie parlamentného výskumu a vzdelávania

PARLAMENTNÁ ŠTÚDIA

č. 1/2017

**ROKOVANIE NR SR O NÁVRHOCH
ÚSTAVNÝCH ZÁKONOV O ZRUŠENÍ
NIEKTORÝCH ROZHODNUTÍ O AMNESTII
II. DIEL
V. — VII. volebné obdobie**

Vypracovali: JUDr. Milan Hodás, PhD., JUDr. Eva Panenková, JUDr. Peter Vodráška
Oddelenie parlamentného výskumu a vzdelávania, Odbor Parlamentný inštitút K NR SR

Schválil: JUDr. Milan Hodás, PhD., riaditeľ Odboru Parlamentný inštitút K NR SR

Marec 2017

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Parlamentného inštitútu a autorov.

Anotácia

Predložená parlamentná štúdia rozoberá právny inštitút amnestie, tak ako je upravený v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky, analyzuje jeho obsah a formy a sumarizuje amnestie udelené prezidentom Slovenskej republiky v období po vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Analýza aktuálnej právnej úpravy inštitútu amnestie v podmienkach Slovenskej republiky je doplnená stručným všeobecno-teoretickým výkladom a rámcovými definíciami pojmového aparátu inštitútu amnestie a s ním súvisiacich pojmov. Parlamentná štúdia ďalej zachytáva všetky návrhy ústavných zákonov o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii z roku 1998, ktoré sú uvedené podľa jednotlivých volebných období spolu aj s grafickým vyjadrením politického zloženia zastupiteľského zboru v danom volebnom období. Okrem toho je táto štúdia doplnená o texty rozpráv k jednotlivým parlamentným tlačiam a o ďalšie grafy zobrazujúce politickú vôľu vyjadrenú hlasovaním poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Predkladany materiál zároveň ponúka v prílohách autentické dokumenty k predmetným návrhom ústavných zákonov o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii z roku 1998, poskytnuté oddelením Parlamentného archívu Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky.

Kľúčové slová

amnestia, formy amnestie, kontrasignácia, milosť, netrestná amnestia, návrh ústavného zákona, hlasovanie, rozprava

OBSAH

Úvodné slovo	6
Teoreticko-právne vymedzenie	7
V. VOLEBNÉ OBDOBIE 2010 – 2012	18
PARLAMENTNÁ TLAČ 366.....	3
A. Dátum doručenia návrhu:	3
B. Navrhovatelia	3
C. I. Čítanie	3
C.1 Rozprava v I. čítaní k tlač 366 na 18. schôdzi NR SR dňa 31. mája 2011	3
C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlač 366 na 18. schôdzi NR SR dňa 31. mája 2011	9
D. II. Čítanie.....	10
D.1 Rozprava v II. čítaní k tlač 366 na 28. schôdzi NR SR dňa 3. februára 2012.....	10
D.2 Hlasovanie v II. čítaní o tlač 366 na 28. schôdzi NR SR dňa 3. februára 2012	12
D.3 Uznesenie NR SR č. 794 z 3. februára 2012	13
VI. VOLEBNÉ OBDOBIE 2012 – 2016	17
PARLAMENTNÁ TLAČ 1240.....	19
A. Dátum doručenia návrhu:	19
B. Navrhovatelia	19
C. I. Čítanie	19
C.1 Rozprava v I. čítaní k tlač 1240 na 48. schôdzi NR SR dňa 17. marca 2015.....	19
C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlač 1240 na 48. schôdzi NR SR dňa 17. marca 2015	37
C.3 Uznesenie NR SR č. 1645 zo 17. marca 2015	38
VII. VOLEBNÉ OBDOBIE (2016 – aktuálne)	41
PARLAMENTNÁ TLAČ 37.....	43
A. Dátum doručenia návrhu:	43
B. Navrhovatelia	43
C. I. Čítanie	43
C.1 Rozprava v I. čítaní k tlač 37 na 3. schôdzi NR SR dňa 28. apríla 2016.....	43
C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlač 37 na 3. schôdzi NR SR dňa 28. apríla 2016.....	64
C.3 Uznesenie NR SR č. 38 z 28. apríla 2016	65
PARLAMENTNÉ TLAČE 318 a 340	69
A.1 Dátum doručenia návrhu (tlač 318):	69

A.2 Dátum doručenia návrhu (tlač 340):	69
B.1 Navrhovatelia (tlač 318).....	69
B.2 Navrhovatelia (tlač 340).....	69
C. I. Čítanie	69
C.1 Zlúčená rozprava v I. čítaní k tlačiam 318 a 340 na 11. schôdzi NR SR	69
dňa 6. decembra 2016.....	69
C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlačoch 340 a 318 na 11. schôdzi NR SR	108
dňa 6. decembra 2016.....	108
C.3 Uznesenie NR SR č. 378 zo 6. decembra 2016	110
D. II. Čítanie.....	114
D.1 Rozprava v II. čítaní k tlaču 340 na 12. schôdzi NR SR dňa 2. februára 2017.....	114
<i>Prílohy</i>	115

Úvodné slovo

Len máloktorý problém vyvolal takú rozsiahlu spoločenskú diskusiu ako otázka zrušenia amnestie/amnestií. A riešenie máloktorého spoločenského problému generuje toľko nadväzujúcich otázok a významných ústavnoprávnych konotácií. Otvára sa otázka deľby moci, otázka limitov ústavodarcu, či otázka homeostázy spoločnosti. Zaznieva argumentácia právnymi princípmi ako spravodlivosť, právna istota, ako aj argumentácia rýdzo etická. I keď nemožno opomenúť, že i právo samotné má a musí mať významný etický rozmer. Výstižne to vyjadrujú slová rímskeho právnika Publia Iulia Celsa: „*Ius est ars boni et aequi*“ (právo je umenie dobrého a spravodlivého). Právo v kontexte predvídateľnosti pravidiel predstavuje významný prvok integrujúci spoločnosť. A práve akcent právneho poriadku na stabilitu, na dodržiavanie a nemennosť pravidiel (zákaz retroaktivity, právna istota) zabezpečuje spomínanú homeostázu spoločnosti. Zároveň je však potrebné pamätať i na hodnotovú orientáciu právnych noriem. Bez hodnotového stotožnenia sa spoločnosti s právnymi normami začínajú byť právne normy obsolétne. Veľmi výstižne to vyjadruje nemecký právnik a filozof Gustav Radbruch: „*Štyri prastaré príslovia nám názorne vysvetľujú posledné princípy práva a súčasne silné napätie, ktoré medzi nimi panuje. Prvé znie: Salus populi suprema lex esto,¹ ale druhé naň odpovedá: Iustitia fundamentum regnorum² – teda, nie že obecné blaho je najvyšším cieľom práva, ale spravodlivosť. Nie táto nadpozitívna spravodlivosť, ale spravodlivosť pozitívna - zákonnosť je tou, o ktorej tretie príslovie hovorí: Fiat iustitia, pereat mundus³ – totiž, že nezlomnosť zákona samotná stojí vysoko nad obecným blahom. A na to štvrté príslovie reaguje takto: Summum ius, summa iniuria⁴ – teda, že striktná aplikácia zákona môže často viesť k tej najhoršej nespravodlivosti. Teda: obecné blaho, spravodlivosť a právna istota sú najvyššie ciele práva, ale nie v príjemnej zhode, ale v príkrom rozpore voči sebe navzájom.*“⁵ Zdá sa, že pri riešení problému zrušenia amnestie/amnestií sa parlament nachádza medzi Scyllou spravodlivosti a Charybdou právnej istoty. Ako hovorí Rainer Maria Kiesow, ... tragikou práva je musieť dávať odpoveď aj tam, kde neprestáva príval otázok... .

Milan Hodás

---

¹ Blaho ľudu je najvyšším zákonom.

² Spravodlivosť je základom štátov.

³ Nech je spravodlivosť, aj keby mal svet zahnúť.

⁴ Zvrchované právo býva zvrchovaným bezprávním.

⁵ RADBRUCH, G.: O napětí mezi účely práva, Praha: Wolters Kluwer 2012, s. 95.

Teoreticko-právne vymedzenie

Súčasná podoba právnej úpravy udeľovania amnestie v slovenskom právnom poriadku je v podstate totožná s predchádzajúcimi historickými právnymi úpravami, čo vyplýva z pomerne stabilnej úpravy existencie a uplatňovania s tým súvisiaceho oprávnenia prezidenta vyhlásiť amnestiu. Legálna definícia pojmu amnestia, ako definícia uvedená priamo v právnom predpise, a teda definícia, ktorá je právne záväzná, v slovenskom právnom poriadku neexistuje.

Právny inštitút amnestie je v Slovenskej republike upravený v niekoľkých právnych predpisoch. Najdôležitejšiu právnú úpravu predstavuje **Ústava Slovenskej republiky** (ďalej len „Ústava“), podľa ktorej oprávnenie udeľovať amnestiu vyplýva z ustanovenia čl. 102 písm. j) Ústavy, v zmysle ktorého prezident *odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahľadá odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie*. Tento rozsah právomoci má prezident od účinnosti ústavného zákona č. 90/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorý zúžil pôvodnú právomoc prezidenta⁶ rozhodnúť o abolícii, tak ako ju upravovala Ústava v roku 1992, z dôvodu potenciálnej možnosti zneužitia.

Čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy priznáva prezidentovi právomoc

- odpustiť trest uložený súdom v trestnom konaní,
- zmierniť trest uložený súdom v trestnom konaní,
- zahľadiť odsúdenie formou individuálnej milosti,
- zahľadiť odsúdenie formou amnestie.

Odpúšťanie a zmiernenie trestov uložených súdmi v trestnom konaní patrí medzi právomoci prezidenta, ktoré môže uplatniť na základe vlastnej úvahy, tzn. nie je viazaný na predchádzajúci návrh či inú formu spolurozhodovania iného ústavného orgánu (napr. niektoré menovacie právomoci a odvolávanie z funkcií). Každé vyhlásenie amnestie prezidentom má svoje dôvody, ktoré prezident ako autor amnestie uvádza, a je len na ňom, ktoré dôvody uvedie a ktorý dôvod bude považovaný pri vyhlásení konkrétnej amnestie za hlavný.

Súčasťou zmeny Ústavy v roku 2001 bolo aj zavedenie kontrasignácie rozhodnutia prezidenta o udelení amnestie alebo milosti predsedom vlády Slovenskej republiky alebo príslušným ministrom (čl. 102 ods. 2 Ústavy), pričom zodpovednosť za kontrasignované rozhodnutie neznáša predseda vlády Slovenskej republiky alebo príslušný minister, ale znáša ju vláda.

V zmysle ustanovenia čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy prezident Slovenskej republiky *„odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahľadá odsúdenia formou individuálnej milosti alebo amnestie“*. Ústava teda hlave štátu zveruje možnosť rozhodnúť o agrácii a rehabilitácii, a to vo forme amnestie alebo milosti.

Ustanovenie čl. 102 ods. 2 písmeno j) Ústavy má presah do systému trestného zákonodarstva, pretože amnestia udelená v zmysle uvedeného ustanovenia Ústavy bezprostredne spúšťa postupy podľa trestného práva, ktoré s udelením amnestie súvisia. Právne účinky amnestie udelené prezidentom Slovenskej republiky podľa čl. 102 ods. 2 písm. j) Ústavy

---

⁶ Znenie ustanovenia čl. 102 ods. 1 písm. i) pred účinnosťou ústavného zákona č. 90/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.: *Prezident Slovenskej republiky udeľuje amnestiu, odpúšťa a zmierňuje tresty uložené trestnými súdmi a nariaďuje, aby sa trestné konanie nezačínalo, alebo aby sa v ňom nepokračovalo, a zahľadá tresty.*

sa prejavujú v tých ustanoveniach právneho poriadku, ktoré upravujú postup orgánov, pre ktoré je rozhodnutie prezidenta republiky záväzné.

V trestnoprávnej rovine je amnestia upravená **Trestným poriadkom** najmä v Piatej hlave *Udelenie milosti a použitie amnestie* Štvrtej časti *Zahľadenie odsúdenia* (§§ 472 – 476); **Trestný zákon** obsahuje ustanovenie súvisiace s amnestiou v Tretej hlave *Zánik trestnosti a trestu* Prvej časti (§ 92).

Z uvedeného vyplýva, že vzťahy vznikajúce udeľovaním, vyhlasovaním a aplikáciou amnestie v praxi možno rozdeliť do dvoch nadväzujúcich častí. Prvá časť je tvorba rozhodnutia o udelení amnestie do momentu vyhlásenia amnestie, pričom ide výkon právomocí prezidenta Slovenskej republiky udeľovať amnestiu, a teda realizáciu Ústavy. Druhá časť predstavuje samotnú realizáciu rozhodnutia o udelení amnestie a túto zabezpečujú najmä orgány činné v trestnom konaní prostredníctvom trestno-právnych noriem a trestno-procesných noriem.

Amnestia sa nemusí vzťahovať len na páchatel'ov trestných činov ale aj priestupkov; potom je označovaná ako tzv. **netrestná amnestia**. Podľa ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov amnestiu vo veciach priestupkov, ktorých prejednávanie patrí do pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky, udeľuje vláda Slovenskej republiky uznesením, ktoré sa vyhlasuje v Zbierke zákonov, z čoho vyplýva dôsledok, že priestupok nemožno prejednať, prípadne uloženú sankciu alebo jej zvyšok vykonať, ak sa na priestupok vzťahuje amnestia.

Pre úplnosť upozorňujeme na rozdiely medzi právnym inštitútom **amnestie** a právnym inštitútom **milosti**. Medzi oboma právnymi inštitútmi existujú rozdiely, z ktorých medzi najvýznamnejšie patria nadobúdanie právneho účinku, ich účel a spôsob ich udeľovania.

Pokiaľ rozhodnutie prezidenta o amnestii je platné až po jeho podpise predsedom vlády alebo ním povereným členom vlády, rozhodnutie prezidenta o milosti vyvoláva bez ďalšieho právny účinok.

Ďalší rozdiel je v účele medzi amnestiou a milosťou, tzn. pokiaľ amnestia sa udeľuje na konkrétny druh právoplatne uloženého trestu alebo na povahu trestného činu alebo výmeru trestu, milosť sa udeľuje osobe, pričom nie je podstatné, aký trestný čin spáchala. V porovnaní s milosťou je amnestia hromadným aktom, ktorá sa udeľuje vždy neurčitému počtu osôb.

Rozdiel medzi amnestiou a milosťou je aj v spôsobe ich udelenia, pretože pokiaľ rozhodnutie o amnestii sa uverejňuje v Zbierke zákonov (tzn. vyhlasuje), rozhodnutie o udelení milosti je individuálnym akt aplikácie práva, ktorý sa v Zbierke zákonov neuverejňuje.

*

Prezident Slovenskej republiky udelil amnestiu päťkrát, a to rozhodnutím č. 81/1993 Z.z. pri príležitosti jeho zvolenia za prezidenta Slovenskej republiky, rozhodnutím č. 172/1999 Z.z. pri príležitosti jeho zvolenia za prezidenta Slovenskej republiky občanmi v prvých priamych voľbách, rozhodnutím č. 438/2000 Z.z. pri príležitosti končiaceho sa jubilejného roka 2000, rozhodnutím č. 363/2004 Z.z. pri príležitosti jeho zvolenia za prezidenta Slovenskej

republiky a rozhodnutím č. 1/2013 Z.z. pri príležitosti 20. výročia vzniku samostatnej Slovenskej republiky.

Predseda vlády Slovenskej republiky v čase, keď vykonával právomoci prezidenta, udelil amnestiu trikrát, a to rozhodnutím č. 55/1998 Z.z. pri príležitosti 5. výročia vzniku Slovenskej republiky ako príspevok k dosiahnutiu občianskeho zmieru a v záujme odstránenia možných zdrojov napätia v spoločnosti, rozhodnutím č. 214/1998 Z.z. v záujme odstránenia sporov o výklad rozhodnutia o amnestii z 3. marca 1998, uverejneného pod č. 55/1998 Z.z., a rozhodnutím č. 375/1998 Z.z. v záujme odstránenia sporov o ústavnosť rozhodnutia o amnestii z 3. marca 1998, uverejneného pod č. 55/1998 Z.z., a rozhodnutia o amnestii zo 7. júla 1998, uverejneného pod č. 214/1998 Z.z.

Rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky sa stali príčinou sporu, ktorého predmetom sa stala možnosť zrušenia už raz udelenej amnestie. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto spore podal výklad,⁷ podľa ktorého *„Právom prezidenta Slovenskej republiky upraveným čl. 102 ods. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je aj oprávnenie prezidenta Slovenskej republiky akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“* Ústavný súd v svojom rozsiahlom odôvodnení medziiným ďalej uviedol, že *„Ak naráža efektívnosť právneho systému pri aplikovaní oprávnení subjektmi, ktoré nimi disponujú, na prekážky vytvorené chybnými prezumpciami nie je to téma na riešenie otázok de lege lata ale de lege ferenda.“*

Národná rada Slovenskej republiky sa návrhmi ústavných zákonov na zrušenie amnestií z roku 1998, vyhlásených predsedom vlády v čase, keď vykonával právomoci prezidenta zaoberala v svojom II. volebnom období trikrát (parlamentné tlač 520, 772 a 1427), v III. volebnom období jedenkrát (parlamentná tlač 1131), vo IV. volebnom období dvakrát (parlamentné tlač 103 a 783), v V. volebnom období jedenkrát (parlamentná tlač 366) a v VI. volebnom období jedenkrát (parlamentná tlač 1240).

V prebiehajúcom VII. volebnom období Národnej rady Slovenskej republiky boli do dátumu dokončenia tejto informácie podané dva návrhy na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Na 3. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky bol podaný návrh na vydanie *ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii* (parlamentná tlač 37) a na 11. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky bol okrem návrhu na vydanie *ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii* (parlamentná tlač 318) podaný aj návrh *Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998* (parlamentná tlač 340).

*

Z teoreticko-právneho hľadiska je normatívnym obsahom pojmu amnestia zánik trestnosti a aj zánik realizácie dôsledkov trestného stíhania. Právo udeľovať amnestiu a milosť patrí k tradičným prerogatívam hlavy štátu. Inštitút amnestie a milosti je napriek istým

---

⁷ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 30/1999 z 28. júna 1999 zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 182/1999 Z.z.

modifikáciám zachovaný vo všetkých krajinách, s ktorými je vhodné Slovenskú republiku porovnávať.

Z teoreticko-právneho hľadiska môže byť **amnestia** vyhlásená formou abolície, agrácie a rehabilitácie.

Abolícia znamená neprípustnosť trestného stíhania (tzn. aby sa trestné konanie nezačínalo, alebo aby sa v ňom nepokračovalo) a predstavuje trestno-procesné ustanovenie. Ide o výsadné právo právo hlavy štátu, ktorému nezodpovedá subjektívne právo konkrétnej osoby na aboličné rozhodnutie; je značným zásahom moci výkonnej do moci súdnej, keďže ešte pred právoplatným rozhodnutím a o vine a treste môže byť trestné stíhanie zastavené, resp. vôbec nezačne;

Agráciou, ktorá nie je v porovnaní s abolíciou trestno-procesným ustanovením, sa odpúšťa nevykonaná časť trestu alebo celý trest uložený súdom; predstavuje zásah do moci súdnej až po právoplatnom rozhodnutí súdu. Ide o výsadné právo právo hlavy štátu, ktorému nezodpovedá subjektívne právo konkrétnej osoby na agraciačné rozhodnutie.

Rehabilitácia ako forma amnestie patrí, rovnako ako agrácia, medzi dôvody zániku výkonu trestu a v užšom zmysle slova predstavuje „zahľadenie odsúdenia“, hoci v širšom slova zmysle predstavuje nielen „zahľadenie odsúdenia z hľadiska trestnoprávných dôsledkov, ale aj náhradu spôsobených morálnych a materiálnych ujím spojených s odsúdením“.

Amnestia môže byť uložená spomínanými formami, a to ako jednotlivo, tak aj v ich súbehu alebo v ich kombinácii.

*

V súvislosti s problematikou zrušenia amnestií sa v diskusiiach vyskytujú a vyskytli ďalšie pojmy, ktoré stručne vysvetľujeme uvádzajúc ich v abecednom poradí, ako:

Aplikácia práva – je kvalifikovaná forma realizácie práva, uskutočňovaná orgánmi verejnej moci. Výsledkom procesu aplikácie práva sú akty aplikácie práva. Hlavnými druhmi procesu aplikácie práva je občianske súdne konanie, trestné konanie a správne konanie. Proces aplikácie práva možno rozdeliť na tri štádiá. Prvé štádium spočíva v zisťovaní skutkového stavu prostredníctvom dokazovania. Druhé štádium je zamerané na právne aspekty problematiky a spočíva v nájdení právnych noriem, ktoré budú aplikované na danú skutkovú podstatu, v posúdení otázok ich platnosti a účinnosti a ich interpretácie vo vzťahu k danej veci. V prípade medzier v práve de lege lata je výnimočne (hlavne v oblasti práva súkromného) možné za určitých podmienok použiť analógiu (zákona alebo práva). Prípadné rozpory v právnom poriadku je nutné riešiť najmä podľa právnej sily jednotlivých právnych predpisov a ďalších prameňov práva, v ktorých sú obsiahnuté na daný prípad sa vzťahujúce právne normy. Ak majú právne predpisy zhodnú právnu silu, použije sa ten z nich, ktorý nadobudol účinnosť neskôr, alebo ten, ktorý predstavuje osobitnú právnu úpravu, odlišnú od všeobecného právneho režimu. Tretím štádiom je vydanie aktu aplikácie práva. Akt aplikácie práva je záväzný od okamihu právoplatnosti. Ak je vykonateľný, možno pristúpiť k exekúcii, tj. donúteniu splnenia v ňom uloženej povinnosti.

Argumentácia v práve – spočíva v uvádzaní racionálnych dôvodov pre určité tvrdenie alebo stanovisko, ktoré má určitú právnu relevanciu. Pri argumentácii v práve treba rozlišovať rovinu skutkovú, kde je základom analýza a hodnotenie predložených dôkazov a rovinu právnu,

založenú na analýze zákonov a ďalších právnych predpisov. Dôvody (argumenty) sa opierajú o samotný text zákona, o závery dosiahnuté štandardnými metódami interpretácie a v prípade zložitých prípadov, pokiaľ sú použité argumenty nepresvedčivé, aj nadštandardnými metódami interpretácie, vrátane argumentácie právnymi princípmi.

Interpretácia práva – výklad práva, tzn. právneho textu, ktorého zmyslom je objasniť zmysel textu, ktorý vystupuje ako objekt interpretácie, najmä s ohľadom na následnú aplikáciu práva či iné formy realizácie práva. Interpretácia však nemusí sledovať praktické účely, ale môže byť vykonávaná aj z dôvodov pedagogických a vedeckých. Subjektom interpretácie môže byť každý človek so základnou rozumovou dispozíciou a schopnosťou čítať a pochopiť zmysel textu. Od tohto laického výkladu je však potrebné odlišiť doktrínálny výklad, vykonávaný právnymi odborníkmi, ktorý, hoci nie je (rovnako ako výklad laický) formálne záväzný, významne ovplyvňuje právnu prax, najmä súdnu. Záväzný vo vymedzenom rozsahu je výklad orgánov verejnej moci. Výklad vykonaný orgánom aplikujúcim právo (napr. súdom) je v danej veci záväzný (teda aj pre súdy nižšej inštancie) rovnako ako legálny výklad, ktorý podáva štátny orgán, ktorému ústava zverila právomoc podávať všeobecne záväzný výklad zákonov a ostatných právnych predpisov. Ústavný súd podáva výklad ústavy alebo ústavného zákona, ak je vec sporná. Pri výklade sa používajú rôzne metódy interpretácie (jazykový, logický, systematický, historický, teleologický a komparatívny výklad).

Kontrasignácia – doslova protipodpis či spolupodpis; kontrasignácia je potvrdenie určitého rozhodnutia podpisom ďalšieho ústavného činiteľa, inak nie je rozhodnutie platné. Rozhodnutie prezidenta o udelení amnestie je platné, ak ho podpíše predseda vlády Slovenskej republiky alebo ním poverený minister; v týchto prípadoch za rozhodnutie prezidenta zodpovedá vláda Slovenskej republiky.

Legalita – uplatňovanie zákonnosti v procese tvorby práva, aplikácie práva a realizácie práva, tj. dodržiavanie noriem práva hmotného aj práva procesného. Požiadavka dodržiavania zákonov je odlišná vo vzťahu k fyzickým a právnickým osobám a vo vzťahu k orgánom verejnej moci. Vzhľadom na to, že súkromným osobám je právne dovolené všetko, čo zákon nezakazuje (zásada legálnej licencie), je legálne aj ich konanie *praeter legem* (mimo sféry upravenej právom). Naopak verejné orgány môžu konať iba *secundum legem*, tj. na základe zákona a v jeho medziach. Legalitu (zákonnosť) možno posudzovať z legislatívneho aspektu a z aplikačného aspektu. Legislatívny aspekt zákonnosti predstavuje požiadavku tvorby práva – právny predpis môže vydávať len orgán na to oprávnený zákonom a spôsobom predpísaným zákonom. Aplikačný aspekt zákonnosti spočíva v povinnosti štátu a ďalších subjektov práva dodržiavať platné právo pod hrozbou sankcie za jeho nedodržanie.

Legálna licencia – princíp podľa ktorého fyzickým a právnickým osobám je právne dovolené konať všetko, čo zákon nezakazuje (konať *praeter legem*). Súvisí tiež s ústavnou normou, podľa ktorej právne povinnosti môžu byť ukladané iba zákonom alebo na základe zákona a v jeho medziach (*secundum legem*), pričom medze základných práv a slobôd môže stanoviť len zákon.

Legitímne očakávanie – je užšou kategóriou ako právna istota; súvisí s uplatňovaním princípu právnej istoty a z tohto hľadiska rovnako podlieha ochrane. K porušeniu princípu legislatívneho očakávania môže dôjsť napr. neočakávanou a náhlou zmenou pravidiel (iná ako retroaktivita alebo zásah do nadobudnutých práv), na ktoré sa adresáti právnych noriem spoliehali, čím zároveň dochádza aj k porušeniu princípu právneho štátu, v ktorom je zakázaná svojvôľa v činnosti orgánov verejnej moci, parlament z toho nevyjímajúc. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva v svojich rozhodnutiach formuloval „princíp dobrého vládnutia“ ako vlastnosť právneho štátu nadväzujúcu na požiadavku „legitímneho očakávania“ subjektu práva.

Medzery v práve – situácie, keď určitá právne relevantná skutočnosť nie je buď vôbec, alebo nie je dostatočne upravená právnymi normami. V kontinentálnom type právnej kultúry treba striktné rozlišovať medzerami de lege lata, ktoré znamenajú len medzery zákona, ktoré sú odstrániteľné interpretáciou súdov v judikáte, a medzery de lege ferenda, ktoré vlastne medzerami v práve nie sú, lebo majú povahu viac či menej relevantných predstáv o možnej právnej úprave určitých skutočností.

Metódy interpretácie – spôsoby, ktorými sa vykonáva výklad práva, tj. výklad právneho textu (zákonov a iných písaných prameňov práva). K štandardným metódam patria metódy jazykového, logického a systematického výkladu. Jazykový výklad spočíva na gramatickej a sémantickej analýze právneho textu, logický výklad používa argumenty opierajúce sa o poznatky klasickej formálnej logiky aplikovanej na právo, systematický výklad sa opiera o posúdenie jazykového a logického kontextu interpretovaných ustanovení. Interpretácia textu v širších súvislostiach používa metódy historického, teleologického a príp. i komparatívneho výkladu. Historický výklad sa zameriava na analýzu dokumentov, ktoré sprevádzali vznik relevantného právneho textu (napr. dôvodová správa k zákonu); teleologický výklad zvažuje účel právnej úpravy vzhľadom k sociálnemu a politickému kontextu relevantnému v dobe jej aplikácie, komparatívny výklad zohľadňuje argumentáciu používanú pri obdobnej právnej úprave v porovnateľných právnych poriadkoch. Z hľadiska zákonnosti je dôležité, že pomocou metódy interpretácie možno príp. vyplňať aj medzery v práve de lege lata, nie však de lege ferenda. V tom leží hranica medzi interpretáciou a tvorbou práva.

Oprávnená dôvera – dôvera občanov v právnu istotu zaručenú právnym poriadkom, tzn. v to, že zákonné právne následky späté s uzavretými skutkovými stavmi sa uznávajú (zostanú uznané); ochrana oprávnenej dôvery štátom vyplýva z princípu právneho štátu a patrí k požiadavkám kladeným na tvorbu práva v právnom štáte.

Právna istota – jeden z princíпов právneho štátu; je výsledkom dodržiavania zákonov a ďalších prameňov práva, uplatňovania legality v procese tvorby práva, aplikácie práva a realizácie práva. Právna istota súvisí s takým vznikom novej právnej úpravy, ktorý je v súlade s pravidlami tvorby práva v právnom štáte a neporušuje pravidlá ustanovené pre vzťah ústavy a všeobecne záväzných právnych predpisov nižšej právnej sily. Princíp právnej istoty zahŕňa okrem iného zrozumiteľnosť právnych noriem a na nej založenej predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci. Pri realizácii práva vystupuje do popredia požiadavka, aby orgány pri

aplikácii práva postupovali v obdobných situáciach rovnako a aby nedochádzalo k ich svojvôli. Právna istota úzko súvisí tiež s požiadavkou stability práva.

Právny inštitút – súhrn právnych noriem upravujúcich jeden druh spoločenského vzťahu (napr. inštitút vlastníctva atď.)

Právne princípy – hlavné zásady, regulačné idey, ktoré predstavujú východiská právneho poriadku alebo určitého právneho odvetvia. Právne princípy s právnymi normami spája ich preskriptívny (regulačný) charakter ale zároveň sa od nich odlišujú v dvoch smeroch, a to väčšou abstraktnosťou a tým, že z právnych princípov nevyplývajú bezprostredne subjektívne práva a právne povinnosti. Princípy majú veľký význam najmä v tvorbe práva, pri interpretácii práva (najmä pri tzv. teleologickom výklade) a pri aplikácii práva.

Právny štát – štát v ktorom sa uplatňuje legalita, a to voči orgánom štátu a ďalším orgánom verejnej moci, resp. štát, v ktorom sa metóda legality neoddeliteľne spojuje s jeho demokratickým charakterom, tzn. s ideou suverenity ľudu, princípom delby moci a s koncepciou neodňateľných ľudských práv. Požiadavka legality spočíva v tom, že každý štátny orgán, resp. i neštátny orgán verejnej moci môže konať iba *secundum et intra legem* (na základe a v medziach zákona), v rozsahu zákonom stanovenej právomoci a pôsobnosti a spôsobom v zákone stanoveným. Právny štát vychádza v otázke koncepcie ľudských práv z toho, že základné práva a slobody sú neodňateľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné a obmedzenie týchto práv je možné iba zákonom, pričom sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. V právnom štáte sa dbá na uplatňovanie právnych princípov v tvorbe, interpretácii a aplikácii práva. Princíp právneho štátu je základným ústavnoprávnym princípom v Slovenskej republike a je na ňom budovaný celý právny poriadok i celý systém fungovania štátu.

Predvídateľnosť právnej úpravy – je súčasťou právnej istoty ako jedného z princípov právneho štátu. Predvídateľnosť právnej úpravy pozostáva z predvídateľnosti práva a aj predvídateľnosti postupu orgánov verejnej moci v súlade s právom a zákonom stanovenými požiadavkami. Spája sa s možnosťou subjektu práva vytvárať si predstavy o svojom budúcom konaní zohľadnením objektívnych právnych podmienok, v ktorých sa toto konanie bude, resp. má odohrávať. Predvídateľnosť právnej úpravy sa spája požiadavkou, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (*mutatis mutandis*).

Radbruchova formula – v skrátenej podobe znie: „Rozpor medzi spravodlivosťou a právnou istotou môže byť vyriešený týmto spôsobom: Platné právo, zabezpečené zákonodarcom a mocou, má prednosť, aj keď má nespravodlivý obsah a škodí. Pokiaľ však rozpor medzi zákonom a spravodlivosťou dosiahne neznesiteľnú mieru, potom musí zákon ako „chybné právo“ ustúpiť spravodlivosti.“⁸

---

⁸ Procházka, R., Káčer, M. Teória práva 1. vydanie Bratislava : C.H.Beck, 2013, 88 s.

Realizácia práva – je uskutočňovanie právnych noriem právnyimi subjektmi. Rozlišuje sa niekoľko foriem realizácie práva. Najjednoduchšou formou je bezprostredný výkon subjektívnych práv a dodržiavanie právnych povinností vyplývajúcich z právnych noriem mimo právnych vzťahov (napr. výkon práva na život, dodržiavanie povinností vyplývajúcich zo zákazu určitého správania a pod.). Zložitejšie formy realizácie práva sa týkajú právnych vzťahov medzi najmenej dvoma právnyimi subjektmi a procesov aplikácie práva vykonávaných orgánmi verejnej moci. Za formu realizácie práva možno považovať aj právnu zodpovednosť.

Retroaktivita – spätná účinnosť (spätná časová pôsobnosť) zákona. Rozlišujeme pravú retroaktivitu, ktorá je z hľadiska právnej istoty nežiaduca, keďže spočíva v tom, že sa nová právna úprava použije na právne skutočnosti, ktoré sa stali už v minulosti, čo je možné len v prospech subjektívnych práv a vôbec právneho postavenia príslušných právnych subjektov (napr. v prospech páchatel'a v trestnom práve) a tzv. nepravú retroaktivitu, ktorá je dôsledkom zmien v právnom poriadku, teda nejde o spätnú účinnosť (spätná časová pôsobnosť) v pravom slova zmysle. Pri zmene právnej úpravy musí byť vznik právnych vzťahov, subjektívnych práv a právnych povinností posudzovaný vždy podľa zákonov účinných v čase ich vzniku a ich zmena sa musí (s určitými výnimkami) meniť s účinnosťou nových zákonov.

Stabilita práva – požiadavka kladená na právo ako systém právnych noriem. Je zabezpečovaná rigiditou ústavnej úpravy a dodržiavaním procesných požiadaviek v legislatívnom procese tvorby práva.

Tvorba práva – vytváranie právnych noriem ako všeobecne záväzných pravidiel uznaných a vynucovaných štátom. Právne normy vznikajú spravidla v zámernom procese rozhodnutím orgánu verejnej moci, môžu však byť vytvárané tiež konsenzom, tj. vo forme normatívnej právnej zmluvy (zvlášť v medzinárodnom práve) medzi štátmi ako suverénnymi právnyimi subjektmi. Podľa spôsobu tvorby práva sa niekedy rozlišuje tzv. písané právo, vytvárané v legislatívnom procese (zákony a iné právne predpisy) a "právo nepísané" v podobe právnych obyčají a súdnych precedensov. Tvorbu práva je potrebné odlišiť od výkladu práva. Niektoré metódy interpretácie síce idú za rámec interpretovaného textu a možno hovoriť o určitom dotváraní práva (právnych noriem), avšak z hľadiska zákonnosti je dôležité, že pomocou interpretačných metód možno prípadne vyplňať aj medzery v práve de lege lata, nie však de lege ferenda. V kontinentálnom type právnej kultúry hlavným spôsobom tvorby práva je legislatívny proces.

Výklad práva – proces, v ktorom sa objasňujú jednotlivé normatívne slová a vety ako nositelia určitého normatívneho významu a obsahu, že je niečo dovolené, prikázané alebo zakázané. Výkladom teda rozumieme objasnenie obsahu, zmyslu a významu právnej normy, pričom sa vychádza z jej textu a zdôvodňuje sa jej vyjadrenie z jazykového hľadiska. Právna teória klasifikuje metódy výkladu práva podľa subjektu, ktorý výklad podáva, podľa rôznych metód a spôsobov výkladu a podľa pomeru výkladu k doslovnému zneniu právnej normy.

Zrozumiteľnosť právnej úpravy – významne znižuje nebezpečenstvo svojvoľného a diskriminačného uplatňovania právnych noriem výkonnou mocou. Zrozumiteľnosť právnej

úpravy má formulačnú a obsahovú stránku. Formulačný aspekt sa týka použitého jazyka, slov slúžiacich na vyjadrenie pravidla správania ustanoveného právnou normou. Obsahový aspekt sa týka logického usporiadania právnej normy, podmienok, za akých sa priznáva právo alebo ukladá povinnosť, postupu pri uplatňovaní práva alebo plnení povinnosti a všetkého ostatného, s čím sa spája dodržanie právnej normy a vznik zodpovednosti za protiprávne správanie.

Použitá literatúra:

1. Hendrych, D. a kol. Právnický slovník. 2. rozšírené vydání. Praha : C.H. Beck, 2003, 1340 s.
2. Klíma, K. a kol. *Encyklopedie ústavního práva*. Praha : ASPI, a.s., 2007, 776 s.
3. IVOR, J., POLÁK, P., ZÁHORA, J. 2016. *Trestné právo hmotné I. Všeobecná část*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016. 556 s.
4. Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava : C.H. Beck, 2015, 1622 s.

Rešerš literatúra súvisiacej s problematikou amnestie:

Vylúčenie retroaktivity vo vzťahu k amnestii? / Peter Vršanský.

In: **Právny obzor**. - ISSN 0032-6984. - Roč. 100, č. 1 (2017), s. 4-15.

Anotácia: Amnestia a s ňou spojená otázka únosu syna prezidenta SR sa dotýka plnenia medzinárodných záväzkov SR v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd. Cieľom príspevku je prispieť z pohľadu medzinárodného práva do odbornej diskusie o uvedených otázkach.

Eurovoc:

premlčanie výkonu trestu - medzinárodné právo - národné právo - retroaktivita zákona - medzinárodná dohoda - ľudské práva

1216 trestné právo

1231 medzinárodné právo

1206 pramene a odvetvia práva

0806 medzinárodná politika

1236 práva a slobody

Efektivní sankční politika - trendy a limity / Jana Hulmáková.

In: **Časopis pro právní vědu a praxi**. - ISSN 1210-9126. - Roč. 24, č. 1 (2016), s. 37-46.

Anotácia: Článok sa zaoberá aktuálnymi trendami v oblasti ukladania trestov a v aplikácii odklonov s restoratívnymi prvkami v trestnom konaní v Českej republike a tiež v jednotlivých krajoch ČR, ktoré môžu obmedzovať zásadu individualizácie trestu a ukladanie odklonov. Pozornosť je venovaná vývoju štruktúry alternatívnych trestov a krátkodobému nepodmienenému trestu odňatia slobody v spojení s reformou trestného práva hmotného, ďalšími novelizáciami trestného zákonníka, amnestiou prezidenta republiky v roku 2013, ale tiež vplyvom ukladania trestu trestnými príkazmi.

Eurovoc:

alternatívny trest - trestnoprávne konanie - trestné právo - odňatie slobody - trestná sankcia - trestný zákonník

1216 trestné právo

1221 súdnictvo

1206 pramene a odvetvia práva

K niektorým právnym a historickým aspektom amnestií / Adrián Jalč, Kristína Jurišová.
In: **Právnik**. - ISSN 0231-6625. - Roč. 155, č. 7 (2016), s. 588-603.

Anotácia: Prezident republiky a jeho právomoci vo vzťahu k trestnému konaniu. Komparácia slovenskej právnej úpravy a českej právnej úpravy. Pohľad na amnestiu v súčasných a historicko-právnych súvislostiach.

Eurovoc:

premlčanie výkonu trestu - hlava štátu - trestná sankcia

1216 trestné právo

0406 politický rámec

K výkladu čl. II amnestie prezidenta republiky č. 1/2013 Sb. v prípade opakovaně zahajovaného trestního stíhání / Michal Říha.

In: **Právní rozhledy**. - ISSN 1210-6410. - Roč. 22, č. 3 (2014), s. 98-104.

Anotácia: Príspevok si dal za cieľ upozorniť na panujúce pochybnosti pri stanovení rozhodnej osemročnej doby podľa čl. II amnestijného rozhodnutia prezidenta republiky č. 1 /2013 Sb. Opakovane zahájené trestné stíhanie v praxi. Význam pôvodného rozhodnutia. Polemika Najvyššieho štátneho zástupcu. Výpočet rozhodnej doby 8. rokov.

Eurovoc:

premlčanie výkonu trestu - hlava štátu - trestné stíhanie - trestné právo

1216 trestné právo

0406 politický rámec

1221 súdnictvo

Otázka zrušenia rozhodnutia o amnestii ústavným zákonom / Miroslav Šimala.

In: **Justičná revue**. - ISSN 1335-6461. - Roč. 63, č. 11 (2011), s. 1436-1443.

Anotácia: V roku 1998 boli na Slovensku udelené predsedom vlády SR kontroverzné rozhodnutia o amnestii. Už vyše desaťročia sú pokusy nájsť ústavný a zákonný spôsob zrušenia týchto rozhodnutí o amnestii. Posledný pokus o zrušenie týchto sporných rozhodnutí o amnestii predstavuje návrh na prijatie ústavného zákona o zrušení rozhodnutí o amnestii. Autor sa pokúša nájsť odpoveď na otázku, či možno zrušiť rozhodnutie o amnestii ústavným zákonom.

Eurovoc:

premlčanie výkonu trestu - ústavné právo - ústava

1216 trestné právo

1206 pramene a odvetvia práva

Amnestie z roku 1998 a nález Ústavného súdu SR č. I ÚS 48/99 / Marián Strmeň.

In: **Bulletin slovenskej advokácie**. - č. 5 (2000), s. 28-41.

Anotácia: Otázka predmetu a rozsahu amnestií z marca a júla 1998 vo vzťahu k trestnému činu zavraždenia občana SR v r. 1995 do cudziny. Niektoré právne účinky amnestie druhu abolície. Príslušnosť Ústavného súdu SR na konanie podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Nedostatok príslušnosti Ústavného súdu SR na konanie v trestných veciach. Nedostatky v zákonnosti nálezů Ústavného súdu SR č. I ÚS 48/99.

Eurovoc:

premlčanie výkonu trestu - trestné konanie - ústavný súd

1216 trestné právo

1226 organizácie justície

Abolice a některé procesní problémy s ní spojené / Dagmar Šídová.

In: **Právní rozhledy** : Časopis pro všechna právní odvětví. - Roč. 7, č. 9 (1999), s. 484-486.

Anotácia: Problematika spojená s aplikáciou amnestie prezidenta Českej republiky zo dňa 3.2.1998, ktorá sa týka jednočinného a viacčinného súbehu trestných činov.

Eurovoc:

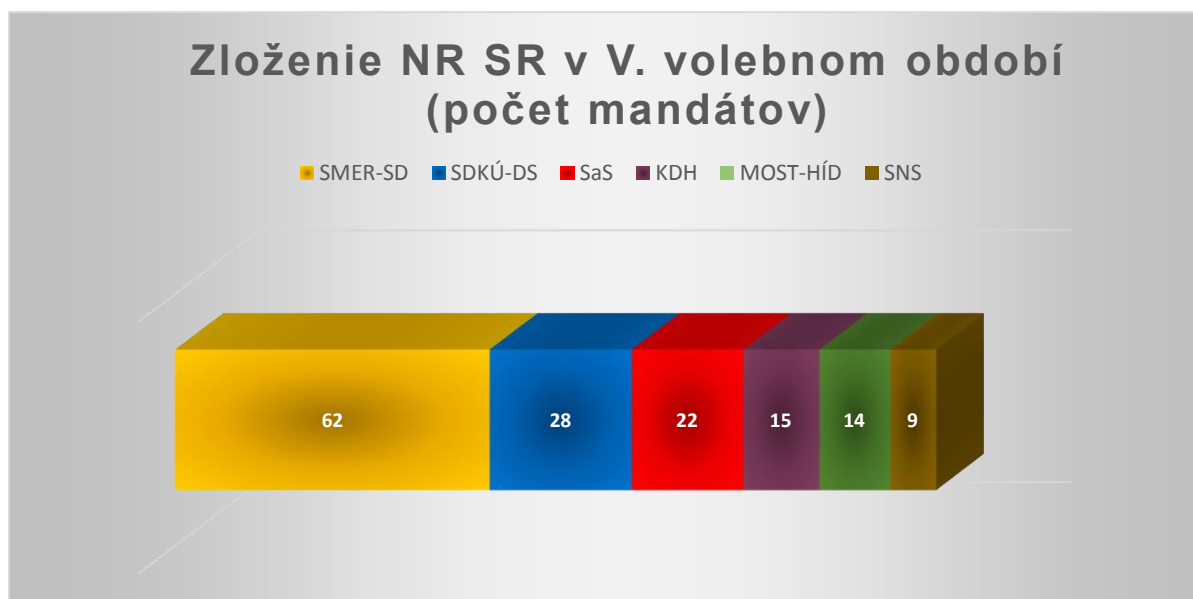
Česká republika - hlava státu - premlčanie výkonu trestu

0406 politický rámec

1216 trestné právo

7236 politická geografia

V. VOLEBNÉ OBDOBIE 2010 – 2012

Predsedia Národnej rady Slovenskej republiky v V. volebnom období:
Richard Sulík (SaS); predseda Pavol Hrušovský (KDH) od 13. októbra 2011

Poslanecké kluby NR SR z V. volebného obdobia (2010-2012)⁹

Klub SMER- SD: J. Babič, B. Bačík, J. Baška, J. Blanár, D. Bublavý, J. Buček, J. Burian, D. Čaplovič, M. Číž, V. Faič, I. Federič, R. Fico, D. Gabániová, D. Galis, T. Glenda, M. Glváč, P. Goga, L. Grečková, I. Choma, Ľ. Jahnátek, M. Janíková, V. Jánoš, D. Jarjabek, V. Jasaň, R. Kaliňák, P. Kažimír, A. Kolesík, M. Kondrót, M. Košútová, M. Kovačócy, M. Krajčovič, S. Kubánek, J. Kvorka, J. Laššáková, L. Lazár, I. Lišková, M. Maďarič, R. Madej, M. Mamojka, Ľ. Martinák, V. Matejička, M. Mojš, E. Müllerová, D. Muňko, O. Nachtmannová, B. Ondruš, P. Paška, P. Pavlis, P. Pellegrini, Ľ. Petrák, J. Počiatek, J. Podmanický, R. Raši, B. Riapošová, J. Richter, Ľ. Rošková, M. Saloň, J. Senko, V. Stromček, J. Štofko, V. Tomanová, J. Valocký, J. Vaľová, I. Varga, Ľ. Vážny, A. Vitteková, M. Záhumenský, R. Zmajkovičová, J. Zvonár, Ľ. Želiezka, P. Žiga

Klub KDH: P. Abrhan, J. Brocka, A. Ďurkovský, J. Figel', M. Fronc, M. Gibalová, P. Hrušovský, J. Hudacký, M. Kvasnička, D. Lipšic, A. Marcinčin, P. Muránsky, R. Prochádzka, A. Přidal, M. Radošovský, M. Sabolová, J. Stanko, I. Uhliarík, J. Žitňanská

Klub SaS: Z. Aštaryová, N. Blahová, J. Droba, L. Ďuriš Nicholsonová, M. Fecko, S. Fořt, Ľ. Galko, P. Hladký, M. Chren, Ľ. Jurčík, E. Jurinová, P. Kalist, J. Kiššová, J. Kollár, D. Krajcer, K. Krnáč, M. Laurenčík, Ľ. Majer, I. Matovič, J. Mihál, J. Miškov, M. Poliačik, S. Somogyi, J. Suja, R. Sulík, R. Švihura, Š. Tomčo, J. Viskupič

⁹ <http://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=69>

Klub SNS: A. Belousovová, V. Lukáč, J. Mikolaj, R. Pučík, R. Rafaj, J. Slota, I. Šáško, I. Štefanov, D. Švantner, Š. Zelník

Klub MOST- HÍD: T. Bastrnák, B. Bugár, O. Dostál, G. Gál, R. Chmel, E. Jakab, J. Nagy, L. A. Nagy, P. Osuský, E. Pfundtner, I. Sidor, Z. Simon, L. Sólymos, F. Šebej, I. Švejna, P. Vörös, P. Zajac

Klub SDKÚ - DS zanikol podľa zákona č. 309/2013 Z. z.: M. Beblavý, K. Cibulková, J. Dubovcová, M. Fedor, M. Gaľa, T. Galbavý, J. Golian, I. Harman, K. Homola, M. Hort, Z. Horváth, I. Chaban, J. Ivančo, S. Janiš, M. Ježovica, E. Jurzyca, Ľ. Kaník, P. Kubovič, Š. Kužma, P. Markovič, O. Matej, I. Mikloš, J. Mikuš, V. Novotný, R. Oravec, M. Pado, I. Radičová, T. Rosová, A. Slafkovský, I. Štefanec, J. Tkáčová, T. Tóth, M. Vargovčák, M. Vášáryová, L. Žitňanská

PARLAMENTNÁ TLAČ 366

A. Dátum doručenia návrhu.¹⁰ 29.4.2011

B. Navrhovatelia: M. Hort, P. Hrušovský, J. Kollár, L. Sólymos

C. I. Čítanie

C.1 Rozprava v I. čítaní k tlači 366 na 18. schôdzi NR SR dňa 31. mája 2011

M. Hort, podpredseda NR SR:

Nasledovným bodom je prvé čítanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Návrh ústavného zákona je uverejnený ako tlač 366 a návrh na jeho pridelenie na prerokovanie výborom je v rozhodnutí č. 358. Dávam slovo podpredsedovi Národnej rady Pavlovi Hrušovskému, aby návrh ústavného zákona uviedol. Spravodajcom k tomuto návrhu zákona je pán poslanec Dostál, ktorý sa pripraví.

Nech sa páči.

P. Hrušovský, predseda NR SR: Ďakujem pekne. Vážený pán podpredseda, kolegyne poslankyne, kolegovia poslanci, dovoľte mi, aby som predložil v mene skupiny navrhovateľov návrh ústavného zákona, ktorým sa zrušujú neštandardné amnestie udelené expremiérom Vladimírom Mečiarom. Ide o amnestie, ktoré sa týkali zavraždenia Michala Kováča mladšieho do cudziny a zmareného referenda z mája 1997. Podľa navrhovateľov ide o nespravodlivé právne akty, ktoré sú v rozpore s princípom právnej istoty a spochybňujú piliere právneho štátu. Keďže zrušiť amnestie nenavrhujeme po prvýkrát, ale presne je to po šiestykrát, dovoľujem si vyhnúť sa právnym otázkam a rôznosti názorov na tento konkrétny problém. Odznelo a publikovaných už bolo ich neúrekom. Nijako však nespochybňujem tento odborný diskurz, ale v tejto chvíli budem viac hovoriť o amnestiach ako o širšom probléme, ak chcete, o významnom defekte v našom nielen právnom, ale aj spoločenskom systéme. Slovenská republika sa od svojho vzniku hlási k určitým hodnotám a toto prihlásenie sa potvrdilo aj opakovane pri realizácii dvoch strategických cieľov zahraničnej politiky, pri vstupe do Európskej únie a Severoatlantickej aliancie. Zároveň ide aj o kontinuitu s právnym stavom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorá sa rozdelila 1. januára 1993. Už z tohto hľadiska je jasné, že neexistovalo žiadne právne vákuum, ktoré by oprávňovalo kohokoľvek, aby si čo i len na zlomok sekundy o sebe myslel, že stojí nad zákonom. Slovensko je právny štát. Jeho zriadenie je demokratické. My zástupcovia vládnej koalície a opozície sme tu s plnou legitimitou, s demokratickým mandátom, ktorý sme obdržali v slobodných voľbách, ktoré prebehli v súlade so zákonmi a Ústavou Slovenskej republiky. Práve preto, nie napriek tomu, ale práve preto, kolegyne a kolegovia, je témou dnešnej našej rozpravy problém, pred ktorým stojíme, problémom tak vládnej koalície, ako aj opozície bez rozdielu a bez výnimky. Nie je to žiadny osobný problém predkladateľov. Je to vec týkajúca sa základných princípov, na ktorých stojí náš štát, naša demokratická ústavnosť, občianske práva, a teda aj perspektíva demokracie a slobody všetkých našich občanov. To pokladám za potrebné zdôrazniť. Pretože napriek všetkým našim úspešným snahám o ochranu a zachovanie právneho rámca našej slobody predsa len leží na našej demokracii tieň napriek tomu, že ústavné a právne procedúry navonok fungujú.

¹⁰ Príloha č. 1.

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=5&CPT=366>

Je to tieň nespravodlivosti, osobnej spupnosti, strachu z pravdy a tieň zneužitia štátnych orgánov proti vlastným občanom. Toto temno v dejinách moderného Slovenska má na svedomí cynické zneužitie ústavných právomocí udelením amnestií za účelom krytia kriminálnych činov, ktoré po prvé spáchali štátne orgány a po druhé, ktoré štátne orgány kryjú. Poznáam takmer naspamäť všetky dôvody, či skôr výhovorky v minulosti uvedené na to, aby tento návrh bol s konečnou platnosťou odstránený z rokovaní nášho najvyššieho zákonodarného orgánu. Striktne právne dôvody, ktoré boli uvedené, boli zároveň aj presvedčivo vyvrátené. Hrubé a zásadné porušenie základných princípov právneho štátu, k akému došlo vyhlásením amnestií kryjúcich akt štátneho terorizmu a akt zmarenia výkonu referenda, teda naplnenia jedného zo základných ústavných práv, problematizuje samotný zmysel inštitútu amnestie. Skutočný dôvod, prečo musíme tento návrh predkladať, už bol viackrát pomenovaný, a to akýmsi nedostatkom politickej vôle. Tento nedostatok politickej vôle však nedáva dôvod na vyvodenie záveru, ktorý zaznel akoby mimovoľne, akoby konštatoval banálnu samozrejmosť, že návrh ústavného zákona o zrušení amnestií je treba navždy vyradiť z rokovaní Národnej rady Slovenskej republiky. Ak chceme zachrániť zmysel amnestie ako takej, ak chceme, aby v budúcnosti niekedy mohla plniť svoju legitímnu úlohu, teda práve v záujme očistenia tohoto inštitútu, musíme, panie poslankyne a páni poslanci, tieto amnestie zrušiť. Nejde o prelamovanie ústavy, ani o ignorovanie amnestie, ide o záchranu tejto prirodzenej a legitímnej súčasti nášho ústavného poriadku v mene budúcnosti vlády zákona v tejto krajine. Ak chceme skutočnú očistu spoločnosti, chceme fungujúcu justíciu, ak chceme, aby každý protiprávny čin bol spravodlivo potrestaný, musíme zrušiť tzv. Mečiarove amnestie. Ako chceme byť úspešní proti ničomníkom a zlodejom, keď sami nevieme pomenovať a odsúdiť čin, ktorý je nepripustný a pre demokratický štát neprijateľný? Slovenské štátne orgány urobili niečo, čo nesmeli a nemali. A my sa budeme na toto pozeráť? Dokedy? Na čo čakáme? Ako chceme ísť ďalej? Ako chceme od občanov získať dôveru? Som presvedčený, že zrušenie amnestie je pre Slovensko zásadným krokom. Je to cesta pre obnovenie dôvery. Politika niekedy prináša otázky, na ktoré neexistuje odpoveď ľavicová či pravicová. Odpoveď je len jedna. Je to spravodlivosť a pravda. Tú musíme hľadať a brániť nepretržite. Inak naše verejné pôsobenie stráca význam a stáva sa z neho karikatúra. Ja chcem, aby tento parlament mal autoritu, aby dokázal robiť veci, ktoré presahujú jeho politické mantinely. Panie poslankyne, páni poslanci, niekto tu pred pár rokmi prekročil rubikon. Niekto vzal moc do svojich rúk a uveril, že dokáže ovládať a klamať všetkých. Ten niekto nemal problém použiť na svoje mocenské chůtky štátne inštitúcie, ale čo je najhoršie, ten niekto nás všetkých zatiahol do nechutného a podlého konania, ktorého následky si nesieme všetci. Nedovoľme, aby toto zlo na Slovensku zostalo, nedovoľme, aby sa nám jeho aktéri vysmievali z nablýskaných limuzín a nedobytných sídiel. Sme tu slobodní a zodpovední. Musíme dokázať pomenovať zlo a spravodlivo ho potrestať. Zrušme teda hanebné amnestie spolu. Nepozerať sa na stránku príslušnosť, aby sme to dokázali, budeme to my, ktorí mali tú odvahu a cítenie pre spravodlivú a demokratickú spoločnosť. Od občanov, ktorých väčšina musí tvrdo pracovať na zabezpečení živobytia pre seba a svojich blízkych a pre svoje deti, očakávame bezvýhradnú poslušnosť zákonu. Od učiteľov v školách očakávame, že budú svojim žiakom a študentom pripomínať povinnosti slušného občana. Ako rodičia musíme svojim deťom vysvetľovať starú zásadu "s poctivosťou najďalej zájdeš", a to v spoločnosti, v ktorej toľko hanebných príkladov vtíkať deťom do hláv, že nepoctivosť vedie k úspechu. Aby toho nebolo málo, nakoniec tu máme precedens hovoriaci cynicky otvorene, že štátnemu orgánu je dovolené porušiť zákon a ústavu, spáchať najhrubší kriminálny akt za predpokladu, že ho kryjú amnestie svojvoľne vyhlásené spupným politikom, demagógom, ktorý sa dodnes domnieva, že je sám nad zákonom. A ešte jedna poznámka. Spomínaný precedens likviduje občiansku lojalitu nie k vládnucej strane či koalícii, ale k štátu, ktorý je štátom nás všetkých, vlády aj opozície voličov, tých či oných strán a všetkých budúcich voličov, ktorí budú participovať na demokratickom rozhodovaní. Ak zničíme lojalitu v mene nízkych a

dočasných záujmov, budúce generácie nám to spočítajú a doplatíme na to všetci. Nakoniec je to spôsob, akým sa uvoľňuje cesta a prestiera koberec pre budúcich ašpirujúcich tyranov. Panie poslankyne, páni poslanci, ak podporíme návrh predkladaného ústavného zákona, som presvedčený, že vojdeme do dejín ako úctyhodní reprezentanti občanov tejto republiky, ako ich politickí predstavitelia, ktorí zabudli na stranické a ideologické nezhody, aby dali priechod spravodlivosti v záujme budúcej generácie našej krajiny. Urobíme tak nielen pre seba, ani nie pre tých, čo momentálne sedia vo vládných postoch, urobíme tak pre celú túto krajinu a slobodu tých, čo v nej žijú. Ak podporíme tento návrh, naša autorita tým neutrpí. Naopak, získa. Získa tým celá naša krajina, ktorá bude môcť hrdó vyhlásiť, že stojí na pevných ústavných základoch a že bola schopná si tieto základy aj ubrániť. Tí, ktorí sú dnes vo vláde, môžu byť zajtra v opozícii, a tí, ktorí sú dnes v opozícii, sa môžu opäť zhostiť vládných úloh a zodpovednosti. To je vecou volieb vykonávaných občanmi tohto štátu. Dôležité, životne dôležité je, aby sme všetky naše budúce rozhodnutia, či už jednohlasné, alebo kompromisné, či už rozhodované v sporoch, alebo v zhode vykonávali v pevnom, funkčnom a v civilizovanom právnom rámci. To prospeje aj normálnym vzťahom a zdravej komunikácii medzi vládnymi a opozičnými zoskupeniami. Opakujem a myslím, že dôvody už sú dostatočne zrejmé. Je to v záujme nás všetkých. Chceme, aby všetky budúce vládne koalície boli viazané dodržiavať zákony založené na pevnom ústavnom základe. Vážené kolegyne a kolegovia, existuje mnoho politických sporov, ktoré sa môžu stať vecou kompromisu a pre ktoré neexistuje jedno jediné, možné spravodlivé riešenie. Sú však aj spory hoci vzácnejšie a v zdravej demokracii najvzácnejšie, ktoré možno rozhodnúť naozaj len dvomi spôsobmi: spravodlivo a nespravodlivo. Sú naozaj v istom zmysle otázkou života a smrti, nie života a smrti fyzického jednotlivca, ale života a smrti toho, čo život fyzických jednotlivcov presahuje smerom do budúcnosti, k potomkom aj do minulosti, predkom, ktorí prinášali obeť, aby sme my mohli byť slobodní. Spor, ktorý sa týka predkladaného návrhu ústavného zákona, je práve takýmto sporom. Želal by som si, kiežby takýchto sporov bolo v budúcnosti čo najmenej. Kiežby sa naša politika stala aspoň v tomto trochu nudnejšou. Dnes však rozhodujeme o tom, či naša demokracia bude perspektívne rásť a silnieť alebo či bude upadať a hynúť. Demokratický ústavný poriadok nie je samozrejmosťou. Nepadol nám do zástery ako zrelé jablko zo stromu. Je drahým výdobytkom generácií, ktorý vyžaduje neustálu údržbu v každodennom rozhodovaní a ktorý občas vyžaduje, aby sme vystúpili aj my na jeho obranu. Pán predsedajúci, skončil som.

M. Hort, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Zaujmite miesto určené pre navrhovateľov. A teraz dávam slovo spravodajcovi, ktorého určil gestorský výbor, ktorým je v tomto prípade ústavnoprávny výbor, Ondrejovi Dostálovi, aby sa zhostil úvodnej spravodajskej informácie. Nech sa páči.

O. Dostál, poslanec NR SR: Vážení pán podpredseda, vážené panie poslankyne, páni poslanci, Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky ma uznesením zo 4. mája 2011 určil za spravodajcu k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 366. Podľa § 73 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o rokovanom poriadku Národnej rady v znení neskorších predpisov podávam v prvom čítaní spravodajskú informáciu. Návrh ústavného zákona bol doručený poslancom v zákonom ustanovenej 15-dňovej lehote pred schôdzou Národnej rady, na ktorej sa uskutočňuje jeho prvé čítanie. Konštatujem, že uvedený návrh spĺňa po formálno-právnej stránke náležitosti uvedené v § 67 a 68 zákona o rokovanom poriadku, ako i náležitosti určené v legislatívnych pravidlách. Zo znenia ústavného zákona je zrejмый účel navrhovanej úpravy. Dôvodová správa uvádza, že návrh ústavného zákona nepredpokladá zvýšené nároky na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov a nezakladá nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie. Pripojená doložka zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskej únie spĺňa náležitosti určené v čl. 3 legislatívnych pravidiel tvorby zákonov. Vyplýva z nej, že

problematika návrhu právneho predpisu nie je upravená v primárnom práve Európskej únie ani Európskych spoločenstiev. Osobitná časť dôvodovej správy obsahuje odôvodnenie ustanovení navrhovaného zákona. Vychádzajúc z oprávnení, ktoré pre mňa ako spravodajcu vyplývajú z rokovacieho poriadku, odporúčam, aby sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla podľa § 73 ods. 3 písm. c) zákona o rokovacom poriadku na tom, že po rozprave odporučí uvedený návrh ústavného zákona prerokovať v druhom čítaní. V súlade s rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky z 29. apríla 2011 č. 358 navrhujem, aby návrh zákona prerokovali všetky výbory Národnej rady Slovenskej republiky okrem mandátového a imunitného výboru, výboru pre nezlučiteľnosť funkcií, výboru pre európske záležitosti, osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti Národného bezpečnostného úradu, osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti Slovenskej informačnej služby, osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva a výboru na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu. Za gestorský výbor navrhujem ústavnoprávny výbor a odporúčam, aby výbory predmetný návrh ústavného zákona prerokovali v druhom čítaní do 30 dní a gestorský výbor do 32 dní od prerokovania návrhu ústavného zákona v Národnej rade v prvom čítaní. Pán podpredseda, otvorte, prosím, rozpravu.

M. Hort, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, takisto zaujmite miesto určené pre spravodajcov. Otváram všeobecnú rozpravu. Chcem vás informovať, že som dostal jednu písomnú prihlášku, a to od poslanca Martina Fronca. Po jeho vystúpení potom otvorím možnosť prihlásiť sa do rozpravy ústnou formou. Takže slovo má pán poslanec Martin Fronc, jediný prihlásený písomne.

M. Fronc, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pán podpredseda. Vážené kolegyne, kolegovia, moje vystúpenie iste nebude dlhé, ale predsa len ako človeku, ktorý je pamätníkom tých dôb, cítim istým spôsobom aj povinnosť vystúpiť a vyjadriť sa. Ako už povedal predkladateľ Pavol Hrušovský, Kresťanskodemokratické hnutie tento návrh dáva po šiestykrát, teda tak ľudovo povedané "neverending story", príbeh, ktorý nemá konca, zdá sa. Ja verím, že bude mať, ale predsa len myslím, že je dôležité povedať, prečo tak tvrdošijne opakované, stále znova a znova sa pokúša predložiť návrh ústavného zákona na zrušenie Mečiarových amnestií. Ja si nemyslím, že je to len obyčajná tvrdohlavosť politikov KDH. Som si dobre vedomý, že dnes už pomaly dorastá do dospelosti generácia mladých ľudí, ktorí si tie udalosti z tých dôb nemôžu pamätať a celkom iste, keby sme dnes urobili prieskum medzi občanmi Slovenska, tak by sme zistili, že mnoho ľudí si už len matne na to spomína a nejaví možno záujem o to, čo by malo nastať a ako by sme sa mali s tým vysporiadať. A celkom iste dnes už nemôže niekto povedať, že je to o politickom zápase, kde vtedy áno, ten hlavný politický zápas v tých dobách prebiehal medzi Kresťanskodemokratickým hnutím a HZDS, ale HZDS dnes už nie je ani v parlamente, ani o tom to nie je. A dokonca by bolo zbytočné nás podozrievať z istej naivity, že sa domnievame, že keď sa zrušia amnestie, že sa všetko ako poriadne vyšetrí. Sme si vedomí toho, čo už poznali starí Rimania ako právnu zásadu, že čím dlhšia doba uplynula od skutku, tým je oveľa menšia pravdepodobnosť vec dôkladne vyšetriť a dôsledne so všetkým vysporiadať spravodlivosť, veď nakoniec dnes už viacerí aktéri z tých dôb, ktorí v tomto fungovali, nie sú medzi nami a už sú takpovediac pred iným večným súdom. Nie je to o tom, je to o niečom inom. Je to o tom, že na Slovensko, na náš štát, týmto aktom dodnes padá veľmi tmavý tieň. Neviem to miernejšie povedať, naozaj veľmi tmavý tieň, pretože viete, nespravodlivosti, aj vraždy, aj únosy a mnohé iné kriminálne činy, aj terorizmus, s ktorým zápasíme, sa udial a deje a s mnohými, právne, kriminálnymi činmi sa nevieme vysporiadať, ale tu ide o niečo iné. Toto sa dialo v mene štátnych inštitúcií. Inštitúcie, ktoré boli zriadené štátom. Urobila to Slovenská informačná služba. Toto bol štátny terorizmus a som vnútorne presvedčený, že minimálne aspoň to minimum zadosťučinenia spravodlivosti a pravde, právnemu štátu by sme mali dať. A ja sa preto obraciam najmä na kolegov po mojej pravej strane, pretože celkom iste som si vedomý toho, že ak máme túto spravodlivosť posunúť ďalej a Slovensko sa má istým spôsobom

vysporiadať so svojou škvrnou v minulosti, tak to závisí aj na ich podpore, preto sa na nich obraciam, aby zvážili, či naozaj nestojí za to, konečne po toľkých rokoch urobiť zadosť spravodlivosti a jednoducho vysporiadať sa s tmavou škvrnou našej minulosti. Ďakujem. (Potlesk.)

M. Hort, podpredseda NR SR: Faktické poznámky na vystúpenie pána poslanca Fronca neevidujem. Pardon. Peter, skôr druhýkrát. Jediný Peter Zajac. Uzatváram možnosť prihlásiť sa s faktickou poznámkou. Nech sa páči.

P. Zajac, poslanec NR SR: Vážený pán podpredseda, vážené panie poslankyne, páni poslanci. Ďakujem za slovo. Budem veľmi stručný. V podstate každý štát je založený na tom, ako je schopný vykonávať spravodlivosť. V podstate to, o čom tu dnes rokujeme, nie je ani o tom, že či to je starý prípad, alebo ako starý je ten prípad, ale je to o tom, či Slovenská republika bude spravodlivým štátom, alebo nebude spravodlivým štátom, pretože to tu pán poslanec Fronc povedal, to je dlhý tieň. A to nie je len dlhý tieň, ktorý tu visí, ale to je niečo, čo vlastne zaťažuje celý výkon spravodlivosti na Slovensku, a pokiaľ tento prípad nebude doriešený, dovtedy to bude spravodlivosť na Slovensku zaťažovať a zaťažovať veľmi negatívnym spôsobom, lebo to hovorí - a hovorí to nielen jednej generácii, ale hovorí to všetkým následným generáciám -, že na Slovensku je pokojne možné bezprávie, pokojne je možné robiť závažné trestné činy bez toho, aby boli stíhané spravodlivosťou. Taký štát potom aj v iných prípadoch, ktoré môžu byť menej významné, ale vždy má takú tendenciu rozhodovať nespravodlivosť o spravodlivosti, čiže tento kruciálny prípad bude strašiť na Slovensku dovtedy, kým jednoducho v tejto veci na Slovensku nenastane spravodlivosť, a preto si myslím, že naozaj každý, kto má len trocha zmysel pre spravodlivosť a pre to, aby spravodlivosti bolo určené zadosť, má za tento návrh zákona hlasovať bez ohľadu na to, v ktorom je to roku. A je to len smutné, že sa k tomu prípadu treba vracieť tak často. Bolo by ho treba... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

M. Hort, podpredseda NR SR: Pán poslanec bol jediný s faktickou poznámkou. Pán Fronc nechce reagovať, a preto sa pýtam teraz, kto sa k tomuto návrhu zákona hlási do rozpravy ústne? Pán poslanec Martin Poliačik ako jediný. Uzatváram možnosť prihlásiť sa do rozpravy. Slovo má pán poslanec Martin Poliačik, nech sa páči.

M. Poliačik, poslanec NR SR: Vážené kolegyne, vážení kolegovia, v roku 1989 som mal deväť rokov a vtedy vznikla generácia, o ktorej môj kamarát s obľubou hovorí, že je to generácia, ktorá verí tomu, že všetko je možné, lebo tá generácia, ktorá prešla vlastne svojim najcitlivejším vývinom, čo sa týka hodnôt, to je medzi tým desiatym a dvadsiatym rokom života, ktorá vyrastala v deväťdesiatych rokoch, tak naozaj videla tak významnú spoločenskú zmenu, že verí tomu, že všetko je možné, že môžeme iba tlakom ľudí, aj keď to mohlo byť inak, ale vtedy sme tomu verili, že iba tlakom ľudí vieme zmeniť pomery z totalitného režimu na režim demokratický, že môžeme zobrať vládu vyvolenej skupinke ľudí a dať ju do rúk voleným zástupcom, že sa vieme zbaviť diktatúry a vieme žiť v občianskej, právnej spoločnosti. Tomuto všetkému som vtedy ako -násťročný stredoškôlač a gymnazista veril a na základe toho som si vybudoval takú hodnotovú výbavu, vďaka ktorej sedím aj tam, kde sedím teraz, v Národnej rade Slovenskej republiky. Súčasťou toho, že všetko bolo možné, avšak boli aj excesy a výčiny, ktoré už by sa dnes podľa všetkého v našom štáte, v tejto krajine, na Slovensku, nemohli udiť. Bolo to flagrantné zneužívanie právomocí, bolo to rozkradnutie tohto štátu a rozdanie cez privatizácie kamarátom, bolo to zneužívanie normálnych princípov fungujúcej demokratickej spoločnosti na ochranu svojho zločinného konania. Vražda Remiáša, zmarené referendum, únos prezidentovho syna sú veci, ktoré môžeme vidieť možno v Afrike, možno v iných totalitných spoločnostiach, ale ktoré už v Európe nemajú svoje miesto. Teraz máme možnosť a priestor navždy deťom, ktoré budú vyrastať po nás, ktoré možno ešte aj ja budem niekedy učiť, povedať, že to nebolo v poriadku, že to bola súčasť transformácie tejto spoločnosti, že to bola daň za to, že sme rýchlo museli dobiehať 40 rokov zamrzenia nášho vývoja, že to bola daň za to, že sme rýchlo museli prepísať spôsob, akým žijeme v tejto krajine. Ale je najvyšší čas, aby sme si to

priznali a povedali, nebolo to v poriadku, bolo to zlyhanie a chceme s tým niečo robiť. Chceme aspoň využiť akú-takú možnosť, že sa tieto veci prešetria, a dať odkaz budúcim generáciám, že takéto niečo by tu už nikdy nemalo nastať. Preto dúfam, že keď v tejto sále všetci budeme hlasovať podľa nášho vedomia a svedomia, pričínime sa k tomu, aby tento tieň z našej minulosti naveky zmizol. Ďakujem veľmi pekne.

M. Hort, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. S faktickou poznámkou sa prihlásil pán poslanec Juraj Droba, Martin Glváč. Dvaja páni poslanci. Uzatváram možnosť prihlásiť sa s faktickou poznámkou. Slovo má pán poslanec Droba, nech sa páči.

J. Droba, poslanec NR SR: Ja oceňujem iniciatívu pána kolegu Hrušovského, myslím si, že nie je veľa vecí dôležitejších pre nás ako zákonodarcov, ako vysielat' veľmi jasné signály. Táto iniciatíva je jasným signálom toho, že trestné činy a nepravosti alebo skrivodlivosti budú potrestané. Ruka spravodlivosti koná občas ako Božie mlyny. A trvá jej to občas dlhšie, ako by si väčšina verejnosti žiadala. Možno uvediem pár príkladov teraz zo sveta, ktoré možno sú trochu extrémnejšie, ale myslím si, že Mečiarove amnestie tiež patria do podobného súdka. Tak ako trvalo 10 rokov než americké špeciálne komandá dopadli Usámu bin Ládina, tak ako trvalo 30, 40, 50 rokov, než boli niektorí nacistickí pohlavári potrestaní a postavení pred súd, tak ako Rusom trvalo niekoľko desaťročí, než sa ospravedlnili za Katyň, tak toto sú všetko veci, ktoré skôr či neskôr prišli. Ja si myslím, že je našou povinnosťou, aby sme hlasovali za. Ďakujem.

M. Hort, podpredseda NR SR: Ďalej pán poslanec Marin Glváč s faktickou poznámkou, nech sa páči.

M. Glváč, poslanec NR SR: Ďakujem veľmi pekne. Pôvodne som nechcel vystupovať. V mnohom súhlasím... (Prerušenie vystúpenia predsedajúcim.)

M. Hort, podpredseda NR SR: Pán kolega, skúste do mikrofónu.

M. Glváč, poslanec NR SR: ... s pánom Hrušovským, so všetkými predrečníkmi. Som trochu v dileme ako človek a právnik. Pretože viem na rozdiel od niektorých inžinierov, ktorí sa napríklad vo včerajších novinách vyjadrujú k právnym veciam, hoci teda len sú členmi ústavnoprávneho výboru, ale existuje tu nejaké pravidlo prevzaté v našom právnom poriadku, je to in dubio pro reo (v prospech obvineného). To znamená, ak len niekedy platila jeden deň amnestia, tak myslím, že my môžeme prijímať čokoľvek a nebude to mať žiadny význam, ale toto je tá naša dilema, právnik a nejaký občiansky postoj. A preto mám s tým aj ja osobný problém. Ale vyčítam poslancom vládnej koalície, v tomto prípade KDĽ, že mali ix rokov na to, aby v občianskom právnom konaní, keď im ide o to, čo spomínal pán Poliačik, prešetrenie, vyšetrenie, veď tu existuje občianskoprávne konanie, ktoré nikdy nepodliehalo žiadnym amnestiám a mohli sme sa všetko o tomto čine dozvedieť. Ďakujem veľmi pekne, to je všetko.

M. Hort, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Pán poslanec Poliačik zrejme nechce reagovať na faktické. Pán poslanec bol posledný, ktorý bol prihlásený do rozpravy. Preto vyhlasujem rozpravu za skončenú. Pýtam sa zástupcu navrhovateľov, pána poslanca a podpredsedu parlamentu Hrušovského, či chce zaujať stanovisko v záverečnom slove. Nie. Pán spravodajca, áno? Tak nech sa páči, len treba to prejsť.

O. Dostál, poslanec NR SR: Pán Hrušovský tu v úvodnom slove pripomenul, že Národná rada sa takýmto návrhom zákona, návrhom na zrušenie Mečiarovým amnestií, zaoberá už šiestykrát. Ja by som chcel teda na záver rozpravy, alebo po skončení rozpravy doplniť, že prvýkrát sa zaoberá v situácii, keď v parlamente nesedia zástupcovia Mečiarovho hnutia. Bolo to vidno aj z tej diskusie, kde bolo viacero vystúpení, ktoré podporovali zámer tohto ústavného zákona, a nebolo vlastne žiadne, ktoré by mu oponovalo, z hľadiska vecného zámeru bolo jedno kritické, jedna kritická faktická poznámka, čo sa týka formy a dosahov. Takže dnes tu už nesedí HZDS v tomto parlamente. Som zvedavý, či to bude vidno nielen na diskusii, ale aj na hlasovaní poslancov. Ďakujem.

M. Hort, podpredseda NR SR: Prerušujem rokovanie o tomto bode programu. Hlasovať budeme o 17.00 hodine.

C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlači 366 na 18. schôdzi NR SR dňa 31. mája 2011

P. Hrušovský, predseda NR SR:

Teraz poprosím pána poslanca Dostála, aby z poverenia ústavnoprávneho výboru predložil Národnej rade návrhy uznesení k prerokovávanému návrhu poslancov Hrušovského, Horta, Kollára, Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 366. Prosím o návrh. (Hlasovanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 366.)

O. Dostál, poslanec NR SR: V rozprave vystúpili dvaja poslanci, nepadli žiadne procedurálne návrhy. Prosím, pán predsedajúci, dajte hlasovať o tom, že Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla podľa § 73 ods. 3 písm. c)... (Ruch v sále. Prerušenie vystúpenia predsedajúcim.)

P. Hrušovský, podpredseda NR SR: Páni poslanci, prosím o pokoj v rokovacej sále.

O. Dostál, poslanec NR SR:... zákona o rokovacom poriadku prerokovať predložený návrh ústavného zákona v druhom čítaní.

P. Hrušovský, podpredseda NR SR: Hlasujeme o návrhu.

(Hlasovanie.)

146 prítomných,

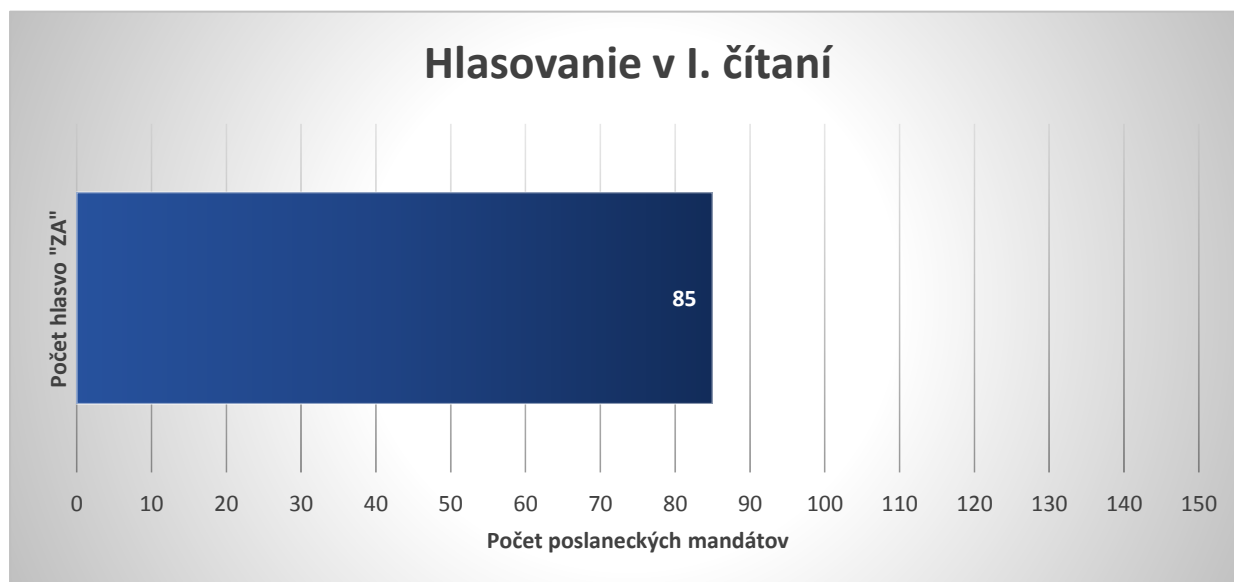
85 za návrh,

17 proti,

44 sa zdržalo.

(Potlesk.)

Návrh sme neschválili.

(Hlasovanie č. 178 z 31. mája 2011 o tom, aby bol návrh zákona prerokovaný v druhom čítaní¹¹)

¹¹ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=28607>

D. II. Čítanie

D.1 Rozprava v II. čítaní k tlači 366 na 28. schôdzi NR SR dňa 3. februára 2012

B. Bugár, podpredseda NR SR: A podľa schváleného programu teraz nasleduje druhé čítanie o návrhu poslancov Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (tlač 366). Dávam slovo teraz predsedovi Národnej rady Pavlovi Hrušovskému, aby návrh ústavného zákona odôvodnil. Pán predseda. (Rokovanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla HRUŠOVSKÉHO, Milana HORTA, Jozefa KOLLÁRA a Lászlóa SOLYMOSA na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 366.)

P. Hrušovský, predseda NR SR: Ďakujem pekne. Pán podpredseda, predsedajúci, kolegyne, kolegovia, už niekoľkokrát v rokovacej sále spolu s ďalšími kolegami predkladám návrh ústavného zákona, ktorým sa pokúšame zmierniť krivdu, ktorá sa stala za éry vládnutia na Slovensku, ktoré zanechalo nielen zlý dojem, ale aj zanechalo nám dedičstvo niektorých zlých rozhodnutí, s ktorými by bolo žiaduce sa vysporiadať. V prípade, ak dôjde k odklonu od demokratického uplatňovania verejnej moci spoločnosti, vzniká otázka, akým spôsobom sa má udiť náprava rozhodnutí, ktoré je možné hodnotiť ako protiústavné, respektíve protizákonné. Je možné uvažovať o riešení – buď hrubá čiara za minulosťou (odkašľanie), pardon, alebo o riešení založenom na uplatnení zodpovednosti voči tým, ktorí sa mohli dopustiť páchania závažných trestných činov. Verejný záujem v právnom štáte odôvodňuje, aby každý štátny orgán mohol svoje predchádzajúce rozhodnutie, či už vlastné alebo osôb vykonávajúcich túto právomoc v predchádzajúcom období prehodnotiť vrátane jeho prípadnej zmeny alebo zrušenia. Opačný postoj môže viesť jedine k zneužitiu ústavného práva, ktorého dôsledkom je oslabovanie právnosti štátu. Je preto vo verejnom záujme právo zmeniť, alebo zrušiť rozhodnutie o udelení amnestie, ak sa má tým nastoliť skutočne ústavný a právny stav. Inštitút amnestie ako žiadna iná norma právneho poriadku nemôže byť určená na to, aby ona sama slúžila bezpráviu. Právny poriadok má slúžiť len a len spravodlivosti, a nie nastolovaniu bezprávia. Právo znamená chcieť spravodlivosť. Právny poriadok slúži spravodlivosti, a nie bezpráviu. Spravodlivosť ale znamená merať všetkých rovnakým metrom. Panie poslankyne, páni poslanci, rozhodnutie o udelení amnestie podľa čl. 102 písm. i) ústavy je všeobecne záväzným predpisom, ktorý sa zverejňuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Každý všeobecne záväzný právny predpis možno nielen prijať, ale ho aj doplniť, meniť alebo ho aj zrušiť. Som tej mienky, že v prípade amnestii z 3. marca 1998 a 7. júla toho istého roku boli z dôvodu verejného záujmu, ako aj nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti splnené podmienky pre ich zmenu, a to z nasledujúcich dôvodov. Amnestia sa vzťahuje vždy na konkrétne uvedené trestné činy alebo tresty. Uvedené amnestie však nezodpovedajú vymedzeniu amnestie, aká sa používa v ústavnom práve. V prípade uvedených amnestii nejde o amnestie v právnom zmysle, pretože sa vzťahujú na neohraničený okruh ľudí a okruh konaní. Právo na udelenie amnestie nie je zaručené Ústavou Slovenskej republiky, ani žiadnym iným právnym predpisom. Udeľovanie milosti nie je súčasťou základných práv a slobôd a nejde ani o právny inštitút, na ktorý by si občan Slovenskej republiky mohol nárokovať. Prezident Slovenskej republiky je podľa svojho sľubu, ktorý skladá pred Národnou radou podľa čl. 104 ústavy, povinný vykonávať svoje právomoci v záujme občanov a zachovávať aj ústavu a ostatné zákony. Mečiarove amnestie, tak ako sme si zvykli dlhé roky tento bezprecedentný stav pomenovávať, však týmto kritériám nezodpovedajú, pretože neboli vydané v záujme občanov a ani k dosiahnutiu občianskeho zmieru v záujme odstránenia možných zdrojov napätia v spoločnosti, ako sa to uvádza v amnestii z 3. marca 1998. Všeobecné odsúdenie zavlečenia Michala Kováča mladšieho do cudziny a široké negatívne ohlasy na zmarenie referenda jasne

vyvracajú tvrdenia o občianskom zmiere a odstránení napätia. Naopak, rozpory sa tým prehĺbili a napätie sa len zvýšilo. Uvedené amnestie neboli udelené v záujme občanov, ale v zjavnom rozpore s týmito záujmami, možno teda hovoriť o zneužití práva a svojvoľnom konaní. V demokratickom a právnom štáte nie je možné tolerovať stav, kedy predstavitelia vládnej moci zneužijú inštitút amnestie na to, aby vylúčili trestno-právnu zodpovednosť osôb, ktoré sa podieľajú alebo podieľali na štátnej moci, za trestné činy spáchané v súvislosti s výkonom verejnej moci v štáte, ktoré majú celospoločenský dopad, to je v danom prípade zjednodušene povedané: predstavitelia vládnej moci udelia amnestiu vlastne sami sebe. V demokratickej spoločnosti totiž konanie verejných činiteľov a predstaviteľov štátnej moci musí podliehať prísnyim pravidlám a kontrole zo strany verejnosti, aby sa zabránilo možnosti zneužívať štátnu moc na vlastné, či už osobné, stranícke alebo iné ciele. Zneužívaním inštitútu amnestie na oslobodenie spod možného trestného stíhania by sa tak vylúčila zodpovednosť predstaviteľov štátnej moci za činy spáchané počas výkonu ich funkcie, čo je však postup v priamom rozpore so základnými princípmi demokratického a právneho štátu. Panie poslankyne, páni poslanci, toto sú hlavné dôvody, ktoré som považoval z hľadiska jednak politického, právneho, ale aj ústavného vyjadriť za skupinu navrhovateľov a požiadať vás, aby sme dokázali prejsť dostatok odvahy a vysporiadali sa s touto traumou minulosti, ktorá sprevádza vlastne celú novodobú históriu slovenskej štátnosti, otvorili dvere spravodlivosti a občanom Slovenskej republiky povedali pravdu. Pán podpredseda, ďakujem, svoje vystúpenie a odôvodnenie návrhu ústavného zákona o zrušení amnestií som skončil.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďakujem, pán predseda, nech sa páči, zaujmite miesto určené pre navrhovateľov a teraz dávam slovo spoločnému spravodajcovi z ústavnoprávneho výboru, pánovi poslancovi Ondrejovi Dostálovi, aby informoval Národnú radu o výsledku rokovania výborov.

O. Dostál, poslanec NR SR: Vážený pán predseda, vážený pán predsedajúci, dovoľte, aby som podal informáciu o prerokovaní návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (tlač 366) v druhom čítaní vo výboroch. Národná rada Slovenskej republiky uznesením z 31. mája 2011 č. 477 pridelená návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (tlač 366) na prerokovanie všetkým výborom Národnej rady okrem mandátového a imunitného výboru, výboru pre nezlučiteľnosť funkcií, výboru pre európske záležitosti, Osobitného kontrolného výboru Národnej rady na kontrolu činnosti Národného bezpečnostného úradu, Osobitného kontrolného výboru Národnej rady na kontrolu činnosti Slovenskej informačnej služby, Osobitného kontrolného výboru Národnej rady Slovenskej republiky na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu. Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, ktorí nie sú členmi výborov, ktorým bol vládny návrh ústavného zákona pridelený, neoznámili v určenej lehote gestorskému výboru žiadne stanoviská k predmetnému návrhu ústavného zákona. Návrh poslancov Národnej rady na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii odporúčali schváliť Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre kultúru a médiá uznesením z 15. júna 2011 č. 92 a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre verejnú správu a regionálny rozvoj uznesením z 15. júna 2011 č. 92. Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky, výbor pre financie a rozpočet, výbor pre hospodárstvo, výstavbu a dopravu, zahraničný výbor, výbor pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport, výbor pre sociálne veci a výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny neprijali platné uznesenie, nakoľko návrh uznesenia nezískal súhlas aspoň trojpätinovej väčšiny všetkých členov príslušného výboru podľa čl. 84 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 52 ods. 4 rokovacieho poriadku Národnej rady. Výbor Národnej rady pre zdravotníctvo rokovoľ o

návrhu ústavného zákona na schôdzi 16. júna 2011, nehlasoval o návrhu uznesenia, nakoľko nebol uznášaniaschopný. Výbor Národnej rady pre obranu a bezpečnosť zaradil návrh ústavného zákona na program 18. schôdze 21. júna 2011, o návrhu nerokoval, nebol uznášaniaschopný. Výbor Národnej rady pre pôdohospodárstvo a životné prostredie do schôdze gestorského výboru 27. júna 2011 o návrhu ústavného zákona nerokoval. Dodatočne 28. júna 2011 doložil výpis zo zápisnice, ktorým oznámil, že výbor neprijal platné uznesenie. Ústavnoprávny výbor Národnej rady ako gestorský výbor rokoval o návrhu spoločnej správy 27. júna 2011. Záverečné stanovisko k návrhu zákona neschválil. Podľa § 80 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 o rokovanom poriadku Národnej rady v znení neskorších predpisov ako spoločný spravodajca podávam informáciu o výsledkoch rokovania výborov a navrhujem, aby po rozprave Národná rada hlasovala o návrhu zákona ako celku. Pán predsedajúci, otvorte, prosím, rozpravu.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďakujem. Otváram rozpravu k tomuto bodu programu a pýtam sa, či sa hlási niekto ústne do rozpravy? Konštatujem, že nie. Vyhlasujem rozpravu za skončenú a zároveň prerušujem rokovanie o tomto bode programu.

D.2 Hlasovanie v II. čítaní o tlači 366 na 28. schôdzi NR SR dňa 3. februára 2012

P. Hrušovský, predseda NR SR: Hlasujeme, páni poslanci.

(Hlasovanie.)

142 prítomných,

78 za,

1 proti,

63 sa zdržalo.

Návrh zákona Národná rada schválila.

Poprosím teraz pána poslanca Dostála, ktorého poveril výbor ústavnoprávny, aby predložil Národnej rade návrh hlasovania k prerokovávanému návrhu poslancov na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Pán spoločný spravodajca, prosím o návrh. (Hlasovanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla HRUŠOVSKÉHO, Milana HORTA, Jozefa KOLLÁRA a Lászlóa SOLYMOSA na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 366.)

O. Dostál, poslanec NR SR: V rozprave vystúpil jeden poslanec. V druhom čítaní neboli predložené žiadne procedurálne návrhy, ani žiadne pozmeňujúce, ani doplňujúce návrhy, preto v zmysle § 84 ods. 1 rokovacieho poriadku by sme mali pristúpiť k tretiemu čítaniu.

P. Hrušovský, predseda NR SR: Panie poslankyne, páni poslanci. Otváram rozpravu v treťom čítaní o návrhu skupiny poslancov. Do rozpravy sa nehlási nik z prítomných poslancov, preto ju vyhlasujem za skončenú. Pristúpime k hlasovaniu o zákone ako celku s odporúčaním výboru.

O. Dostál, poslanec NR SR: Bez odporúčania gestorského výboru.

P. Hrušovský, predseda NR SR: Hlasujeme, páni poslanci. Hlasujeme o ústavnom zákone, na prijatie ktorého je treba trojpäťtinová väčšina, teda minimálne 90 poslancov.

(Hlasovanie.)

141 prítomných,

78 za návrh,

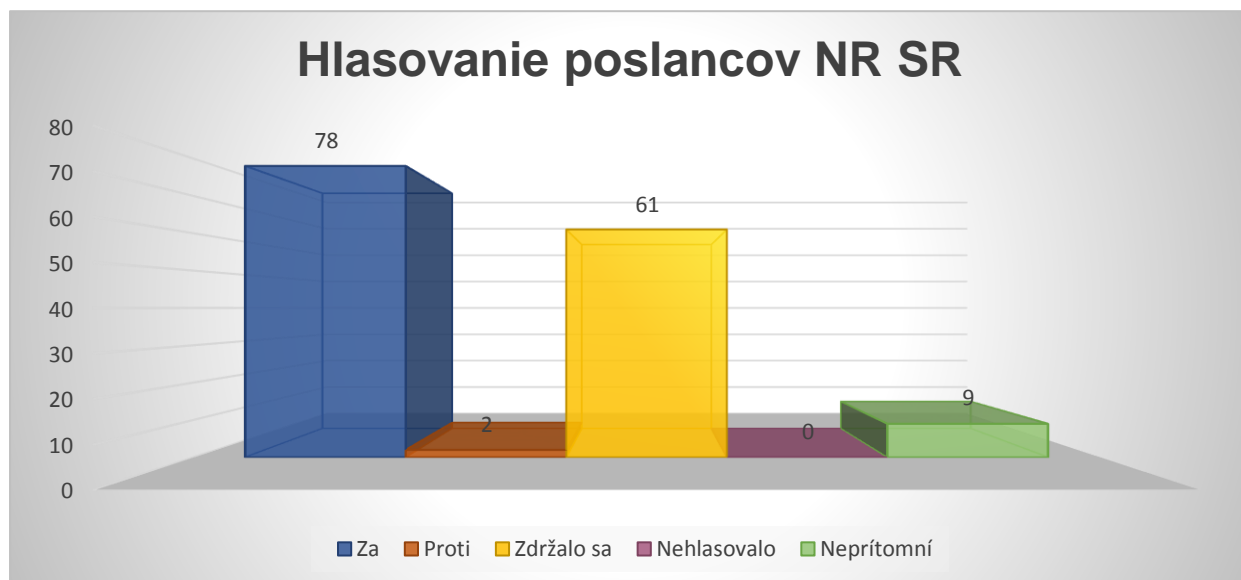
2 proti,

61 sa zdržalo.

Národná rada Slovenskej republiky návrh ústavného zákona neschválila.

D.3 Uznesenie NR SR č. 794 z 3. februára 2012¹²

Národná rada Slovenskej republiky po prerokovaní uvedeného návrhu zákona **v druhom a treťom čítaní neschvaľuje** návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Pavla Hrušovského, Milana Horta, Jozefa Kollára a Lászlóa Solymosa na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii.

(Hlasovanie č. 103 z 3. februára 2012 o návrhu zákona ako o celku)¹³

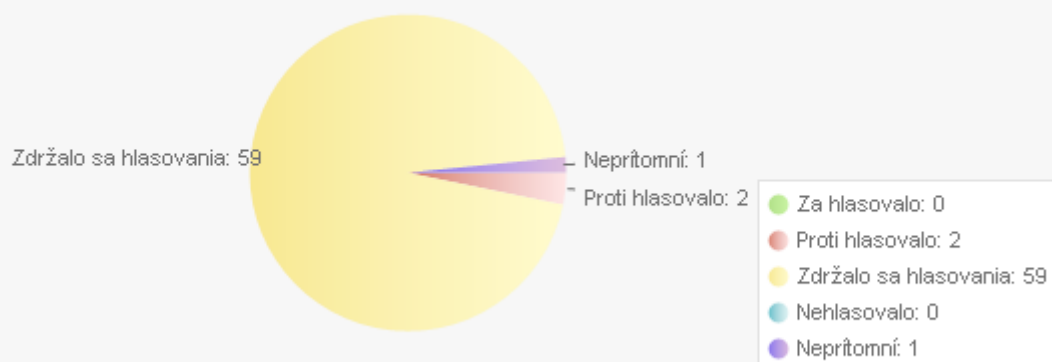
(Hlasovanie č. 103 z 3. februára 2012 o návrhu zákona ako o celku)¹⁴

¹² <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenie&MasterID=7388>

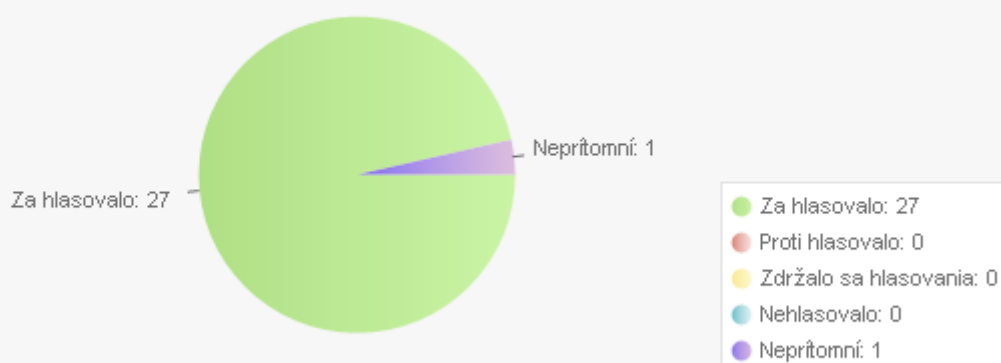
¹³ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=29825>

¹⁴ [Tamtiež.](#)

Klub SMER – SD

Klub SDKÚ – DS

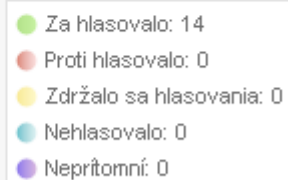
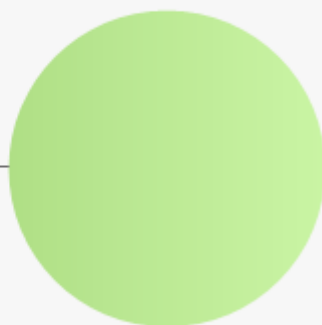

Klub SaS

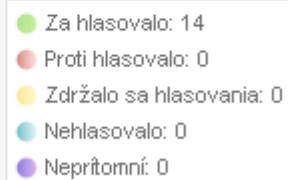
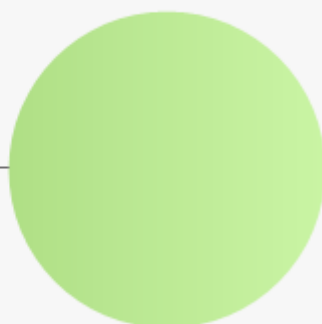
Klub MOST-HÍD

Za hlasovalo: 14

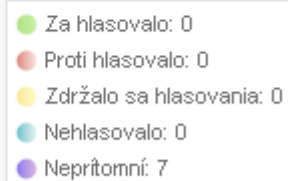
Klub KDH

Za hlasovalo: 14

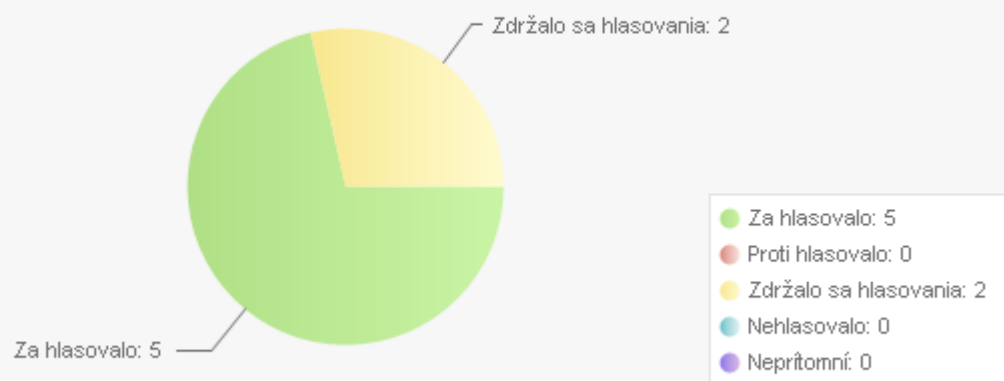

Klub SNS

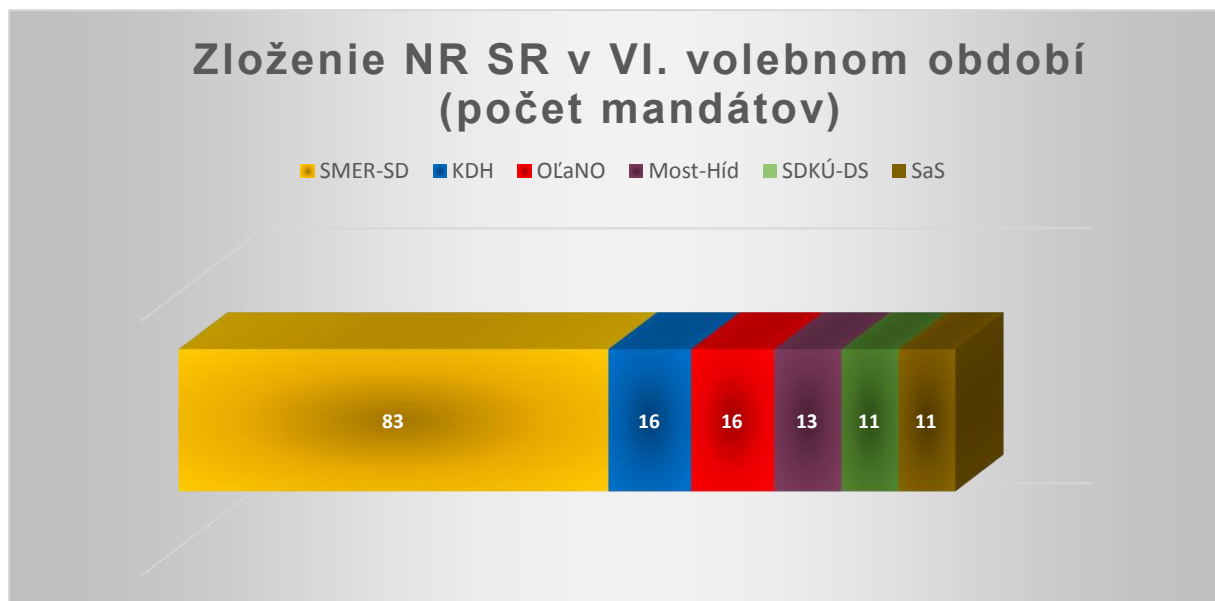
Neprítomní: 7

Poslanci, ktorí nie sú členmi poslaneckých klubov

VI. VOLEBNÉ OBDOBIE 2012 – 2016

Predsedomia Národnej rady Slovenskej republiky:
Pavol Paška (Smer-SD); od 25. novembra 2014 Peter Pellegrini (Smer-SD)

Poslanecké kluby NR SR zo VI. volebného obdobia (2012-2016)¹⁵

Klub SMER-SD: L. Adreánsky, J. Babič, M. Bagačka, V. Baláž, J. Baška, Ľ. Blaha, J. Blanár, O. Brix, D. Bublavý, J. Buček, J. Burian, A. Cicoň, D. Čaplovič, R. Čepák, M. Číž, Z. Daniš, J. Demian, D. Duchoň, V. Faič, I. Federič, P. Fitz, D. Gabániová, D. Galis, Š. Gašparovič, P. Gaži, M. Géci, T. Glenda, P. Goga, L. Grečková, M. Halúz, A. Hambálek, V. Holeva, Š. Hreha, E. Hufková, I. Choma, M. Janíková, V. Jánoš, D. Jarjabek, V. Jasaň, J. Ježík, L. Kamenický, M. Kéry, A. Kolesík, M. Kondrót, M. Košútová, M. Kovačócy, M. Krajčovič, S. Kubánek, V. Kučerová, J. Laššáková, T. Lebocký, I. Lišková, M. Lukša, R. Madej, M. Mamojka, Ľ. Martinák, A. Martvoň, V. Matejička, V. Mazúrová, M. Mojš, E. Müllerová, D. Muňko, P. Náhlík, O. Nachtmanová, B. Ondruš, M. Panáček, P. Paška, P. Pavlis, S. Pavlovičová, P. Pellegrini, Ľ. Petrák, V. Petráš, F. Petro, J. Podmanický, R. Puci, R. Raši, B. Riapošová, Ľ. Rošková, M. Saloň, J. Senko, V. Stromček, B. Susko, V. Šedivcová, P. Šuca, V. Tomanová, J. Valocký, J. Vaľová, I. Varga, Ľ. Vážny, A. Vitteková, M. Záhumenský, R. Zmajkovičová, Ľ. Želiezka

Klub KDH: P. Abrhan, J. Bobík, J. Brocka, J. Figel', M. Fronc, M. Gibalová, A. Hlina, P. Hrušovský, J. Hudacký, M. Kvasnička, D. Lipšic, J. Mikloško, J. Mikuš, P. Muránsky, R. Procházka, A. Přidal, M. Radošovský, I. Uhliarík, P. Zajac, J. Žitňanská

¹⁵ <http://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=69>

Klub SaS: J. Droba, L. Ďuriš Nicholsonová, Ľ. Galko, M. Chren, J. Kollár, D. Krajcer, J. Mihál, J. Miškov, P. Osuský, M. Poliačik, R. Sulík

Kluba OĽANO: M. Fecko, A. Hlina, E. Horváthová, I. Hraško, M. Huba, E. Jurinová, M. Kadúč, Š. Kuffa, D. Lipšic, I. Matovič, H. Mezenská, J. Mičovský, P. Pollák, M. Ritomská, J. Šípošová, R. Škripek, R. Vašečka, J. Viskupič

Klub MOST-HÍD: T. Bastrnák, B. Bugár, G. Csicsai, Á. Érsek, G. Gál, A. Hrnčiar, R. Chmel, E. Chmel, E. Jakab, J. Nagy, E. Pfundtner, Z. Simon, L. Sólymos, F. Šebej, I. Švejna, P. Vörös, L. Žitňanská

Klub SDKÚ-DS zanikol podľa zákona č. 309/2013 Z. z.: M. Beblavý, M. Dzurinda, M. Fedor, P. Frešo, E. Jurzyca, Ľ. Kaník, I. Mikloš, J. Mikuš, V. Novotný, I. Štefanec, M. Vášáryová, L. Žitňanská

PARLAMENTNÁ TLAČ 1240

A. Dátum doručenia návrhu:¹⁶ 26.9.2014

B. Navrhovatelia: P. Abrhan, A. Hlina, T. Bastrnák, J. Brocka, B. Bugár, G. Csicsai, J. Droba, Á. Érsek, E. Horváthová, M. Fecko, M. Fedor, J. Figel', M. Fronc, L. Galko, M. Gibalová, H. Mezenská, P. Hrušovský, M. Huba, J. Hudacký, R. Chmel, M. Chren, I. Hraško, E. Jakab, J. Mičovský, J. Šípošová, J. Bobík, E. Jurinová, E. Jurzyca, L. Kaník, J. Kiššová, J. Kollár, D. Krajcer, M. Kvasnička, I. Matovič, J. Mihál, I. Mikloš, J. Mikloško, J. Mikuš, M. Kadúč, J. Miškov, P. Muránsky, L. Ďuriš Nicholsonová, V. Novotný, P. Osuský, P. Zajac, P. Pollák, E. Pfundtner, M. Poliačik, A. Přidal, M. Radošovský, R. Vašečka, F. Šebej, Z. Simon, L. Sólymos, I. Švejna, I. Uhliarík, M. Vášáryová, J. Viskupič, P. Vörös, L. Žitňanská

C. I. Čítanie

C.1 Rozprava v I. čítaní k tlači 1240 na 48. schôdzi NR SR dňa 17. marca 2015

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR:

A nasleduje prvé čítanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jána Figel'a, Bélu Bugára, Jozefa Mihála, Igora Matoviča, Ľudovíta Kaníka a Juraja Miškova a ďalších na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Návrh ústavného zákona je uverejnený ako tlač 1240. Návrh na jeho pridelenie na prerokovanie výborom je v rozhodnutí č. 1249. Dávam slovo pánovi podpredsedovi Národnej rady Jánovi Figel'ovi, aby návrh ústavného zákona uviedol. Nech sa páči, pán podpredseda, máte slovo.

J. Figel', podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Vážená pani podpredsedníčka, ctené dámy poslankyne, páni poslanci. Dovoľte mi uviesť návrh ústavného zákona o zrušení niektorých amnestií, ktorého signatárom je šesťdesiat poslancov tejto snemovne, za čo chcem vyjadriť aj poďakovanie, aj povzbudenie, aby ich bolo viac nielen pri signovaní, ale pri rokovaní a podpore, ktorá je rozhodujúca, aby sa z tohto návrhu stal platný ústavný zákon. Dámy a páni, týmto návrhom ústavného zákona chceme zrušiť neštandardné, diplomaticky povedané, amnestie udelené bývalým predsedom vlády Vladimírom Mečiarom, ktorý vykonával istý čas niektoré oprávnenia prezidenta republiky. A to preto, lebo tieto rozhodnutia nezodpovedajú princípom právnej istoty, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu. Predseda vlády Vladimír Mečiar v roku 1998 po prevzatí moci za prezidenta republiky spolu s vládou svojimi rozhodnutiami o amnestii, ktoré sa v jednej časti týkali konkrétneho skutku zavlčenia slovenského občana do cudziny a tiež konkrétneho skutku zmarenia platne riadne vyhláseného referenda, nezohľadňoval záujmy občanov ani zachovávanie a obhajobu ústavy. A to sú jediné a rozhodujúce upravené dôvody, ktoré musí prezident republiky aj pri zastupovaní inou osobou zohľadňovať pri výkone ktorejkoľvek svojej kompetencie. A týmito rozhodnutiami negatívne

¹⁶ Príloha č.2.

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=6&CPT=1240>

zasiahol do prirodzenej spravodlivosti a zneužil právo. Z tohto dôvodu zrušil následne v decembri 1998 vtedajší premiér Mikuláš Dzurinda svojím rozhodnutím predchádzajúce príslušné články dvoch amnestií, udelených predchádzajúcim premiérom Mečiarom. Ústavný súd však v júni 1999 sa vyslovil, že právom prezidenta je udeliť amnestie niektorou z foriem. A na toto... (Prerušenie vystúpenia predsedajúcou.)

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Prepáčte, pán podpredseda. Páni, páni poslanci, prosím vás, o kľud v rokovacej sále.

J. Figel', podpredseda NR SR: Citujem: „Právom prezidenta Slovenskej republiky, ktoré je upravené v čl. 102, je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je oprávnenie prezidenta akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“ A na základe tohto uznesenia o výklade čl. 102 ústavy senát, prvý senát Ústavného súdu následne priznal retroaktívny účinok. Zároveň rozhodol tento senát Ústavného súdu v decembri 1999 o porušení ústavných práv vtedy obvineného Jaroslava Svěchotu a zrušil uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia voči Jaroslavovi Svěchotovi. Podľa navrhovateľov práve týmto rozhodnutím senát Ústavného súdu porušil princíp právnej istoty a dôvery v právo. Princíp zákazu zneužívania práva je princíp vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie a svojím rozhodnutím umožnil, aby bývalý vysoký štátny funkcionár, ktorý bol dôvodne podozrivý zo spáchania aktu štátneho zločinu a ktorý sa k spáchaniu aj priznal, unikol spravodlivosti. Takýto stav je pre právny štát neprípustný. V právnom štáte je možné revokovať rozhodnutia Ústavného súdu jedine zmenou ústavy alebo schválením ústavného zákona, pretože v uvedenom prípade neprichádza k revokácii rozhodnutia súdu zo strany zákonodarcu, ale ústavodarcu. Ak tu teraz pri tomto návrhu vás oslovujem, tak vás oslovujem ako ústavodarný zbor, jediný v tomto štáte. Uvedený postup je plne legitímny, lebo ústava a ústavný zákon je normatívnym aktom najvyššej právnej sily. Podľa čl. 1, z ktorého pramení aj naše pôsobenie tu v parlamente, Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. A práve charakteristikou takéhoto štátu je bezvýnimočná vláda zákona, ktorý zaväzuje štát a všetky štátne orgány a zákonnosť realizácie štátnej moci. Z toho, čo sa udialo v deväťdesiatych rokoch, je aj objektívne evidentné, že sa na trestnej činnosti podieľali štátne orgány. Využitím prezidentského oprávnenia udeliť amnestiu došlo k potlačeniu princípov právneho štátu a k zneužitiu práva. Právna úprava platí v princípe do budúcnosti. Sú však určité princípy, ktoré konkurujú zákazu retroaktivity. A sú to princípy, ktoré sú spôsobilé vylúčiť aplikáciu zákazu retroaktivity. Inak by sme sa nemohli vrátiť k zločinom minulosti v mnohých historických prípadoch. A tieto konkurujúce princípy sú princíp dôvery v právo, princíp zákazu zneužitia práva, účel udelenia amnestie, ten je vždy vymedzený, účel vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie a zákaz potlačiť základné práva a slobody. Tento prístup potvrdzuje aj napríklad Európsky dohovor o ochrane ľudských práv v čl. 7 ods. 2, keď hovorí: „Nebráni sa súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných zásad platných alebo uznávaných civilizovanými národmi.“ Podľa čl. 86 písm. a) patrí do pôsobnosti Národnej rady uznávať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch a kontrolovať, ako sa dodržiavajú. Z tohto ustanovenia vyplýva možnosť Národnej rady uznieť sa na ústavnom zákone. A pritom v štyroch konkrétnych článkoch, ktoré vymedzujú túto pôsobnosť, nie je nikde v ústave vymedzený možný predmet úpravy ústavného zákona. Preto sa logicky domnievame, že

uvedené štyri ustanovenia ústavy nie sú limitom možného predmetu úpravy ústavného zákona, ktorý navrhujeme ako zákonodarcovia. Ctené dámy a vážení páni, práve základná námietka proti prijatiu ústavného zákona o zrušení amnestií spočíva v tom, že v právnom štáte sa také zákony neprijímajú. V právnom štáte sa schvaľujú len zákony, ktoré zodpovedajú princípom právnej istoty, predvídateľnosti a dôvery v právo. Áno, dozaista tento postoj je v princípe logický a správny. Ale uplatní sa len v štandardných situáciách, v ktorých každý rešpektuje princípy viažuce sa na právny štát. Považujeme však za nemorálne odvolávať sa na právny štát za okolností, za ktorých došlo k udeleniu takzvaných Mečiarových amnestií. Sme presvedčení, že skutky, ktoré sú všeobecne známe a predchádzali tomuto hromadnému omilost'ovaniu, netreba osobitne pripomínať. Boli ohavné ľudsky i právne. A preto aj omilostenie ich aktérov nie je nič iné, len zakrývanie alebo kvázi riešenie zločinov klasickými prostriedkami práva, ktoré boli, sú a aj budú určené na iné účely. Priatelia, nenavrhovali by sme takéto výnimočné riešenie, ktoré sa týka zrušenia amnestií udelených zastupujúcim prezidentom, teda podčiarkujem, len predsedom vlády, ak by sme mali riešiť rozhodnutie hlavy štátu o masívnom omilostení prijímané za obvykle slávnostných alebo pamätihodných okolností sťahujúce sa spravidla na drobných previnilcov. Dnes sa však potýkame s našou ľudskou i ústavnou povinnosťou prispieť k definitívnemu vyriešeniu traumy, ktorú spôsobila právna prekážka na vyšetrenie kriminálnych skutkov, nemajúcich obdobu v modernej slovenskej histórii a nemajúcich obdobu z hľadiska amnestií ani v modernej Európe, v žiadnej demokratickej krajine Európy. Priatelia, všade sa páchajú zločiny, ale máloktorá spoločnosť tak rýchlo rezignuje na ich potrestanie ako naša. Takou rezignáciou sa zločinci len posmeľujú a spoločnosť, občania otupujú a uzatvárajú pred pravdou a spravodlivosťou. A to je pre krajinu veľká škoda, ba i hanba. Priatelia, nerezignujme. Tu ide o viac, o budúcnosť Slovenska, než len o minulosť. Splňme si túto povinnosť a zrušme Mečiarove amnestie a zbavme sa tejto traumy. Tak či tak sa jej raz budeme musieť zbaviť. A prečo tak neurobiť už teraz, už dnes? Ďakujem pekne. (Potlesk v sále.)

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem, pán navrhovateľ. Dávam slovo spravodajcovi, ktorého určil navrhnutý gestorský ústavnoprávny výbor, poslancovi Pavlovi Hrušovskému.

P. Hrušovský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pani predsedajúca. Pani podpredsedníčka, vážený pán navrhovateľ, kolegyne, kolegovia, dovoľte, aby som z poverenia výboru ústavnoprávneho ako spoločný spravodajca v zmysle § 73 ods. 1 zákona o rokovaní poriadku vystúpil v prvom čítaní k predloženému návrhu ústavného zákona o zrušení amnestií. Chcem povedať, že po formálno-právnej stránke spĺňa predložený návrh všetky formálno-právne náležitosti, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v legislatívnych pravidlách pre tvorbu a predkladanie návrhov zákonov. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí navrhol, aby uvedený návrh ústavného zákona prerokoval výbor ústavnoprávny a výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny, a za gestorský výbor pán predseda učil výbor ústavnoprávny a zároveň navrhuje lehoty, v ktorých majú výbory návrh zákona prerokovať, výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny do 30. apríla 2015 a výbor gestorský do 4. mája 2015. Ako spoločný spravodajca budem potom pri hlasovaní navrhovať, aby Národná rada prerokovala návrh zákona v druhom čítaní a zároveň odporučila prerokovať zákon vo výboroch, ktoré určil pán predseda na prerokovanie návrhu zákona. Pani predsedajúca, skončil som.

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem pekne, pán spravodajca. Otváram všeobecnú rozpravu. Do rozpravy som nedostala žiadnu písomnú prihlášku. Pýtam sa, či sa chce niekto prihlásiť do rozpravy ústne. Do rozpravy podľa rokovacieho poriadku sa hlási pán spravodajca. Jemu dávam zároveň hneď ako prvému slovo. Ďalej sú do rozpravy ústne prihlásení štyria páni poslanci. Uzatváram možnosť prihlásiť sa do rozpravy. Takže pán poslanec Kaník, pán poslanec Zajac, pán poslanec Mičovský a pán poslanec Abrhan. Nech sa páči, pán poslanec Hrušovský, máte slovo ako spravodajca.

P. Hrušovský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pani predsedajúca. Kolegyne, kolegovia, možno začnem netradične úplne niečím iným preto, lebo vystúpenie pána navrhovateľa, podpredsedu Národnej rady, myslím, že bolo dostatočne zrozumiteľné, a uviedol tak ústavné, právne, ako aj politické dôvody, pre ktoré by sme mali zrušiť amnestie, ktoré udelila vláda Vladimíra Mečiara v čase, kedy Slovenská republika nemala svojho prezidenta, kedy z moci ústavnej prezidentskej právomoci mohla vtedy vykonávať vláda Slovenskej republiky a osobitne jej predseda. Dámy a páni, dovoľte, aby som vám prečítal, o čom rokujeme a čo by sme si mali trúfnuť v tejto Národnej rade Slovenskej republiky aj zrušiť. Vláda Slovenskej republiky 3. marca '98 rozhodnutím predsedu vlády rozhodla o udelení amnestií. Medzi výpočtom tých amnestií v čl. 5 a v čl. 6 boli osobitne udelené amnestie. A teraz by som poprosil, keby ste ma pozorne počúvali, komu a za čo udelí. „Nariaďujem, aby sa nezačínalo, a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné stíhanie za trestné činy spáchané v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997.“ V čl. 6 toho istého rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky predseda vlády nariaďuje, „aby sa nezačínalo, a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné stíhanie za trestné činy spáchané v súvislosti s oznámením o zavraždení Michala Kováča mladšieho do cudziny“. Dámy a páni, vláda Slovenskej republiky, ale vtedy aj ministerka spravodlivosti, ktorá pravdepodobne alebo s najväčšou pravdepodobnosťou pripravovala tento normatívny text rozhodnutia predsedu vlády o udelení amnestií, asi konala slobodne a s presvedčením a možno aj so znalosťou viac informácií, akými sme vtedy disponovali my, že naozaj tieto trestné činy spáchané boli. Ako dôvod, prečo si dovoľím takéto tvrdenie tu vysloviť, uvediem rozhodnutie predsedu vlády Vladimíra Mečiara zo 7. júla 1998 o amnestii, ktorými menil text udelených amnestií z 3. marca, ktorými priznal, že tieto trestné činy spáchané naozaj boli. Ak porovnáme tieto dva texty, tak z týchto dvoch textov je to jasné a zrozumiteľné. A teraz prečítam tie opravené Mečiarove amnestie. „Nariaďujem, aby sa nezačalo, a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné konanie pre podozrenie...“ Teda tu už bolo len podozrenie, a v prvých amnestiách bolo vyslovené, že tie trestné činy naozaj spáchané boli tak pri trestnom čine marenia výkonu referenda, ako aj pri trestnom čine zavraždenia Ing. Michala Kováča mladšieho do cudziny. Dámy a páni, je to trauma, ktorá sprevádza slovenskú politiku od vzniku Slovenskej republiky. Možno sa vám to zdá byť niekedy príliš prepolitizované, dámy a páni, ale nie, to je o svedomí. To je o svedomí nás, o svedomí všetkých tých, ktorí nesieme zodpovednosť za to, aký tento štát chceme, aký ho máme a aký charakter tomuto štátu chceme vštepiť. Preto tá neúnavná snaha. Tieto hanebné počiny mocných ľudí, ktorí si trúfajú na čokoľvek, keď majú väčšinu, musíme meniť, priatelia. Nehľadáme výhovorky v ústave, v právnom poriadku. Siahnime si každý individuálne do svedomia a zamyslime sa, o čom vlastne rozhodujeme. Ak necháme spočívať toto rozhodnutie a nevšimneme si to alebo nebudeme si to všímať aj ďalej, aj napriek tomu, že sa nám nepodarí tieto rozhodnutia zmeniť, nuž potom si nehovorme, že sme zodpovední politici, ktorí budúcim generáciám chcú ukázať pravú tvár nás

všetkých a Slovenskej republiky, akú si ju želáme. Preto by som vás chcel poprosiť, dámy a páni, bez ohľadu na to, či sedíme v koalícii alebo v opozícii, nepovažujme tento návrh za nejakú politickú súťaž. Predseda vlády Slovenskej republiky sa v istom rozhovore, alebo myslím, že v relácii vyjadril, že udelenie právnych amnestií bol právny suterén. Rovnako však nezabudol dodať, že aj zrušenie Mečiarových amnestií by bol rovnaký právny suterén. Dámy a páni, v tej druhej časti jeho stanoviska s ním súhlasiť nemôžem, ale v tej prvej plne podporujem to, čo povedal. A preto vyjdime z toho suterénu, dokážme nájsť v sebe dosť odvahy, a to nie je odvahy právnej ani ústavnej, ale odvahy morálnej, politickej a odvahy načrieť do vlastného svedomia, a podporme návrh ústavného zákona, ktorý predložila skupina poslancov a predniesol ho pán predkladateľ, a zrušme Mečiarove amnestie. Ďakujem pekne. (Potlesk.)

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem, pán poslanec. Na vaše vystúpenie sú dve faktické poznámky. Uzatváram možnosť prihlásiť sa. Nech sa páči, pán poslanec Fronc.

M. Fronc, poslanec NR SR: Ďakujem, pani podpredsedníčka. Tá udalosť sa stala pred sedemnástimi rokmi a mnohí tí, ktorí ju zavinili, už nie sú na tomto svete. Ale to nie je ten problém. Problém je v tom, že trestné činy sa stávajú. A aj občas bývajú amnestované. Ale tento trestný čin alebo tieto trestné činy, to bol akt štátneho terorizmu. A ako akt štátneho terorizmu sa Slovenská republika, ak si chce zachovať dobré meno, musí sa s tým vysporiadať. To už nie je ani v tejto chvíli podľa mňa o potrestaní vinníkov, ale o vysporiadaní sa, s čím je treba sa vysporiadať, a to je niečo, čo nesvedčí dobrému menu Slovenska.

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Pán poslanec Martvoň.

A. Martvoň, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Pán poslanec, ja plne s vami súhlasím, že to, čo sa udialo v minulosti, v období temna za pána Mečiara boli problémové veci, na druhej strane nie je možné stále sa v kuse vracat' k tým problémovým veciam, ktoré, podľa mňa aj tak z väčšej časti už trestnosť tých činov bola zaniknutá, teda po uplynutí tej premlčacej doby, alebo už bolo premlčané. Závisí podľa toho, ako by sme to klasifikovali. Ale jednoducho vracat' sa k niečomu stále, čo už v podstate sám povedal aj pán poslanec Fronc, že tí ľudia už nežijú alebo proste už nie sú medzi nami, tak myslím si, že je to zbytočné vyťahovanie kostlivcov pri tak zložitom probléme ako, ako sú tieto amnestie a zrušenie tých amnestií. Čiže ja plne chápem pána premiéra, že jednoducho sa už nechce k tejto veci vracat', nakoľko je to aj problém právne vyriešiť. Na druhej strane pritom, že niektoré alebo väčšina tých činov je už ich trestnosť zaniknutá po uplynutí premlčacej doby, tak nemyslím si, že by sme sa mali sústreďovať na minulosť, ale skôr sa pozerat' do budúcnosti vo vzťahu ako ľuďom pomôcť. Lebo doteraz neboli napríklad vyriešení za svoje činy niektorí komunisti, ktorí prenasledovali iných ľudí a dokázali dožiť do dôchodku, a žiadna vláda ich neriešila. Čiže niektorí bývalí eštebáci sú dokonca teraz, jeden dokonca, pri ňom je podozrenie, že bol europoslanec náš, eštebák, bývalý alebo terajší. Čiže to sa nerieši. Čiže nie je dobré sa vracat' späť podľa mňa pri tejto problematike a skôr sa treba sústrediť na budúcnosť, aby sa takéto veci už nestávali a aby inštitút amnestie nebol zneužívaný v budúcnosti. Otázka možno znie, že ako naložiť s týmto inštitútom, že či ho vôbec nezrušiť, tento inštitút amnestie, pri úmyselných trestných činoch takéhoto charakteru. Toľko z mojej strany.

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Pán poslanec Hrušovský, chcete reagovať? Pán poslanec nemá kartu, tak toto berieme ako faktickú poznámku.

P. Hrušovský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Pán kolega, nemožno nechať nepotrestaný ani jeden zločin. Súhlasím s vami a aj ja som z toho rozčarovaný, že sme nepotrestali veľa

bývalých komunistických pohlavárov, ktorí možno majú na svedomí aj vraždy. Tak ako to cítim aj ja, že aj za únosom Michala Kováča, či už pred ním alebo potom, boli možno vraždy, možno. Dôkazy na to nemám. Ale tu ani tak už nejde o to hľadať a zatvoriť niekoho do väzby, ale minimálne objasniť tento ohavný trestný čin a zločin, ktorý sa tu stal. A som o tom presvedčený, že sa stal. Remiáš zomrel a bolo to v súvislosti s tým, čo sa odohrávalo predtým. Prečo? A jeho matka netúži po tom, aby niekto sedel desaťročia vo väzení, ale túži po tom, poznať pravdu a odpoveď na otázku prečo. A toto je naša povinnosť, aby sme sa minimálne pokúšali dávať odpovede týmto ľuďom, ktorých obete, či už z minulosti alebo krátkej minulosti, naozaj trpeli a možno položili aj vlastné životy. O tomto je tá snaha, o tomto je tá akosi vôľa a nie sa tu nejak presviedčať, či to je, alebo nie je v súlade s ústavou, ako to nabúra celý právny systém, ale o to, či dokážeme spravodlivosti zadosťučiniť.

P. Pellegrini, predseda NR SR: Ďakujem pekne. Prerušujem rokovanie o tomto bode programu, budeme potom pokračovať vystúpením ďalšieho prihláseného do rozpravy pána poslanca Kaníka. Pán poslanec Uhliarik, máte procedurálny návrh?

(Prerušenie rokovania o 12.13 hodine.)

M. Číž, podpredseda NR SR: Vážení kolegovia, postupne budeme pokračovať v popoludňajšom rokovaní piateho dňa 48. schôdze, takže poprosím všetkých aktérov v zmysle schváleného programu, aby sa dostavili do sály. Ďakujem. Dobré. Takže, vážené kolegyne, kolegovia, páni poslanci, pokračujeme v popoludňajšom rokovaní piateho dňa 48. schôdze Národnej rady v prerušenej rozprave v prvom čítaní o návrhu poslancov Figeľa, Bugára, Mihála, Matoviča, Kaníka, Miškova a ďalších na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 1240. Navrhovateľ už zaujal miesto, už aj zástupca navrhovateľov, rovnako ako pán spravodajca Hrušovský je prítomný. Preto odovzdávam slovo rečníkom prihláseným v rozprave. Prvý je pán poslanec Kaník, ale nie je prítomný v sále, takže stráca poradie. Takže slovo má, dobre, takže v zmysle rokovacieho poriadku požiadali o výmenu, požiadali o výmenu vystúpení páni poslanci Zajac a Mičovský. Takže slovo má pán poslanec Mičovský. (Pokračovanie v rokovaní v prerušenej rozprave o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jána Figeľa, Bélu Bugára, Jozefa Mihála, Igora Matoviča, Ľudovíta Kaníka, Juraja Miškova a ďalších na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 1240.)

J. Mičovský, poslanec NR SR: Ďakujem vám za slovo, vážený pán podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky. Vážené kolegyne neprítomné, kolegovia, vážení občania. Trocha ma zaráža fakt, že máme na pracovnom stole návrh zákona, o ktorom si myslím, že vysoko prevyšuje mnohé iné právne normy, ktoré sa tu prerokovávajú. Mnohokrát sme tu svedkami veľmi zápalistých diskusií, nevravím, že o veciach malého významu, ale dovoľím si tvrdiť, že o veciach oveľa menšieho významu, ako je predmet, o ktorom tu dnes rokujeme. Predmet, ktorý táto krajina tlačí na radlici svojho vývoja pred sebou, ktorý sa tam prevaľuje, ktorý jednoducho sa tam mrví, ale ktorý tam stále je. Až sa spytujem, že ako je to možné, ten nepomer? V poradí nejaký ôsmy pokus, deviaty? Šesťdesiat poslancov sa rozhodlo svoje poslanecké meno vpísať a podpisom potvrdiť pod návrh tohto zákona a záujem o diskusiu, ako keby sa strácal. Možno sa nestráca duch mečiarizmu v tejto sieni. Mám pocit, že to môže byť jedno z vysvetlení, že napriek tomu, že hovoríme o dávných udalostiach, ktoré pomaly starí ľudia nespomínajú, ako keby tu niektoré z tých nedobrych vecí tu ešte stále pretrvávali aj po tom, ako mečiarizmus odišiel, verme, navždy do histórie tejto krajiny. Dobré, je to môj pocit, mnohokrát tu nie som

ja, keď sa možno niektorý iný z vás domnieva, že by som tu mal byť, takže nemám právo kritizovať. Mám právo byť trochu sklamaný. Sklamaný som, ale vyvážim to tým, že oceňujem návrh KDH, že sa rozhodlo opäť zabojsovať. Úprimne si to vážim, práve tak ako som si to vážil vlani, keď som vstúpil do diskusie pri otvorení ústavy, keď som bol ten jediný poslanec Národnej rady, ktorý využil priaznivé okolnosti, keď došlo zjavne ku dohode medzi SMER-om a KDH v záujme vloženia novej textovej úpravy manželstva a možnosti previerok sudcov do ústavy a keď som pripomenul, že takáto nie celkom bežná konštelácia je príliš vzácna na to, aby sme ju nevyužili, a navrhol som vtedy svojím pozmeňujúcim návrhom otvoriť tzv. Mečiarove amnestie. Bolo to trochu zvláštne, keď ma dnešní predkladatelia v tomto nepodporili. Niektorí mi hovoria, že nerozumiem politike, ale verte, že aj veľmi rád budem nerozumieť, aj naďalej veľmi rád si ponechám svoju naivnú predstavu, že keď je niečo biele, budem hovoriť o tom, že je to biele, a keď je čierne, tak poviem, že je čierne, a keď neviem, tak sa priznám k tomu, že neviem. Možno strana, ktorá je tu dvadsaťpäť rokov, má už iný pragmatizmus v sebe. Naozaj by som sa nikdy v živote nechcel prepracovať k takémuto stupňu poznania, kde by som veci, o ktorých mi moje zmysly hovoria, že sú také, pomenoval z nejakých dôvodov inak. Je celkom možné, že sú v živote chvíle, keď človek je schopný zaprieť nos medzi očami, a môžu to byť veľmi vážne, fatálne chvíle a nemožno a priori odsúdiť ľudí, ktorí sa takto prezentujú, ale ja sa stále vraciam k tomu, čo som už neraz z tohto miesta spomenul. Ak my dnes v blahobytnom Slovensku, ktoré naozaj rieši problémy modernej krajiny, nemáme dostatok odvahy pomenovať veci tak, ako si pomenovanie zaslúžia, ako bude potom poslanecký zbor, tí, ktorí tu sedia dnes, alebo tí, ktorí tu prídu za nami, rozhodovať vo chvíľach, ktoré už nebudú možno spojené s rozhodovaním o blahobytných problémoch modernej krajiny, ale možno o oveľa fatálnejších súvislostiach? Bojím sa, že im dávame zlý príklad, pretože príprava na zlé časy je nie založená v traktátoch o tom, čo raz kedysi. Pripraviť sa na zlé časy alebo vôbec na časy, ktoré prídu, sa dá jediným rozumným spôsobom, a to je to, že to, čo máme dnes na stole, poctivo zvládneme. A dnes máme na stole zrušenie tzv. Mečiarových amnestií. A úloha celej stopäťdesiatky by mala byť jedna jediná: poctivo sa s týmito amnestiami vyrovnáť. Tobôž, keď som nezaregistroval, že by niekto, niektorá zo strán povedala, že tie amnestie neboli hlboko nemorálne. To znamená, prienik je tu silný. Ale politické záujmy alebo dokonca strach z toho ducha mečiarizmu, ktorý stadiaľto nezmizol? Nevieť. Ale dačo tu nie je v poriadku. Dačo tu nie je v poriadku ani vďaka tomu, že v tejto chvíli, keď sa nás prihlásilo pár do rozpravy, je táto sieň takmer prázdna. A ja sa domnievam, že ide o istú historickú chvíľu alebo istý historický pokus, ktorý ostane zaznamenaný a bude pripísaný k dobru KDH, napriek tomu, že ho možno, s veľkou pravdepodobnosťou možno už teraz označiť za neúspešný. Čo povedať ako motto? Na úkladnom zločine, opakujem, na úkladnom zločine sa nedá založiť žiadna zákonnosť. A rovnako na úkladne preliatej krvi sa nedá založiť a potom budovať moderný štát. A my si musíme pripustiť, že tu existuje jedno hrozné, strašné, obľudné podozrenie. Podozrenie, že v základoch tejto krajiny je úkladne preliata krv. Je veľa udalostí, ktoré prinášajú tragédie, ale táto, táto je čímsi výnimočná. Existuje tu podozrenie, že pod úkladne preliatu krv sa podpísali predstavitelia Slovenskej republiky. To je niečo tak neuveriteľné a tak obľudné, že k tomu sa nie vyjadriť a voči tomu sa nevyjadriť by nemalo byť vôbec, vôbec možné. Pretože to je niečo, čo sa nedá ani po dlhom uvažovaní hodiť do vreca pragmatizmu, doby, okolností, že to tak muselo byť, „lebo“. Som presvedčený, že táto obľudnosť je príliš veľká na to, aby sme si ju dnes z rokovacieho stola zhodili len tak poľahky

na zem. A preto sa domnievam, bez toho, aby som chcel rozširovať argumenty, ktoré tu zazneli, že je absolútne pre mňa ako neprávnik a priori vylúčené, že sa môže nájsť právne zdôvodnenie toho, že zákon je silnejší ako potreba poznať pravdu. Lebo ja chcem veriť, že možno tá obľudnosť toho zločinu je len mylným predpokladom, že sa to možno napokon tak naozaj nestalo. Bola by to veľká úľava, ale ak sa máme k takejto úľave dopracovať, tak na to je jediná cesta, cesta, na ktorej sa musíme zhodnúť všetci, a to je umožniť tento potencionálny úkladný zločin, úkladne preliatu krv, ktorá je v základoch tohto štátu možno, vyšetriť. Ako inak? Povedzte mi argument, ako my tu dnes po sedemnástich rokoch môžeme povedať, že sa to už nemá. Pretože je to, ako to dnes povedal jeden z poslancov SMER-u: načo o tom hovoriť? Veď je to už dávno, veď tí ľudia už tu nie sú, veď už si možno ani nepamätajú. Kto nám to ešte vôbec bude počúvať? Kto to ešte potrebuje? Potrebuje to táto krajina. Krajina, ktorá jednoducho nemôže v tejto sieni stavať zákony na tom, že existuje krv, ktorá bola preliata na oltár štátu s akýmsi pochybným úmyslom, keď to tak vtedy bolo posúdené za správne. A preto vás veľmi prosím, nehľadajte právne zdôvodnenie toho, prečo sa táto vec nesmie vyšetriť. Možnože právne zdôvodnenie by ste pri dobrej vôli „našli“. Ale aké právne zdôvodnenie môže byť silnejšie, ako je potreba statočného odhalenia pravdy o nás samých? Pretože etapa mečiarizmu, to sme my, to je naša etapa, keď sme mnohokrát tlieskali, mnohokrát mlčali, mnohokrát poklonkovali, mnohokrát privatizovali, mnohokrát sa podieľali na rôznych veciach. A preto mi dovoľte zakončiť toto naozaj len vystúpenie, ktoré nemá byť zbierkou argumentov, ktoré by sa tu opäť mali opakovať, jednoznačnou úvahou o tom, že kto sa tu vlastne môže báť prelomiť takzvané Mečiarove amnestie? SMER? OĽaNO? KDH? SaS? Neverím, že niekto z tých, ktorí tu dnes sedia, alebo z tých, ktorí tu už sedeli, alebo z tých, ktorí tu možno nikdy ani nesedeli, by sa mohli báť takéhoto parlamentného rozhodnutia. S výnimkou toho jedného jediného, toho, kto možno, ak sa tak stalo a ak sa taký úkladný zločin spáchal, ktorý je páchatelom tohto zločinu. To je jediný človek alebo jediná skupinka, ktorá môže mať takýto záujem. Ja sa spytujem, tá skupinka aj teraz po sedemnástich rokoch má takú silu, že nám dokáže a zakáže dať prednosť svedomiu a potrebe poznania pravdy pred argumentáciou, že ústavné princípy to, žiaľbohu, už neumožňujú, pretože prelomiť amnestie sa nemôžu, pretože by sa tým vytvoril precedens? To je všetko mizivé z pohľadu histórie. My sa nesnažme vytvoriť precedens pre túto krajinu, že sa nedá dopátrať k pravde, pretože to by bol žalostný precedens, keby sme niečo takéto pripustili. A tu som pri záverečnom výroku. Jednoznačne nemožno hľadať nič iné, len absolútnu pravdu pri tomto našom skúmaní takzvaných Mečiarových amnestií. Nič iné, len potreba poznať pravdu, napiť sa jednoducho z tejto studnice, ktorá jediná má možnosť nám povedať, že toto je potrebné. A nie je to potrebné kvôli matke nebohého, ani kvôli tomu, aby sme toho starého pána, podľa ktorého je pomenovaná tá doba, na ktorú tak zle spomíname, aby nejakým spôsobom bol ešte prenasledovaný. Nech tam dožíva na tých majetkoch. Nie, nie je to potrebné ani kvôli tomu, aby sme vstupovali do štruktúr tajnej služby, ktorá údajne, možno. Viete, kvôli čomu je to potrebné? Kvôli jednému jedinému: aby tí, čo dnes laškujú a dovoľujú si porušovať zákonnosť, tí, ktorí pri rôznych typoch obstarávaní, rozhodovaní konajú tak, veď čože, veď ma politika prikryje, veď ma moji verní nedajú, nepredajú, aby dostali silný odkaz z dnešného rokovania: všetko ťa raz dobehne, všetko raz príde, opäť neunikneš pravde. Ak si niekto myslí, že jej unikneme, je to vylúčené. My máme len dve chabé možnosti, buď otvorene ísť v ústrety pravde a povedať si áno, sme pripravení sa pozrieť do jej očí, alebo ešte chvíľku zbabelo sa potácať, nech si tam za nami ide, veď ona nás možno tak rýchlo nedobehne. Možno

to bude oveľa rýchlejšie, ako si myslíme. A bolo by veľmi dobré, keby to bolo ešte v dobách blahobytu a nie v dobách, ktoré možno prídu a ktoré vôbec také pokojné už nebudú. Veľmi vás prosím, nehľadajte argumenty proti, neexistujú. Ďakujem.

M. Číž, podpredseda NR SR: Faktické poznámky, pán poslanec Mikloško, pán poslanec Fecko, pán poslanec Brocka je na prvom mieste. Ďakujem pekne. Uzatváram možnosť prihlásiť sa s faktickou poznámkou. Slovo má pán poslanec Brocka.

J. Brocka, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Pán poslanec Mičovský, už ste nejaký piatok v parlamente a myslím si, že nie je ťažké pochopiť, že keď dvakrát robíte to isté, nie je to to isté. Vtedy, keď sme novelizovali ústavu, ústavou manželstvo ako zväzok jedného muža a jednej ženy, a ten rozhodujúci, to znamená, SMER pri hlasovaní o tejto novele ústavy nebol ochotný akceptovať ani o čiarku viac pri tejto novele, tak návrh o zrušení Mečiarových amnestií do toho návrhu, to som skôr považoval za sabotáž, pretože jednoducho, ak by, ak by ste toto presadili do tej zmeny, tak by neprešlo nič. Ale teraz, pán kolega, teraz rokujeme o zrušení Mečiarových amnestií, a ak by napríklad SMER prišiel s takou požiadavkou, že on to podporí, ale trvá na tom, že musíme zároveň zrušiť poslanecký klub OĽaNO, no pre mňa by ten návrh bol neprijateľný, pán kolega. No hovorím to teraz za seba. Možnože pre niekoho by to nebol až taký neprijateľný návrh. Ale vy, pán kolega Mičovský, vy budete, predpokladám, teraz konzistentný, že keď ste vtedy boli za zrušenie Mečiarových amnestií, tak že budete aj teraz.

M. Číž, podpredseda NR SR: Pán poslanec Mikloško.

J. Mikloško, poslanec NR SR: Ja by som chcel pánovi poslancovi pripomenúť ešte tri fakty, ktoré snád' podčiarknu dôležitosť toho zrušenia amnestií. Ja som bol u prezidenta Kováča tri roky ako jeho radca a pamätám sa na strašné útoky vtedajšieho premiéra, keď sa potom Kováč stal Tomášom Bórusom, by som to tak básnicky povedal. Naozaj, Mečiar vtedy ignoroval, obmedzoval, šikanoval tento úrad. A bolo až švandovné, vtedy som plakal, teraz sa z toho smejem. Situácia v decembri 1994, keď náhle vláda prišla k moci a prezident Kováč išiel do Vatikánu, kde sa diali strašné veci, ale to nechcem tu spomenúť. Druhá poznámka je, noviny Slovenská republika, ktoré naozaj vtedy pripravovali pôdu pre všetky ďalšie nezákonnosti, ktoré sa stali, útočili na prezidenta, pamätajú sa všetci na to. Chcem pripomenúť, že tí redaktori, mnohí dnes pracujú ako keby nič v iných médiách, nikdy nepovedali: „prepáčte“. Tam sa rodila ideologická záležitosť. Tretia vec je divoká privatizácia. Vtedy naozaj jeho kamaráti, pána Mečiara, vytvorili naraz vrstvu bohatých, ktorých tí seriózni podnikatelia už nikdy nedohonia. Minule mi priamy účastník takej privatizácie povedal, mali tri strany položiek, jeden riadok – jedna položka, a takto sa rozhodovali: Ferovi nedáme, Fero, nie, Fero je rozvedený trikrát, má frajerku, Jano neplatí dane, Pišta neni náš, tak dáme Jožovi, Jožo je výborný, dobre, tomu to dáme a, bum, išlo sa na ďalšiu položku. Čiže toto bola vtedy právna situácia v tejto vláde, o ktorej teraz hovoríme a ktorej amnestie by naozaj bolo treba dať na poriadok. Ďakujem.

M. Číž, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Slovo má pán poslanec Fecko.

M. Fecko, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Ako si povedal, pán kolega, že koho by to zaujímalo teraz? Že ako? No viete, koho by to zaujímalo? No zaujímalo by to svedomie národa. Tých poctivých, ktorých tu ešte, aspoň verím, že máme, ktorí by chceli vidieť, že ako sa to vlastne berie a vlastne kam my to chceme kočírovať, tú našu ďalšiu budúcnosť. V akých intenciách? Veď 73 % na Slovensku je veriacich a sa hlási k viere. A tá ich učí, že by mali svoje skutky prehodnocovať v svetle pravdy, aké robili. Že nás nič nedobehne? Všetko nás

dobehne. A ako sa hovorí, pravda očisťuje a lož zotročuje. Tak vieme, čo chceme? Ja viem. Ďakujem.

M. Číž, podpredseda NR SR: S reakciou na faktické poznámky pán poslanec Mičovský.

Mičovský, Ján, poslanec NR SR: Ďakujem. Ja som zmienil sa o vlašajšom návrhu, keď som vstúpil do rokovania o ústave, len kvôli tomu, aby som pripomenul krátku históriu. Nemá to byť výčitka a ja pevne súhlasím s tým, že možno nie som správnym politikom a že to naozaj by bolo bývalo kontraproduktívne a vôbec sa o tom nechcem sporiť. Ja by som sa len veľmi rád sporiť s tými, ktorí dnes budú hľadať a nachádzať argumenty, prečo sa toto nedá podporiť. Tomu neporozumiem a verím, že neexistuje nič také, čo by ma donútilo takejto logike politického dialógu porozumieť. Možno by sme mali len poslať z dnešného stretnutia akýsi list pani Remiášovej a možno stačí úplne jedno slovo: prepáčte. A možno ešte jedno: nedá sa. Ďakujem.

M. Číž, podpredseda NR SR: Teraz v rozprave vystúpi pán poslanec Zajac, pripraví sa pán poslanec Abrhan. Pán poslanec Zajac nie je v sále, takže stráca poradie. Slovo má pán poslanec Abrhan.

P. Abrhan, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Panie poslankyne, páni poslanci, chcel by som sa podeliť s dvomi poznámkami k prerokovávanému návrhu. Už v úvode bol spomenutý prípad v Čechách vysporiadania sa vlastne s obdobím komunizmu a takisto prípad v Nemecku z II. svetovej vojny. Preto som požiadal asistenta, aby sa pozrel, či vo svete sa stali podobné prípady a ako sa tie-ktoré krajiny s takýmito prípadmi vysporiadali. A on aj našiel jeden prípad, s ktorým by som chcel vás oboznámiť, a je to prípad z Argentíny. V roku 1986 zákon o úplnom zastavení a v roku 1987 zákon o povinnej poslušnosti udelil príslušníkom vojenskej chunty takmer úplnú amnestiu od zločinov spáchaných počas vlády vojenskej chunty v Argentíne. Išlo o imunitu pre takmer všetkých príslušníkov armády, s výnimkou najvyšších predstaviteľov, pred trestným stíhaním za zločiny spáchané v období rokov 1976 až 1983. Neskôr, v roku 1987 tieto amnestie potvrdil Najvyšší súd Argentíny. V roku 2003 boli tieto zákony zrušené hornou aj dolnou komorou argentínskeho parlamentu. V roku 2005 Najvyšší súd Argentíny potvrdil zákony z roku 2003 a definitívne zrušil amnestie z roku '86 a '87, čím bolo umožnené začať alebo pokračovať v trestnom stíhaní voči členom vojenskej chunty. Tieto konania reálne ďalej pokračovali štandardným spôsobom, ako by ani amnestie neboli existovali. Vtedy boli použité nasledovné argumenty, a to, po prvé, významné porušenie ľudských práv vojenskou chuntou: nikto nesmie byť postavený nad zákon, ochrana spoločenského záujmu a vlády práva, nesúlady s medzinárodnými dohovormi, ktoré sú záväzné; v neposlednom rade žiadnym právnym aktom nemožno zabrániť vyšetrovaniu zločinov alebo iných trestných činov, ktoré vo svojej podstate idú proti ľudským právam; týmto by sme zrušili imperatív ľudských práv, respektíve ich nezrušiteľnosť, práve preto musia byť spätne, dokonca aj so spätnou účinnosťou amnestie zrušené. Interamerický súd pre ľudské práva v roku 2001 vyhlásil amnestie udelené v Peru pre masaku v roku 1995 za nezlučiteľné s Americkým dohovorom o ľudských právach. Je to podobný dohovor európskemu dohovoru o ľudských právach, ktorý platí u nás. A tým takéto amnestie de facto zrušil. Vytvoril tým obrovský precedens, ktorý pomohol ako Argentíne, tak aj ďalším krajinám. Dnes sa na pozadí medzinárodných dohovorov a trestných súdov riešia amnestie v niektorých afrických krajinách. A to preto, lebo prizma ľudských práv stojí nad štátom. Štát nemôže ani v intenciách najlepších záujmov amnestiami či milosťami potláčať ľudské práva a slobody. Toto je základ

argumentácie v prípade Argentíny. Druhá poznámka, ktorú by som chcel k tomuto povedať, sa týka Slovenska a týka sa potreby zrušenia Mečiarových amnestií. A myslím si, že si to uvedomuje aj strana SMER, a je to vidieť aj na predložennom alebo do pripomienkového konania predloženom návrhu zákona o spravodajských službách. Veď je zrejmé, že názov spravodajskej služby sa mení vtedy, ak sa spravodajská služba potrebuje dištancovať od niektorých závažných krokov, ktoré sa v histórii tej-ktorej spravodajskej služby udiali. Tak sa zmenil názov Štátnej bezpečnosti po 89. na Federálnu bezpečnostnú a informačnú službu za Československa a tak sa zmenil, keď vznikla Slovenská republika, názov na Slovenskú informačnú službu. Teraz vláda, strana SMER navrhuje zmenu názvu Slovenskej informačnej služby zo SIS na Úrad civilného spravodajstva, pričom v krátkej histórii Slovenskej informačnej služby je jeden jediný moment, jeden jediný moment, keď je Slovenská informačná služba podozrivá z účasti na zavlčení občana Slovenskej republiky a tak isto je podozrivá z účasti na úmrtí Remiáša. Jasné, že v dôvodovej správe toto nijakým spôsobom nie je uvedené, ale ináč si neviem vysvetliť, prečo by strana SMER prichádzala s takouto zmenou názvu informačnej služby. Je to zaujímavé, že týmto uznáva potrebu zmeniť, dištancovať sa od týchto vecí, z ktorých je Slovenská informačná služba podozrivá na jednej strane, ale na druhej strane strana SMER nie je ochotná zmeniť svoj vzťah k trestným činom, z ktorých Slovenská informačná služba je podozrivá. Preto by som apeloval aj na poslancov strany SMER, ak sú presvedčení, že nie je potrebné uvoľniť ruky spravodlivosti, tak nie je dôvod meniť názov Slovenskej informačnej služby. Ak to váš minister a vaša vláda predkladá, tento návrh, tak je dôvod, aby návrh, ktorý je predložený na zrušenie Mečiarových amnestií, ste takisto podporili. Nie je možné sa v jednom prípade zasprávať tak, akoby tieto trestné činy, sa na nich služba podieľala, a v druhom prípade sa správať tak, akože sa nič nestalo a môžeme tieto trestné činy prehliadať. Preto poprosím hlavne poslancov SMER-u o podporu tohto návrhu, lebo je v súlade s tým, čo vláda v inom zákone predkladá. Ďakujem pekne.

M. Číž, podpredseda NR SR: S faktickou poznámkou pán poslanec Mikloško, pán poslanec Radošovský. Uzatváram možnosť prihlásiť sa s faktickou poznámkou. Slovo má pán poslanec Mikloško.

J. Mikloško, poslanec NR SR: Svojou poznámkou by som sa chcel opýtať, aj si odpovedať, že ako je možné, že národ vtedy tieto nezákonnosti bral a vlastne mlčal a vlastne volil týchto, aj opakovane. Ja chcem pripomenúť tú megalomanskú, až, by som povedal, goebelsovskú kampaň v rokoch '92 až '94. Pamätáte sa, vtedy, keď na Mount Everest viala zástava HZDS? A povedali vtedy, že ak by sa to nepodarilo, tak pôjdeme do Álp a tam to nafotíme, ten Mount Everest. Pamätáte sa na švajčiarsky billboard s Matterhornom, ktorý sa nahradil vtedy Kriváňom? Potom to prasklo a nič z toho nebolo. Pamätáte sa na to, že Rezešova Sparta hrala vtedy v dresoch HZDS veľký futbal? Hurá! Vtedy. A mnoho iných vecí. Claudia Cardinale, Schiffer, Depardieu, Ornella Muti, mladý Belmondo, všetci tuná chodili a my sme, ako barani, sa na toto všetko dívali a platili z daňových poplatníkov. Vtedy Srholec povedal po jedných voľbách, že: „Veriaci, kde ste, ako je možné, že volíte skorumpovaných a morálne podlých ľudí?“ Ja by som ešte priklincoval výrokom Abrahama Lincolna, ktorý iste poznáte: „Za bláznov možno držať niekoľko ľudí celý čas, všetkých ľudí nejaký čas, ale nie všetkých ľudí celý čas.“ Keby sme sa týchto amnestií teraz naozaj raz a navždy zbavili, tak by sme znova potvrdili, že ten výrok Abrahama Lincolna skutočne aj dnes platí.

M. Číž, podpredseda NR SR: Pán poslanec Radošovský.

M. Radošovský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Uvedený príklad možno dáva nádej, že aj na Slovensku sa to raz podarí a že si uvedomia všetci, že treba sa dištancovať od takto mimoriadne závažných štátnych trestných činov, štátom organizovaných. Je možné, že vzhľadom na to, akú mala Argentína históriu inú, ako sme mali históriu my, že oni si to predsa len o nejakých pár rokov uvedomili skôr. Mne to tak vychádza, že ešte jedno volebné obdobie musí byť KDH trpezlivé, lebo tých pohrobkov vtedajšej vlády a vtedajšieho HZDS je ešte stále veľa aj v radoch vládnej strany. To znamená, že oni majú problém s tým. Ja si to takto vysvetľujem. A preto je riešenie asi, buď počkať ešte, alebo, ak budeme neúspešní, alebo druhá alternatíva je tak ako pri ostatných možných zákonoch, my sami, to znamená SMER. Ak teda v prvom rade teraz tomu je také návestie, zmena názvu SIS, tak v druhom kole môže prísť takýto návrh z ich vlastných radov a potom oni budú tí, ktorí sa postarajú o čistenie našej histórie novodobej, aby sme jednoducho nemali žiadnu čiernu bodku a nemuseli sa hanbiť.

M. Číž, podpredseda NR SR: Dobre. Kolegyne, kolegovia, teraz by mal vystúpiť v rozprave pán poslanec Kaník. Nie je v sále, tak stráca definitívne poradie. Slovo má pán poslanec Zajac ako posledný riadne prihlásený v rozprave.

P. Zajac, poslanec NR SR: Vážený pán predsedajúci, pán navrhovateľ, vážené dámy a páni, dovoľte mi, aby som vystúpil ako jeden z navrhovateľov tohto návrhu zákona. Hneď na začiatku musím konštatovať, že som veľmi sklamaný z toho, ako vládna strana SMER, jej poslanci sa postavili k tomuto návrhu zákona. Naozaj my šesťdesiati, ktorí sme sa podpísali pod tento návrh zákona, sme nepotrebovali ani nepotrebujeme tu dookola vystupovať a presviedčať sami seba o tom, že zrušenie Mečiarových amnestií je správne. My sme dali ten podpis pod ten návrh zákona, preto je jasné, že s tým súhlasíme. Ale som tu, som si dovolil vykríknúť na pána predsedu Národnej rady minulý týždeň, keď som mu zakričal, že demokracia je diskusia, presne som čakal, že vystúpia poslanci zo SMER-u a budú nám oponovať, prečo to nemôžu podporiť. Myslím si, že vládna strana SMER má dostatok poslancov aj s právnym vzdelaním, ktorí dokážu argumentovať. A čakal som, že bude tu prebiehať takáto diskusia a vo vyspelých štátoch po takejto diskusii, debate, vznikajú legislatíva, zákony pre ľudí, na riešenie problémov ľudí. Ale tu žiadna taká diskusia neprebehla. Bola tu jedna faktická poznámka vládneho poslanca SMER-u pána Martvoňa, ktorý na jednej strane označil obdobie mečiarizmu na Slovensku ako obdobie temna, s čím sa dá len súhlasiť, ale zároveň hovoril o tom, že už to je možno premlčané a že možnože tí ľudia nežijú. A na dôvažok ale povedal, že čo teda s tými zločinnami komunizmu, toto, čo spáchali eštebáci v minulosti, v päťdesiatych rokoch, šesťdesiatych rokoch, a že sú nepostihnuteľní. Tak aj jemu chcem odkázať, niektorí kolegovia to už spomínali, prokurátorka, ktorá súdila doktorku Horákovú, bola v Čechách odsúdená vo vysokom veku. Bolo to cez 90 rokov, tuším. A myslím si, že už je aj na pravde božej, ale spravodlivosti bolo učinené zadosť. Nie preto, aby tú 90-ročnú pani zatvorili, ale aby bol to akt spravodlivosti, o ktorom rozhodli súdy v Česku. A preto dneska, keď sa bavíme o tom, aby sa zrušili Mečiarove amnestie na skutok a skutky, ktoré súviseli so zavlečením Michala Kováča a so zrušeným referendom, aby boli zrušené, aby bolo spravodlivosti na Slovensku učinené zadosť. Áno, stretávam sa s občanmi, aj včera som mal také stretnutie. A občanov dneska, živnostníkov na Slovensku dneska trápi čo? Nevyplatené faktúry voči veľkým firmám, nemôžu sa domôcť spravodlivosti. A ja im hovorím: áno, ak by fungovali u nás súdy, ako majú, ak by tá spravodlivosť bola účinná, aby tá vymáhateľnosť práva fungovala na Slovensku, nemuseli by sme možno v parlamente vymýšľať zákony o ochrane subdodávateľov pri verejnom obstarávaní. Ak by ten živnostník

podal žiadosť na súd, že má nevyplatené, súd odsúdil príslušného do mesiaca a nastúpil exekútor, nemuseli by sme vymýšľať tú novú legislatívu. Alebo klienti nebankových subjektov, myslím aj BMG a Horizontu, ktorí prišli o svoje mnohokrát celoživotné úspory. Ak by bola účinnosť spravodlivosti na Slovensku, aby bola účinná spravodlivosť na Slovensku, už dávno mal prebehnúť súdny proces, kde majitelia, ktorí zdefraudovali takéto finančné úspory občanov, mali byť odsúdení, zhabaný ich majetok, exekvovaný ich majetok a títo klienti mali byť odškodnení. Dámy, páni, stretávam sa aj s názorom hlavne mladých ľudí, ktorí povedia: nás už Mečiarove amnestie nezaujímajú. Áno, vyrástla tu za tých 20 rokov, dámy a páni, je to 20 rokov, toho roku to bude 20 rokov, keď sa tento skutok zavlčenia prezidentovho syna do zahraničia stal, vyrástla tu ďalšia generácia. A oni neradi už dneska veľmi čítajú, neradi chcú počuť to, čo bolo, a radšej by chceli počuť to, čo je dnes a čo bude zajtra. Aj možno už im tieto Mečiarove amnestie nič nehovoria. Ale som presvedčený o tom, že národ, ktorý nepozná históriu, aj históriu svojej spravodlivosti, si nezaslúži, aby mal budúcnosť, a preto je potrebné, aby boli zrušené tieto Mečiarove amnestie. Na dôvažok preto, že je vysoké podozrenie a je množstvo indícií vrátane rozhodnutia rakúskeho súdu o tom, že tento skutok zavlčenia Michala Kováča mladšieho spáchali slovenské štátne orgány. Dámy a páni, Vladimír Mečiar vyhlásil tieto amnestie ako zastupujúci prezident. To znamená, ako vtedajší premiér, na ktorého len na určité obdobie prešli právomoci prezidenta. A naozaj človek by očakával, že takýto zastupujúci prezident bude vykonávať len nevyhnutné akty pre fungovanie ústavnosti a práva na Slovensku, a nie že udelí amnestie na skutok, ktorý ešte nebol vyšetrený, na skutok, ktorý nebol odsúdený, kde neboli konkrétni ľudia ešte odsúdení, a on udelí amnestie všeobecne na tento skutok a dokonca aj na podozrenia, ktoré súvisia s týmto skutkom. Takže on ako vtedajší premiér, zastupujúci prezident, ako štátny orgán udelil amnestiu iným štátnym orgánom na skutok, ktorý nebol vyšetrený, ktorý nebol odsúdený. A preto si myslíme, že spravodlivosti nebolo učené zadost', a preto potrebujeme nielen my, ale aj tí konkrétni, ktorí v tomto prípade boli účastníkmi, páchatelmi tohto konania, obvinenými, možno sú medzi nimi aj takí, ktorí by sa dokázali v trestnom konaní alebo na súde obhájiť, že s tým nemali nič spoločné. Ja si nedovolím dneska hovoriť, kto bol konkrétne za tento čin zodpovedný, kto ho spáchal. Na to sú orgány činné v trestnom konaní, na to máme súdy na Slovensku. Ale tých indícií, podozrení je tu príliš veľa, že slovenské štátne orgány, Slovenská informačná služba, jej vtedajší šéf Ivan Lexa, vysoký predstaviteľ SIS Jaroslav Svěchota, ktorý už nežije, že boli zapletení do tohto skutku, nie že zapletení, ale že ho spáchali. Ale toto malo byť učené spravodlivosti zadost', malo to byť vyšetrené a mali byť odsúdení. Ak by potom pán prezident, ktorý by bol udelil amnestiu, tak tá amnestia by bola konkrétna, ale amnestie, ktoré udelil Vladimír Mečiar, neboli na konkrétneho človeka a za konkrétne odsúdenie. Takže spravodlivosti nebolo vykonané zadost'. Padli tu slová, že únos Michala Kováča bol akt štátneho terorizmu. To sú vážne slová, ktoré Slovenská republika si so sebou nesie. Takže preto keď som na začiatku povedal, že národ, ktorý nepozná svoju históriu, a tá história nie je ani až taká stará, si nezaslúži mať budúcnosť, preto by som chcel zakončiť aj slovami svätého Jána, ktorý v evanjeliu hovorí, že: poznajte pravdu a pravda vás vyslobodí. Ďakujem za pozornosť.

M. Číž, podpredseda NR SR: Faktické poznámky, páni poslanci Matovič, Kaník, Mikloško a Brocka. Uzatváram možnosť prihlásiť sa s faktickou. Slovo má pán poslanec Matovič.

I. Matovič, poslanec NR SR: Nevieť ako vy, ale ja keď vidím, že niekto spácha nejaký zlý skutok a zároveň niekto druhý tento zlý skutok kryje, tak v podstate považujem za väčšieho

zločinca toho, kto ten zlý skutok kryje, ako toho, kto zlý skutok spácha. V tomto prípade bola spáchaná vražda, evidentne vražda na politickú objednávku. A chcem z tohto miesta upozorniť všetkých kolegov, ktorí v tomto prípade budú hlasovať proti zrušeniu amnestií, že v podstate kryjú vraždu a tým pádom z môjho uhla pohľadu sú horší ako ten vrah, ktorý tú vraždu spáchal.

M. Číž, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kaník.

L. Kaník, poslanec NR SR: Ja by som trochu ináč povedal. A myslím, že častejšie sa používa to, čo pán poslanec Zajac povedal, že národ, ktorý si nepamätá svoju históriu, je odsúdený na to, aby ju prežil znovu. A to je omnoho horšie. Pretože nikto, nikto, kto tu sedí v tejto sále ani na strane poslancov SMER-u, nespochybňuje to, že sa tu stalo niekoľko trestných činov, že sa tu stala vražda, že sa tu stal únos a že sa možno stali ďalšie súvisiace trestné činy. Tieto amnestie, ktoré sú naozaj absolútne mimo akýchkoľvek štandardov a účelu, na aký vôbec inštitút amnestie bol od nepamäti vymyslený a využívaný, bráni tomu, aby sa učinilo spravodlivosti zadosť, aby sa odhalila pravda. Keď to neodstránime, keď bude tento stav pretrvávať, je to hlboká jazva, nezahojená a prehlbujúca sa jazva na právnom vedomí národa. Keď takýto odkaz tu necháme súčasníkom, nasledovníkom, mladej generácii, tak jednoducho do podvedomia kolektívnej pamäti sa vtlačá stopa, že môže sa vraždiť. Môžu sa páchať trestné činy, keď máte politickú moc, ktorá vám umožní zakryť tieto trestné činy. To je neprípustné, to je popretie právneho štátu, popretie vlády zákona, popretie západného poňatia demokracie a kultúry. To je Byzancia, Orient, teda všetko iné, len nie to, na čom Európa stojí. A teraz my rozhodujeme o tom, kam máme patriť a... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

M. Číž, podpredseda NR SR: Pán poslanec Mikloško.

J. Mikloško, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Ja sa už tretíkrát prihlasujem, vidím, že som mal radšej vystúpiť v rozprave, ale nedá mi, prepáčte, že nepripomeniem Remiáša. O rok bude dvadsať rokov, čo bol zabitý, viete, že 29. apríla '96 naraz jeho auto vybuchlo s jasnou nástražnou výbušninou. Vtedy mal 26 rokov, bol sprostredkovateľ vtedy medzi novinármi a svedkom únosu Michala Kováča mladšieho. Viackrát som sa za ten čas s pani Remiášovou stretol, jej bolesť je stále veľká a stále očakáva, že sa zadosťučiní to, čo sa vtedy stalo. Pripomeniem ešte jednu vec. Jeden z najkrajších okamihov môjho života bol, keď po voľbách '98 vyhralo HZDS a v našej rodine bolo veľa ľudí, všetky ženy začali plakať. Ja som vyskočil ako veľký víťaz, pretože som vedel, že mečiarizmu je koniec, ale k tomu bolo treba určitú politickú skúsenosť, ktorú tie ženy vtedy ešte nemali. Posledná poznámka je táto: bol taký vtip, a dovoľm si ho povedať. Ešte chvíľu mám, že? Rýchlosť prevratu v Poľsku bola desať rokov, v Maďarsku desať mesiacov, v Rumunsku desať dní, v Albánsku desať minút, o desať sekúnd súťažila Kuba, Severná Kórea, ale vyhralo to Slovensko po voľbách '98, keď za desať sekúnd, už som to hovoril, som pochopil, že Mečiar je v háji. Ďakujem.

M. Číž, podpredseda NR SR: Pán poslanec Brocka.

J. Brocka, poslanec NR SR: Ja som si vlastne až teraz uvedomil, že SMER, jemu to nie je jedno, že prichádzame s týmto návrhom na zrušenie Mečiarových amnestií, a on hľadá akoby nejaký únik z toho postoja, že ako zaujať postoj k tomuto návrhu zmeny ústavy, a prichádza s takým veľmi zvláštnym, pre nich možno originálnym návrhom, že chcú zmeniť názov SIS-ky bez nejakého relevantného dôvodu. No, neviem, oni si v SMER-e myslia, že to bude stačiť, že zmenia identitu páchatel'a, keď akože takto vylepšia imidž SIS-ky? No ja si myslím, že to nebude fungovať. Je len, je proste jedno, ako sa štátny orgán volá, štátny orgán, ktorý bol

vykonávateľom zločinu. Skutočné riešenie v tomto prípade je nezakrývať si oči pred pravdou a priznať ju. A to znamená jediné, zrušiť Mečiarove amnestie.

M. Číž, podpredseda NR SR: S reakciou pán poslanec Zajac.

P. Zajac, poslanec NR SR: Ďakujem veľmi pekne všetkým kolegom, ktorí na mňa reagovali. Je mi ľúto, že poslanci SMER-u sa nevyjadrujú. Vážený pán kolega Brocka, ste povedali, že poslancom SMER-u to asi nie je jedno, no z toho, ako nevystupovali, až na jednu faktickú poznámku pána Martvoňa, mi z toho vychádza, že hrajú takého mŕtveho chrobáka. A z toho mi vychádza, keď sa tak zamyslím, že pred piatimi rokmi ešte boli v koalícnej vláde spolu s Vladimírom Mečiarom. Má Robert Fico nejakú dohodu s Vladimírom Mečiarom, že od toho svojho postoja, že teda amnestie boli právny suterén, ale že ich zrušenie by bol tiež právny suterén, má dohodu s Vladimírom Mečiarom? Sľúbil mu, že nikdy amnestie ako nepodporí? Lebo mne z toho vychádza, že ak len ústavným návrhom zákona toto môžeme zmeniť a dostane sa spravodlivosti na Slovensku zadosť, tak potom poslanci SMER-u musia toto podporiť. Áno, vo svojom vystúpení som možno príliš až zdôrazňoval to, ako to všetci potrebujeme. To myslím teraz, reagujem na pána Matoviča a Mikloška, som zdôraznil, že všetci potrebujeme poznať pravdu, aby na Slovensku bolo, bolo učinené zadosť spravodlivosti, ale samozrejme, že tú pravdu chcú poznať aj príbuzní Róberta Remiáša. Jeho matka chce poznať, kto spáchal tento zločin, vraždu jej syna, kto spáchal konkrétne a kto je zodpovedný za únos prezidentovho syna do zahraničia. Oni to chcú poznať, túto pravdu a chcú, aby slovenské súdy týchto ľudí odsúdili, lebo spoznajte pravdu a pra... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

M. Číž, podpredseda NR SR: Dobré, ďakujem pekne. Kolegyne, kolegovia, vystúpenie pána poslanca bolo posledné v rozprave, takže vyhlasujem všeobecnú rozpravu za skončenú. Mám informáciu, že chce zaujať stanovisko pán navrhovateľ. Má slovo pán podpredseda.

J. Figel', podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Ctené kolegyne, kolegovia, dámy a páni, prečo s týmto návrhom prichádzame, som čiastočne hovoril na úvod a chcel som ešte dodať pár pohľadov aj po tejto rozprave na záver. No lebo na spravodlivosti záleží. Ak by na nej nezáležalo, tak štát prestáva plniť svoju základnú úlohu, ktorou je bezpečnosť svojich vlastných občanov a spravodlivosť na vlastnom území, aby si nemuseli osvojovať nástroje bezpečnosti alebo spravodlivosti preto, lebo štát im neslúži, ale ak, tak niektorých ovláda, a ak, tak, slúži niekoľkým, niektorým. Ľudia si zaslúžia istoty. Pamätáte na tie bilbordy? Ale nie zločinci. Alebo ste mysleli, že zločinci? Alebo vybraní ľudia? Niekoľkí, tzv. mecenáši? Ako ste to mysleli s tými istotami? Pre koho? Pretože tu ide presne o tento príbeh, o istoty, o právnu istotu. A každý, kto tu spieva o retroaktivite, pracuje proti právnej istote, lebo v tomto príbehu retroaktivita znamená zakrývanie, zatváranie dverí, znemožňovanie vyšetrovania. A to všetko, čo by som mal chuť hovoriť, aby bol ten obraz taký plastickejší. Jedni zločiny páchajú a tí, ktorí s nimi kolaborujú, sa ako volajú? Kolaboranti. Chcete byť kolaborantmi? Kolegovia, tu zľava pozerám. Pretože každý, kto hľadá spôsob pre spravodlivosť a chce spravodlivosť, nájde. V slušnej, demokratickej spoločnosti sú na to nástroje. V totalitných systémoch, kde moc neslúži pravde, neslúži spravodlivosti, ale sama sebe, moci, tak tam sa nájdu kľúčky, že sa nedá, že sa nemá. Jak v tej Argentíne. Alebo inde. Čo sme Argentína? Aj v Argentíne si s tým poradili, páni kolegovia zľava, lebo chceli, lebo chceli v súlade s národným právom, aj medzinárodným; dokonca aj v Latinskej Amerike! V Európe je jeden jediný štát, kde exekutívna moc, predseda vlády a vláda, áno, na vás pozerám, amnestovala samú seba, jeden jediný: volá sa Slovenská republika. A vy poviete, že retroaktivita bráni otvoriť dvere. Ľudia si naozaj zaslúžia pravdu a

spravodlivosť. A to sú základné istoty v živote, aj keď sú len ľudské, limitované, ale treba sa o to usilovať. To nebolo obdobie, kde sa stali len dve veci, ktoré boli amnestované, najprv ako trestné činy a potom podozrenia, oznámenie. Už po tomto zdalo sa, že ani sa to nestalo. A možno to bol len taký fejk, taká divadelná hra na ceste zo Svätého Jura do Bratislavy. Ale krv nevinného volá po spravodlivosti. A keď mi niektorí aj písali alebo som v televízii diskutoval o vražde, tak ona súvisí s tým, čo sa stalo. Pretože jeden z tých príslušníkov, ktorí boli na únose zainteresovaní, teda vykonávali pokyny, začal hovoriť a stal sa nepohodlným a prenasledovaným svedkom. Prišiel za mnou asi pred dvoma rokmi úplne neznámy, predstavil sa menom Oskar Fegyveres. A hovoril okrem iného aj to, že množstvo svedkov nebolo vypočutých. A samozrejme jeho životnou spojkou po úteku do Švajčiarska bol priateľ Róbert Remiáš. Nezomrel náhodou. Zomrel tragicky. A nielen táto vražda, ale aj ďalšie veci nie sú objasnené podľa mňa práve preto, čo znamená prekážku, ale aj nechť, ale aj mnohé iné opatrenia. My keď sme minulého roku zmenili ústavu, ja som si dovolil povedať a dodnes opakujem, že zmena v oblasti justície znamenala deharabinizáciu. Kto tu nominoval Štefana Harabina do funkcie? Ktorá strana? Ktorý predseda strany? Nebol to ten istý premiér, ktorý amnestoval tretieho marca nad ráno to, čo sa dialo predtým za jeho vlády? Nebol to ten Vladimír Mečiar, ktorý nominoval Štefana Harabina do funkcie ministra justície? Prečo tak záležalo na justícii? Pretože niektorí potrebujú istoty, niektorí. Ale my sme tu nie pre niektorých, my sme tu pre všetkých, aspoň teda hovorím za Kresťanskodemokratické hnutie. Dnes som ostrý práve preto, práve preto, lebo nám na spravodlivosti záleží a bude záležať aj do budúcnosti, tak ako do minulosti. A aj keď sme v menšine, som presvedčený, že táto spravodlivosť zvíťazí. Ubezpečujem vás, lebo to nenecháme tak. Vražda je nepremlčateľná, úkladná, 30 rokov. Tieto veci som nepotreboval študovať, až keď sa stávali na Slovensku a stávajú, aké sú vlastne podmienky pre to, aby sa niekto dovolal slovenského práva a spravodlivosti. Chlieb lacnejší nebude. Ale spravodlivosti môže byť viac. A povedal som aj opakované, že toto je viac o budúcnosti než o minulosti, lebo premlčacie lehoty, lebo už aj niektorí zomreli, už sú pred Božou pravdou alebo spravodlivosťou. Ale my sme zodpovední za tú našu, a teda nemôžeme nekonať, alebo aspoň v menšine nemôžeme byť ticho. A my ticho nebudeme, priatelia. Hovorím vážne slová, ale môžeme byť priateľmi len na báze spravodlivosti a úcty k právu. Štát nemôže za žiadnych národnoštátnych záujmov, a neviem, aké by mali byť vyjadrené, pýtam sa kolegov z väčšiny, prísť s potláčaním ľudského práva. A môžete zmeniť spravodajskú službu s jej názvom aj šéfom opakované, ale zločin zostane zločinom. Chcel by som ešte pár slov k tej retroaktivite práve preto, lebo je veľmi často využívaná a už je takým klišé, že „sa nedá“. Tak celý svet vie o tom, že sa dá, ale na Slovensku jedna partia si povedala, že sa nedá, lebo na tom je zrejme nejaký záujem. Za všetkým je nejaký záujem, aj za tým, za tou rozprávkou o retroaktivite. Už spomínaný Norimberský tribunál bol povinnosťou všetkých, ktorí sa chceli zapodievať vojnovými zločinmi, aby tak konali. A zločiny boli robené podľa zákonov ktorejkoľvek ríše alebo štátu. Dokonca aj „Slovák-štátu“. To, čo sa udialo v Čechách pri prokurátorky Brožovej-Polednovej nedávno, potvrdzuje, že monsterprocesy, aj keď boli podľa zákonných klauzúl, boli proti ľudskosti. A treba to nielen pripomenúť, ale stíhať. Teda je prípustné primeraným určitým spôsobom zasiahnuť aj do inak posvätných princípov právnej istoty, či zákazu retroaktivity. V týchto prípadoch, ktoré som spomínal, ale aj kolegovia vo vystúpeniach, išlo o vyvodenie zodpovednosti za skutky, ktoré sa v čase ich konania alebo uskutočnenia stali po formálnej stránke v súlade s vtedy platným

právom. Pretože cieľom spravodlivosti, tej serióznej, skutočnej spravodlivosti, je spravodlivé usporiadanie vzťahov spoločnosti. A práve spomínané amnestie tu majú ten problém. Lebo ak ich prijatie 3. marca, potom 7. júla Vladimírom Mečiarom nebolo v súlade s pozitívnym materiálnym cieľom práva. Dokonca vieme, že cieľom toho rozhodnutia bolo umlčať spravodlivosť, zviazať jej ruky. Potom je príslušný právny akt v súlade s právom nanajvýš formálne, ale s materiálnou podstatou sa rozchádza. Je to materiálne bezprávie, bezprávie Slovenskej republiky na vlastných občanoch v záujme istotných, teda zločincov, alebo údajných zločincov, ak veci nie sú došetrené. Rozpor spomínaných amnestií s materiálnou podstatou práva je najmä v tomto: po prvé, vždy pri amnestiách ide o konkrétne a definované zmiernenie prísnosti práva v individuálnom alebo druhovo určenom prípade. Tu ani pri referende zmarenom, pamätáte ešte aj na mená ministra Krajčího zo Spišskej Novej Vsi, ani pri zavlčení občana Slovenskej republiky do cudziny nie je známe, že by takéto okolnosti v prípade sporných amnestií existovali alebo že by ich vôbec niekto pomenoval, že treba zmierniť prísnosť práva. Právo udeľovať amnestiu patrí prezidentovi republiky. A ten, ktorý sa dostal do paláca práve preto, lebo nechcel zvoliť prezidenta v parlamente, vtedy dvomi tretinami, tromi pätinami, pardon, poslancov, hneď v noci vydal amnestie. Napriek tomu, že nedisponoval plnou legitimitou riadne zvoleného prezidenta republiky v riadnych prezidentských voľbách, teda či parlamentných, ako v tom čase, alebo potom priamych. A takýto zastupujúci úrad sa má vykonávať so zdržanlivosťou a primeranosťou, so sebaobmedzením. Má konať v rozsahu nevyhnutnom na zabezpečenie riadneho chodu ústavných orgánov. Je nepochybné, že udelenie amnestií nebolo nevyhnutné na zabezpečenie riadneho chodu ústavných orgánov Slovenskej republiky. Nebolo nevyhnutné. A po tretie, opakujem, Slovenská republika je v modernej Európe jediným štátom, kde exekutívna moc amnestovala samu seba. A preto boli tieto amnestie vydané v ostrom konflikte záujmov, dámy a páni, v ostrom konflikte záujmov. Ak tu argumentujem, že sa to dá zmeniť, tak nie z roviny zákonodarnej moci, ale ústavodarnej, lebo parlament je jediný ústavodarný zbor. To zachovávanie právnej istoty – a pýtam sa, právnej istoty koho? – vyvoláva otázku, čo je účelom právnej istoty a účelom zákazu retroaktivity. Ich účelom je ochrana práv alebo právnych istôt nadobudnutých v dobrej viere, v dobrej viere, za určitého právneho stavu pred ich stratou alebo odňatím v dôsledku neskoršej zmeny právnych predpisov. Čo tu v dobrej viere bolo urobené v jednom a v druhom prípade? A teda aj v ďalších súvisiacich, lebo vražda s týmto príbehom súvisí. Sporné amnestie navyše zanesli do právneho poriadku právu ne-is-to-tu, neistotu, pretože ide o abstraktné amnestie vzťahujúce sa na neurčitý okruh osôb a skutkov vydané pred ich vyšetrením. V dôsledku účinkov amnestií dodnes právoplatne nevieme, kto alebo čo dôsledne spáchal, ktoré záležitosti boli trestnými činmi, pretože práve amnestie zakonzervovali dôvodné podozrenia, tvrdenia i domnienky a zabránili tomu, aby sa tým seriózne zaoberali ďalej vyšetrovatelia a súdy. A to je úplný opak právnej istoty, totálny opak právnej istoty. Zrušenie amnestií, ktoré navrhujeme ústavným zákonom, ktorý prijíma ústavodarný zbor, nepredstavuje vytvorenie nových skutkových podstatí trestných činov, ktoré by postihovali skutky spáchané v minulosti. Naopak, predstavuje iba odstránenie právnej prekážky pre to, aby tieto skutky mohli byť posúdené podľa vtedy platného práva, alebo dnes podľa toho, čo by pre prípadných páchatel'ov bolo výhodnejšie. Dokonca aj tento právny princíp spomínam preto, lebo je dôležitý. Priatelia, nakoniec chcem poďakovať všetkým, ktorí vystúpili, a povedať, že nebolo v politickej možnosti dostať túto zmenu alebo návrh do rokovaní pri novele ústavy. Ale aj vtedy som povedal, že na tom záleží. My sme na to

nezabudli, že už samotné zmeny v justícii napomôžu vyvetrať ten priestor pre to, aby sa spravodlivosti začalo na Slovensku viac dariť. To boli zmeny systémové, toto je cause, toto je príbeh, kauza, prípad, ktorý pozná aj Európa a svet okolo nás. A preto je dôležité, aby aj do vnútra štátu, aj navonok bolo evidentné, že ani premiér, ani prezident, ani v zastupovaní iných funkcií, nie sú nad zákonom. Nikto nie je v právnom štáte nad zákonom. Štátny orgán môže konať len podľa zákona a zároveň zákonnosť je vymáhaná a vymožiteľná. Je dôležité, priam rozhodujúce, aby moc slúžila podľa pravdy a práva, nie proti pravde a nie proti právu, lebo to sa stávalo. Vždy mi tu prichádzajú na um slová Silva Krčméryho, keď pred komunistickým súdom povedal: „Vy máte moc ale my máme pravdu.“. Nedovolím si to takto hovoriť za nás, ale držíme sa pravdy, pretože pravda nielen oslobodzuje, nielen víťazí, ale je základom spravodlivosti, základom pre dôstojný život. A preto vyzývam všetkých, ďakujúc tým šesťdesiatim, ktorí sa podpísali, a tých ostatných deväťdesiatich vyzývam, aby sa pridali, pretože to by bol krásny signál o pravde a o spravodlivosti na Slovensku. My nebudeme vyšetrovať, súdiť, to je vec tých, ktorí na to majú kompetencie. Ale dvere a priechodnosť spravodlivosti môže otvoriť práve tento ústavodarný zbor. Ďakujem všetkým, ktorí tak urobia. (Potlesk.)

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem pekne, pán navrhovateľ. Pán spravodajca sa tiež chce vyjadriť.

P. Hrušovský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pani podpredsedníčka. Pán navrhovateľ, ja cítim, že dneska to vyjde. (Smiech.) Nechcem žartovať pri tak vážnej téme, ale celý čas, kolegyne, kolegovia, som sa zamýšľal, v akom štáte to žijeme vlastne. Čo toto je za štát? Preto, lebo nikto tu zo stopäťdesiatich určite nepochybuje o tom, že skutok sa stal. Mohol by som klásť individuálne otázky a nepredpokladám, že čo len jeden z vás alebo z nás by povedal, že nie. Preto, lebo na to existujú dôkazy, na to existujú možno aj vyšetrovacie spisy až do okamihu, kedy boli prijaté hanebné rozhodnutia, ktoré sú biľagom a čiernou škvrnou na krátkej histórii slovenskej štátnosti. Treba povedať, že v období rokov 2003 až 2008 vládol na Slovensku nedemokratický režim. Režim autoritatívny, ktorý ukázal, v čom je jeho ohavnosť a v čom dokáže manipulovať aj s verejnou mienkou. Mnohým, ktorí sme boli priamymi účastníkmi vtedy príbehu únosu prezidentovho syna, myslím, že sme to prežívali silno emotívne preto, lebo sme boli aktívnymi politikmi, si pamätáme, aké to bolo obdobie. Priatelia, nielen únos prezidentovho syna, ale iné ohavnosti, ktoré sa vtedy páchali. KDH malo míting v športovej hale na Pasienkoch. Viete, čo tam našli bezpečnostné zložky? Nástražný systém, živý, ktorý mohol byť v ktorúkoľvek sekundu odpálený. Boli sme pri tom. Proste nemajte nám za zlé a my sa nedáme odradiť, aby sme nepoľavili v tej snahe vysporiadať sa s tou minulosťou, ktorá naozaj, ako som povedal, je čiernym biľagom a čiernou škvrnou. A určite ani všetci vtedy poslanci za HZDS nesúhlasili s tým, čo urobil ich vodca. My hľadáme výhovorky, všelijaké, smiešne, trápne, právne, politické, možno aj niekedy osobné, ako vyňať z tej zbabelosti, ktorú tou neochotou podporiť zrušenie udelených amnestií preukazujeme. Dneska máme znovu šancu, myslím, že je to ôsmy- alebo deviatykrát, kedy sa usilujeme o podporu. A mne by to bolo jedno, kolega Brocka, či to podá Mičovský alebo ktorýkoľvek poslanec zo SMER-u. Vždy to podporím preto, lebo naozaj je to o charakte štátu. Je to o tom, v akej krajine žijeme a v akej krajine žiť chceme. Preto, priatelia, na záver aj ja chcem poďakovať každému, ktorí ste vystúpili na podporu alebo aj s iným odlišným názorom tohto návrhu zákona. Chápem silnú emóciu a istú expresívnosť pri vyjadrovaní, ale to patrí k tomuto príbehu, ktorý je smutný a

tragický. Ak sa s tým nevysporiadame, tak budeme stále takí čudní. Hovoriť o demokracii, o právnom štáte je smiešne. Je naozaj trápne a smiešne, ak nezačneme tu sami od seba a na tomto mieste, ktoré je jediné oprávnené, a my na to, aby sme sa s týmto fenoménom zla, ktorý do dnešného dňa vyvoláva v mnohých z nás traumy, vysporiadali raz a navždy. Ďakujem pekne, pani podpredsedníčka.

E. Jurinová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem pekne, pán spravodajca. Prerušujem rokovanie o tomto bode programu. Aj keď pán poslanec Brocka chcel reagovať, ale nemôže, áno.

C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlači 1240 na 48. schôdzi NR SR dňa 17. marca 2015

P. Pellegrini, predseda NR SR: Teraz vzhľadom na to, že pán spravodajca Pavol Hrušovský je podľa informácií niekde v dopravnej zápche, chcem poprosiť pána predsedu ústavnoprávneho výboru, či by nepoveril niekoho iného vykonaním uvedenia hlasovania o návrhu poslancov Figeľa, Bugára, Mihála, Matoviča, Kaníka, Miškova na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých... (Reakcie z pléna.) Už nemám posunúť za aký bod, lebo tam je potom stiahnutý návrh a iné tu nie je. Medzitým ešte mi dovoľte vás informovať, že o bode 34 programu nebudeme hlasovať, ide o návrh programu Kaníka, Brocku, Mihála, Chrena, Jurinovej na vydanie ústavného zákona o ochrane starobných dôchodkov, ktorý zobrali späť a stiahli. Takže sme vyčerpali aj tento bod. Pán poslanec, pán predseda, poďte uviesť hlasovanie o tomto návrhu, aby sme, budeme hlasovať o tom, o tlači 1240, bod 33 schváleného programu, či postúpime, alebo nepostúpime do druhého čítania. (Hlasovanie o návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jána Figeľa, Bélu Bugára, Jozefa Mihála, Igora Matoviča, Ľudovíta Kaníka, Juraja Miškova a ďalších na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 1240.)

R. Madej, poslanec NR SR: Ďakujem veľmi pekne. Vážený pán predseda, prosím, dajte hlasovať o tom, či, že Národná rada postupuje predmetný návrh zákona do druhého čítania, ústavného zákona.

P. Pellegrini, predseda NR SR: Prezентujme sa a hlasujme o návrhu postúpiť tento návrh zákona do druhého čítania, tohto ústavného zákona.

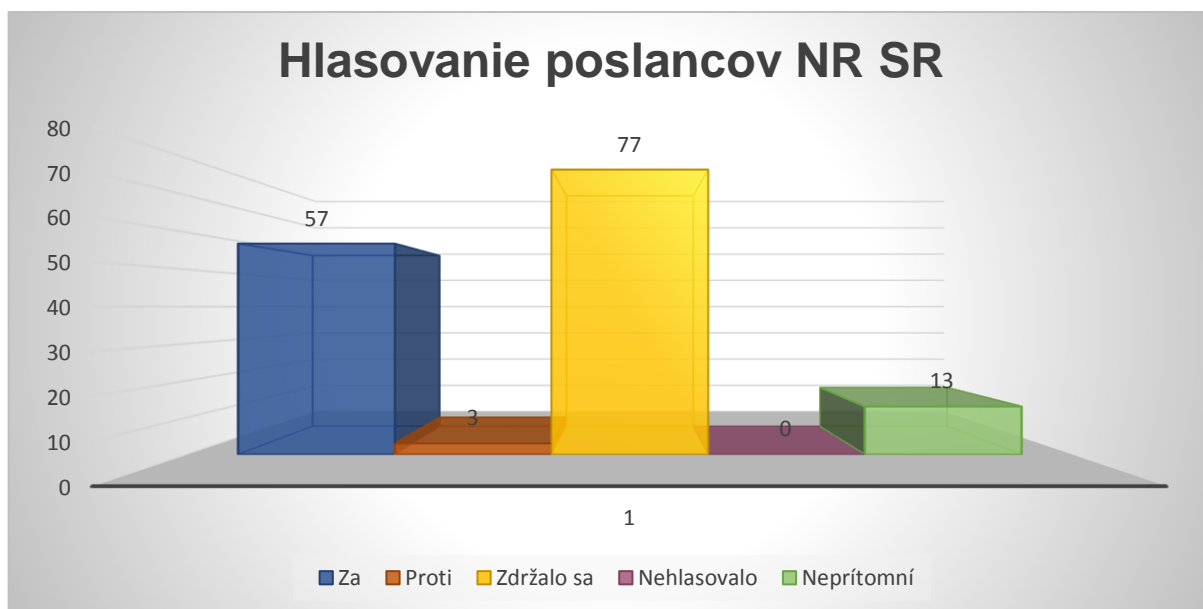
(Hlasovanie.)

**Prítomných 137 poslancov,
za bolo 57,
proti 3,
zdržalo sa 77 poslancov.**

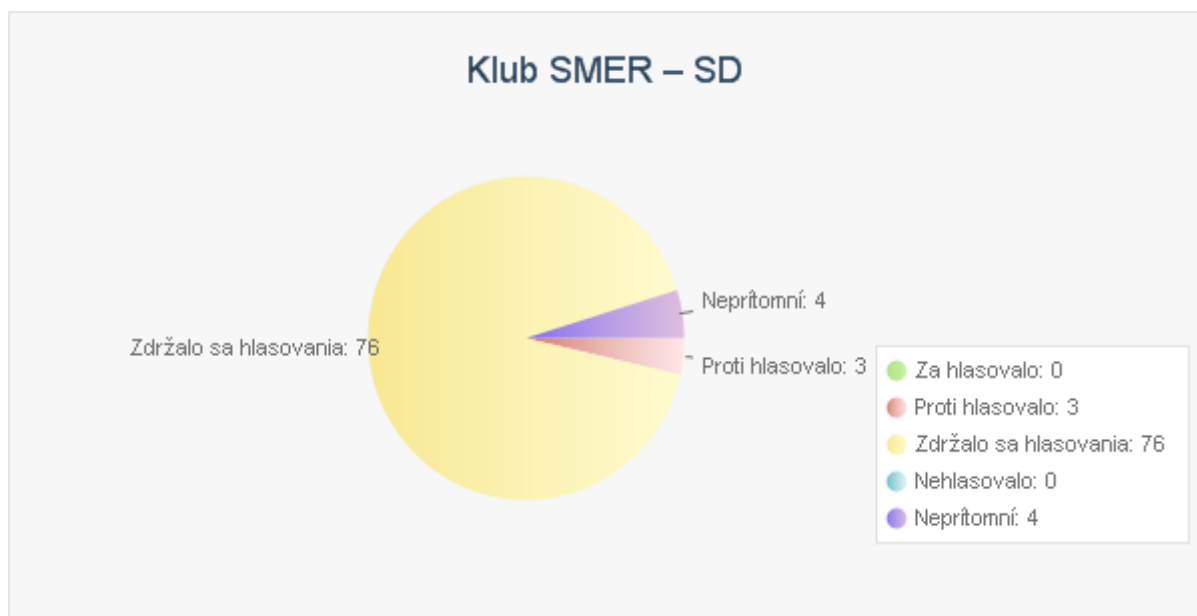
Tento návrh sme neschválili.

C.3 Uznesenie NR SR č. 1645 zo 17. marca 2015¹⁷

Národná rada Slovenskej republiky po prerokovaní uvedeného návrhu ústavného zákona v prvom čítaní rozhodla, že podľa § 73 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **nebude pokračovať v rokovaní o tomto návrhu ústavného zákona.**

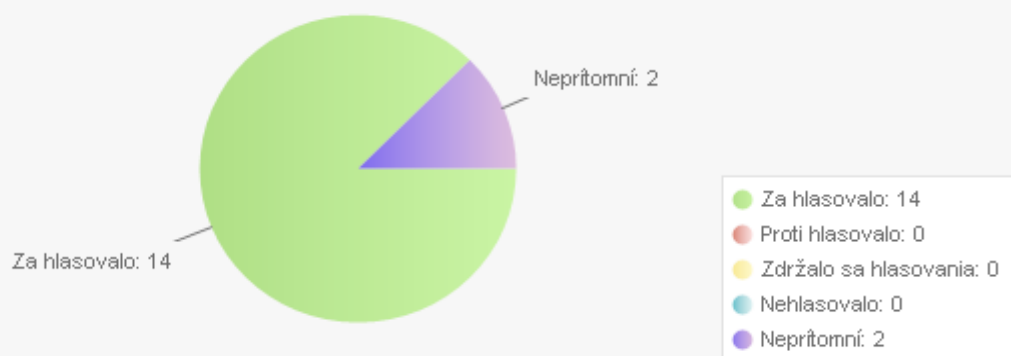
(Hlasovanie č. 152 z 17. marca 2015 o tom, aby bol návrh zákona prerokovaný v druhom čítaní¹⁸)

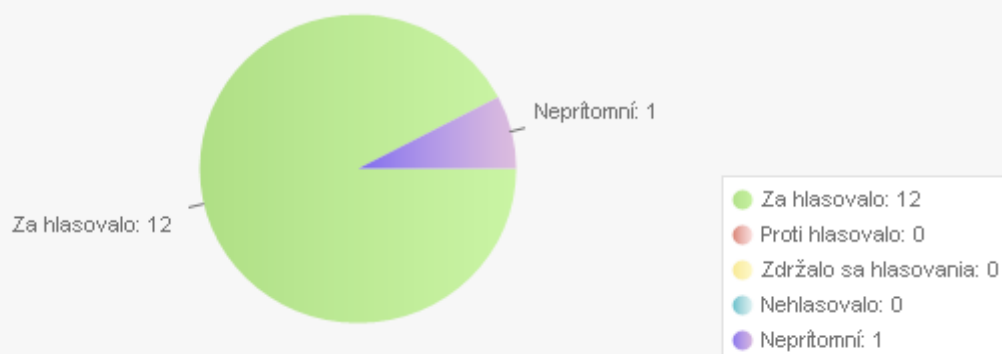
¹⁷ <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenie&MasterID=9130>

¹⁸ <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=35480>

Klub KDH

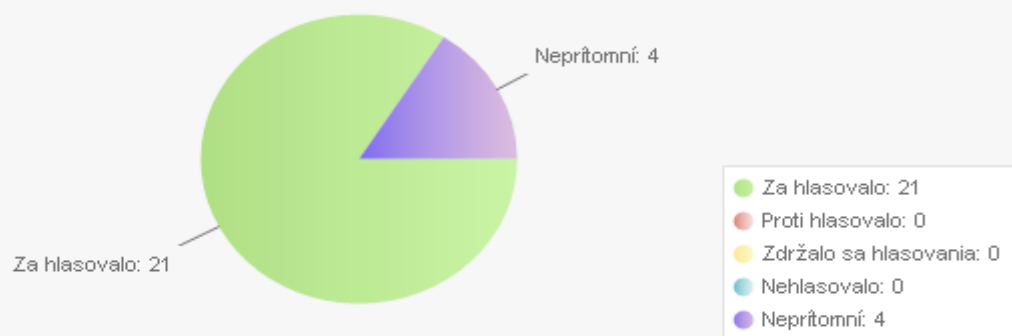
Klub MOST-HÍD

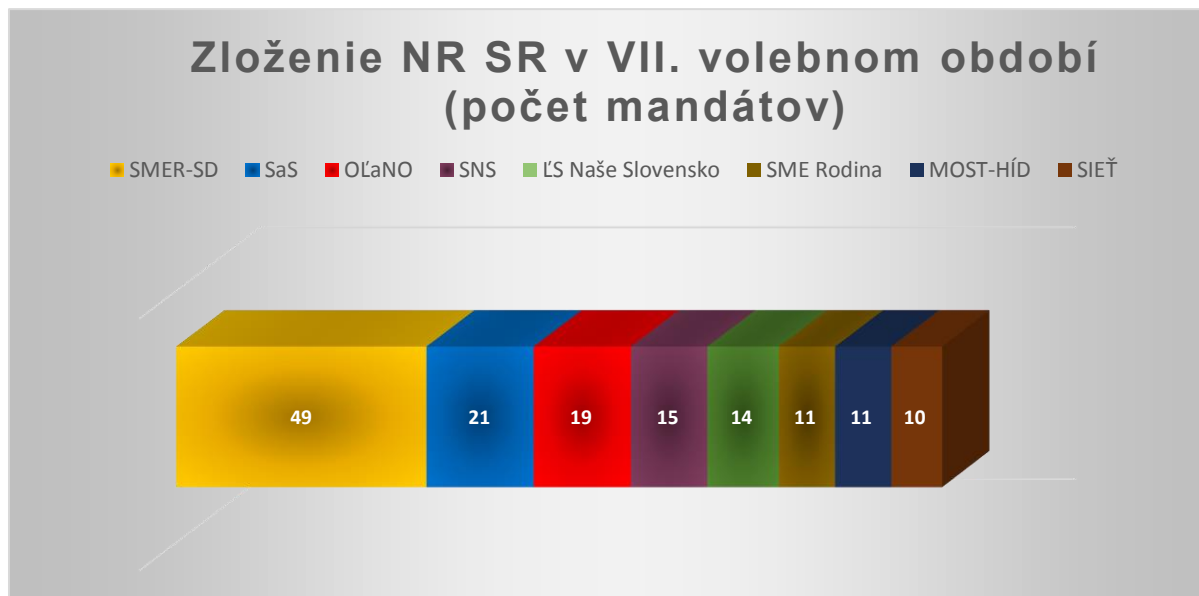
Klub OĽaNO

Poslanci, ktorí nie sú členmi poslaneckých klubov

VII. VOLEBNÉ OBDOBIE (2016 – aktuálne)

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky v VII. volebnom období: Andrej Danko (SNS)

Poslanecké kluby NR SR zo VII. volebného obdobia (2016– aktuálne)¹⁹

Klub SMER-SD: M. Glváč, M. Číž, T. Glenda, D. Jarjabek, L. Andreášsky, M. Bagačka, V. Baláž, J. Baška, Ľ. Blaha, J. Blanár, D. Bublavý, J. Buček, J. Burian, D. Čaplovič, E. Ďurovčík, V. Faič, D. Galis, P. Goga, A. Hambálek, I. Choma, P. Chudík, Ľ. Jahnátek, M. Janíková, J. Ježík, L. Kamenický, M. Kéry, M. Kondrót, M. Krajčovič, S. Kubánek, J. Kvorka, J. Laššáková, R. Madej, V. Matejička, M. Mojš, D. Muňko, P. Náhlík, M. Nemky, M. Panáček, Ľ. Petrák, J. Podmanický, R. Puci, R. Raši, J. Senko, P. Šuca, E. Tomáš, J. Valocký, J. Vaľová, Ľ. Vážny, Ľ. Želiezka

Klub SaS: N. Blahová, J. Bajtár, A. Baránik, J. Cigániková, O. Dostál, J. Droba, L. Ďuriš Nicholsonová, K. Galek, Ľ. Galko, B. Gröhling, M. Ivan, E. Jurzyca, R. Kaščáková, J. Kiššová, M. Klus, M. Laurenčík, J. Mihál, P. Osuský, M. Poliačik, V. Sloboda, A. Zemanová

Klub OĽANO: J. Budaj, V. Dubačová, M. Fecko, S. Gaborčáková, G. Grendel, E. Heger, E. Jurinová, M. Krajčí, J. Lukáč, J. Marosz, I. Matovič, V. Remišová, S. Shahzad, M. Sopko, A. Suchánek, R. Vašečka, A. Verešová, J. Viskupič O. Žarnay

Klub SNS: E. Antošová, R. Baláž, T. Bernaták, A. Danko, K. Farkašovský, A. Hrnko, T. Jančula, S. Kmec, M. Kuciaňová, P. Pamula, J. Paška, J. Ridoško, E. Smolíková, D. Tittel, Š. Zelník

¹⁹ <http://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=69>

Klub Kotleba- ĽSNS: M. Beluský, S. Drobný, N. Grausová, J. Kecskés, J. Kolesár, Marian Kotleba, Martin Kotleba, P. Krupa, M. Mazurek, S. Mizík, J. Mora, J. Nehézová, R. Schlosár, M. Uhrík

Klub SME RODINA- Boris Kollár: Ľ. Goga, B. Kollár, M. Krajniak, P. Krištúfková, A. Pčolinská, P. Pčolinský, Z. Šebová, P. Štarchoň

Klub MOST-HÍD: E. Adamčík, P. Antal, T. Bastrnák, B. Bugár, K. Cséfalayayová, M. Fedor, G. Gál, A. Hrnčiar, E. Jakab, I. Janckulík, P. Kresák, E. Pfundtner, I. Sárközy, F. Šebej, P. Vörös

Poslanci, ktorí nie sú členmi poslaneckých klubov: A. Bašistová, M. Beblavý, R. Holúbek, K. Macháčková, P. Marček, S. Petřík, Z. Simon, M. Šimkovičová, Z. Zimenová

PARLAMENTNÁ TLAČ 37

A. Dátum doručenia návrhu.²⁰ 4.4.2016

B. Navrhovatelia: J. Budaj

C. I. Čítanie

C.1 Rozprava v I. čítaní k tlači 37 na 3. schôdzi NR SR dňa 28. apríla 2016

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR:

Prejdeme k ďalšiemu a tým je prvé čítanie o návrhu poslanca Jána Budaja na vydanie Ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Návrh Ústavného zákona je uverejnený ako tlač 37, návrh na jeho pridelenie na prerokovanie výborom je v rozhodnutí číslo 29. Teraz dávam slovo pánovi poslancovi Budajovi, aby návrh ústavného zákona, ktorý predkladá, uviedol. Nech sa páči. (Rokovanie o **návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii**, tlač 37.)

J. Budaj, poslanec NR SR : Ďakujem pekne, pani predsedajúca. Dámy a páni, nie je to nový, nový návrh, tí, ktorí ste tu z minulých volebných období, viete, že úsilie odstrániť túto krvavú škvrnu z demokratického príbehu Slovenska, ktoré tu predkladám, sa nepredkladá v Národnej rade po prvý raz. Možno ale napriek tomu pomôže pri vašom premýšľaní a rozhodovaní, ak zrekapitulujem, čoho sa týka tento návrh. Únos prezidentovho syna Michala Kováča ml., ktorého vyšetrenie práve zastavili spomínané amnestie Vladimíra Mečiara, sa udial 31. augusta 1995. Bola to vskutku šokujúca udalosť. Mnohí si dodnes pamätáme, kde nás zastihla, kde sme sa to dozvedeli. V ten deň končili prázdniny. Poviem, že mňa zastihla v starej škodovke na ceste zo zahraničia z dovolenky aj s deckami malými, a keď si na to spomínam, tak viem, že sme v tom aute vtedy cítili atmosféru, akú asi prežívali kedysi ľudia v roku '68, keď sa v podobných škodovkách mali vrátiť do akéhosi štátu, ktorý ale práve prepadla cudzia veľmoc. Ten zážitok, kedy vaša vlasť sa z noci na ráno zvláštne zmenila a už nič nebude také, aké bolo predtým. Únos v tej, počas tretej vlády Vladimíra Mečiara naozaj mohol predznamenať, že demokracia na Slovensku nielenže je ohrozená, ale bude zmätená. Čo sa udialo toho 31. augusta 1995? Neznáme osoby zavliekli syna vtedajšieho prezidenta – mimochodom, prvého demokraticky zvoleného prezidenta Slovenskej republiky – zo slovenského územia do Rakúska. K jeho zavlčeniu prišlo iba niekoľko dní predtým, ako mal tento mladý muž vypovedať na pôde veľvyslanectva Nemeckej republiky v súvislosti s kauzou Technopol, ktorá bola vtedy súčasťou diskreditačnej kampane vedenej HZDS proti hlave štátu, ktorá HZDS takpovediac nešla po ruke. Odmietol napríklad, bránil sa vymenovať Ivana Lexu do istých funkcií. Korunný svedok únosu mladého Kováča, bývalý príslušník SIS Oskar Fegyveres vypovedal už pár hodín po únose o účasti tajnej služby, slovenskej tajnej služby na zavlčení prezidentovho syna. Očividne

²⁰ Príloha č.3.

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5852>

sa cítil ohrozený, jemu totiž nadriadení dali za úlohu, aby zamietol stopy. Bol priamym účastníkom únosu a tento mladý muž si zároveň uvedomoval, že aj jemu sa otriasol svet, ako ho dovtedy videl. Dovtedy zrejme bol presvedčený, že tajná služba naozaj vykonáva štátne úlohy, že vykonáva ochranu republiky, a teraz si uvedomil, že akcia, do ktorej ho jeho nadriadení poslali a ktorú má zamaskovať, išlo o mercedes, ktorý, ktorý mal ukryť, ktorý sa zúčastnil priamo zavlčenia, že táto akcia je vlastne zločinnou akciou a on sa stal aktérom zločinu. Jeho výpoveď bola potvrdená neskôr viacerými nezávislými výpoveďami svedkov predvolávaných vyšetrovateľmi. Vec vyšetroval major Šimunič. Ale potom, čo veľmi skoro vďaka prihlásenému svedkovi a ďalším svedectvám prišiel na stopy účasti SIS na únose, bol z vyšetrovania prípadu odvolaný. Lenže rovnaké stopy a rovnaké nevyvrátiteľné dôkazy našiel aj druhý vyšetrovateľ, major Vačok. Ten zhromaždil dôkazy o účasti SIS na tomto trestnom čine. V septembri, teda pár týždňov po únose, v roku 1995 aj pred ním vypovedal Oskar Fegyveres. Vzápätí bol aj major Peter Vačok zastrašovaný a nakoniec odvolaný z vyšetrovania podobne, a podobne ako jeho predchodca napokon aj vyštvaný z policajného zboru. Na základe kauzy zavlčenia Michala Kováča ml. boli zo svojich funkcií vtedy odvolaní aj šéf sekcie vyšetrovania na ministerstve vnútra, čo je naozaj vysoko postavený predstaviteľ ministerstva vnútra, volal sa Vladimír Lamačka a rovnako aj riaditeľ Krajského úradu vyšetrovania v Bratislave pán Jozef Šátek. S ohľadom na tento vývoj, na toto hromobitie sa naozaj nedá čudovať, že Oskar Fegyveres vzápätí po svojich niekoľkých výpovediach, treba povedať, že vypovedal na výzvu aj pred rakúskym krajiniským súdom, k tomu sa ešte dostanem, ušiel zo Slovenska v strachu o život. Keďže vyšetrovateľom prezradil ako sám siskár účasť SIS-ky na únose, tajná služba začala mať silný záujem ho vypátrať a nejakým spôsobom dosiahnuť jeho mlčanie. On sa však ukryl vo Švajčiarsku a s domovom mal styk len cez jednu jedinou osobu, cez svoju spojku na domov, ktorej meno sa v tomto príbehu ešte zjaví a nebude vám neznáme. Je to Róbert Remiáš. Medzičasom sa ku veci museli nejako postaviť orgány Rakúskej republiky, tam bol totiž zavlčený Michal Kováč ml. do Hainburgu, kde ho tieto orgány aj našli. Bol nadrogovaný, naliaty alkoholom a so stopami mučenia elektrickým prúdom. Bol, samozrejme, v pomerne žalostnom stave, jednak zdravotne a ešte horšie psychicky. Stručne sa dá povedať, že tento mladý muž bol v priebehu toho únosu mučený. Zatiaľ čo šokovaná slovenská verejnosť a aj verejnosť medzinárodná sledovala statočné postoje utrápených rodičov mladého Kováča, Vyšší krajiniský súd vo Viedni musel urobiť rozhodnutie, čo s ním. Kováč mal predsa vypovedať na, na veľvyslanectve u nás práve zato, že bol podozrivý z trestnej činnosti. Majú ho vydať na vyšetrovanie do Nemecka? Tá trestná činnosť sa mala odohrať totiž tam. Nebudem sa zapodievať tým, ako bolo vykonštruované aj toto obvinenie. Zostávajme pri samotnom príbehu únosu. Aj na základe výpovede Oskara Fegyveresa rakúsky krajiniský súd rozhodol, že je neprípustné vydať Michala Kováča ml. do Nemecka, pretože do Rakúska bol unesený proti svojej vôli. Súd ďalej konštatoval a zverejnil, že prezidentovho syna pravdepodobne uniesol niekto, kto spolupracoval, alebo na jeho činnosti sa podieľali štátne orgány Slovenskej republiky. Mohol to vyriešiť práve zato, že rakúska tajná služba vedela, že v deň únosu na tom známom prechode, kade mnohí chodíte do Rakúska, ohlásila slovenská tajná služba cvičenie. Cvičenie, kedy Rakúšania, uvedomte si, že vtedy ešte boli hranice, nebol žiaden Schengen, Rakúšania vozidlám slovenskej tajnej služby umožňovali chodiť hore-dolu bez kontroly, lebo rakúska strana vyšla v ústrety požiadavke SIS na cvičenie s nejakým zameraním proti páchaniu trestnej činnosti na našich spoločných hraniciach. Rakúšania teda

veľmi presne vedeli, že tajná služba, ak priamo Michala Kováča nepreviezla, tak dozorovala a zabezpečila to, že jeho telo, ktoré bolo prakticky v bezvedomí a ktoré, ktoré by inak rakúski colníci, samozrejme, cez hranice nepustili, sa takto dostalo kdesi do uličky, do uličiek Hainburgu, kde ho neskôr v bezvedomí našla polícia. Mečiar aj pán Lexa v týchto mesiacoch, pochopiteľne, čelili podozreniam, že majú záujem alebo mali záujem a že majú podiel na únose prezidentovho syna. Treba povedať, že na to reagovali arogantne, a naozaj to boli chvíle, kedy Slovensko zažívalo, čo to znamená, čo to znamená akýsi návrat k takému semidemokratickému, polodemokratickému režimu. Vladimír Mečiar napríklad arogantne hlásal tézu o samoúnose mladíka Kováča. Tá studená občianska vojna, lebo inak sa to vlastne nedá nazvať, ktorá sa u nás v tých rokoch viedla medzi mečiarovcami a stúpencami demokratickej politickej kultúry, smerovala aj cez tento, tento zločin, tento únos, smerovala do finále, ktorým sa onedlho stal, onedlho neskôr potom pokus o referendum, zmarenie referenda a napokon voľby v roku '98. Podotýkam, že aj toto referendum, aj jeho zmarenie, čo bol trestný čin, bolo amnestované, ale nie o tom chcem na prvom mieste hovoriť. Ani o voľbách. Vrátim sa ku kauze. Po odvolaní oboch vyšetrovateľov únosu, ktorí chceli pracovať ako riadni vyšetrovatelia a odhaliť páchatel'ov, sa na ministerstve vnútra, pochopiteľne, vytvorila veľmi dramatická situácia. Odvolaný bol Lamačka, odvolaný bol Šátek, celé vedenie vyšetrovačky bolo nahradené novými ľuďmi, ktorí, ktorí mali sa chovať tak, ako si želali páni Mečiar a Lexa. Minister vnútra poveril namiesto Lamačku istého Jozefa Kost'ova, ktorý alebo bol práve v tých týždňoch vyšetrovaný inšpekciou ministerstva vnútra pre podozrenie z korupcie. Napriek tomu sa stal sám šéfom sekcie vyšetrovania ministerstva vnútra. Namiesto vyšetrovateľa Petra Vačoka, ktorý jednoznačne konštatoval, že únos realizovala a zabezpečovala SIS, bol, prišlo k prorocktu, poviem to trochu ironicky, pána Mečiara na povestných mítingoch v športovej hale, kde pán Mečiar povedal, že títo bratislavskí vyšetrovatelia ho už naozaj nebavia a poctivejší vyšetrovatelia budú pravdepodobne onedlho nájdení a budú pochádzať zo stredného Slovenska. Odtedy sa pojem Stredoslovák stal zaujímavým a veľavýznamným pojmom. Už to našťastie vyprchalo, lebo Stredoslováci za to naozaj nemôžu. Mohol za to zrejme pán premiér Mečiar, že namiesto pána Vačoka bol ustanovený major Číž. Vskutku bol Stredoslovákom, lenže po zverejnení zvukového záznamu telefonického rozhovoru medzi bývalým ministrom vnútra Ľudovítom Hudekom a bývalým riaditeľom SIS Ivanom Lexom vyšlo najavo, aké tam panujú, nielen, nielen aká panuje kultúra, ale aj nakoľko je minister vnútra Hudek podriadený a ponížený Ivanom Lexom. Vyšlo najavo, že iba vykonával jeho príkazy a že tie príkazy mu tlmočil menom Vladimíra Mečiara, ktorý o týchto aktivitách všetko vedel. Tento telefonický rozhovor, mnohí si naňho pamätáte, lebo bol smiešny, ale bol aj hrozivý. Bol hrozivý zároveň. Vošiel do dejín tých našich divokých 90. rokov pod sloganom, že dám ti pusku na čelo. Hoci sa verejnosť na mafiánskom tóne týchto dvoch najvyšších ústavných bojovníkov za ochranu našej bezpečnosti, uvedomme si, že takto sa zhovárali, touto rétorikou mafiánov, nebudem oplzlé výjavy, samozrejme, tuná tlmočiť, ktoré sa v tom telefonáte vyskytovali, takto sa zhováral minister vnútra so šéfom tajnej služby a o tom, ako zmanipulujú výmenu, výmenu poctivého vyšetrovateľa, ktorý si konal svoju prácu. Hoci sa verejnosť teda na tomto tóne aj tak trochu zabávala, valec moci pokračoval. Stredoslovák Číž po niekoľkých mesiacoch vyšetrovania prípad uložil, pričom výpoveď korunného svedka Fegyveresa, ktorý už bol v zahraničí, označil za nedôveryhodnú. S tým súhlasil aj dozorujúci prokurátor Vlachovský. V tomto období spoznal vyšetrovateľ Číž aj ďalšiu veľkú postavu nášho príbehu, muža, ktorý sa stal

medzičasom symbolom celej udalosti a ktorého meno je spojené s amnestiami doslova krvou. Vtedy ho oslovil, pána Číža, neznámy chlapík menom Róbert Remiáš. Bol to najbližší kamarát ukrývajúceho sa svedka únosu a zveril sa pánovi Čížovi, že sa obáva o svoju bezpečnosť, pretože má dosť oprávnený pocit, že je sledovaný, a vyšetrovateľovi aj nahlásil čísla áut, ktoré ho sledovali. No vyšetrovateľ Číž to nezobral celkom vážne. Naznačil, že si je sám na vine a že keby uviedol, kde sa skrýva Fegyveres, mohol by mať pokoj. Róbert Remiáš teda pochopil, že tu sa ochrany nedočká. Dnes vieme, že Róbert Remiáš netrpel strachom zbytočne. Slovenská tajná služba ho vskutku sledovala a akcia dostala príšerné a príznačné krycie meno, pre budúce udalosti príšerné, volala sa Brojler. Ale nesledovala ho iba SIS. Vypomáhali aj ľudia blízki SIS z podsvetia. Dnes keď sa na to pozeráte a keď budete počúvať teraz chvíľu, pár minút, ako to prebiehalo, tak iste si aj vy položíte otázku, kto tam koho vlastne riadil, kto bol mafián a kto strážca zákona. To akoby v tých rokoch naozaj splývalo. Sledovanie Remiáša, teda ktorý mal SIS-ku doviesť k Fegyveresovi, dostal od SIS-ky zabezpečovať vtedajší bos bratislavského podsvetia, povestný Sýkora. Sledoval, dal ho sledovať svojimi ľuďmi, ale súčasne zisťoval z podsvetia, kto by bol túto zákazku ochotný prevziať zaňho, lebo Sýkora, inak študent z moskovských škôl, bol dosť inteligentný na to, aby cítil, že celá táto kauza smrdí politikou. Zrejme sa chcel venovať len poctivému mafiánstvu. Sýkora preto oslovil mafiánov, mafiánsku skupinu Ferusovcov z Nitry. Tí aj začali Remiáša, chudáka, sledovať, ale Remiáš si zapísal ich čísla áut a dal ich zverejniť. Ferusovci sa vzápätí z celej akcie stiahli. Sýkorovi sa za takýto darček poďakovali a problém zostal znovu na krku Sýkorovi. Potom Róberta Remiáša začali sledovať autá ďalšieho mafiána 90. rokov, istého Križanoviča. Ten neskôr dokonca vo veci aj vypovedal a potvrdil, že Remiáša žiadal sledovať Sýkora, aby takto našli Fegyveresa, ktorého zháňa SIS. Na konci celých udalostí veci naozaj riešili sýkorky takzvané a podľa obvinenia z roku 1999 to mala byť jedna, jeden z týchto mafiánov známy vrah Roháč, ten vraj umiestnil do Remiášovho auta tzv. nástražný systém. Očividne bola vopred starostlivo vybratá nie iba výbušnina, ale aj scéna tejto drámy. Stala ňou cesta pri Riviére nad Karloveskou lodenicou. Na toto miesto ktosi zvolal na osudnú noc 29. apríla 1996 viacero bosov mafiánskych skupín. Ako by chcel zahustiť okolie vraždy stopami, ktoré budú viesť k mafiánom. Neboli tu, no boli tu, ako vieme dnes, aj vozidlá s príslušníkmi SIS. Celé – bolo 22.00 hod. v noci – a to okolie bolo obsadené akoby vo zvláštnom divadelnom predstavení, že jeho hlavným hrdinom sa má stať Róbert Remiáš. Ten, samozrejme, netušil vtedy, keď o 22.00 hod. odbočoval so svojim autom ku Riviére, scéna bola dokonale pripravená. V neďalekom aute v temnej noci čakal, sám nevedel zrejme na čo, napríklad taký vysoko postavený bos ako Tibor Pápay, ktorý ovládal, ako si možno niektorí pamätáte, dunajskostredské podsvetie. Ale obďaleč tam bol iný bos z celkom inej skupiny, Deák, ktorý dokonca po tom, jak nastal výbuch, sa tak zľakol, že do čoho ho to ktosi natiahol, kto ho tam pozval, že to bol on z jeho auta, kto prvý nahlásil výbuch polícii. (Prerušenie vystúpenia predsedajúcou.)

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Pán poslanec, prepáčte, prosím, ja vás nejakým spôsobom nechcem obmedzovať v tom, čo hovoríte, lebo hovoríte veľmi zaujímavo a ste mimo rozpravy. Už viacerí páni kolegovia a kolegyne chceli na vás zareagovať faktickou, čo ale nie je možné. Takže neberte to v zlom, to je len upozornenie, že vlastne toto malo byť odôvodnenie návrhu zákona a nemôžu reagovať kolegovia na vás. Tak len, aby ste si toho boli vedomý.

J. Budaj, poslanec NR SR: No to mi je škoda, ale, no to mi je ľúto, ale, ale prekáža vám, že to takto rekapitulujem... (Prerušenie vystúpenia predsedajúcou.)

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Nie, nikomu to neprekáza, ja som vás len chcela...

J. Budaj, poslanec NR SR: Povedzte úprimne, ja nechcem obťažovať.

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Nie neberte to, ja som vás nechcela zahrieknuť, ja vás chcem len upozorniť na toto, že potom nie je možné na vás reagovať. Dobré. Tak nech sa páči.

J. Budaj, poslanec NR SR: Jasné. Ja nie som taký ľakavý, ďakujem, pani podpredsedníčka. Áno, uvedomujem si, ale ja myslím, že, kolegovia, už sa, už sa naša tragédia blíži ku koncu, a vrátim sa znovu k amnestii. Odpustite, že to tak hovorím, ja 20 rokov chodím v tento deň, ktorého výročie bude zajtra, na miesto tej tragédie, 20 rokov sa dívam do tváre matky Róberta Remiáša, jeho brata, jeho príbuzných. Odpustite mi, ak vám chvíľu beriem čas, ale ide o dve dekády ľudských životov. Remiáš bol výbuchom bomby umiestnenej pod prednou časťou auta zranený. Utrpel mnohé zranenia, ale žil. No v ďalších minútach uhorel vo svojom vozidle zaživa. Polícia začala, ako si mnohí pamätáte, s tézou o nehode vozidla. O pár dní prišla s tézou o výbuchu plynu. Vtedajšia opozícia sa dožadovala nezávislej expertízy zvyškov karosérie. Aj to trvalo veľmi, veľmi dlho. Vraj sa nič nevie nájsť. Nevie sa zanalyzovať. Len pomaly a neochotne ministerstvo vnútra pripustilo, čo bolo očividné, že vo vozidle svedka únosu vybuchol nástražný systém. Pátraniu po vrahovi Róberta Remiáša začali amnestie Vladimíra Mečiara prekážať 3. marca nasledujúceho roku, hneď v prvý deň, keď prevzal právomoci práve od prezidenta Michala Kováča, otca unesenej obete. Toto bol jeho prvý štátnický akt vo funkcii zastupujúceho prezidenta. Okrem amnestií, zdá sa, že poriadok chceli urobiť aj akési upratovacie čaty. Len pre vašu pamäť, hlavná postava príbehu spomedzi podsvetia, bos Miroslav Sýkora bol do pol roka zavraždený pred hotelom Holiday Inn, a to napriek tomu, že na mieste činu boli preukázateľne počas streľby aj príslušnosti SIS. O dva mesiace neskôr bol zavraždený ďalší bos, ktorého meno figurovalo v tom príbehu, ktorý som vám hovoril. Bol to bos Križanovič. Do dvoch rokov boli po smrti aj Pápay a Deák. Všetci, ktorí boli na mieste atentátu. Zavraždený bol aj falošný svedok Buderník. To bol muž, ktorý sa vynoril v roku 1997 a vypovedal o údajných drogových aktivitách Remiáša, hoci na takéto tvrdenie nemal nič, čím by ho doložil. Zaznelo to v médiách a tým, ktorí chceli z Remiáša urobiť, urobiť gaunera, tých to veľmi potešilo. Aj tohto falošného svedka Buderníka zabil nástražný systém. O 6 rokov neskôr v roku 2003 boli nájdení traja pravdepodobní vrahovia Buderníka, ale jeden po druhom boli zabití. Tak sa nemôžeme čudovať, že po páde Mečiarovej moci v roku 1998 sa svedok Oskar Fegyveres nejak zvlášť nenáhlil do Slovenskej republiky. Tu sa naďalej zabíjali svedkovia, a to aj celkom okrajoví, tejto politickej vraždy. Svoju výpoveď urobil Oskar Fegyveres v tejto veci až v roku 2003, a to na utajenom mieste v zahraničí. Medzičasom tá výpoveď obviňovala tajnú službu a prenášala zodpovednosť najmä na jej vtedajšieho riaditeľa Ivana Lexu, medzičasom ale Ivan Lexa sa stal jedným z nás, stal sa poslancom, a to tak, že mu Vladimír Mečiar prepustil svoj mandát a získal vtedy ešte veľmi rozsiahlu imunitu. V roku 2002 bol však Ivan Lexa obvinený a jeho obhajcovia dostali v roku 2003 tú istú možnosť podrobiť svedka Fegyveresa výsluchu, akú mali vyšetrovatelia zločinu. No už v tej dobe, v roku 2003, si trúfam povedať, že badať náznaky, že táto kauza musí byť stoj čo stoj zametená pod koberec. Hádám už vtedy sa vytvorili v tej sále akési skryté vzťahy, ktoré bránili vyšetriť, vyšetriť kauzu spojenú s vtedy s porazenou politickou skupinou mečiarovcov. Akoby sa pre mňa opakovala scéna intríg, ktoré som zažil po páde moci komunistickej strany v rokoch '89 – '90. Ale vráťme sa, vráťme sa do vtedajších chvíľ. Navonok sa vražda síce vyšetrovala, ale vždy sa narazilo na to, sú tu

Mečiarove amnestie. Nik nepochyboval, že premiér Mečiar počas zastupovania prezidenta využil inštitút amnestie v rozpore so spravodlivosťou, s právom, s poslaním tohto inštitútu amnestií, ktorý nemá kryť, preboha, politikov, ktorí amnestie udeľujú. Ale predsa ostávali Mečiarove amnestie akoby nedotknuteľnými. Vyšetrovatelia sa stále snažili, veď na sekciu vyšetrovania na ministerstvo vnútra sa vrátil po rokoch Jozef Šátek. Vtedy kauzu únosu dozoroval prokurátor Serbin. No veci predsa len neprebiehali celkom ľahko a – zdá sa – aj dozorujúci prokurátor sa ocital pod takými tlakmi, že napokon sa psychicky zrútil. Dozor nad kauzou sa vrátil do tých istých rúk, ktoré ho vykonávali za Mečiara, do rúk toho prokurátora, ktorý kázal kauzu uložiť. To už boli roky, ktorých sa, a ja som si, a ja som sa vtedy už tiež toho obával, rozplývala nielen nádej na objasnenie pravdy o vražde a únose, ale aj éra a étos protimečiarovskej garnitúry stvorenej rokom 1998. Teraz by som vás mohol obťažovať chronológiou doterajších pokusov o zrušenie týchto nemravných amnestií, ale, ale nechcem vám kradnúť ten čas, tú chronológiu niektorí aj poznáte a niektorí si ju viete veľmi ľahko zistiť. Dovolím si povedať niekoľko hodnotiacich viet a ukončiť tento, tento úvod problému. Mečiarova amnestia je výsmechom právneho štátu a je flagrantným zneužitím moci. Bola dokonca udelená v rozpore s nielen s účelom tohto inštitútu, ale dokonca v rozpore s deklaráciou OSN, ktorú ktorá nás zaväzuje, podpísaná 18. 12. 1992, že osoby, ktoré sa dopustili násilného zavlčenia do cudziny, nesmú používať dobrodenie amnestie. Táto norma by mala zaväzovať aj naše zákony a mala by zaväzovať aj našich ústavných činiteľov. Ešte raz zdôrazňujem, podpísaná v roku 1992. Bola to síce ešte Československá federatívna republika, Česká a Slovenská Federatívna republika, ale ako viete, sukcesívne tieto zväzky prešli na Slovenskú republiku a zaväzujú aj nás. Dámy a páni, trpiaca matka márne čaká už 20 rokov na spravodlivosť a rovnako rodičia uneseného syna. Ale najmä na spravodlivosť čaká slovenská verejnosť. Ako chceme, kolegyne a kolegovia, hovoriť o obnovení dôvery voči politikov, ak nebudeme stáť v kauze nespravodlivej amnestie na strane spravodlivosti, ale na strane politika podozrivého z krytia zločinu? Áno, je to politik, ktorý bol jedným z nás, patril k slovenskej politickej, politickému establišmentu, ba on patril naozaj k slovenskej politickej elite. Ale na čej strane sme my poslanci Národnej strany v tomto volebnom období? Dámy a páni, slovenská ústava je veľmi významný dokument, ale ešte významnejšie je to, čo má zastrešovať, spravodlivý štát, nie zločin. Za uplynulých 20 rokov bola naša ústava viackrát dopĺňaná a menená. Nie raz, nie dvakrát. A to aj z oveľa malichejších príčin, než je odstránenie krvavej škvrny na historickom príbehu demokratického Slovenska. Zajtra uplynie 20 rokov od vraždy Róberta Remiáša, a ako mnohí viete, prednedávnom nastala v kauze prekvapivý, prekvapivá zmena, prekvapivý zvrät. Objavili sa závažné svedectvá potvrdzujúce... (Ruch v sále a prerušenie vystúpenia predsedujúcou.)

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Poprosím vás, páni poslanci, panie poslankyne... Ďakujem pekne.

J. Budaj, poslanec NR SR: Ďakujem vám, pani predsedajúca. Objavili sa závažné svedectvá potvrdzujúce politické pozadie vraždy a únosu, ako aj účasť podsvetia. Zostáva otázka, či vyšetrovanie opäť, ktoré sa začalo, či ho opäť nezmariť Mečiarove amnestie. Vážené dámy, vážení páni, 20 rokov u nás rástla pochybnosť o vymožitelnosti práva a pochybnosť, či vôbec žijeme konečne v právnom štáte. Dnes musíme, žiaľ, povedať, že táto otázka už takmer ani nemá zmysel, nežijeme v právnom štáte, pokiaľ amnestie môžu zakrývať zločin. Verejne to vyjadrili nie iba mnohí novinári a intelektuáli, ale aj vrcholoví politici, hoci práve tí by mali

garantovať nápravu. Napríklad takto kriticky sa vyjadril o charaktere nášho štátu aj súčasný premiér Robert Fico. Áno, Slovensko má množstvo aj iných praktických problémov, ale v ponovembrových dejinách má tento štát len jednu krvavú škvrnu a tou je únos a vražda, ktorých vyšetreniu bránia amnestie Vladimíra Mečiara. Zbavme sa tejto škvrny, aby sme nevyzerali ako komplici politika, ktorý amnestiou chránil únoscov a vrahov. O pár týždňov budeme po prvý raz predsedať Európskej únii, je to opäť po čase jeden veľký míľnik v príbehu Slovenska, je to opäť chvíľa uvedomiť si svoju demokratickú cestu, vstúpme do tohto obdobia s čistým stolom, ukážme verejnosti, že v slovenskom parlamente nesedí nejaká skupina komplicov, ktorí si navzájom kryjú zločiny. Osobitne sa obraciam na pána premiéra, na pána predsedu parlamentu a na pána prezidenta, dajte svojim jasným postojom ku týmto amnestiám z 90. rokov slovenskej verejnosti jasný signál, že nad našou dnešnou politikou už sily minulosti nemajú moc. Verejnosť na únos a vraždu, ako sami viete, nezabudla, hoci prešlo 20 rokov. Dnes sa díva na nás. Prosím, dajte najavo, že pojem spravodlivosť pre vás nie je iba prázdne slovo, dajme spravodlivosti jej šancu. (Potlesk.)

L. Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujeme, pán poslanec. Prerušujem. Ďakujeme pánovi poslancovi Budajovi za podrobné odôvodnenie ním predloženého návrhu ústavného zákona, v tomto momente prerušujem tento bod rokovania schôdze Národnej rady Slovenskej republiky a pripravíme sa na hlasovanie.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. A teraz budeme pokračovať v rokovaní, a to prvým čítaním o návrhu poslanca Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Pán poslanec Budaj ešte nedokončil svoju reč, takže nech sa páči, máte slovo, ale chvíľku počkajme, kým sa to tu ukludní. (Ruch v sále.) Vážené panie poslankyne, páni poslanci, väčší kľud, prosím, v rokovacej sále. (Zaznievanie gongu a neutíchajúci ruch v sále.) Vážené panie poslankyne, páni poslanci, prosím vás o väčší kľud, aby pán poslanec Budaj mohol dokončiť svoju úvodnú reč. Nech sa páči, máte slovo.

(Pokračovanie rokovania o návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 37.)

J. Budaj, poslanec NR SR: Len jedinú vetu, dámy a páni, hovoril som k veci dostatočne dlho. Končím definitívne vetou, že právny akt, ktorý vykonajú politici vedome s cieľom zamedziť priechod právu a chrániť zločin, takýto právny akt si nezaslúži, aby sme ho ponechali, si nezaslúži, aby existoval v našom právnom systéme. Sme povinní zoči-voči nielen imperatívu spravodlivosti, ale aj zoči-voči občanom Slovenska konať. Inak budú konať tí, čo prídu po nás, a budú si istí, že ak sa pretrhajú nitky s minulosťou, amnestie Vladimíra Mečiara budú zrušené. Otázka stojí len tak, či sme my už tí, medzi ktorými sa nájde 90 poslancov, ktorí nie sú ani vydierateľní, ani zbraňárski a ani nemajú žiadne nitky k mečiarovským zločinom. Ja som aj verejne, aj v médiách vyjadril presvedčenie, že tu nieto ani jediného poslanca, ktorý by nemal záujem na vyšetrení únosu a vraždy, a verím, že sa to potvrdí. Ďakujem pekne, pán predsedajúci, nebudem ďalej zdržovať, prosím, aby ste...

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďakujem, pán navrhovateľ, nech sa páči, zaujmite miesto určené pre navrhovateľa. A teraz dávam slovo spravodajcovi, ktorého určil navrhnutý gestorský ústavnoprávny výbor poslancovi Jozefovi Lukáčovi. Nech sa páči.

J. Lukáč, poslanec NR SR: Ďakujem. Vážení pán predsedajúci, vážené pani poslankyne, páni poslanci, dovoľte, aby som v zmysle § 73 ods. 1 rokovacieho poriadku vystúpil v prvom čítaní ako spravodajca určený ústavnoprávnym výborom k uvedenému návrhu ústavného zákona.

Návrh ústavného zákona spĺňa z formálnoprávnej stránky náležitosti uvedené v rokovacom poriadku a v legislatívnych pravidlách tvorby zákonov. Predseda Národnej rady vo svojom rozhodnutí navrhol, aby uvedený návrh ústavného zákona prerokoval ústavnoprávny výbor a výbor pre ľudské práva a národnostné menšiny. Za gestorský výbor navrhol ústavnoprávny výbor s tým, aby výbory prerokovali návrh ústavného zákona v druhom čítaní do 30 dní a v gestorskom výbore do 32 dní od jeho prerokovania v prvom čítaní. Zo znenia návrhu zákona je zrejmý účel navrhovanej úpravy. Ako spravodajca určený navrhnutým gestorským výborom odporúčam, aby sa Národná rada po všeobecnej rozprave uzniesla na tom, že návrh zákona prerokuje v druhom čítaní. Odporúčam zároveň návrh zákona prideliť výborom vrátane určenia gestorského výboru a lehoty na prerokovanie návrhu zákona vo výborech v zmysle uvedeného rozhodnutia predsedu Národnej rady. Pán predsedajúci, prosím, otvorte všeobecnú rozpravu.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďakujem pekne. Otváram všeobecnú rozpravu. Ako prvý do rozpravy sa hlási navrhovateľ pán poslanec Budaj a písomne ešte mám pána poslanca Grendela a Zsolta Simona. Nech sa páči, pán poslanec Budaj.

J. Budaj, poslanec NR SR: Dámy a páni, hovoril som o pozadí a motívoch zločinu, ktoré amnestie chránia tak rozsiahle práve preto, pretože za tých 20 rokov sme zabudli mnohí mená, bonmoty, tragické, tragikomické aj strašné okolnosti tohoto prípadu. Preto sa vám ešte raz ospravedlňujem, že som v úvodnom slove hovoril tak dlho. Mnohí ste možno chceli vtedy reagovať, čo nebolo možné, preto som si teraz zobral slovo ako prvý, aby tí, ktorí ste si vypočuli úvodnú reč a chcete na ňu reagovať, ste mali možnosť reagovať v tejto chvíli na môj príspevok. Stále chcem zdôrazniť to, že rešpektujem mnohých, ktorí roky hovorili o právnom purizme, a predsa tento zločin, únos a vražda nezmizli z pamäti občanov Slovenskej republiky. Nikto sa neuspokojil a najmä obeť krvavého zločinu naozaj nemôže odpočívať v pokoji, pokiaľ tento štát bráni, aby sa, pokiaľ je to možné, zločin vyšetril. Ešte raz ďakujem. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie pána poslanca s faktickými poznámkami šiesti. Končím možnosť sa prihlásiť do faktických poznámok. Pani poslankyňa, bohužiaľ. Pán poslanec Dostál, nech sa páči ako prvý.

O. Dostál, poslanec NR SR: Ďakujem. Pán poslanec Budaj aj vo svojom úvodnom vystúpení povedal všetko, čo bolo dôležité povedať, a ja mu ďakujem za to, že predložil tento návrh, uviedol ho, je to veľmi dôležitá vec a je hanebné, čo sa na Slovensku dialo v 90. rokoch za vlády Vladimíra Mečiara, a je hanebné, čo sa stalo Michalovi Kováčovi ml., Oskarovi Fegyveresovi a Róbertovi Remiášovi, a je veľmi, veľmi, veľmi smutné, že doteraz sme sa s tým nedokázali vysporiadať. Nevieť, aké sú očakávania, neviem, či sa to podarí dnes, skôr som skeptický, napriek tomu si myslím, že je našou morálnou povinnosťou sa o to pokúšať znovu a znovu a znovu. Takže ešte raz, ďakujem, pán Budaj, a máte moju plnú podporu. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Lipšic.

D. Lipšic, poslanec NR SR: Ďakujem veľmi pekne. Pán poslanec, paradoxne možno teraz je najväčšia šanca prijať ústavný zákon o zrušení amnestií. Nebol by to až taký veľký precedens, boli prípady v minulosti, kedy v diktatúrach boli zrušené amnestie, koniec koncov tie amnestie boli zneužitím práva. Dať si amnestiu akoby sám na seba je zneužitím práva. Tam bolo, aj ten právny vývoj je teda veľmi pozoruhodný v tejto kauze, aj, aj rozhodnutia Ústavného súdu ešte z konca 90. rokov, kedy boli popreté úplne všetky precedensy Ústavného súdu aj samotná ústava, ale to by asi bolo, bolo na dlhšie. V princípe tým, že, tým, že veľká časť opozície, možno celá, neviem, predpokladám, že návrh podporí, aby sa dal priedchod spravodlivosti, tak, tak je

tak. Pokiaľ sa k tom pridajú menšie koaličné strany, tak návrh proste prejde. Tak návrh proste prejde. A minister vnútra Kaliňák tuná spomínal v tom svojom polohysterickom prejave pred pár dňami, že ako povyhrával Lexa súdy. No to by asi tiež bolo na dlhšie rozprávanie. Ale povyhrával ich nie kvôli prokurátorovi Serbinovi a som prekvapený, že minister vnútra má tú odvahu sa doňho naväzať, to je teda akože veľká odvaha, keď sa nemôže brániť, ale však to je jeho vizitka, jeho charakter, ale pretože tie najzávažnejšie kauzy nemohli sa dostať pred súd práve kvôli amnestiám, práve kvôli amnestiám. Ak niekto tvrdí, že všetko bolo v poriadku v 90. rokoch, tak by o to viac mal dať priechod spravodlivosti. Aby o tak závažných podozreniach, o podozreniach v princípe z teroristických trestných činov, z teroristických trestných činov mohol rozhodnúť súd.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Matovič.

I. Matovič, poslanec NR SR: Pán kolega Budaj, veľmi pekne ďakujem za túto iniciatívu, lebo bude to taká iniciatíva, ktorá bude odkrývať karty, bude ukazovať skutočný charakter poslancov, ktorí sa v tejto sále nachádzajú. Len mám takú obavu, že čo sa týka poslancov SMER-u, že oni za tento návrh nedokážu zahlasovať, lebo oni nechápu to zlo, ktoré sa stalo pri vražde Remiáša. Jednoducho ľudia, ktorí sa nehanbia obhajovať komunizmus, ktorý má na svete na svedomí 80 až 100 mil. obetí, oni necítia, že sa niečo stalo pri vražde Remiáša. Ľudia, ktorí sa nehanbia kryť zločiny prvej, druhej a aj tretej Ficovej vlády, ktorej dôsledky sú to, že na Slovensku zomiera o 3-tisíc ľudí ročne navyše, voči tomu alebo práve kvôli tomu, že sa rozkráda zdravotníctvo, a bez hanby sklonia zrak a stláčajú správne tlačítka, títo ľudia necítia, čo sa stalo pri vražde Remiáša, a preto mám veľkú obavu, že aj dnes iba sklonia hlavu a poslušne stlačia tlačítko, ktoré si praje predseda politickej strany SMER.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Viskupič.

J. Viskupič, poslanec NR SR: Ďakujem. Keďže sú symbolické veci, ktoré v spoločnosti veľmi dlho fungujú a tvoria tzv. pamäť národa, chcel by som prečítať jeden úryvok, možno pozvánku od Anny Remiášovej, ktorá hovorí, že politická vražda spáchaná na objednávku SIS za mečiarizmu. „Dňa 29. apríla, t. j. tento piatok bude 20.!!! výročie zavraždenia Róberta. Smútočné stretnutie sa koná 29. 04. o 17.00 hod. v Karlovej Vsi pri pamätnom kríži priamo na mieste vraždy. Tí, ktorí ste ho poznali a mali radi, a tí, ktorí ste ho nepoznali a odsudzujete túto nepotrestanú politickú vraždu, venujte mu, prosím, tichú spomienku. Ďakujeme vám.“ Chcel by som tieto slová pani Anny Remiášovej presunúť aj do tejto sály a podporiť iniciatívu Jána Budaja, aby sme vyvodili zodpovednosť za politickú vraždu, a to je tým, že by sme prijali návrh, ktorý pán Budaj predkladá. Pretože slzy matky môžu byť dosť veľkým mementom na to, aby táto sála, keďže to má v rukách, urobila historickej pamäti, pamäti národa zadosť. Politická vražda, ktorá bola spáchaná na Róbertovi Remiášovi, by mala byť vyšetrená a Mečiarove amnestie by mali byť zrušené. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Osuský.

P. Osuský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Predseda vlády a docent práva Fico onehdá vyhlásil, že tie amnestie sú právny suterén, ale ich zrušenie by bolo tiež právny suterén. No, musím povedať, že nie som právnik a som len lekár, ale takto dovedený právny pozitivizmus za hranu spravodlivosti a slušnosti je podľa mňa nepochopiteľný. Viete, možno keby 30. apríla 1945 vyhlásil ríšsky kancelár a vodca Adolf Hitler tesne predtým, ako si preženie guľku, hlavu guľkou, amnestiu na všetky činy spáchané jednotkami SS, na všetky činy a rozhodnutia jeho podriadených a na všetko, čo súviseli s dvanástimi rokmi existencie tretej

riše, bolo by nepochybne -zrejme podľa istej interpretácie práva – právnym suterénom zrušiť túto Hitlerovu amnestiu. Pretože tie zákony boli prijaté Ríšskym snemom, tie napríklad norimberské a mnohé iné ďalšie veci sa diali v súlade s tým, čo vtedy platilo. Dá sa, samozrejme, byť zástanca právneho pozitivizmu, ale ak vedie k takým výsledkom, že sa amnestie zločinov chránia právnym pozitivizmom, tak je to čistá perverzia. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kollár.

B. Kollár, poslanec NR SR: Ďakujem, pán predsedajúci. Ja sa k tomu krátko vyjadrím, k tým amnestiám. Áno, nebolo to správne. Za náš klub môžeme povedať, že podporíme tento návrh pána poslanca Budaja. Ale chcel by som upozorniť aj ostatných kolegov, keď už tunák hovoríme o tých amnestiách, nezneužil to len bývalý predseda vlády Mečiar, ale zneužil to aj rovnako pán prezident Kováč, keď udelil amnestiu svojmu vlastnému synovi, ktorý okradol, evidentne okradol, spáchal trestný čin a okradol Technopol a takisto mu dal amnestiu. Čiže už keď sme pri tom, tak bolo by dobré sa na to pozerieť objektívne a aspoň to povedať. Takže tento inštitút tej amnestie bol zneužitý aj pánom prezidentom Kováčom, keď udelil svojmu synovi, ktorý okradol Technopol a dostal amnestiu spolu s komplicmi. No a potom, samozrejme, už nastal ten samotný problém, proti ktorému teraz všetci bojujeme a my určite zahlasujeme za zrušenie týchto amnestií. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Chcem upozorniť kolegov, že kolegyňa Zemanová, samozrejme, ešte dostane možnosť teda vystúpiť vo faktickej. Len v rokováku je napísané, že s faktickou sa dá prihlásiť do tej doby, kým ešte rečník hovorí. Ale pomaličky sa to naučíme, ale, pán poslanec Suchánek, vy ste nebol prihlásený, tak prepáčte. Takže, pani poslankyňa Zemanová, nech sa páči, máte slovo.

A. Zemanová, poslankyňa NR SR: Skrivodlivosť, pošliapavanie práva, politické vraždy, zlodejiny. Pán poslanec Budaj, ďakujem veľmi pekne za váš návrh a som rada, že odznel tuná na prvej riadnej schôdzi nášho parlamentu. Pokým sa nevysporiadame s našimi dejinami, históriou, ale i súčasnou históriou novodobou po revolúciu, tak naša spoločnosť nie je, nemôže byť demokratická, nie je spravodlivá. A budem s pokorou a s nádejou na to, že snád' tento návrh zákona prejde, hlasovať za.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na faktické poznámky bude reagovať pán poslanec Budaj. Nech sa páči.

J. Budaj, poslanec NR SR: Ďakujem pekne všetkým kolegom, ktorí, ktorí podporujú to očistenie tejto škvrny a nápravu tejto nespravodlivosti. Budem vďačný nielen ja, ale predovšetkým, domnievam sa, v budúcnosti všetci, čo budú sa snažiť pochopiť príbeh Slovenska, odkiaľ kam sme to vlastne kráčali a prečo sme si tú Slovenskú republiku zriadili. Takisto ďakujem aj za vyjadrenie pána Kollára, aj za podporu. Mám jednu poznámku, že tú amnestiu pánovi Michalovi Kováčovi ml. udelil prezident na základe toho, aby mohol získať cestovné doklady a ísť vypovedať do Nemecka. On potom v Nemecku vypovedať bol, dal sa k dispozícii spravodlivosti, iste nepochybujeme, že v Nemecku tá spravodlivosť nezohľadňovala žiadne postavenie otca obvineného, a bol oslobodený. Takže z tohto hľadiska súhlasím s vami, že amnestia nemá sa účelovo používať, je to trošku feudálny inštitút, ktorý stále prežíva. Treba povedať, že dokonca aj ten pojem amnestia používame nepresne, príde, v tomto prípade neboli títo ľudia odsúdení právoplatne, takže nejde o amnestie, ide o zastavenie vyšetrovania. Po roku '98 bola novelizovaná ústava, myslím, že v roku '99 sa takáto forma zastavenia vyšetrovania

už zamedzila. V každom prípade súhlasím, že treba merať vždy rovnakým metrom. V tom máte, pán Kollár, svätú pravdu.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďalej v rozprave vystúpi pán poslanec Grendel.

G. Grendel, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Dámy a páni, únos syna prezidenta Slovenskej republiky je asi najväčšia trauma v novodobých dejinách Slovenskej republiky. Politická, bezpečnostná a justičná trauma. K tejto téme už zaznelo hádam všetko nielen v médiách, ale aj na pôde Národnej rady Slovenskej republiky pri opakovaných pokusoch o zrušenie tzv. Mečiarových amnestií, ktoré už 20 rokov bránia spravodlivému potrestaniu páchatel'ov. Dvadsať rokov! Prezident Michal Kováč mal v čase únosu svojho syna 65 rokov. Dnes má 85 rokov. Skúste sa, dámy a páni, na chvíľu vžiť do kože exprezidenta Michala Kováča. Tí, ktorí máte deti, viete si predstaviť, že vaše dieťa násilím unesú na pokyn a za účasti štátnych orgánov a že sa páchatel'om, hoci sú odhalení a známi, nič nestane? Že si beztrešne užívajú slobodu, akoby sa nič nestalo, a to preto, lebo to, to zariadil jeden z najvyšších ústavných činiteľov tohto štátu. Viete si predstaviť vaše pocity ako rodičia? Viete si predstaviť pocity prezidenta Michala Kováča, 85-ročného Michala Kováča? Určite je v tejto sále mnoho matiek a otcov, tak si to skúste na chvíľu predstaviť, ten pocit nespravodlivosti. Michal Kováč mladší sa neuniesol sám. Polícia jeho prípad vyšetrila a uzavrela s návrhom na podanie obžaloby a jediná prekážka na otvorenie súdneho pojednávania je amnestia bývalého premiéra Mečiara. Amnestia vydaná vysokým ústavným činiteľom tohto štátu. Nie po odsúdení páchatel'ov, ale ešte pred ich postavením pred súd. To je väčší dôkaz o vine ako akýkoľvek rozsudok. Za uplynulých dvadsať rokov tu bolo množstvo pokusov o zrušenie Mečiarových amnestií, ale takáto šanca, ako sa ponúka dnes, tu ešte nebola. Dnes totiž historicky to prvýkrát vyzerá tak, že obhajcovia Mečiarových amnestií sú v parlamente v menšine. Dnes je tu reálna šanca, že návrh získa potrebnú ústavnú väčšinu, pričom treba dodať, že neexistuje žiaden racionálny dôvod na odmietnutie tohto návrhu. Samozrejme, vopred vieme, čím sa budú kritici brániť, že amnestie boli ten morálny alebo právny suterén, ako to zmieňoval pán poslanec Osuský v mene Roberta Fica z minulosti, ale teda že právne vraj nie je možné tieto amnestie zrušiť. Dámy a páni, ale Národná rada nie je súdny orgán. V skutočnosti vôbec nie je úloha parlamentu posudzovať, či je alebo nie je možné ústavným zákonom zrušiť amnestie Vladimíra Mečiara. Tu v tejto stále je to nepodstatná otázka, ktorá slúži len a len na odvedenie pozornosti. To predsa nech posudzujú súdy. My tu nie sme vyšetrovatelia ani sudcovia. Zrušenie Mečiarových amnestií nie je rozhodnutím o vine a nevine, ale je o tom, či dáme, alebo nedáme aspoň teoretickú šancu na spravodlivé doriešenie násilného únosu občana tohto štátu. To, že tomu bránil Vladimír Mečiar, je pochopiteľné, spáchali to jeho ľudia, a keby ich nechránil, zrejme by sme sa nakoniec dozvedeli aj o jeho úlohe v tejto kauze. Ale aký dôvod by mala Národná rada brániť ľudí Vladimíra Mečiara? Nemali by sme skôr stáť na strane spravodlivosti? Nemali by sme dať aspoň iskierku nádeje Michalovi Kováčovi a všetkým ľuďom ktorí boli traumatizovaní touto kauzou, že sa dočkajú spravodlivosti? Mali. Kto iný by mal ísť príkladom vo vymožiteľnosti práva v presadzovaní spravodlivosti ako štát? Aké právo má štát vyžadovať spravodlivé potrestanie akéhokoľvek zločinu, ktorého sa dopúšťajú bežní ľudia, ak tento istý štát kryje zločiny svojich vlastných predstaviteľov? Odpoveď na túto otázku si môže dať každý z nás hlasovaním o návrhu na zrušenie amnestií Vladimíra Mečiara. Spravodlivý trest má, samozrejme, aj preventívny účinok a tu mi dovoľte prečítať krátku pasáž z knihy novinárky Ľuby Lesnej s názvom Únos demokracie: „Slovensko sa po páde totalitného systému

nedokázalo vyrovnať s niektorými jeho zvyškami. Netrvali sme na dôslednom zmapovaní a prešetrení zločinov komunizmu, nepostavili sme sa zásadne proti predstaviteľom Štátnej bezpečnosti, vykonávateľom zvrátených amorálnych praktík vlády jednej strany a zároveň aj najpravdepodobnejším páchatelom komunistických zločinov. Nemalo ísť o pomstu, ale o to, aby dôsledným pomenovaním vinníkov a previnení minulosti mohla začať vytvárať zdravá, slobodná spoločnosť bez vydierateľných ľudí, nezaťažená predošlými hriechmi. Je pravdepodobné, že práve takéto ignorovanie previnení totalitnej tajnej služby vytvorilo podhubie na vznik novej tajnej služby, ktorá pár rokov po zrútení berlínskeho múra, vychádzajúc z praktík bývalej ŠTB, začala na Slovensku nastolovať štátny terorizmus. Slovenská informačná služba v súčasnosti čelí mnohým obvineniam. Vyšetrovatelia už preukázali, že pracovníci Lexovej tajnej služby uniesli syna slovenského prezidenta, diskreditovali predsedu Konferencie biskupov Slovenska, sledovali opozíciu a tak ďalej a tak podobne. V súčasnosti rovnako ako po páde Berlínskeho múru tiež potrebujeme dôsledné prešetrenie všetkých káz a zločinov, ktorých sa Slovenská tajná služba dopustila, a potrestanie ich vinníkov. A opäť nejde o pomstu. Bez presných zistení protiprávností SIS a ich zverejnení riskujeme opäť, že sa čohosi podobného znovu dopustí ďalší alebo ten istý slovenský štátny orgán.“ Dámy a páni, ako som spomenul, je to historická šanca schváliť zrušenie Mečiarových amnestií a dovoľte, aby som v tejto súvislosti navrhol aj vyhlásenie Národnej rady Slovenskej republiky k amnestiám udelených bývalým predsedom Slovenskej republiky Vladimírom Mečiarom, a to vyhlásenie znie nasledovne: „Národná rada Slovenskej republiky vyjadruje poľutovanie nad zneužitím štátnych orgánov Slovenskej republiky voči svojmu občanovi a ospravedlňuje sa Michalovi Kováčovi mladšiemu a jeho rodine za traumu spôsobenú udalosťami zo dňa 31. 8. 1995. Toto symbolické morálne gesto vyjadruje Národná rada Slovenskej republiky každému, ktorého práva boli vtedajšou štátnou mocou porušené a ani po dvadsiatich rokoch sa nedočkali spravodlivého zadostučinenia.“ Vážený pán predsedajúci, dovoľujem si vás úctivo požiadať, aby ste o tomto vyhlásení dali hlasovať ešte pred hlasovaním o zákone samotnom. Ďakujem pekne. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie pána poslanca s faktickými poznámkami šiesti, končím... Pán poslanec Matovič, ako starý poslanec musíte vedieť, že môžete sa prihlásiť s faktickou poznámkou len do tej doby, kým hovorí predrečník. Takže naposledy, pán poslanec Matovič ako siedmy, končím možnosť sa prihlásiť do faktických poznámok a upozorňujem každého, že rokovací poriadok nie je len pre predsedajúceho, ale pre všetkých nás. Pán poslanec Budaj, nech sa páči, procedurálny. Predpokladám, že nie. Ale faktickú ste chceli. Nech sa páči, máte slovo.

J. Budaj, poslanec NR SR: Ďakujem za pochopenie. Chcem veľmi podporiť ideu, s ktorou prišiel kolega poslanec pán Grendel. Žiaľ, nedajú sa vymenovať všetky osoby, nedajú sa nahradiť vyšetrovania, ktoré mali bežať v dobe zločinov, nedajú sa odčiniť nové krivdy, ľudia, ktorí odišli do zahraničia v strachu, že na Slovensku nebudú môcť žiť ako demokraticky a bezpeční, v demokracii a v bezpečí. To sa stáva vždy, keď občania pripustia, aby zlo zašlo príliš ďaleko. Čiže myslím, že ani pán poslanec Grendel, a nemám takú ilúziu, ani ja pri tomto zákone sa nedomnievam, že sa môže napraviť všetko, ale je možné preukázať politickú vôľu. Veľmi si vážim práve tú časť, ktorú ste, kde ste podčiarkli, že Národná rada sa nemusí vopred zaoberať ani otázkami posudzovania ústavnosti svojej politickej vôle, prejavenej politickej vôle, ani sa zaoberať tým, či bude niečo vyšetrené orgánmi činnými v trestnom konaní. Pred nami je otázka,

že či vieme povedať občanom, aký je náš politický postoj k amnestiám, ktoré mali zastaviť vyšetrowanie, ktoré smerovalo do politických kruhov, a to je treba povedať takto jasne a takto to oddeliť od tých ostatných orgánov, orgánov demokratickej moci, ktorými sú súdy alebo, alebo exekutívna moc, ktorá môže zločiny vyšetrowať. My chceme ukázať, že nekryjeme zločincov. A, samozrejme, ešte raz ďakujem za to, že ste pripojili k uzneseniu o zrušení amnestií aj uznesenie, ktoré dáva istú satisfakciu poškodeným.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Osuský.

P. Osuský, poslanec NR SR: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Skutočne to bolo dobré upozornenie na to, že sa vlastne nejedná doslova a dopísmena o amnestiu, lebo išlo o zastavenie vyšetrowania. Samozrejme, bolo oveľa racionálnejšie z Mečiarovho pohľadu zastaviť vyšetrowanie, pretože ak by sa obnažila, nedajbože, poctivým vyšetrowaním Stredoslovákmi alebo ešte lepšími kádrami línia Roháč – Lexa – Mečiar s medzifigúrami vmedzerenými medzi tieto tri nosné body, tak by to bolo nepochybne oveľa nevýhodnejšie. Zastaviť vyšetrowanie bola tá cesta, takže my vlastne rokujeme o zrušení zastavenia vyšetrowania, čo sa mi zdá, dá sa povedať, ešte menej problematické. Zmysel takéhoto rozhodnutia, hoc aj po 20 rokoch, je v tom a to je takmer biblické, že sa páchatelia dozvedia, že ničie stromy nerastú do neba. Ani ich. Dozvedel sa to vo chvíli, keď mal okolo krku slučku, aj Saddám Husajn, dozvedel sa to lyonský kat Klaus Barbie a, presne vzaté, i bez slučky na krku sa to dozvedela vyše 90-ročná súdružka prokurátorka Polednová-Brožová, ktorá sa podieľala na justičnej vražde Milady Horákovvej. Je teda potrebné, aby zločinci poznali, že ich stromy do neba nedorástli. A i v dusnej kambodžskej džungli na koniec pred súdom stál Pol Pot. Je perverzné, ak v mene právnej pozitivizmu nechceme vykročiť cestou poučenia páchatel'ov o ich stromoch.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kollár.

B. Kollár, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Ešte raz, už som raz povedal, že budeme podporovať tento návrh zákona, zahlasujeme zaňho, pretože sme presvedčení, že to bola obrovský, to bolo, to bolo, to bolo znásilnenie naozaj všetkého možného, to bolo slušnosti znásilnenie, práva znásilnenie, ľudskosti, všetkého, to treba napraviť, neviem, či bude dostatočná vôľa zo strany koalície, ale necháme sa prekvapiť pri hlasovaní. Cez to všetko mi je ľúto, Gábor, že veľmi emotívne si vykreslil pána Michala Kováča ml., ja mám iný trochu na to názor, okradol Technopol, teraz koncom júna 2015 prebehla kauza, obrovská kauza za 500 mil. euro, pardon, dolárov so zdravotníckym materiálom, spomína sa v tom aj slovenská firma Chirana, kde zase figuruje Michal Kováč ml., on to má v genetickej výbave. To znamená, že nerobme z neho nejakého chudáčika, ktorý proste, to je čestný chlapec, len ho uniesli. Áno, tam bol zneužitý, ale skutočne ako ľutovať ho, tohto pána asi netreba. Znova, tá kauza sa vyšetruje, 500 mil. dolárov tam je podvod a on je znova v tom namočený, áno, takže nehrajme sa na to, že je to nejaké chudiatko, ktoré treba chrániť, treba chrániť právo, treba chrániť určite právo a treba tie amnestie zrušiť, ale nie chrániť pána Kováča, to je podvodník u mňa. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Suchánek, nech sa páči.

A. Suchánek, poslanec NR SR: Ďakujem za slovo. Ja chcem podporiť návrh pána Grendela. A len takú drobnosť by som k tomu jeho vystúpeniu doplnil, že nielen dať iskierku nádeje na spravodlivosť pánovi Kováčovi, ale nezobrať tú iskierku nádeje aj všetkým ostatným občanom, ktorí v budúcnosti by mohli zažiť takúto nepravosť a stratili by pritom právo na spravodlivosť. A preto apelujem na každého, na svedomie každého poslanca v tomto, v tomto parlamente, aby hlasoval za tento návrh, pretože nechcel by som, aby to bolo tak, ako povedal pán Dostál, že

bolo potrebné tie návrhy podávať stále znova a znova. Ja si myslím, že to treba spraviť raz, a to teraz.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pani poslankyňa Grausová.

N. Grausová, poslankyňa NR SR: Ďakujem. Áno, pán poslanec Gábor Grendel veľmi precítene rozprával a ja som, mne je len ľúto, že tak precítene sa nevyjadril a že tak precítene nenarieka nad tým alebo nevyjadruje sa tak precítene k justičnej vražde pána prezidenta Slovenskej republiky, pána ThDr. Jozefa Tisa, ktorý zachránil Slovensko pred záhubou a bez ktorého by ste sa, páni poslanci, možno by ste tu dnes ani neboli. To je jedna vec. A škoda, že vám neprekážajú Havlove amnestie, ktoré rozpútali reťaz kriminality v bývalom Československu. A škoda, že vám neprekáža rozhodnutie Dzurindovej vlády, súhlas s preletom bombardérov, ktoré bombardovali civilistov vrátane malých detí, nemocníc atď. v Belehrade v Srbsku, a nazvali to dokonca humanitárnym bombardovaním. Tak, prosím, trochu o objektívnosť, resp. aby nebol dvojaký meter. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Dostál.

O. Dostál, poslanec NR SR: Pán poslanec Grendel, ďakujem za ten návrh vyhlásenia. Myslím, že je to veľmi dobrý nápad. Bude to veľmi užitočné a bude veľmi, veľmi zaujímavé pozeráť sa, kto ako bude hlasovať, kto ako bude hlasovať o samotnom návrhu ústavného zákona, ktorý predložil pán poslanec Budaj, a kto ako bude hlasovať o návrhu vyhlásenia, ktoré predložil pán poslanec Grendel, aj teda z hľadiska dodržiavania či nedodržiavania koalíciej dohody. Som teda veľmi zvedavý, ako sa k tomu postavia predovšetkým koalíční poslanci. A na rozdiel od pána poslanca Kollára to vôbec nevnímam ako obhajobu nejakej konkrétnej osoby. Vnímam to ako obhajobu práva, pretože boli síce pošliapané aj práva konkrétnej osoby, ale brutálne bolo pošliapané predovšetkým právo a my sa máme zastať práva ako takého, pretože je to právo pre všetkých občanov. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Grendel, nechcete? Vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci, budeme pokračovať o 14.00 hod., a to hodinou otázok, potom interpelácie a potom bude pokračovať ešte týmto zákonom. To znamená, že písomne ešte pán poslanec Simon je prihlásený a potom otvoríme možnosť sa prihlásiť ústne do rozpravy. Tak ako som povedal, predpoklad je, že okolo 17.00 hod. by sme potom mohli hlasovať o prerokovaných veciach. Prajem vám dobrú chuť.

(Prerušenie rokovania o 11.58 hodine.)

(Pokračovanie rokovania o 14.00 hodine.)

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Takže pokračujeme v rokovaní o návrhu v prerušenej rozprave v prvom čítaní o návrhu pána poslanca Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (tlač 37). Prosím poslanca Jána Budaja, aby zaujal miesto určené pre navrhovateľov, a za spravodajcu z ústavnoprávneho výboru pána poslanca Jozefa Lukáča, aby zaujal miesto určené pre spravodajcov. Do rozpravy je ešte písomne prihlásený pán poslanec Zsolt Simon, ktorému odovzdávam slovo. Nech sa páči, pán poslanec. (Pokračovanie rokovania o návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 37.)

Z. Simon, poslanec NR SR: Vážení pán predsedajúci, vážení pán predkladateľ, spravodajca, kolegyne, kolegovia, máme pred sebou jeden návrh, ktorý nie je ani tak o tom, či zrušíme amnestie, alebo nie, ale o tom, či naberie Národná rada odvahu a urobí obrovský krok k tomu, aby mala dôveru u občanov. Tento návrh je snahou prispieť k tomu, aby sme tu mali skutočne

právny štát, nielen sa tak tvárili. Má snahu umožniť vyšetriť zločiny Mečiara a jeho spolku, keď vládli. Smutné na tomto príbehu je, že v parlamente sa nenašla doteraz vôľa ich zrušiť a umožniť vyšetrenie zavraždenia slovenského občana do cudziny, ako aj niekoľko úkladných vražd. Názory na zrušiteľnosť Mečiarových amnestií sa rôznia. Je to fakt. Medzi právnikmi aj trojnásobný premiér si našiel vysvetlenie, prečo to nepodporiť. Má na to vlastný právny názor. Ale pravdou je a faktom zostane, že tu tento návrh v tej či onej podobe už bol niekoľkokrát. Môj postoj sa v tejto otázke nezmenil a za návrh zahlasujem a podporím. Rovnako podporím aj návrh vyhlásenia Národnej rady, ktorý predložil kolega Grendel. Považujem tento krok za potrebné prijať v záujme právneho štátu. Je na mieste položiť si otázku, keď sa v Národnej rade nenájdu poslanci, ktorí by sa vysporiadali otázkou vyšetrenia zločinov z 90. rokov, tak ako občania majú dôverovať politikom a poslancom v Národnej rade? Asi veľmi ťažko. Keď politici aj po dvadsiatich rokoch majú problém prijať krok, hoc neštandardný, ale potrebný k tomu, aby sa vyšetrili zločiny, ktoré sa tu stali, a nevyšetrujú len preto, lebo vtedajšia politická elita to znemožnila. Som presvedčený, že keď Národná rada hneď na samom začiatku svojej ďalšej, svojho ďalšieho funkčného obdobia prijme takýto krok, bude to mať pozitívny vplyv aj na vnímanie občanov na nás každého bez rozdielu politického trička v tejto Národnej rade. A preto by som chcel vás poprosiť, aby ste podporili tento návrh. Verím, že každý, kto dlhodobo hlasoval za zrušenie Mečiarových amnestií, aj teraz podporí tento návrh bez ohľadu na to, či je v koalícii s Robertom Ficom, s tým premiérom, ktorý tento návrh nepodporuje. Prijatť tento návrh je potrebné, tak ako predkladateľ povedal, v záujme právneho štátu a vyšetrenie zločinov z rokov deväťdesiatych. Pán predkladateľ, dovoľte, aby som sa vám poďakoval za to, že tento návrh ste sem dali, pretože je to symbolické na 20. výročie, aby Národná rada a poslanci v Národnej rade po dvadsiatich rokoch v tomto parlamente, keď už tu dávno Mečiar a jeho spolustraníci, tu nesedia, aby sme nabrali odvahu a urobili tento krok. Pretože potom právom kritizujú nás všetkých, že niektorí tu zakrývajú porušovania zákonov. Keď tento, toto základné porušenie zákona každý občan v tejto krajine vníma a žiada a dúfa, že sa v Národnej rade zmení. Dúfam, že Národná rada nájde takú odvahu, že bude tých 90 hlasov na to, aby sa teraz konečne sme prelomili túto nemohúcnosť. Ale dúfam, že sa nájde aj potrebný počet hlasov k tomu, aby sme prijali vyhlásenie, ktoré navrhol kolega Grendel. Ďakujem pekne.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Ďakujem. Nech sa páči, máte možnosť prihlásiť sa do rozpravy ústne. Končím možnosť nahlásiť sa do rozpravy. Do rozpravy sa prihlásili pani poslankyňa Dubačová a pán poslanec Kresák. Nech sa páči, pani poslankyňa Dubačová.

V. Dubačová, poslankyňa NR SR: Ďakujem veľmi pekne. Vážení kolegovia, vážené milé poslankyne, vážení kolegovia poslanci, na chvíľočku som sa zľakla, lebo bola taká prázdna, prázdny priestor, chcela by som aj ja vystúpiť k tak závažnej veci, ako sú Mečiarove amnestie, pretože si myslím, že tento krok bude prelomový a historický a veľmi dôležitý a že všetci tí pontskí piláti si už poumývali ruky a teraz sa postavíme k tejto problematike ako, ako ľudia. Samotný premiér Fico teda povedal, že amnestie sú právnym suterénom, ale že sa s tým nedá nič urobiť. A ja si myslím, že s tým musíme niečo urobiť, pretože právo nemôže byť nad morálkou. O tom som presvedčená rovnako ako nemecký právny filozof Gustav Radbruch. Je..., a teda aj Európsky súd pre ľudské práva. Gustav Radbruch. V prípade Egona Krenza, bývalého generálneho tajomníka strany NDR, ktorý bol odsúdený za strelbu na hranici počas komunistického systému, Európsky súd prijal Radbruchovu formulu, ktorá hovorí, že zákon nemôže byť povýšený nad morálku. Radbruch túto formulu napísal, keď sa odsudzovali

nacistické zločiny. A teda teraz naspäť k nám. Ak je niečo morálnou žumpou, musí sa to dať vyriešiť. Ak to nedokážeme vyriešiť, potom nad nami zostane veľký otáznik, či ide o amnestiu alebo hocikaký iný zákon. Apelujem preto na vás, zrušme túto morálnu žumpu. Mečiarove amnestie, ktorými sa amnestoval sám, keďže SIS-ka patrila pod jeho kompetencie, ako predsedu vlády vtedajšej. A z násilného zavlčenia prezidentovho syna sú teda dôvodne podozriví práve príslušníci a technika tej SIS-ky. Chcem dnes uviesť do tohoto parlamentu ducha Gustava Radbrucha. Chcela by som, aby vás všetkých pobožkal, aby sa tu naozaj dostalo to jeho: „Právo nemôže byť nad morálkou.“ Ďakujem. (Potlesk.)

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Ďakujem. Končím možnosť nahlásiť sa s faktickými poznámkami. Nech sa páči, pani poslankyňa Verešová.

A. Verešová, poslankyňa NR SR: Ďakujem za slovo. 29. mája v 2015. roku bola v tlači titulka: „Matka Róberta Remiáša už 19 rokov zaspáva s pocitom, že jej upálili syna.“ A chcem veriť, že 29. mája v roku 2016 nájdeme v tlači titulku: „Matka Róberta Remiáša po 20. rokoch zaspáva s pocitom, že vinníci zodpovední za smrť jej syna budú potrestaní.“ V to sa úfam a verím. (Potlesk.)

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Ďakujem. Pán poslanec Kresák.

P. Kresák, poslanec NR SR: Ďakujem pekne. Vážení pán predsedajúci, vážené kolegyne a kolegovia, dovoľte mi, aby som sa svojím príspevkom taktiež zapojil do diskusie na tému, ktorá skutočne presahuje, presahuje priestory tohto parlamentu, pretože sa dotýka, bytostne sa podľa môjho presvedčenia dotýka občanov Slovenskej republiky, pretože je to téma, ktorá hovorí o vzťahu a o pokuse o vyriešenie jednej zásadnej právnej otázky. A to je vzťah formálnoprávneho a materiálneho prístupu k právu a k prístupu k štátu. V podmienkach Slovenskej republiky vlastne sa nachádzame v diskusii, ktorá nemá svojím spôsobom precedens. Nemám na mysli to, že by sa o tom už nediskutovalo, lebo to, čo predložil pán kolega poslanec Budaj, je vlastne už v poradí siedmy pokus o vyriešenie, vyriešenie tohto problému. Musím ale povedať, že Slovensko, aj keď sa ocitlo v tejto situácii, že vlastne zaoberá sa vecou, ktorú predtým neriešilo, žiaľ, žiaľ, neni, neni jediné, ani nie je prvé, pretože s podobnými ústavnoprávnymi problémami sa museli zaoberať aj krajiny, ktoré v minulosti riešili následky totalitárnych režimov. Dovoľm si uviesť iba dva príklady, a to rok 2005 v Argentíne, keď došlo k zrušeniu dvoch zákonov o amnestiách, ktoré vydala predtým vojenská chunta následkom teda toho konfliktu falklandského v 90. rokoch alebo v 80. rokoch. A potom neskôr aj nám dobre známa Snemovňa lordov, keď konala ako najvyšší súdny orgán Veľkej Británie a rozhodovala o tom, či dôjde k vydaniu alebo k nevydaniu bývalého vlastne diktátora generála Pinocheta. Možno si na ten prípad spomínate, pretože tiež neni taký dávny. Pinochet takisto vlastne vydal amnestiu, ktorou amnestoval seba aj ďalších príslušníkov vojenskej chunty. Snemovňa lordov takisto nemala problém zrušiť a vydať generála Pinocheta v tom čase. Takže v medzinárodnom práve verejnom sa s touto problematikou už potýkame pomerne dlhšie a je potrebné, aby sme si možno troška vzali aj vzor z tých našich, by som povedal, starších demokracií. Na úvod ale môjho príspevku mi dovoľte jednu vec povedať. Ja sa budem snažiť veľmi svoj príspevok, ktorý je pomerne dlhý, a vzhľadom na váš čas budem sa veľmi pokúšať ho skrátiť, ale budem sa snažiť venovať pozornosť nie politickým otázkam, ktoré súvisia s týmto návrhom, ale chcem iba upriamiť pozornosť na ústavnoprávne aspekty tejto problematiky, hlavne chcem polemizovať s námietkami, ktoré v minulosti odznievali v súvislosti s predloženými návrhmi a ktoré vlastne tvrdili, že to, o čo sa predkladatelia pokúšajú, nie je právne možné. Predtým ale, ako začnem

vymenúvať ten svoj prístup, dovoľte mi ešte povedať, že je dobré, že pán predkladateľ Budaj práve vo svojom príspevku pomerne podrobne venoval pozornosť tým historickým a politickým súvislostiam, pretože je to 20 rokov, čo sa udialo to, o čom hovoríme, a mnohí, mnohí z nás, z vás teda, tí mladší, si to asi presne nepamätajú a je to pre nich vzdialená história. Takisto, samozrejme, aj mladá generácia nevie presne, o čo sa vlastne jedná. Preto je dobre, preto je dobre o tom aj pri tejto príležitosti hovoriť aj širšie a politicky. Je potrebné asi aj tiež povedať, že predkladaný návrh ústavného zákona, to je potrebné zopakovať, nikoho neodsudzuje. Samozrejme, Národná rada, a to tvrdím stále, nebude sudca a nebude vyšetrovateľ, ale tento predložený návrh ústavného zákona, pokiaľ bude prijatý, iba otvorí dvere pre to, aby sa nastolila spravodlivosť. A tá spravodlivosť, to je to, čo podčiarkuje podstatu toho materiálneho prístupu, materiálneho prístupu k právnemu štátu, ktorú už aj moja predrečníčka spomenula práve v súvislosti s profesorom Radbruchom, ktorého si veľmi vážim a na ktorého sa musím aj ja dovolávať, pretože to je jedna z najväčších postáv vlastne 20. storočia v oblasti právnej filozofie a je to najväčší reprezentant vlastne tej prirodzenoprávnej teórie, ktorá nalomila to kelsenovské, normativistické. Ale k tomu sa ešte dostaneme. Možno je treba tiež, ak sa snažím držať sa tej právnej línie, vlastne vrátiť sa aj troška do histórie. A je o tom potrebné, treba hovoriť, pretože bez toho sa nemôžeme správne zhostiť tejto témy. A tá história, vlastne to je história samotného inštitútu, o ktorom sa bavíme. To je vlastne história inštitútu amnestie a milostí. Je treba povedať, že amnestia a milosť je tak stará alebo tieto inštitúty sú tak staré, ako je starý právny poriadok. A to z jednoduchého dôvodu, že ich zmyslom od samého začiatku bolo umožniť potrebnú korekciu právneho poriadku, keď to samotný právny poriadok neumožňuje. Aj preto mi dovoľte iba jednu vetu z viacerých prác filozofa Aristotela teraz tu citovať, ktorú už, už vlastne pred viac ako dvomi tisíckami rokov povedal, že milosť – a teraz ma, prosím, počúvajte – milosť je preto nástrojom nevyhnutnej opravy, korekcie právnej normy alebo zákona v prípadoch, keď tento právny poriadok alebo nástroj práve vďaka svojim všeobecným formuláciám zanechal určité medzery. Inými slovami, už Aristoteles rešpektoval to, že milosť je špeciálny nástroj opravy právneho poriadku. Nie nástroj, ktorým by sa dal ten právny poriadok zneužívať. A práve tu mi dovoľte preklenúť istý dejinný, dejinný oblúk a vrátiť sa práve k profesorovi Radbruchovi, ktorý je známy v súvislosti s milosťou aj ďalším citátom, keď povedal, že akceptovanie milosti a amnestie v ústavách moderných demokracií je uznanie toho, že svet, ktorý nás obklopuje, nie je iba svetom práva, nie je iba svetom práva, ale existujú aj iné hodnoty, ktoré je niekedy potrebné chrániť aj proti právu samotnému. Zvýrazňujem slovo hodnoty. A medzi tou prvou hodnotou, ktorá sa spája s právom je, samozrejme, spravodlivosť. Teda profesor Radbruch touto filozofiou, samozrejme, dosiahol to, čo tu už bolo povedané, že aj norimberské procesy sa mohli odohrať tak, ako sa odohrali, pretože klasickou obranou osôb, ktoré stáli pred tým, pred norimberským tribunálom, bolo to, že oni vlastne konali v súlade s vtedy platným pozitívnym právom. A teraz je otázka, samozrejme, musela znieť, je možné akceptovať takúto obranu, keď to pozitívne právo bolo zjavne nespravodlivé? Samozrejme, odpoveď moderného sveta je nie. A preto aj v takomto prípade si myslím, že ten záver v prípade zneužitia inštitútu amnestie by mal byť taký, že takúto amnestiu musíme odmietnuť. Samozrejme, amnestia aj v slovenskom právnom poriadku prešla istým vývojom a mala rôzne podoby. Iste viete, že v zásade mali sme tri druhy milostí, alebo teda tri druhy amnestií vo forme agraciácie, abolície a rehabilitácie. My sa teraz bavíme o tej, by som povedal, najsilnejšej forme, o abolícii, pretože abolícia práve hovorila o tom, že hlava štátu môže rozhodnúť o tom,

aby sa trestné stíhanie nezačínalo, alebo ak sa začalo, aby sa ukončilo. Každá ale forma amnestie má jednu spoločnú vlastnosť, je to zásah do súdnej moci. Amnestia ako inštitút teda vlastne predstavuje prekročenie striktnej del'by moci, keď vlastne výkonná moc zosobňovaná tradične najprv monarchiami, neskôr hlavami štátov si osobuje funkciu sudcu a vlastne zasahuje do súdneho konania, ale v najsilnejšej forme aboličnej dokonca aj vynecháva súdne konanie, pretože povie, že určitý čin sa nebude stíhať. Len čo je zaujímavé a čo je tiež z pohľadu právneho treba povedať, je tá skutočnosť, že každá amnestia sa v teórii ústavného práva vždy spája s konkrétnym trestným činom, tak ako sa milosť spája aj s konkrétnym páchatel'om. Čo je zaujímavé na tých rozhodnutiach, ktoré vlastne, o ktorých tu dnes diskutujeme, o tých dvoch amnestiách, o tých článkoch tých dvoch amnestií, to je tá skutočnosť, že tieto články ani túto minimálnu, toto minimálne kritérium, ústavné požiadavky na amnestiu nespĺňalo, pretože tie amnestie boli vyhlásené na neurčený počet páchatel'ov, pre neurčený počet skutkov. Treba povedať, že toto je skutočne niečo, čo prekračuje všetky akceptovateľné hranice amnestie. A dostávame sa potom pomaly k tomu, že vlastne, bolo to už niekoľkokrát spomínané tento týždeň tu, musíme sa pýtať, že čo to je. Vyzerá, vyzerá ako, teda chodí to ako kačka, kváka to ako kačka, je to kačka? Otázka znie, je možné nazývať amnestiou niečo, čo nespĺňa žiadne ústavné požiadavky na amnestiu? Nuž moja odpoveď je, že asi, asi ťažko. Aj z toho dôvodu teda ako právnik dospievam k záveru, že amnestie, ktoré sú dnes obsahom nášho rokovania, nespĺňajú ten minimálny štandard tej požiadavky, ktoré na obsah amnestií kladie ústavný a právny poriadok. Samozrejme, tých požiadaviek, ktoré tradične sa spájajú aj v našom právnom poriadku s amnestiami, je celý rad. Možno by som mohol spomenúť napríklad tú, že tradične od vzniku Československej republiky sa inštitút amnestie spája s výlučným oprávnením pre hlavu štátu. Nebolo možné, aby toto oprávnenie prevzal niektorý iný ústavný činiteľ. Žiaľ, ale treba povedať, že po ukončení platnosti prvej ústavy Československej republiky neskorší socialistický režim v svojich ústavách sa vzdal tejto tradície a vlastne až do roku 1992, keď došlo k rozpadu Českej a Slovenskej federatívnej republiky, platila socialistická ústava, ktorá obsahovala to ustanovenie, ktoré potom paradoxne prevzala slovenská ústava, Česi nešli tou cestou, to ustanovenie, ktoré obsahovalo veľmi široký rozsah amnestií, teda aboliciu, agraciáciu a rehabilitáciu, a neviazala dokonca túto amnestiu iba na výlučné oprávnenie prezidenta. Umožnila výkon amnestie aj osobe predsedu, predsedovi vlády, pokiaľ zastupoval funkciu prezidenta. Takže táto koncepcia bola socialistickou koncepciou. A vy to už asi viete, v roku 1999 sa nám ju podarilo tou prvou ústavnou novelou z nášho ústavného poriadku dostať. Ale medzitým sme už ležali pred problémom, ktoré práve spôsobili amnestie z roku 1998, teda prijaté tesne pred voľbami a tesne predtým, ako sa začalo dariť meniť ten nešťastný ústavný systém Slovenskej republiky podľa pôvodného ústavného textu. Ďalšia, ale významná právna otázka, ktorá, ktorú sa právnik musí pýtať, ale nie, myslím si, nielen právnik, ale aj každý poslanec v súvislosti s touto nadnesenou témou, je, či existuje vlastne verejný záujem na odstránení týchto amnestií z právneho poriadku Slovenskej republiky. Nuž moja otázka, moja odpoveď na túto otázku, samozrejme, je pozitívna. Áno, existuje verejný záujem, pretože existuje verejný záujem na tom, aby sa odstránili skrivodlivosti, ktoré vlastne boli vyslovené s rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Totižto prečo to tvrdím, tvrdím to aj pre to, že text týchto, týchto amnestií zasiahol do základných ľudských práv a slobôd. Zasiahol napríklad do práva, ktoré garantuje každému právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo vyšetrená. Tieto amnestie boli v rozpore aj so základným ustanovením ústavy, ústavným, ktorý hovoril o tom,

že základné ľudské práva sú neprenositel'né, nescudzitel'né a nezrušitel'né, pretože vlastne právo na riadny súdny proces bolo odňaté a bolo zrušené. Takže, samozrejme, áno, je tu verejný záujem a musím to povedať preto, pretože, samozrejme, tie reakcie slovenskej verejnosti po vydaní týchto amnestií boli jednoznačne negatívne. To znamená, že verejnosť nepociťovala prijatie týchto amnestií ako niečo, čo upokojuje situáciu, ale skôr ako niečo, čo vyvoláva, vyvoláva vážny morálny konflikt, ale aj politický. A ešte ďalšia významná otázka v tejto súvislosti vzniká a treba k nej zaujať stanovisko. Je aj v záujme bezpečnosti štátu, aby sa tieto amnestie odstránili? Zasa odpoveď je áno, samozrejme. A prečo? Z toho jednoduchého dôvodu, čiže na základe všetkých zverejnených informácií a ja mám tých informácií v počítači skutočne dosť, ale nechcem ich tu opakovať, existujú vážne indície, ktoré hovoria o tom, že vlastne na organizácii a priebehu únosu, vraždy a ďalších trestných činov, ktoré sú spojené s únosom syna prezidenta Kováča, sa podieľali orgány verejnej moci. Jeden z tých orgánov verejnej moci je Slovenská informačná služba. A práve dôveryhodnosť napríklad pre Slovenskú informačnú službu je prvoradým bezpečnostným záujmom Slovenskej republiky. Takže ďalší podľa môjho názoru veľmi vážny právny argument. Čo sa tiež veľmi často spájalo s obhajovaním nezrušiteľnosti týchto amnestií, to bola diskusia ohľadne akejsi retroaktivity týchto amnestií. Nuž čo povedať k tejto problematike. Veľmi jednoducho. Ako minimálne právnici, ale som presvedčený, že aj široká laická verejnosť vie, obsahom zásahu retroaktivity je garancia osobe, ktorá sa v minulosti správala súlade s právnym poriadkom, že takéto jej správanie nemôže neskôr v budúcnosti byť označené za protiprávne. Veľmi to zjednodušujem, ospravedlňujem sa, ale to je podstata. Prečo ale tu nemôžeme hovoriť o retroaktivite? No z jednoduchého dôvodu, že únos, vražda a množstvo ďalších trestných činov boli trestné v čase predtým, ako boli vydané amnestie, a sú trestné aj po vydaní amnestií. Navyiac treba povedať, že amnestia vo forme abolície, tak ako je teraz napadnutá, nedáva žiadne materiálne právo, je to procesná norma. Tá abolícia iba nariadila orgánom v činnom trestnom konaní, aby nekonali, a ak začali, aby prestali, ale nedávala žiadne materiálne právo niekomu na to, na beztrestnosť. Zastavilo sa procesne iba konanie. Čiže inými slovami, zrušenie týchto amnestií nebude znamenať zásah do subjektívnych práv, ale bude iba vlastne otvorenie, dovoľenie orgánom činným v trestnom konaní, aby pokračovali vo svojej činnosti. Aj z toho dôvodu, samozrejme, tento ústavný zákon nemôže mať spätnú účinnosť, pretože je do budúca, otvára cestu do budúca. K medzinárodným aspektom, aspektom amnestií alebo prístupu Slovenskej republiky k týmto amnestiám už povedal niečo predkladateľ, je to aj v návrhu. Ten rozdiel situácií, keď sa diskutovalo o predchádzajúcich šiestich návrhoch a dnešnej situácii, je v jednej veci. Od roku 2015 je Slovensko už priamo viazané Medzinárodným dohovorom o ochrane osôb pred nedobrovoľným zmiznutím. Inými slovami, to, čo bolo doteraz iba akousi všeobecnou povinnosťou medzinárodného práva a čo bolo vlastne, čím sme boli viazaní ako Slovenská republika iba, iba, by som povedal, neformálne, cestou, cestou politickej deklarácie, sa stalo od 14. januára 2015 povinnosťou, pretože Slovensko ratifikovalo, pristúpilo k tomuto medzinárodnému dohovoru, a keďže je to medzinárodný dohovor o ľudských právach a základných slobodách, je to medzinárodný dohovor, ktorý má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Čiže z pohľadu medzinárodného práva je tá situácia taktiež pomerne jednoznačná. Samozrejme, mohol by som ešte uviesť viacero ďalších právnych argumentov, ale vážim si váš čas, a preto mi dovoľte prejsť k záveru. Nuž ja na základe už toho, čo som konštatoval, aj iných svojich vedomostí a poznatkov zastávam názor, že rozhodnutia o udelení

amnestie prezidentom Slovenskej republiky alebo teda predsedom vlády konajúcim ako zastupujúci prezident podľa § 105 Ústavy vo forme abolície je nielen v rozpore so záujmami občanov Slovenskej republiky, ale aj v rozpore s povinnosťou hlavy štátu zachovávať a chrániť Ústavu Slovenskej republiky a princípy, na ktorých je budovaná. To je totižto obsah prezidentského sľubu, ktorý skladá každý prezident. A teda aj prezident a aj zastupujúci prezident, jeho prvou, prvou, prvoradou povinnosťou je riadiť sa ústavnými článkami, ale aj medzinárodnými záväzkami. Zastávam teda názor, že v tomto prípade je vo verejnom záujme demokratickej spoločnosti – a je to aj nevyhnutné v súlade s Ústavou Slovenskej republiky – vypustiť napadnuté články z obidvoch amnestií z právneho poriadku Slovenskej republiky a nastoliť tam tak priestor pre spravodlivosť. Z hľadiska formálnoprávneho teda zastávam názor, že ústavným zákonom, ktorý bude na úrovni ústavy, ale ktorým sa zrušia tieto amnestie možno, a na základe uvádzaných dôvodov je to aj potrebné zrušiť, tieto časti rozhodnutí o amnestii, a dosiahnuť tak návrat k podstate a zmyslu ústavného a právneho poriadku Slovenskej republiky. A to, samozrejme, nehovorím o tom, koľkým ľuďom na Slovensku to umožní prístup k spravodlivosti, ku ktorému sme sa tak zaviazali, že ho budeme presadzovať. Ďakujem pekne za vašu pozornosť. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem veľmi pekne. S faktickými poznámkami sa neprihlásil nikto, ukončujem možnosť prihlásiť sa s faktickými poznámkami. Vlastne bol posledný prihlásený do rozpravy. Pýtam sa, pán navrhovateľ, či chcete vystúpiť? Áno. Nech sa páči, pán Budaj.

J. Budaj, poslanec NR SR: Chcem sa aj z tohto miesta, dámy a páni, osobitne poďakovať JUDr. Kresákovi. Klobúk dolu, pán doktor, pred vašou explikáciou a argumentmi, ktoré zazneli. Veľmi pekne ďakujem aj menom, menom všetkých tých, s ktorými som tých 20 rokov prichádzal do styku, teda myslím teraz rodinu, rodinu zosnulého Remiáša alebo Michala Kováča a ďalších, lebo jedna vec je občianske oduševnenie, ja som sa pokúšal na vás preniesť aj informácie ako svedok tých udalostí, vy ste pomohol veľmi dobrou ústavnou analýzou. Chcel by som na záver podčiarknuť pre poslancov, ktorí sú na pochybách, že to podstatné, o čom, na čo poukázal zhodou okolností aj pán doktor Kresák, je, že tu hovoríme nie o zrušení milosti. Milosť alebo amnestia je čosi tak, je inštitútom, ktorý má zohľadniť nejaké okolnosti, ľudské, zdravotné a podobne, ktoré z akýchsi príčin nemohol zohľadniť súd. Je to inštitút nápravy nejakej tvrdosti zákona dajme tomu, zákona, ktorý býva z povahy vecí u nás záležitosťou litery, ako sa hovorí, občas aj neľútostnej litery. Toto býva dôvod a toto zrejme bol dôvod, že ani za prvej republiky a ani potom v neskorších časoch sa táto, povedzme si úprimne, trochu feudálna inštitúcia v ústavách nevyškrtla, lebo zákony, najmä u nás v Európe, kde, kde je to poňatie naozaj litery zákona, môžu niekedy neľútostne dopadať aj tam, kde je to nespravodlivé. My tu nehovoríme teda o milosti pre nejakého vinníka, u ktorého stojí, u ktorého sú nejaké povšimnutiahodné dôvody, prečo by naňho nemala dopadnúť tvrdosť zákona, ale hovoríme jednoznačne o zastavení procesu zisťovania viny, zisťovania vinníka, o zastavení stíhania. O tom, čo odborne sa nazýva abolícia. Čiže úplne zrušenie vyšetrovania a zákaz aj ďalšieho pátrania. Mečiar potom vydal do polroka ďalšiu amnestiu, ktorou zakázal pátrať aj v súvisiacich zločinoch. To vydal práve kvôli vražde Róberta Remiáša a ďalším teda trestným činom, ktoré súviseli s únosom. Druhá moja poznámka na záver pre pochybujúcich poslancov je, že mnohí hovoria toto: ten či onen politik HZDS je možno podozrievaný neprávom. Áno, ale my nie sme polícia a ani nie sme súd. Tu sa očakáva – a verte, že to verejnosť sleduje –, že prejavíme

politický postoj. My nevieme a nesmieme nahrádzať ani políciu, ani súd. My nehovoríme, či je niekto vinný alebo nevinný. My prejavíme svoj politický postoj a ostatné, samozrejme, sa ukáže. Iní hovoria, že zrušenia amnestie neuzná Ústavný súd. Nevieme, ale my nie sme až na JUDr. Kresáka ústavní sudcovia a ani nie sme povinní byť ústavní sudcovia. JUDr. Kresák je jediný medzi nami, ktorý, pokiaľ viem, na Ústavnom súde aj pôsobil a je uznávanou autoritou, a ako ste ho počuli, on sa nedomnieva, že by zrušenie amnestií bolo retroaktívne alebo že by bolo napadnuteľné na Ústavnom súde. Ale ak by sa to aj stalo, ak by ho napadli a tak ďalej a tak ďalej, to je predsa všetko demokratický proces. Na vás sa pozerá slovenská verejnosť, aká je vaša politická vôľa. 20 rokov zastavované trestné stíhanie, nie milosť vinníkovi. Nie amnestia. Naopak, zastavenie procesuálnej veci, procesu vyšetrovania, procesu, ktorý prakticky len začínal a už bolo tak jasné, hoci vymieňali vyšetrovateľov, ako som vás obťažoval predpoludním celým tým príbehom, aj tak bolo jasné, že po niekoľkých týždňoch, už po niekoľkých týždňoch sa prakticky nebude dať zakryť, že tajná služba v nejakej forme sa na únose zúčastnila. A tak prišlo k tomu, že hneď v prvých chvíľach, keď Vladimír Mečiar získal právomoci prezidenta, tak myslel prv všetkým na to, aby vyhlásil zastavenie vyšetrovania. Nie amnestiu, ale zastavenie vyšetrovania toho trestného činu, z ktorého spáchania začala byť podozrievaná inštitúcia, za ktorú niesol plnú politickú zodpovednosť a jeho jeden z najbližších spojencov, s ktorým, s ktorým zdieľal stranícky príbeh a stranícke záujmy. Neočakávajme teda od nášho postoja ani to, čosi priveľa, ale ani primálo, ten kľúčový postoj toho siedmeho pokusu, aby sa vrátila a prejavila politická vôľa tejto vrcholnej politickej inštitúcie. Ešte raz to zdôrazním, nie sme ani súdna, ani policajná, ani Ústavný súd nie sme. Toto je vrcholná politická inštitúcia Slovenskej republiky, aby sa jej vôľa vrátila k prirodzenému právu, aby sa vrátila vnímaniu spravodlivosti a aby počúvala, ako ten príbeh už 20 rokov rezonuje v slovenskej verejnosti. A ten príbeh určite dokonca i priaznivcov vtedajších politikov HZDS, ani tí nemôžu povedať, že je správne a spravodlivé veci podozrivé nevyšetriť, zakázať spoznanie pravdy a procesuálnym zákazom dosiahnuť, že sa ani po desaťročiach nenájdu vinníci vraždy alebo únosu. Niet takého, verím, medzi nami politika, ktorý by povedal, že toto je verejný záujem Slovenskej republiky a že takúto politickú vôľu keď prejavíme, tak na Slovensku zvýšime pocit právneho štátu a spokojnosť Slovenskej republiky s konaním tohto najvyššieho politického orgánu. Snažil som sa nebyť príliš naliehavý, hoci mi to leží na srdci mimoriadne. Mimoriadne nielen kvôli matke Róberta Remiáša, s ktorou, samozrejme, za tie roky som sa dosť spoznal, a je to mimoriadne čestná a pravdovravná, naozaj svoj život aj so všetkými biedami žijúca skromná žena, ale aj preto, že mi náleží na zmysluplnosti toho príbehu slovenskej slobody a demokracie a strašne by ma trápilo, keby sme odišli odtiaľto a prípadne vôbec prenechali takúto ťarchu generáciám, ktoré s ňou nič nemajú, priatelia. Toto je škvrna, ktorú zavinili generácie naše, ktorí sme žili v tých 90. rokoch, a žili sme v nich všetci, čo tu sedíme, a ktorí sme v danej chvíli museli byť povedzme iba divákmi tých udalostí, ale teraz máme možnosť preukázať náš osobný politický postoj. Ten záväzok, ktorý na záver vypichol JUDr. Kresák, ja som ho spomínal v tej podobe záväzku voči OSN a má pravdu, že to je taký záväzok skôr morálno-politický, sa medzičasom minulý rok stal záväzkom úplne konkrétnym. A ja som presvedčený, že aj to v kontexte nášho nastávajúceho predsedníctva by mal zohľadňovať. My naozaj prikročíme k tomu s čistým stolom, aby nám nikto nemohol, kto k nám príde, a prídu sem najvyšší predstavitelia Európy, sveta, aby nám nemohol nikto povedať, že v tejto krajine sme sa s touto v celom svete, žiaľ, známou smutnou škvrnou, smutnou udalosťou neboli schopní ani

v tejto, v tejto dobe vysporiadať. Ešte raz vám ďakujem za trpezlivosť. Ospravedlňujem sa za dlhé prejavy, to už starým ľuďom musíte niekedy odpustiť. Však niektorí odídu a nepočúvajú, ale verím, že aj tí, čo odišli, si to niekde zväžia a uvedomia si, že toto je jedno z hlasovaní, kedy okolo nás kráča história. Ďakujem. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem veľmi pekne. Chce sa vyjadriť k rozprave pán spravodajca? Nie je tomu tak. Prerušujem rokovanie o tomto bode programu.

C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlači 37 na 3. schôdzi NR SR dňa 28. apríla 2016

B. Bugár, podpredseda NR SR: Dobré. Pristúpime k hlasovaniu, a to v prvom čítaní o návrhu poslanca Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (tlač 37). Nech sa páči, pán poslanec Lukáč, ako navrhnutý spravodajca z gestorského ústavnoprávneho výboru, máte slovo. (Hlasovanie o návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 37.)

J. Lukáč, poslanec NR SR: Vážené kolegyne, kolegovia, vážený pán predsedajúci, vo všeobecnej rozprave vystúpili piati poslanci. Pán poslanec Grendel podal návrh vyhlásenia. Najprv dajte hlasovať o tomto vyhlásení, majú ho všetci rozdané. Môžeme ho.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Nech sa páči, prezentujme sa a hlasujme.
(Hlasovanie.)

Prítomných 127 poslancov,
za 52,
proti 6,
zdržalo sa 67,
nehlasovali 2.

Konštatujem, že vyhlásenie nebolo prijaté. Nech sa páči, ďalšie hlasovanie.

J. Lukáč, poslanec NR SR: Teraz budeme hlasovať o tom, že Národná rada prerokuje návrh ústavného zákona v druhom čítaní.

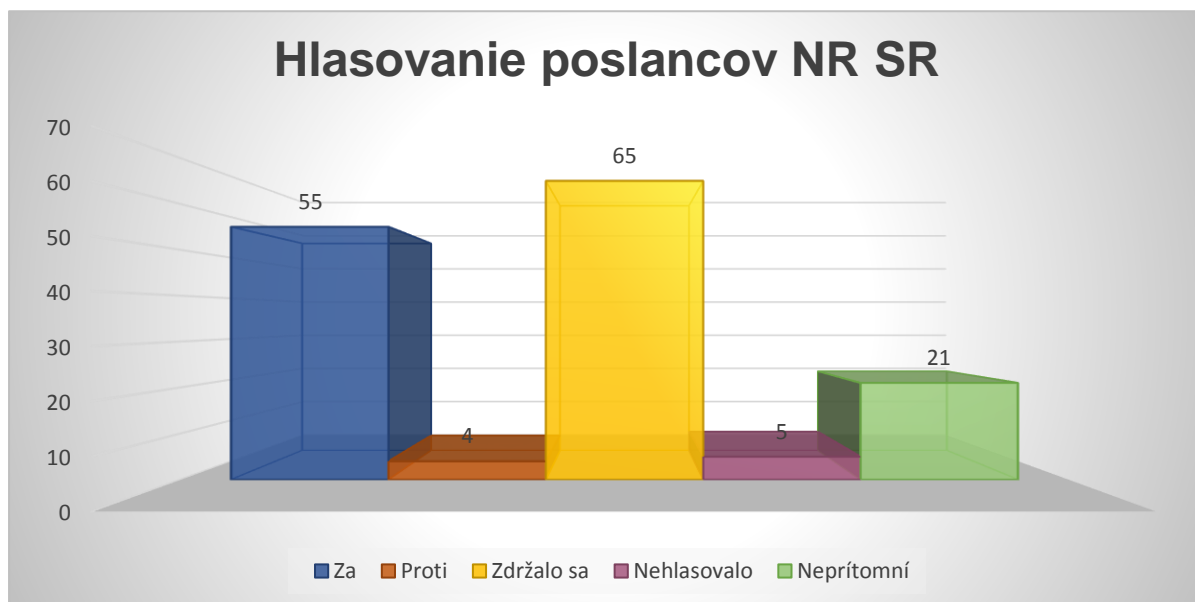
Bugár, Béla, podpredseda NR SR: Nech sa páči, prezentujme sa a hlasujme.
(Hlasovanie.)

**Prítomných 129 poslancov,
za 55,
proti 4,
zdržalo sa 65 poslancov,
nehlasovali 5.**

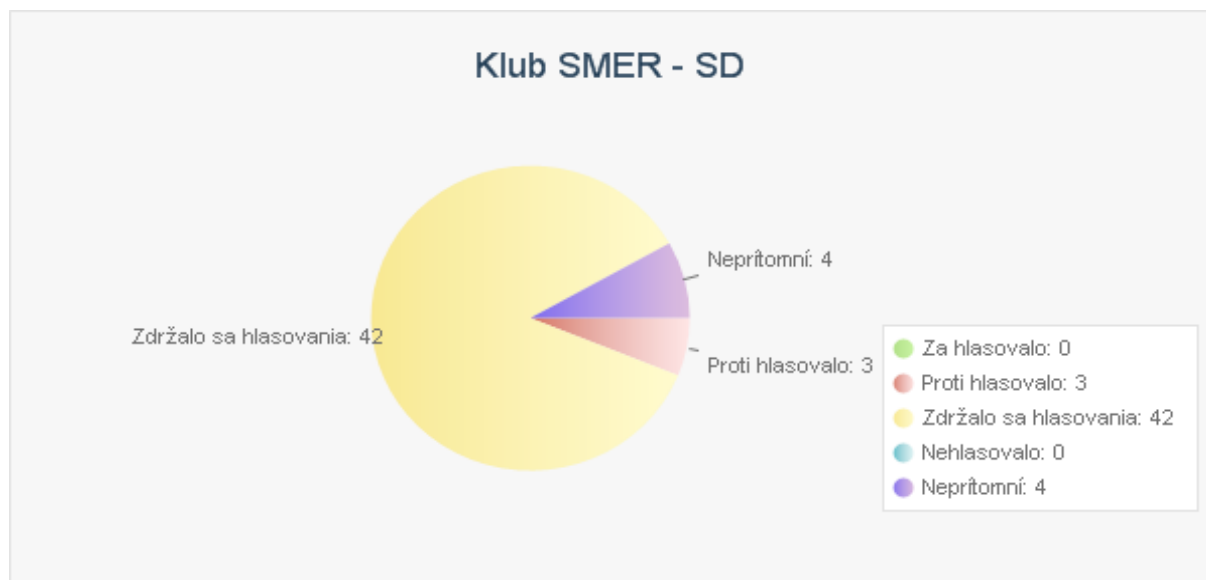
Konštatujem, že návrh nebol schválený.

C.3 Uznesenie NR SR č. 38 z 28. apríla 2016²¹

Národná rada Slovenskej republiky po prerokovaní uvedeného návrhu ústavného zákona v prvom čítaní rozhodla, že podľa § 73 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov **nebude pokračovať v rokovaní o tomto návrhu ústavného zákona.**

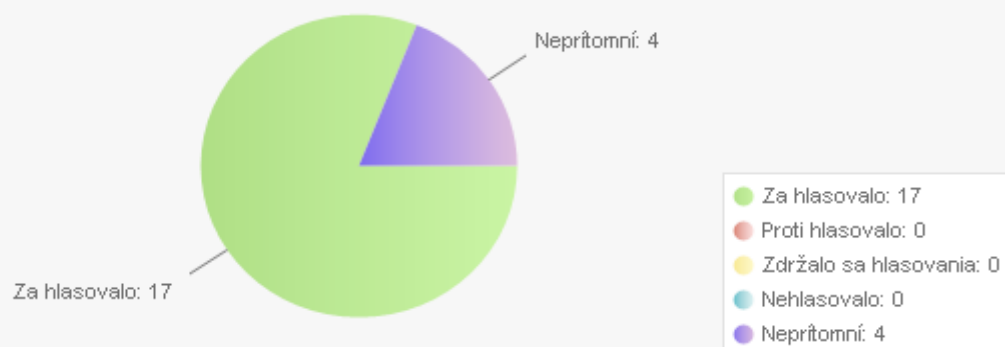
(Hlasovanie č. 28 zo 28. apríla 2016 o tom, aby bol návrh zákona prerokovaný v druhom čítaní²²)

²¹ <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenie&MasterID=9765>

²² <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=37250>

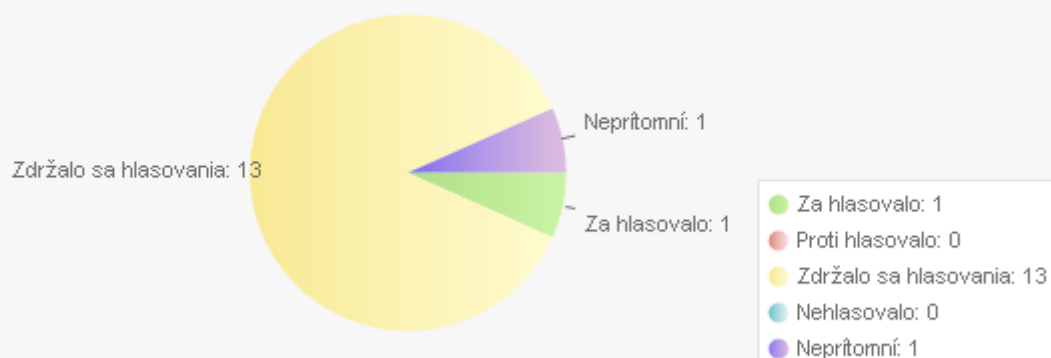
Klub SaS

Klub OĽANO

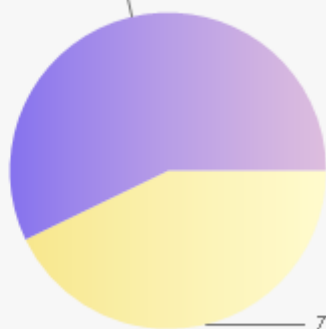

Klub SNS

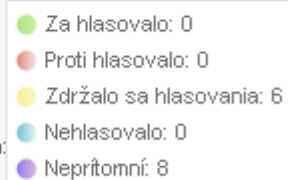

Klub L'S Naše Slovensko

Neprítomní: 8

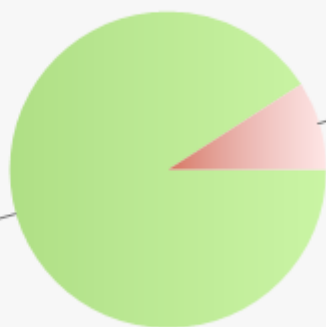

Zdržalo sa hlasovania: 6

Klub SME RODINA

Za hlasovalo: 10

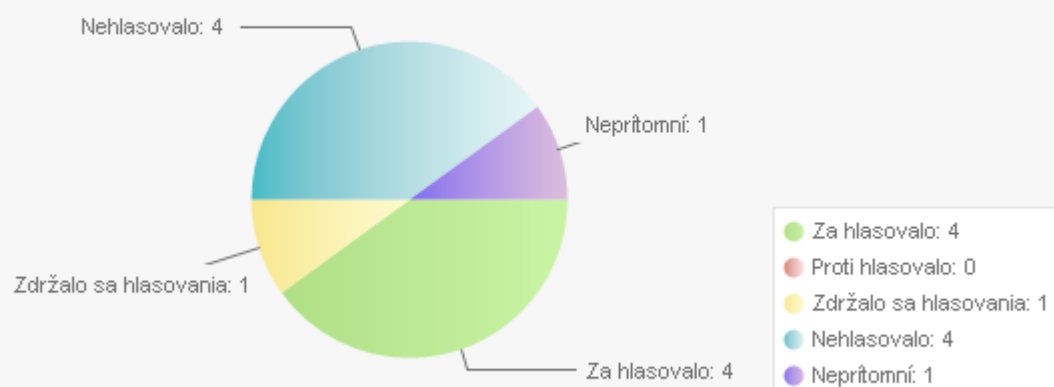

Proti hlasovalo: 1

Klub MOST - HÍD

PARLAMENTNÉ TLAČE 318 a 340

A.1 Dátum doručenia návrhu (tlač 318):²³ 4.11.2016

A.2 Dátum doručenia návrhu (tlač 340):²⁴ 30.11.2016

B.1 Navrhovatelia (tlač 318): A. Pčolinská, A. Baránik, A. Zemanová, M. Beblavý, N. Blahová, B. Kollár, B. Gröhling, J. Budaj, O. Dostál, J. Droba, V. Dubačová, M. Fecko, S. Gaborčáková, Ľ. Galko, G. Grendel, E. Heger, J. Marosz, J. Cigániková, J. Rajtár, E. Jurinová, E. Jurzyca, K. Galek, K. Macháčková, J. Kiššová, M. Krajčí, P. Kresák, M. Laurenčík, Ľ. Goga, J. Lukáč, M. Klus, I. Matovič, J. Mihál, M. Krajniak, M. Ivan, L. Ďuriš Nicholsonová, P. Osuský, P. Pčolinský, P. Štarchoň, P. Krištúfková, S. Shahzad, M. Poliačik, R. Kaščáková, R. Vašečka, S. Petrik, Z. Simon, M. Sopko, A. Suchánek, A. Verešová, V. Remišová, J. Viskupič, V. Sloboda, Z. Šebová, O. Žarnay

B.2 Navrhovatelia (tlač 340): vláda (predseda vlády SR)

C. I. Čítanie

C.1 Zlúčená rozprava v I. čítaní k tlačiam 318 a 340 na 11. schôdzi NR SR
dňa 6. decembra 2016

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pekné ráno, vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci, otváram deviaty rokovací deň 11. schôdze Národnej rady Slovenskej republiky. Na dnešnom rokovaní o ospravedlnenie požiadali pán poslanec Beblavý, Fedor, Grausová, Kondrôt, Laššáková. Podľa odhlasovanej zmeny programu pristúpime k rokovaniu o dvoch návrhoch týkajúcich sa amnestií, ku ktorým bude zlúčená rozprava. Najskôr pristúpime k návrhu deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998. Prosím pani ministerku spravodlivosti Luciu Žitňanskú, aby sa ujala slova a aby materiál uviedla. Nie je ešte prítomná, prerušujem na tri minúty, a, pardon, takže neprerušujem schôdzu, nech sa páči, pani ministerka, v kľude, pomaly. Nech sa páči. (Rokovanie o návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998.)

L. Žitňanská, poslankyňa: Ďakujem pekne. Ďakujem pekne za slovo pán predsedajúci. Vážené dámy, vážení páni, predkladám návrh Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 v nasledujúcom znení. Slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie zavraždenia občana Ing. Michala Kováča ml. do cudziny dňa 31. augusta 1995. Spravodlivosti zabránili amnestie predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta Slovenskej republiky,

²³ Príloha č.4.

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CPT=318>

²⁴ Príloha č.5.

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6160>

obsiahnuté v rozhodnutiach predsedu vlády Slovenskej republiky o amnestiách č. 55/1998 Z. z. a č. 214/1998 Z. z. Národná rada Slovenskej republiky na návrh vlády Slovenskej republiky odsudzuje akt zavlečenia občana Slovenskej republiky do cudziny dňa 31. augusta 1995, ktorý bol nielen hrubým zásahom do ľudských práv a základných slobôd, ale aj činom poškodzujúcim dobré meno Slovenskej republiky, amnestie vtedajšieho predsedu vlády, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta, ktoré zabránili poznaniu a potrestaniu páchatel'ov týchto činov. Ďakujem veľmi pekne, pán predsedajúci.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. Prosím určeného spravodajcu z ústavnoprávneho výboru poslanca Martina Nemkyho, aby informoval Národnú radu o výsledku prerokovania návrhu vo výbore. Nech sa páči.

M. Nemky, poslanec: Ďakujem za slovo, vážený pán predsedajúci. Vážená podpredsedníčka vlády a ministerka spravodlivosti, vážené kolegyne, vážení kolegovia. Dovoľte mi uviesť informáciu ústavnoprávneho výboru. Informácia Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. 349 z 30. novembra 2016 pridelil návrh Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 na prerokovanie Ústavnoprávnemu výboru Národnej rady Slovenskej republiky s tým, že ako gestorský výbor podá Národnej rade Slovenskej republiky informáciu o výsledku prerokovania uvedeného materiálu vo výbore a návrh na uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky. Predložený návrh Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky prerokoval na 28. schôdzi výboru dňa 6. decembra 2016. Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky hlasoval o návrhu uznesenia, ktorým výbor odporúča Národnej rade Slovenskej republiky návrh Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 schváliť v znení pozmeňujúceho návrhu navrhnutým Ústavnoprávnym výborom Národnej rady Slovenskej republiky: v texte deklarácie sa vypúšťajú slová "na návrh vlády Slovenskej republiky". Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky odporúča hlasovať o tomto pozmeňujúcom návrhu k návrhu deklarácie: v texte deklarácie sa vypúšťajú slová "na návrh vlády Slovenskej republiky". Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky uvedené uznesenie schválil uznesením Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky č. 128 zo 6. decembra 2016 a zároveň poveril poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Martina Nemkyho, aby na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky informoval o výsledku rokovania Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Informácia Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky bola schválená uznesením č. 129 zo 6. decembra 2016. Pán predsedajúci, otvorte rozpravu, prosím vás.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. Otváram rozpravu. Do rozpravy som dostal šesť písomných prihlášok. Za klub OĽaNO vystúpi pán poslanec Budaj, za klub SaS pani poslankyňa Blahová, ďalej sú písomne prihlásení pán poslanec Zsolt Simon, pani poslankyňa Zimenová, Verešová a Jurinová. Nech sa páči, pán Budaj. Pardon, nemôžem otvoriť rozpravu, keďže je spoločná rozprava. Ďalší zákon musí uviesť pán poslanec Budaj, nech sa páči. (Reakcie z pléna.) Áno, spoločná rozprava. Nech sa páči. (Rokovanie o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 318.)

J. Budaj, poslanec: Tu mám, dámy a páni a vážený pán predsedajúci, veľmi ľahkú úlohu, pretože návrh tohoto zákona tieto steny počúvajú teraz ôsmykrát. Ôsmykrát sa poslanci usilujú zbaviť Slovensko amorálnych amnestií, ktoré sa týkali primárne únosu Ing. Michala Kováča, ml. resp. jeho zavraždeniu do cudziny. Týkajú sa ale aj všetkých trestných činov, ktoré s týmto únosom súviseli, ktoré kvôli tomu nesmú byť vyšetrené. Medzi tými trestnými činmi, ako všetci si dobre pamätáme, je už dve desaťročia nevyšetrená vražda 26-ročného mladého muža Róberta Remiáša. Ale pod amnestie spadá aj amnestovanie trestnej činnosti vtedajšieho ministra vnútra Krajčího, ktorý bezdôvodne zmaril referendum, čo konštatoval Ústavný súd a konštatovala to aj vtedajšia referendumová komisia. Tieto amnestie mali čisto politický charakter. Vydával ich premiér a zastupujúci prezident Vladimír Mečiar, čím prekročil ducha ústavy, hoci nie znenie, ducha ústavy, ktorý hovorí, že takéto právomoci môže uplatňovať len v najnevyhnutnejšom rozsahu a udeľovanie amnestií bezpochyby nebolo tým najnevyhnutnejším rozsahom, ktorý by musel vydávať bez toho, že by bol zvolený v našej republike nový prezident. Neskôr, ako viete, bola táto možnosť z ústavy vylúčená, prezidenti už nikdy nemohli takýmto hrubým spôsobom, aby prezidenti už nikdy nemohli takýmto hrubým spôsobom zasiahnuť do spravodlivosti a do právneho poriadku. Dnes s odstupom mnohých rokov, vyše štvrt' storočia a aj preto, že nedávno sme si pripomínali november, tak musím povedať, že ja vidím tieto amnestie ako veľmi podobný inštitút dotýkajúci sa Ústavy Slovenskej republiky, ako bol kedysi inštitút tzv. vedúcej úlohy strany. Všetci sme vedeli, že pokým bude v ústave čl. IV, nikdy nemôžeme hovoriť o skutočnej demokratizácii štátu, aj keď to vtedajšie vládnuce sily často skloňovali a tvrdili, že v dobe perestrojky táto demokratizácia prebehne. V skutočnosti pokým platil článok IV, boli to všetko iba plané reči. Keď raz jedna strana má vedúcu úlohu, sotva môže prísť k pluralite a k slobodným voľbám. Dnes tu máme de facto v ústave ďalšiu škvrnu, a tou je, tou sú amnestie, ktoré bez zmeny ústavy z nej nezmiznú. Nezmiznú z minulosti Slovenska a tvoria hrádzu, ktorá bráni priechodnosti spravodlivosti, tvoria moment, kedy politická a stranícka moc amnestovala sama vlastnú zodpovednosť, a to nie zodpovednosť politickú, to sa nám na Slovensku častejšie stalo, ale zodpovednosť trestno-právnu. Trestno-právnu, v ktorej sa skloňujú slová, aké som spomenul: zmarenie volebného práva občanov, vražda občana, únos občana. Kým nebudú zrušené amnestie Vladimíra Mečiara, nemožno u nás hovoriť práve tak, ako kedysi nebolo možné hovoriť o pluralite a demokracii, dnes zase nebude možné dovtedy hovoriť o právnom štáte. Akýže právny štát, keď prvý občan štátu Michal Kováč zomrel bez toho, že by sa dožil spravodlivosti. A to treba povedať, že nezomrel hneď po únose, ale žil ďalších 20 rokov a zomrel tento rok na jeseň bez toho, že by amnestie boli zrušené, bez toho, že by vyšetrovanie, o ktorom samotní vyšetrovatelia, resp. aj ich šéf vyšetrovateľov pán Šátek otvorene hovoria, že nevedli do slepej uličky, ale odhalili viac než 10 vinníkov, ktorí otvorene hovorili, že konali v súlade s príkazmi ako zamestnanci štátu. Čiže v našom príbehu vznikol štátny zločin. Vlastne je to stále len v štádiu vyšetrovania. Bude to kolovať v žilách a v rozmyšľaní našich mladých ľudí, našich nových generácií ako nálepka na celú našu generáciu, generáciu politikov, ktorí nedokázali sa vysporiadať s amnestiami Vladimíra Mečiara a tak jeho tieň leží stále nad touto sálou, leží stále nad slovenskou politikou a nad slovenským právnym štátom. Je to dlhý tieň, ale nech je akokoľvek dlhý, vy všetci viete, aj vy, ktorí ste už teraz rozhodnutí amnestie nepodporiť, že raz tie amnestie padnú. Raz tie amnestie padnú a každý z nás si potom napíše do svojho politického životopisu, na ktorej strane stál. Či na strane tých, ktorí vedeli, že bez zrušenia týchto amnestií nie je možné hovoriť o právnom štáte, pretože v štáte, kde neplatí

právo pre každého rovnako, niet práva pre nikoho. Ak niet práva pre matku po zabitom Róbertovi Remiášovi, kto si môže byť istý, ak nebolo práva pre prvého muža štátu, bývalého prvého prezidenta Slovenskej republiky, kto si môže byť istý? Dámy a páni, chcem veriť, že nad hrobom Michala Kováča si mnohí uvedomili, že sa pomaly uzatvára jedna dejinná kapitola, ktorej sme aj my súčasťou. Všetci sme žili, keď vznikla Slovenská republika. Z drvivej väčšiny si aj dobre pamätáte, pamätáme, kedy sme nastolili na Slovensku slobodu a demokraciu. To je príbeh našich životov. Každý z nás iný život nemáme. Nebudeme môcť začať my sami raz nejak ináč, než konáme teraz a než sme konali doteraz. Dvadsať sedem rokov od novembra, štvrtstoročie od vzniku Slovenskej republiky a v tomto príbehu, ktorý má aj mnohé veľmi svetlé a povzbudivé stránky, trúfam si tvrdiť, že snád' aj prevažujú svetlé a povzbudivé stránky, máme dejinnú škvrnu, ktorú si pamätá každý jeden občan. Každý vie, čo sú amnestie Vladimíra Mečiara a aj tí mladší, ktorí vtedy boli deti, či snád' ani neboli na svete, vedia, že im niečo meno Róberta Remiáša a Michala Kováča pripomína. Majme teda na pamäti to, že sme nielen, nielen toto štvrtstoročie je našim jediným možným životom a našou jedinou politikou, ktorú sme tejto republike dali, ale že sme sa tým stali zároveň tými, čo budujú štát. Všetky tie rozpory a hádky, ktoré sú tu o rokovacom poriadku, o iných politických veciach, v nich budujeme štát a som presvedčený, že všetci sa zhodneme. Napokon máme tu jediného poslanca, ktorý bol aktívnym na Ústavnom súde a o ktorom sa dá povedať, že je ústavný právnik a ten zdieľa tiež tento názor. Amnestie sa dajú zrušiť a majú zrušiť. Amnestie sú amorálne. Čiže už len na záver. Pamätajte, že iný príbeh si nenapíšeme a iné základy budovania štátu, než kladieme každým svojím rozhodnutím, tento štát mať nemôže. Je to vaša zodpovednosť, bude to váš osobný príbeh, ktorý si napíšete stlačením gombíku za buď ochranu zločincov, únoscov a vrahov alebo za šancu pre spravodlivosť, že únoscovia, vrahovia, maritelia referendum raz budú volaní na zodpovednosť. Ďakujem, dámy a páni. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. Vzhľadom na to, že sme zlúčili rozpravu, prosím, aby ste zaujali teraz miesto navrhovateľa, pán poslanec, asi. A teraz dávam slovo spravodajcovi, ktorého určil navrhnutý gestorský ústavnoprávny výbor, poslancovi Rastislavovi Schlosárovi. Nech sa páči.

R. Schlosár, poslanec: Vážený pán predsedajúci, vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci, dovoľte mi, aby som podľa § 73 ods. 1 rokovacieho poriadku vystúpil v prvom čítaní ako spravodajca určený navrhnutým ústavnoprávnym výborom k uvedenému návrhu ústavného zákona. Návrh ústavného zákona spĺňa z formálno-právnej stránky náležitosti uvedené v rokovacom poriadku a v Legislatívnych pravidlách tvorby zákonov. Predseda Národnej rady vo svojom rozhodnutí navrhol, aby návrh ústavného zákona prerokoval ústavnoprávny výbor, ktorý navrhol aj ako gestorský výbor s tým, aby gestorský výbor prerokoval návrh ústavného zákona v druhom čítaní do 30. januára 2017. Zo znenia návrhu ústavného zákona je zrejmý účel navrhovanej úpravy. Ako spravodajca určený navrhnutým gestorským výborom odporúčam, aby sa Národná rada po všeobecnej rozprave uzniesla na tom, že návrh ústavného zákona prerokuje v druhom čítaní. Odporúčam zároveň návrh ústavného zákona prideliť ústavnoprávnemu výboru vrátane určenia gestorského výboru a lehoty na prerokovanie návrhu ústavného zákona vo výbore v zmysle uvedeného rozhodnutia predsedu Národnej rady. Pán predsedajúci, prosím, otvorte všeobecnú rozpravu.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. Otváram rozpravu k obidvom bodom programu. Takže znova prečítam šesť písomne prihlásených. Za klub OĽANO pán Budaj, za klub SaS

pani Blahová, ďalej je prihlásený pán poslanec Simon, Zimenová, Verešová, Jurinová. Nech sa páči, pán Budaj. A prosím pani ministerku, aby zaujala miesto pre navrhovateľa. (Zlúčená rozprava k návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998, tlač 340 a k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 318.)

J. Budaj, poslanec: Dámy a páni, v úvodnom slove som sa vyjadril - prepáčte, ak príliš obsérne - k veci, ktorú dobre poznáte. Máme tu ale prekvapivý nový návrh a túto príležitosť by som využil, aby som sa vyjadril k deklarácii. Chcem túto deklaráciu vnímať nie ako placebo, nie ako trik na verejnosť, ktorým majú byť zalepené oči, že keď je poslanecká snemovňa zbabelá nastoliť spravodlivosť, preto sú tu ešte poslanci, ktorí sú možno zastrášaní alebo viazaní nejakými dohodami s bývalými mocipánmi. Ja chcem veriť, že nič také tu nie je a že táto deklarácia nie je klamstvom a trikom, ale úprimným krokom smerom k zrušeniu amnestie a nastoleniu práva, spriechodneniu spravodlivosti. Predsa však, ak je to aj takto, treba o tom texte hovoriť. Prišiel nám z úradu vlády. Ja by som k nemu chcel predložiť nejaké návrhy, ktoré si ale dovoľím nechať ešte do ústneho, do diskusie, kedy sa prihlásim ústne. Pre túto chvíľu chcem povedať, že definovanie zločinov, ktoré touto deklaráciou má Národná rada nad nimi vyjadriť poľutovanie, nepovažujem celkom za úplné. Za druhé chcem zdôrazniť, že ak by zostalo trvale iba pri deklarovaní, bude to aj verejnosťou prijaté ako trik a útek pred zodpovednosťou, lebo našou možnosťou je zrušiť amnestie. To dokážeme urobiť. Ak niektorý poslanec má pochybnosti o ústavnosti, pretože máme politikov, ktorí šíria takýto názor, nech sa páči. Na to máme Ústavný súd, aby on sa potom k tomu vyjadril, ale nebude to už tou hrádzou spravodlivosti, už potom nebude táto snemovňa. Táto snemovňa si vykoná tú povinnosť, že spriechodní právo. Je to presne taký prípad, ako by sme mali jedného z nás, ktorý by mal trestný čin a ako kedysi, kým ešte bola imunita, mali by sme ho vydať na trestné stíhanie a my by sme to stále a stále nerobili. Treba spriechodniť spravodlivosť a nech súd rozhodne o vine a nevine. V tomto prípade, ak by boli výhrady k ústavnosti zrušenia amnestií, na to nie je, na tie výhrady a na tú ústavnosť my nie sme sem zvolení a povolani, aby sme posudzovali ústavné rozpory. Na to máme v tomto štátne nezávislý významný inštitút Ústavného súdu Slovenskej republiky. Deklarácia by preto mala smerovať k zrušeniu amnestií. Bol by som najradšej, keby priamo takúto výzvu obsahovala. V každom prípade by bolo užitočné, keby v diskusii sa spresňoval zmysel a poslanie tejto iniciatívy. Prečo nám ju vláda predkladá? Skutočne chce niečo odčiniť? Alebo niečo zakryť? Chce zakryť to, a toto veľmi nerád vyslovujem, ale vzniká také podozrenie, chce zakryť to, že akési záväzky bránia niektorým stranám sa pozrieť pravde do očí o tom, aká zločinná bola činnosť tých, ktorí uniesli Michala Kováča, vraždili Remiáša, marili referendá, ale robili aj mnohé iné veci za tej odíoznej éry 90. rokov. Ja nechcem veriť, že teraz v roku 2016 v 21. storočí by tu bola ešte taká miera poslancov, ktorí majú také silné záväzky a taký silný strach pred pravdou o 90. rokoch, že budú ten tieň minulosti stále predlžovať na ďalšie a ďalšie roky na ďalšie a ďalšie návrhy. Ak by tomu tak bolo, budem predkladať návrh na zrušenie amnestií opäť a po mne ho budú predkladať ďalší a ďalší poslanci, až kým tie amnestie nebudú vyškrtnuté z našej minulosti. Ďakujem, pán predsedajúci. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. S faktickými poznámkami - dvaja poslanci. Ukončujem možnosť sa prihlásiť s faktickými. Nech sa páči, pán poslanec Rajtár.

J. Rajtár, poslanec: Ďakujem pekne za slovo. Pripájam sa k tomu, čo povedal poslanec pán Ján Budaj a chcel by som prízvukovať, že teraz budeme rozhodovať o tom, na akom základe

chceme mať vybudovaný štát, Slovenskú republiku. Či sa chceme pozerat' na to, že spáchala sa vražda a ďalšie trestné činy. Všetci vieme, že sa spáchala, vieme, kto boli páchatelia, poznáme ďalšie detaily a či sa chceme ako štát, ako ľudia, ktorí v ňom žijú, tváriť, že sa tá vražda nespáchala a že je všetko v poriadku. O tomto budeme teraz hlasovať. Nie o prázdnych deklaráciách, ale o tom, či chceme zmeniť tento doterajší zvrátený stav a nastoliť základy právneho štátu a zdravého rozumu. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pán poslanec Viskupič.

J. Viskupič, poslanec: Myslím si, že je veľmi dobré, že sa nám stalo tak troška možno aj chtiac-nechtiac to, že sú spojené rozpravy pri deklarácii a zároveň pri zrušení amnestií ako takých, ktoré navrhuje Ján Budaj. Čiže ak tieto dve veci spojíme a povieme si, čo tá deklarácia hovorí a hovorí o tom, že Národná rada Slovenskej republiky odsudzuje akt zavlečenia občana Slovenskej republiky, ktorý bol nielen hrubým zásahom do ľudských práv a základných slobôd, ale aj činom poškodzujúcim dobré meno Slovenskej republiky a teda odsudzuje amnestie vtedajšieho predsedu vlády, vykonávajúce právomoci prezidenta, tak potom prichádza druhá časť tejto rozpravy. Jednoducho táto snemovňa pri tomto akte odsúdenia Mečiarove amnestie hlasovaním zruší. Čiže ak budeme rozprávať o oboch, že deklarujeme, že odsudzuje tento akt a zároveň máme možnosť ho odsúdiť aj činom, a to bude veľmi dôležité, a ten čin je naše hlasovanie, tak budú Mečiarove amnestie zrušené. Dúfam, že tak ako predrečník hovoril, pán Budaj, že deklarácia nemá byť nejakou tieňohrou alebo nejakou dymovou clonou na to, aby ten čin, ktorý má nastať, a to je zrušenie Mečiarových amnestií, jednoducho prekryl. Potom sa pripájam k tomu, že deklarácia sú iba prázdne slová a jednoducho činy nenastali. Takže dúfam, že v dnešný deň pri hlasovaní príde k zrušeniu Mečiarových amnestií.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Reakcia nie je. Nech sa páči, pani poslankyňa Blahová.

N. Blahová, poslankyňa: Ďakujem pekne. Vážený pán predsedajúci, vážené dámy, vážení páni, prezidentov syn Michal Kováč mladší bol na pokyn premiéra Mečiara a za asistencie Slovenskej informačnej služby unesený a zavlečený za hranice Slovenska 31. augusta v roku 1995. Ôsmi muži zastavili auto prezidentovho syna blízko Svätého Jura. Vylviekli Michala Kováča z vozidla. Ohrozovali ho zbraňou, bili ho. Dali mu elektrické šoky a násilím doňho vliali fľašu whisky. Podľa policajného vyšetrovania dôstojník SIS Ján Takáč 31. augusta 1995 popoludní cestoval do Hainburgu. Telefonicky a anonymne oznámil rakúskej polícii, že pred hainburgskou policajnou stanicou v zaparkovanom mercedese sa nachádza človek, na ktorého je vydaný medzinárodný zatykač. Išlo o uneseného, zbitého a do bezvedomia opitého Michala Kováča mladšieho. Politický boj medzi premiérom a prezidentom nabral obludné rozmery. Mafiánske praktiky vlády ohrozovali nepohodlných jednotlivcov, ale aj celý demokratický vývoj našej krajiny. Každý, kto vyjadril nesúhlas alebo len odlišný názor, bol v nebezpečenstve. S únosom Michala Kováča mladšieho súvisí vražda Róberta Remiáša, ale i kauza Gaulieder, kedy bol poslanec František Gaulieder protiústavne zbavený poslaneckého mandátu. Po skončení funkčného obdobia prezidenta Michala Kováča sa až do ďalších volieb prezidentských kompetencií dočasne ujíma Vladimír Mečiar. Hneď prvý deň premiér využil získané prezidentské právomoci a vyhlásil amnestiu pre páchatel'ov únosu prezidentovho syna. Text druhej varianty Mečiarovej amnestie znie: „Nariaďujem, aby sa nezačínalo a ak sa začalo, aby sa zastavilo trestné konanie pre podozrenie z trestných činov, ktoré mali byť spáchané v súvislosti s oznámeným zavlečením inžiniera Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961 do cudziny, ku ktorému malo dôjsť 31. augusta 1995.“ Samotná textácia tejto, tohto výňatku z

amnestií je perfídna a obsahuje priznanie. Z tejto formulácie vyplýva, že nie je dovolené prostredníctvom legálnych prostriedkov a orgánov pátrať po tom, kto bol za tento hanebný čin zodpovedný. Kto by si mohol priať niečo, čo je v takomto príkrom rozpore s elementárnou spravodlivosťou a morálkou. Odpovedám si, jedine páchatel'. Za toto obdobie Slovensko utrážilo medzinárodnú hanbu obrovských rozmerov a to, čo sa odohralo, malo regresívny vplyv na akreditovanie sa Slovenska ako demokratického štátu či už pri rokovaniach NATO, Európskej únie, či v očiach iných demokratických štátov. Tento kus našej histórie je hanebný a my dnes máme možnosť, aby sme právo a spravodlivosť vrátili tam, kam patrí, na piedestál demokracie. To, že sa tak doposiaľ nestalo, nás nectí. Zrušenie Mečiarových amnestií nie je rozsudkom, je to len uvoľnením stavidiel spravodlivosti a pritom všetky „lebo“ strácajú opodstatnenie. Je nutné sa vyrovnáť s temnou minulosťou, potrestať vinníkov a poškodených prosieť o odpustenie. Predpokladám, že páni, ktorí v týchto laviciach sedeli už v roku '95, nás budú chcieť presvedčiť o tom, že zrušenie amnestií nie je možné a budú svoj názor brániť výrokom Ústavného súdu. V tejto súvislosti ma zaujal právny názor uznávaného advokáta pána Kubinu, ktorý hovorí, citujem: „Zrušenie Mečiarových amnestií a začatie trestného stíhania nebráni požiadavka zákazu retroaktivity, pretože v zmysle čl. VII ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tento zákaz nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie konania, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo síce zákonom dovolené, ale bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi. O tieto ustanovenia sa opierajú rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v kauzách Kessler a Krenz proti Nemecku a Polednová proti Českej republike, ktoré sú významnými precedensmi, ktoré by sa použili, ak by Európsky súd pre ľudské práva mal posudzovať zrušenie Mečiarových amnestií. Právo má okrem formálnej, písanej a zverejnenej stránky aj svoju materiálnu nepísanú podstatu. Tou je spravodlivé usporiadanie vzťahov spoločnosti. A materiálnu podstatu pri akejkoľvek právnom akte zákonne rozhodnutí štátneho orgánu zistíme tak, že si odpovieme na otázku: aký cieľ sa daným právnym aktom sledoval? Ak tento cieľ smeruje k spravodlivému usporiadaniu vzťahov v spoločnosti, právny akt je v súlade s materiálnou podstatou práva, je teda právom. Ak však tento cieľ pomenovať nedokážeme, alebo ak dokonca vieme, že týmto cieľom bolo spravodlivosť umlčať a zviazať jej ruky, potom je príslušný právny akt v súlade s právom nanajvýš formálne, ale s jeho materiálnou podstatou sa rozchádza, ak je aktom bezprávia.“ Z vyjadrenia ďalej citujem: „Mečiarove amnestie predstavujú porušenie čl. XVIII Deklarácie OSN, ktorú prijalo Valné zhromaždenie OSN rezolúciou č. 47/133 prijatou 18. decembra 1992. V čl. XVIII Deklarácia OSN stanovuje, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov spočívajúcich v protiprávnom obmedzení osobnej slobody predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo podobným inštitútom, ktoré by mohli mať vplyv na neprípustnosť trestného stíhania alebo uloženie trestu. Amnestie vydané Vladimírom Mečiarom ako zastupujúcim prezidentom sa po parlamentných voľbách '98 pokúsil zrušiť nový premiér a zastupujúci prezident Mikuláš Dzurinda rozhodnutím o amnestii č. 375 z roku '98 zo dňa 8. decembra 1998. Toto rozhodnutie však vyvolalo spor o výklad ústavy, v ktorom Ústavný súd rozhodol, že súčasťou práva prezidenta udeliť amnestiu nie je oprávnenie prezidenta akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Od tohto rozhodnutia Ústavného súdu sa odvodzujú všetky aktuálne prezentované argumenty o údajnej nezrušiteľnosti Mečiarových amnestií, čo je však

zavádzajúce, lebo uvedené rozhodnutie Ústavného súdu hovorí len o tom, že amnestie nemôžu byť zrušené rozhodnutím prezidenta. Možnosťou ich zrušenia ústavodarným orgánom formou ústavného zákona sa Ústavný súd vôbec nezaoberal.“ Toľko citácia z právneho názoru uznávaného advokáta. Apelujem teda na vás všetkých, ktorí ste ešte na spravodlivosť nezanevreli, apelujem i na vás, pán Bugár, a na vašich kolegov, ktorí ste v tom čase ostro protestovali proti vtedajšiemu daniu. Dnes máme možnosť rozohnať tie, ktoré padajú aj na túto sálu. Verím, že sa s nejakou deklaráciou neuspokojíte, je to len chabá náplast' na všetku nepravosť, čo sa odohrala. Jej forma je tak trochu absurdná. Vláda predkladá Deklaráciu Národnej rady. Myslí si snáď vláda, že ak by chcela Národná rada, teda my poslanci deklarovať čokoľvek, nezvládli by sme si to napísať sami? Považuje nás snáď vláda tejto krajiny za tak nespôsobilých? Alebo sa len chce miešať do zákonodarnej iniciatívy a kompetencií parlamentu. Ak chce vláda čokoľvek deklarovať, nech to pokojne urobí z pozície vlády. Pri pamiatke na prezidenta Michala Kováča urobme krok správnym smerom a dokážme sami sebe i celému svetu, že od roku 1995 sme sa vo vývoji posunuli, že pravda, spravodlivosť a právo sú pre nás najcennejšie hodnoty a budeme ich brániť pre všetkých občanov tejto krajiny v mene dôvery, ktorú do vás vložili ľudia. Prosím, urobme správny krok. Ďakujem za pozornosť. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: S faktickými - jeden pán poslanec. Ukončujem možnosť prihlásenia sa. Nech sa páči, pán poslanec Baránik.

A. Baránik, poslanec: Ďakujem kolegyni Blahovej za predstavenie nášho stanoviska k tejto otázke. Chcel by som doplniť len to, že v rozpore s tým, čo bolo ako zaujímavé stanovisko uvedené, trestné činy alebo skutky, o ktoré sa jednalo, samozrejme boli trestnými v tom čase a práve týmito amnestiami bolo znemožnené to, aby sa v tom čase stíhali. Čiže tu sa jedná ešte o horší prípad, ako je ten, o ktorom sa v stanovisku doktora Kubinu hovorilo, kedy trestné činy, ktoré aj keby neboli trestnými podľa lokálneho práva, sa za také trestné činy považujú podľa noriem medzinárodného práva. Lenže tu sa jednalo o trestné činy, ktoré boli trestné aj podľa nášho práva. V tej súvislosti je teda na mieste sa spýtať, že prečo my nie sme schopní sa s týmto vyrovnáť a prečo miesto toho, aby sme podnikli všetko pre to, aby sme sa s tým naozaj vyrovnali, tu predkladáme deklaráciu, ktorej jediným a skutočným cieľom je zamedziť tomu, aby sme sa s tým vyrovnali, pretože dávame akúsi náplast', robíme akúsi kamufláž tak, ako to táto vláda robí až príliš často aj v iných veciach. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Reakcia nie je. Nech sa páči, pán poslanec Simon.

Z. Simon, poslanec: Ďakujem pekne. Vážený pán predsedajúci, vážený pán predseda parlamentu, vážená pani ministerka spravodlivosti, kolegyne a kolegovia, máme tu dva návrhy, ktoré sa snažia riešiť problém aktu štátneho terorizmu. Osobne v tomto parlamente, odkedy som činný v politike a mal som možnosť v parlamente hlasovať v otázke Mečiarových amnestií, stále som hlasoval za ich zrušenie. Preto, lebo si myslím, že kým amnestie Mečiarove budú súčasťou slovenského právneho systému, je ťažko hovoriť o Slovensku ako o právnom štáte, o štáte, kde platí zákon a tí, ktorí spáchajú zločin, sú potrestaní. Dopredu sa ospravedlňujem, že budem trochu taký osobnejší. Už ma, už len fakt, že vláda predloží návrh deklarácie, akejsi dymovej clony, kde chce odviesť pozornosť, keď to odznelo prvýkrát v parlamente, tak som sa nad tým prekvapil a položil som si otázku. Dnes, keď túto deklaráciu za vládu predkladá ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská, Lucia, ja sa ospravedlňujem, ale ťažko si viem predstaviť, že priechodnosť pre spravodlivosť v tejto krajine bude zabezpečená, keď táto Národná rada prijme túto deklaráciu. Deklarujeme, bude Národná rada deklarovať len to, čo

každý v tejto krajine vie, že bol to akt štátneho terorizmu, spáchali to zamestnanci tejto krajiny za štátne peniaze na občanovi tejto krajiny. A my hovoríme, že prijmem deklaráciu, ale povedzme si úprimne, čo zmení tá deklarácia vo vzťahu k tým, ktorí tento akt štátneho terorizmu spáchali? Absolútne, ale absolútne nič.

Preto som sklamaný z toho, že ako bývalá moja kolegyňa predkladáš v mene vlády takúto deklaráciu. Ja chápem, že v mene vlády, keď sa vláda rozhodne, treba, aby to niekto predložil. Ale prečo to robí práve ministerka spravodlivosti, ktorá by mala, a ja ťa stále mám za to, že zasaduješ sa za to, aby to tá spravodlivosť v tejto krajine platila. Ťažko si viem predstaviť, že akýkoľvek zločin v tejto krajine bude z titulu politickej moci, ktorá bola spáchaná alebo vďaka politickej moci spáchaná, ťažko si viem predstaviť, že bude potrestaný, keď sa nevrátíme na samý začiatok a ten prvý gombík nezapneme tak, ako zapnutý mal byť. Ten, ktorý tento teror, akt štátneho terorizmu spáchal, bude za to potrestaný. Osobne som presvedčený, že možnože nebude odsúdený, aleže nebude mať aspoň kľudný spánok alebo nebudú mať kľudný spánok tí, ktorí tento akt spáchali, to je to najmenej, čo Národná rada môže spraviť. Preto by som chcel vyzvať aj ministerku spravodlivosti, ale samotnú vládu, nech zoberie túto deklaráciu späť v mene vlády a nech dá priestor pre parlament, pre poslancov Národnej rady, aby tí, ktorí majú tú právomoc od občanov tejto krajiny, ktorú sme dostali vo voľbách, aby rozhodli o tom, či chceme, aby spravodlivosť dostala šancu sa dostať na povrch, aby skutoční zločinci, skutoční páchatelia boli pomenovaní po mene a boli možno potrestaní. Vráťme sa k tomu. Skutočne apelujem, apelujem na vládu aj na ministerku spravodlivosti. Ťažko si viem predstaviť akúkoľvek snahu. Ministerstvo spravodlivosti vo vzťahu k transparentnosti, k boju proti korupcii, keď tú najväčšiu korupciu, kde politici sa bili medzi sebou v tejto krajine, keď Mečiar vládol, my budeme prispievať v tejto Národnej rade k tomu, aby tento akt nebol potrestaný. Tak ako pri minulej rozprave, už počas tohto volebného obdobia pán kolega Kresánek povedal, že je možné, (reakcia z pléna) ale, pán kolega, vy ste povedali alebo Kresák, pardon, ospravedlňujem sa. Vy ste povedali, že je možné tieto amnestie zrušiť. Keď ústavný sudca alebo expert na ústavné právo povie, že je to možné, pani kolegyňa, ani od vás v tomto parlamente nikdy som nepočul stanovisko, že tieto amnestie zrušiť sa nedajú. Tak nechápem, prečo chceme robiť dymovú clonu, odviesť pozornosť, akoby táto deklarácia pomaly vsugerovala tú správnu formu. Skutok sa nestal alebo bol to samoúnos. No nenahovárajte si, že to bol samoúnos. Každý vieme, že to nebol samoúnos. Každý vieme, že ten skutok sa stal. Potom ako sa môžeme v akomkoľvek prípade, či už je to kupovanie voličských hlasov alebo v čomkoľvek inom povedať, že v tejto krajine platia nejaké zákony, platí nejaká spravodlivosť. Dovoľte, aby som apeloval snáď pri tej príležitosti pri pamiatke prezidenta Michala Kováča, by sa nabralo toľko odvahy v tomto parlamente, že každý by svojím hlasovaním ukázal, či naozaj mu natoľko záleží na tejto krajine, aby kdesi tu platil zákon a spravodlivosť, aby tu neboli ľudia, ktorí sú nad zákonom a zahlasoval by za zrušenie Mečiarových amnestií. Tak ako predtým mnou rečníci povedali a pomenovali, my keď odsúhlasíme v Národnej rade skutok, teda odsúhlasíme, že zrušíme Mečiarove amnestie, my nepoviem, že niekto spáchal trestný čin. My len dáme priestor na to, aby tie orgány činné v trestnom konaní mohli celé dokazovanie dotiahnuť a pomenovať tých, ktorí ten zločin spáchali. A myslím si, že keď na to Národná rada nie je schopná a vláda nezoberie túto deklaráciu späť, tak občania v tejto krajine sa na nás budú veľmi škaredo pozeráť a ja si myslím, že ten hnev tých občanov raz príde. Aj komunistická strana si myslela, že v ústave zapísaná veta o vedúcej úlohe komunistickej strany nikdy zrušená nebude

a predsa sa zrušila. A chcem na vás apelovať, skúsme sa vrátiť a zapnúť ten gombík na samom začiatku, vyzývam vládu a vás, pani ministerka, zoberte tento návrh deklarácie späť a nech Národná rada hlasuje o tom, o čom má právo. A nech vláda sa nesnaží diktovať parlamentu, čo má a o čom nemá rozprávať. Bol by som nesmierne rád a potešený, keby Národná rada, teraz budeme hlasovať, myslím, že ôsmykrát o zrušení, bude hlasovať ôsmykrát o zrušení Mečiarových amnestií, že aj vzhľadom k pamiatke Michala Kováča by naozaj tie Mečiarove amnestie zrušila. Ja si myslím, že v tomto parlamente nesedí tak príliš veľa ľudí, ktorí boli politicky činní a aktívni v čase, keď sa tento teror spáchal. Ale keď ani výmena generácií v parlamente, hlavne zo strany vládnej koalície nie je priestorom k tomu, aby Národná rada mohla zločin spáchaný za Mečiarovej éry zrušiť a dať priestor na slobodný priechod vyšetrovania a pomenovania tých, ktorí ten zločin spáchali, tak som z toho nesmierne smutný, pretože čo mám povedať svojim deťom? Mám im povedať, že je šanca v tejto krajine, že raz bude platiť spravodlivosť, keď akt štátneho terorizmu Národná rada nie je schopná rozhodnúť o tom, že dá priestor pre orgány činné v trestnom konaní a pre súdy, aby to začali konať? Pričom musím povedať, že až takú vysokú mienku o právnom systéme o justícii po tom rozhodnutí v otázke Paškovicov a ostatných nemám, ale aspoň ten náznak spravodlivosti. Ale keď tu bude dymová clona zo strany vlády, aby dala alibi poslancom, že áno, hlasovali sme za tú deklaráciu, ale povedzme si úprimne ešte raz, čo tá deklarácia vyrieši? Dá priestor pre spravodlivosť? Nie, len Národná rada sa prizná, že áno, bol to akt štátneho terorizmu, odsudzujeme to, ale zároveň ho budeme kryť, kým to bude len možné. Toto odkazuje vláda občanom tejto krajiny a ja preto za žiadnych okolností, ani za to, že sa táto deklarácia doplní o žiadne ďalšie znenie, za túto deklaráciu hlasovať nebudem, nemôžem, lebo nedovolí mi moje svedomie. Jediné, za čo môžem hlasovať, je návrh, ktorý sme s kolegami a kolegynami predložili, a to je návrh na zrušenie Mečiarových amnestií. Ďakujem. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: S faktickými poznámkami - jeden poslanec. Ukončujem možnosť prihlásenia sa. Pán poslanec Grendel, nech sa páči.

G. Grendel, poslanec: Ďakujem za slovo. Ako hovorí Milan Lasica, humor je náročnejšia cesta k pravde. Ja sa vždy snažím svoje vystúpenia, či už faktické alebo v rozprave, laďiť tak trochu s humorom, ale toto je téma, pri ktorej mi to jednoducho nejde. Myslím si, že tento návrh deklarácie je prejavom pokrytectva zo strany vlády a je mi veľmi smutno z toho, že pán prezident Kováč musel zomrieť, aby vláda vôbec prišla s vyhlásením, že odsudzuje únos prezidentovho syna. Tento parlament v máji, keď bolo 20. výročie únosu Michala Kováča ml., mal šancu tieto amnestie vyhlásením Národnej rady odsúdiť. Mali sme tu rozpravu k návrhu pána Budaja na zrušenie amnestií a v tejto rozprave bol predložený návrh textu, ktorý teraz odcitujem: "Národná rada Slovenskej republiky vyjadruje poľutovanie nad zneužitím štátnych orgánov Slovenskej republiky voči svojmu občanovi a ospravedlňuje sa Michalovi Kováčovi ml. a jeho rodine za traumy spôsobenú udalosťami zo dňa 31. augusta 1995. Toto symbolické morálne gesto vyjadruje Národná rada Slovenskej republiky každému, ktorého práva boli vtedajšou štátnou mocou porušené a ani po dvadsiatich rokoch sa nedočkali spravodlivého zadosťučinenia." Vládna koalícia v máji tohto roka toto vyhlásenie takmer jednohlasne zmietla zo stola. Hlasovali zaňho iba, ak si dobre pamätám, traja poslanci, pán Procházka a ešte ďalší dvaja. Ináč toto vyhlásenie nikto nepodporil. Čo sa odvtedy zmenilo? Zmenilo sa to, že pán Kováč už nie je medzi živými, to je tragédia naozaj.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pani poslankyňa Zimenová.

Z. Zimenová, poslankyňa: Ďakujem, pán predsedajúci, za slovo. Vážené pani poslankyne, páni poslanci, vážená pani ministerka, dovoľte mi povedať pár slov k návrhu deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998. Bez dlhého úvodu prejdem rovno k veci. Právo má okrem formálnej stránky v podobe písaných zákonov aj svoju nepísanú podstatu. Tou je udržiavanie spravodlivého usporiadania vzťahov v spoločnosti. V prípade akéhokoľvek pochybenia, ktoré spravodlivosť narúša alebo spravodlivosti bráni, máme povinnosť zasadiť sa o opätovný návrat k samotnej podstate práva o znovu nastolenie spravodlivosti. Ak niektorý konkrétny právny predpis bráni spravodlivému usporiadaniu vzťahov, je v skutočnosti aktom bezprávia. Povinnosťou zákonodarcov je toto bezprávie ukončiť a navrátiť spravodlivosť. Účelom amnestie alebo milosti je obvykle zmiernenie prísnosti práva v niektorých špecifických prípadoch. Vladimír Mečiar však amnestiami nariadil niečo celkom iné, a to, aby sa vôbec nezačínalo trestné stíhanie za trestné činy a ak sa začalo, aby sa zastavilo. To je očividné bránenie výkonu spravodlivosti. Mečiarove amnestie však nie sú iba pokrivením výkonu spravodlivosti. Sú zároveň prejavom hrubej arogancie moci, aktom, ktorý ukazuje, kam až táto arogancia môže zájsť. K presvedčeniu, že vládna moc stojí nad ľuďmi aj nad právom, že je beztrestná a že môže sama sebe udeliť milosť prakticky za čokoľvek. Toto je podstata nebezpečného odkazu Mečiarových amnestií, ktorý dlhodobo deformuje právne vedomie našej spoločnosti. Napriek tomu, že súčasné právne predpisy dnes udeleniu podobne zvrátených amnestií bránia, Mečiarove amnestie sú stále živým podhubím, ktoré opakovane generuje oprávnené pochybnosti o podstate nášho právneho štátu. Mečiarove amnestie sú živnou pôdou pre na Slovensku okridlené tvrdenia, že moc je viac ako spravodlivosť, že mať moc znamená môcť viac ako bežný človek, či dokonca môcť všetko. Kým Mečiarove amnestie nezrušíme, takýto odkaz odovzdávame našim deťom. Spravodlivosť a schopnosť naprávať chyby v jej mene sú dôležité piliere, na ktorých stojí demokracia a právny štát. Svedomie spoločnosti spoluutvára hodnotové rámce nastupujúcich generácií. Je preto krátkozraké, ak nás viac trápia slabé vzdelávacie výsledky mladých ľudí napríklad v testovaní z matematiky, ako ich morálna nezrelosť, hodnotová neukotvenosť, neschopnosť odolávať nástrahám populizmu a extrémizmu a mnohé ďalšie skutočnosti, pred ktorými najmä politici dlhodobo zatvárajú oči. Na akých príkladoch sa však majú naše deti učiť, čo je skutočne dôležité? Ako od nich môžeme chcieť, aby sa vo svojich malých osobných príbehoch učili z vlastných chýb a formovali tak svoj charakter, keď im zároveň ukazujeme, že nie sme ochotní naprávať chyby napáchané vo veľkých príbehoch, ktoré utvárajú charakter našej krajiny? Mečiarove amnestie teda nestačí iba morálne odsúdiť. Mečiarove amnestie je potrebné zrušiť. To je jediný spôsob, ako sa vyrovnať so spoločenskou traumou, ktorú spôsobili a uvoľniť ruky spravodlivosti. Preto podávam doplnujúci návrh k návrhu deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 spolu s kolegami pánom poslancom Ondrejom Dostálom a pani poslankyňou Vierou Dubačovou. Navrhujeme v návrhu deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998 doplniť za navrhovaný text vetu v tomto znení: "Národná rada Slovenskej republiky vyjadruje vôľu vyrovnať sa s dôsledkami týchto hanebných činov schválením ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii." V odôvodnení uvádzame: navrhujeme, aby Národná rada Slovenskej republiky nielen deklaratívne odsúdila únos Michala Kováča ml. a amnestovanie tohto činu vtedajším zastupujúcim prezidentom Slovenskej republiky Vladimírom Mečiarom, ale aby vyjadrila jasnú politickú vôľu vyrovnať sa s dôsledkami týchto hanebných činov aj právnym spôsobom, teda

schválením ústavného zákona o zrušení amnestií. Samotné deklaratívne odsúdenie týchto hanebných činov je podľa nášho názoru nedostatočné. Dovoľujem si vás požiadať o podporu tohto návrhu. Ďakujem. (Potlesk.)

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Pani poslankyňa Verešová.

A. Verešová, poslankyňa: Vážený pán predsedajúci, vážená pani ministerka, vážené panie poslankyne, páni poslanci, pred 22 rokmi po voľbách v roku 1994 sme žili časy (rečníčka si odkašľala), pardon, kedy bez akejkolvek obavy a studu vtedajšia vládna koalícia zložená z Hnutia za demokratické Slovensko, Združenia robotníkov Slovenska a Slovenskej národnej strany uchvátila všetku moc v štáte a lámala demokraciu cez koleno v duchu hesla "je po voľbách, zvyknite si". Vzhľadom k našej krátkej pamäti chcem pripomenúť tieto časy. V minulom roku to bolo 20 rokov od únosu Michala Kováča ml. a jeho zavlčenie do cudziny, v tomto roku je to 20 rokov od vraždy Róberta Remiáša a 20 rokov od vylúčenia poslanca Národnej rady proti jeho vôli. A pomaly sa blížíme k 20. výročiu vydania rozhodnutia o amnestii vtedajším predsedom vlády Vladimírom Mečiarom v zastúpení prezidenta Slovenskej republiky. Neslávne výročia, neslávne jubileá. Neslávna história Slovenskej republiky. Prešlo dvadsať rokov. Vyrástla jedna celá generácia a mnohí politici nemajú stále chuť ani odvahu vysporiadať sa s touto temnou stránkou našej histórie. Keď sme v apríli tohto roku mali tu v parlamente návrh na zrušenie amnestií, s ktorým prišiel kolega Budaj, vtedy som pred hlasovaním povedala vo faktickej poznámke: "Chcem veriť, že 29. mája v roku 2016 nájdeme v tlači titulku: Matka Róberta Remiáša po dvadsiatich rokoch zaspáva s pocitom, že vinníci zodpovední za smrť jej syna budú potrestaní." Nestalo sa. Bolo to už siedmykrát v histórii Národnej rady Slovenskej republiky, čo poslanci odmietli takýto návrh. Sú to Mečiarove amnestie, ktoré zabraňujú stíhanie a potrestanie páchatel'ov. K rozprave k návrhu zákona vtedy vystúpil pán poslanec Kresák, ktorý vysvetlil právne aspekty amnestií a tak si dovoľm z neho citovať. On sa vtedy pýtal, či je možné nazývať amnestiou niečo, čo nespĺňa žiadne ústavné požiadavky na amnestiu. Pýtal sa tiež, či existuje verejný záujem na odstránenie týchto amnestií z právneho poriadku Slovenskej republiky a či je v záujme bezpečnosti štátu, aby sa tieto amnestie odstránili. Jeho odpovede boli, samozrejme, pozitívne. Nehovoriac o tom, že text týchto amnestií zasiahol do základných ľudských práv a slobôd a zasiahol aj do práva, ktoré garantuje každému právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo vyšetrená. Ústavný právnik poslanec Kresák odmietol argumenty, že zrušenie amnestií by bolo retroaktívne. Dnes teda naozaj neexistuje žiaden racionálny dôvod na odmietnutie zrušenia amnestií a dôsledné vyšetrenia prípadov. Aké bude hlasovanie o amnestiách, o zrušení amnestií po ôsmykrát? Ak tento nehorázny čin proti ľudským právam dnes nezrušíme, tak potom vyzývam občanov, aby si dobre pozreli a do ďalších volieb dobre zapamätali mená poslancov, ktorí svojím konaním chránia naďalej záujmy zločincov. Deklarácia o amnestiách jednoducho nestačí. Nie slová, ale skutky sú potrebné. Skupina poslancov predkladajúca tento návrh verí, že v Národnej rade Slovenskej republiky niet ani jediného poslanca, ktorý by si neprial vyšetrenie únosu Michala Kováča mladšieho a vraždy Róberta Remiáša. Ďakujem vám za pozornosť. (Potlesk.)

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Ďakujem. Pani poslankyňa Jurinová. Pán poslanec Budaj, ste sa prihlásili po, s faktickou až po vystúpení pani poslankyne. Musíte sa hlásiť počas. Nech sa páči, pani poslankyňa Jurinová.

E. Jurinová, poslankyňa: Vážený pán predsedajúci, vážená pani ministerka, pán predkladateľ, kolegyne, kolegovia, spojili sme dve témy, ktoré, najskôr som sa tešila, že dobre, že o tom

budeme rokovať spoločne, nakoniec, keď sme si to vydiskutovali a vyrozprávali, vyrokovali, tak sa mi zdá, že je škoda, že tieto dve témy sú spojené. Je škoda, že vláda sa priklonila k spôsobu riešenia stavu štátneho terorizmu spôsobom, aký si zvolila.

V prvom rade spomeniem to, čo už tunak bolo spomínané, a to spôsob, že vláda pripravila deklaráciu Národnej rady. Áno, viem, na ústavnoprávnom výbore to, že na, že bolo vypustené ustanovenie, ktoré hovorí o tom, že vláda pripravila, ale aj tak toto zostane hanbou vlády a v podstate aj slovenského parlamentu. To naozaj slovenský parlament nedokáže pripraviť jeden solídny text, ktorý by ale nielen deklaroval, že stalo sa niečo zlé, ale ktorý by hlavne dal nádej, že tie zločiny budú potrestané alebo teda vyšetrené a snáď v závere aj potrestané? Toto na úvod. Zdá sa mi, že deklaráciou, ktorú máme dnes na rokovaní, vytvárame silnú dymovú clonu. Silnú dymovú clonu pre tých, ktorí možno dodnes nerozumejú, čo sa týmto aktom udialo, čo to spôsobilo v medzinárodnom meradle a čo to spôsobilo aj pre ďalší vývoj demokracie na Slovensku. Mečiarove amnestie sú jednou z veľkých tráum tejto spoločnosti a tiež našou spoločnou veľkou hanbou. Bohužiaľ, musím povedať, že to zďaleka nie je jediná trauma a hanba a aj to, že účinok tejto traumatizácie ani zďaleka neodznel a ani nevyprchal časom. Naopak. Pridávajú sa ďalšie nevyšetrené kauzy, ktoré naozaj vidia všetci. Môžeme hovoriť o Váhostave, Doprastave, Bašternákovi, naposledy kauze na ministerstve zahraničných vecí a všetky ďalšie sú len symbolmi celého marazmu, v ktorom sa naša spoločnosť nachádza. Vedia o nich, samozrejme, aj tí, ktorí ich popierajú. Snažia sa ich prekryť, odignorovať, vytlačiť do zabudnutia. Nevie, čo očakávajú. Alebo možnože aj viem. Chcú beztretnosť a ďalšie zisky pre tých, ktorí sú za to zodpovední. Ale zodpovední sú predovšetkým oni. Seba chránia a dúfajú, že sa to ešte nejako prepečie. Vedia to a je to na nich dokonca i vidieť. Minister Kaliňák už nie je ten pohotový šarmer a sympaták, ako ho vnímali mnohí. Jeho nedávne vyjadrenie, že prípadné zrušenie Mečiarových amnestií by vraj neumožnilo odstíhanie páchatel'ov, je len pokusom o odklon od témy. A čo premiér Fico? Jeho agresívne útoky na kohokoľvek nie sú úletom. Majú svoj účel a robí ich vedome. Nemienim analyzovať jeho motivácie alebo kvalitu jeho poradcov, ale nedá mi povedať, že on je teraz hanbou Slovenska, akokoľvek sa zaštituje úspešným slovenským predsedníctvom. Keď som videla ukážky zo zahraničnej tlače o jeho výrokoch o špinavých protislovenských prostitútkach v mnohých cudzích jazykoch, nevdojak sa mi v mysli vynorili obrázky úspešných slovenských športovcov zabalených v slovenských vlajkách. Oni šíria dobré meno Slovenska a premiér im to kazí. Dokedy budú ochotní zviditeľňovať našu krajinu? Prečo by mali s ňou spájať svoje meno? Občania sa hanbia, sú znechutení, otrávení, deprimovaní. Naša ministerka spravodlivosti spravodlivo, a to teraz myslím naozaj úprimne, sa snaží viditeľne - a ja si myslím, že aj veľmi úprimne - o nápravu niektorých vecí. Pripravuje s úctyhodným nasadením mnoho zákonov, ktoré chcú zabrániť aspoň ďalším zločinom a úderom morálke aj ekonomike. Aj niektoré aktivity ministra zdravotníctva možno oceniť ako snahu opraviť, čo sa dá v systéme, ktorý je už rozožratý hrdzou korupcie. Ale dá sa to? Čo z toho, keď opravíme okná na ôsmom poschodí, ale necháme v havarijnom stave všetky elektrické rozvody a pomaly rozoberáme samotné základy stavby? A dokedy budú čestní a kompetentní ľudia ochotní a spôsobilí nasadzovať svoje vedomosti, schopnosti a sily bez pozitívnej motivácie? A pozitívnu motiváciu určite nemyslím peniaze, ale to, že takíto ľudia uvidia, že ich práca má zmysel a že jej výsledky sú na osoh. V dôvodovej správe k návrhu deklarácie i v texte samej deklarácie sa doslova hovorí, že slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie zavlečenia občana inžiniera

Michala Kováča do cudziny 31. augusta 1995. Spravodlivosti zabránili amnestie predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta Slovenskej republiky, obsiahnuté v rozhodnutiach predsedu vlády Slovenskej republiky o amnestiách č. 55/1998 Z. z. a číslo 214/1998 Z. z.. Už aj z toho, že dôvodová správa obsahuje identický, stručný text ako sama deklarácia, vidno, že si s tým nikto nedal žiadnu prácu, že to bolo pripravené iba ako gesto, ktoré má odvrátiť neželané zrušenie amnestií. Podľa návrhu deklarácie Národná rada Slovenskej republiky na návrh Vlády Slovenskej republiky odsudzuje akt zavlečenia občana Slovenskej republiky do cudziny dňa 31. augusta 1995, ktorý bol nielen hrubým zásahom do ľudských práv a základných slobôd, ale aj činom poškodzujúcim dobré meno Slovenskej republiky. Žiadna zmienka o krvi, o vražde, o zmarených životoch priamych aj nepriamych obetí a ďalších zločinoch, ktoré nasledovali. Žiadna ľútosť, žiadne ospravedlnenie, len alibistické a formálne odsúdenie a ďalšia facka pre tých, ktorí žijú čestne, spravodlivo a ktorí dúfajú, že zmažeme biľag Mečiarových amnestií z nášho spoločného mena. Posledná veta návrhu deklarácie odsudzuje amnestie vtedajšieho predsedu vlády vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta, ktoré zabránili poznaniu a potrestaniu páchatel'ov týchto činov. Naozaj ich chceme odsúdiť? Ak áno, tak ich rovno zrušme. Iná cesta tu nie je možná. Prosím vás preto, dámy a páni, zamyslite sa, či nevidíte rozdiel medzi deklaráciou a ústavným zákonom, či ste skutočne presvedčení o tom, že takáto deklarácia, ktorá povie, že boli poškodené ľudské práva, postačuje v tom, aby bolo učinené zadost' vyhasnutiu ľudského života. Ste presvedčení o tom, že najsprávnejším riešením je prijať deklaráciu, ktorá sa tvári, že vec je vyriešená alebo prijať návrh na zrušenie Mečiarových amnestií? Zodpovedajte si to, prosím, čo je správne. Je to veľký fl'ak na mladej Slovenskej republike a spolu s výsluhovými dôchodkami ŠTB-ákov sú dlhy, ktoré musíme vyriešiť. Máme morálnu povinnosť ich vyriešiť. Mladá demokracia narobila mnohé chyby, ale už nikdy nechcem, aby sme boli dotiahnutí do stavu, že politickí oponenti sa budú musieť strachovať o svoje životy, rodiny, o zneužívajúce pôsobenie informačných služieb a podobne. Možno by bolo najvhodnejšie, ak by ste stiahli odporúčanie vlády o prijatí deklarácie a podporili návrh zákona, ktorý predniesol poslanec Budaj. Lebo inak toto vaše gesto bude ničím iným, len a len gestom na zalepenie očí v situácii, keď vám klesajú politické body. Apelujem na vás, aby ste nepodľahli ilúzii nápravy prijatím deklarácie. Ak má byť história očistená, je nutné, aby bolo možné zločiny spojené s Mečiarovou amnestiou stíhať. Páčilo sa mi, ako niektorí kolegovia vo svojich diskusiách, vo svojich príspevkoch hovorili o tom, ako je nutné spresňovať zmysel slov, ktoré tunák sú prednesené, ktoré sú v deklarácii, ktoré sú obsiahnuté aj v návrhu zákona, zmysel slov, čo znamená zmarenie referenda, čo znamená zmysel slova vražda, za ktorú sú pravdepodobne zodpovední zamestnanci Slovenskej republiky. Je mi ľúto, že na pokyn bývalého premiéra a za asistencie SIS-ky sa spáchal, spáchané zamestnancami štátu sa vykonali činy, ktoré dodnes nie sú ani vyšetrené, ani dovyšetrené, ani potrestané. Naozaj si myslíte, že stačí prijať bezzubú deklaráciu, ktorá nijakým spôsobom neposúva ukončenie tejto, by som povedala, že až medzinárodnej kauzy? Medzinárodnej len preto, lebo to spôsobilo práve aj v medzinárodnom meradle veľký biľag na čele mladej Slovenskej republiky. Sama nerozumiem tomu, prečo vôbec nie sme vôbec schopní, prečo nie je Národná rada schopná vyrovnať sa s týmto biľagom čestne a podľa mňa zodpovedne. Prečo sa nenájde politická vôľa v Národnej rade a neprijme sa zákon, ktorý tu už bol predkladaný osemkrát? Verím, že raz dôjde aj na spravodlivosť a bude aj ukončené, aj bude ukončená kauza o amnestiách spravodlivo, nie pre jednotlivých aktérov

tejto kauzy, ale najmä pre občanov Slovenskej republiky. Je mi ľúto, že tento biľag na dnes zatiaľ nechcete odstrániť. Chcem dúfať, že aspoň pozmeňovacie návrhy, ktoré odznejú, prijmete, tým sa poupraví deklarácia a bude znamenať aspoň do budúca možnosť a povinnosť zároveň vlády riešiť túto nepeknú kauzu. Ďakujem pekne. (Potlesk.)

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Končím možnosť nahlásiť sa s faktickými poznámkami. Na vystúpenie pani poslankyne päť faktických poznámok. Nech sa páči, pán poslanec Budaj. Nie je tu. Pán poslanec Marček.

P. Marček, poslanec: Ospravedlňujem sa, ja iba jednu faktickú poznámku k amnestiám. Keď máme zrušiť Mečiarove amnestie, tak zrušme aj Kováčove amnestie, tie boli prvé a týkali sa Technopolu, teda jeho syna a následne boli až tie druhé. Tak aký je v tom rozdiel? Ja som za, aby sa zrušili obidve. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Vašečka.

R. Vašečka, poslanec: Ďakujem pekne. Kto vie, čo má robiť a môže konať dobro a nekoná, tak koná zlo. A my tu máme vlastne zlúčenú rozpravu a dva nástroje. Jedným z nich je deklarácia, teda vyjadrenie sa, vyslovenie o čomsi, nejakého úsudku, nejaké slová teda a potom tu máme nástroj, ktorým je návrh zákona, ktorý tieto veci môže zmeniť, čiže vykonať skutok. Som presvedčený, že lepšie je konať ako hovoriť a Národná rada Slovenskej republiky je ten orgán, ktorý môže v tejto veci niečo urobiť, vykonať, spraviť nejaký skutok, správny skutok, nielen vydávať slová. Deklarácie môžu vydávať rôzne mimovládne organizácie, nejaké združenia, nejakí pamätníci, prípadne aj ľudia, ktorých sa to týka.

My môžeme urobiť viac. Je mi záhadou prečo, prečo nechceme k tomu pristúpiť a prečo sa uspokojíme len so slovami, akokoľvek by mohli byť pekné, správne, učesané, takže ja tiež sa pripájam k výzve pani poslankyne Eriky Jurinovej, predsedníčky výboru pre ľudské práva, aby sme konali, aby sme nielen hovorili, lebo nikto iní to za nás nemôže urobiť, môžeme to urobiť my, tak sa k tomu už odhodlajme. A práve dnes som sa rozprával s jedným človekom, že aký môže byť dôvod, prečo sa nechcú zrušiť Mečiarove amnestie, ktoré sú jednoznačne nemorálne. Mám taký pocit, že niekedy naozaj medzi politikmi vládne akoby taká tichá dohoda, že môžeme sa kritizovať, môžeme útočiť, môžeme deklarovať, môžeme vyjadrovať, ale neotvoríme Pandorinu skrinku, ktorá by znamenala, že niektorí politici, bývalí alebo aj súčasní, by v prípade museli znášať vážne trestnoprávne následky, to znamená, že by museli ísť do väzenia za svoje činy, za veľmi vážne činy, ako boli spomenuté, napríklad vražda alebo únos, čo sú ťažké zločiny. Toto je neprijateľné, každý musí... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Marosz.

J. Marosz, poslanec: Ďakujem pekne za udelenie slova. Pani Jurinová vo svojom príspevku apelovala na zadosťučinenie spravodlivosti. Včera sa ma jeden pobúrený občan, ktorý dlhé roky sleduje slovenskú politiku, opýtal, respektíve vzniesol takúto poznámku: "Prečo sa ministerstvo spravodlivosti nepremenuje na ministerstvo pre tvorbu zákonov?" A jeho znepokojuje, že pojem spravodlivosť je aj súčasnou vládou vyprázdnený. A keď si otvoríme Wikipediú a dáme si slovo "spravodlivosť", tak tam nájdeme, že je to morálny princíp alebo cnosť spočívajúca v rešpektovaní práv druhých. Spravodlivosť je jedna zo základných spoločenských hodnôt. Takže chcel by som poprosiť tento parlament, aj pani ministerku zvlášť, aby sme dali pravý význam slovu spravodlivosť. A ešte jedna myšlienka Blaise Pascala k spravodlivosti: "Spravodlivosť bez moci je bezbranná, moc bez spravodlivosti je tyrania." Prosím, aby sme sa nestali štátom, kde tyrania nahrádza spravodlivosť. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Baránik.

A. Baránik, poslanec: Ďakujem za slovo. Pani kolegyňa Jurinová vo svojom vystúpení položila otázku, prečo, prečo je to tak. No je to preto, pretože tí, ktorých Mečiarove amnestie mali chrániť, tak tí v skutočnosti ovládajú tento štát dodnes. A to je ten dôvod, pre ktorý nie je možné urobiť nič viac, ako túto prázdnu a perfídnu deklaráciu. O perfídnosti tejto deklarácií, deklarácie svedčí aj to, že v jej druhej odrážke je uvedené zhruba, že amnestie zabránili poznaniu a potrestaniu páchatel'ov týchto činov. To je pravda len z menšej časti, pretože v tom čase, áno, zabránili, ale odvtedy tomu, aby títo páchatelia boli potrestaní, bránia nie amnestie, ale bráni to, že tí, ktorých amnestie mali chrániť, dodnes tento štát kontrolujú. Všetci vieme, že nie títo politici kontrolujú štát, ale tí, ktorí kontrolujú tých politikov, ktorí sa tvária, že kontrolujú tento štát. Toto je jedna veľká hanba.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Ďakujem. Ďalším vystupujúcim v rozprave je pán poslanec Dostál. Nie je tu. Aha, nech sa páči, pani poslankyňa Jurinová, reakcia.

E. Jurinová, poslankyňa: Ďakujem pekne kolegom za pripomienky, chcela by som povedať, že tieto amnestie, ktoré, ktorých zrušenie žiadame, sú výnimočné práve tým, že vtedajší premiér mal dočasné právomoci na vykonávanie právomocí prezidenta, dočasné vykonávanie a on zneužil práve toto svoje dočasné poverenie na zakrytie špinavosti a negatív, ktoré nám stoja doteraz na hlave, na hlave každého jedného občana Slovenskej republiky. Chcem sa ešte raz spýtať, kolegyne a kolegovia, vy naozaj nevidíte rozdiel medzi deklaráciou a zákonom, ktorý bol predložený? Že budete uvažovať nad tým, prečo vláda predkladá len deklaráciu? Naozaj poviem, len deklaráciu, pretože tak ako je napísaná, je to nič nehovoriaci bezzubý text, ktorý nepomôže nikomu. Môže slúžiť len ako náplasť na zalepenie očí jednak aktérom, jednak ľuďom, ktorí sú spojení negatívne s touto celou traumou, ale aj pre občanov Slovenskej republiky. Podľa mňa, ak bude schválená deklarácia v takomto stave alebo tak, ako je napísaná, bude to opäť len hanbou Slovenska. Nevraviac o tom, že túto deklaráciu pripravovala vláda Slovenskej republiky pre parlament. Slovenský parlament nie je schopný ani sám napísať deklaráciu, ktorým odsudzuje udalosti a amnestie Mečiarovej vlády. Je to veľká hanba. Ja apelujem na vás, aby ste sa nedali zmiasť, aby ste podporili návrh poslanca Budaja na zrušenie Mečiarových amnestií... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Dostál nie je v rokovacej sále. Pýtam sa, že či sa chce niekto prihlásiť do rozpravy ústne. Končím možnosť nahlásiť sa do rozpravy. Poprosím, aby ste tam pridali ešte pána poslanca (reakcia z pléna), je tam, dobre. Takže ústne sa do rozpravy prihlásilo desať poslancov. O slovo požiadala pani ministerka, podpredsedníčka vlády, nech sa páči.

L. Žitňanská, poslankyňa: Ďakujem veľmi pekne. Toto je spojená rozprava k návrhu deklarácie aj k návrhu zákona o zrušení amnestií. Ja si dovoľm teraz len povedať pár slov ako reflexiu možno na súčasnú diskusiu aj preto, že som bola v tej diskusii aj osobne oslovená. V prvom rade chcem povedať alebo prihlásiť sa k tomu, čo v tejto diskusii podľa mojej mienky nikto nespochybňuje, odvečenie Michala Kováča mladšieho a ďalšie trestné činy, vražda Remiaša, boli brutálnym zneužitím štátnej moci a amnestie vydané Vladimírom Mečiarom boli zásadným zneužitím moci, dočasnej moci zastupujúceho prezidenta. Myslím si, že na tom sa absolútne zhodneme. Ja som v minulosti v tejto sále, keď sme prejednávali ústavný zákon o zrušení amnestií, za to hlasovala. Keby som bola dnes členka parlamentu, tak za to, za zrušenie amnestií hlasujem opakovane, pretože som presvedčená, že to je jediná cesta, akým môžeme

nastúpiť tú cestu pokusu o nápravu, ak to vôbec možné je. O zrušení amnestií sa v tomto pléne hlasovalo doteraz, myslím, sedemkrát. A ak si dobre spomínam, najvyšší počet hlasov za zrušenie amnestií doposiaľ bolo 78. Takže hľadá sa 90 hlasov a vieme veľmi dobre, že na to, aby sa v tejto snemovni dosiahlo 90 hlasov na zrušenie amnestií, musí 90 poslancov byť presvedčených o tom, že je to rozhodnutie, ktoré je aj politicky aj právne v súlade s ich vedomým a svedomím. Zatiaľ sa tak zjavne nestalo. Deklarácia alebo text deklarácie, ktorá je predmetom rozpravy, je deklarácia, ktorá alebo text, ktorý vznikol v diskusii poslancov. Vláda si ho osvojila, predložila Národnej rade a Národná rada rozhodne o tom, či tú deklaráciu prijme alebo neprijme. Deklarácia je politický akt, ktorý nemá právne konzekvencie a nebráni tomu, aby parlament rozhodoval aj o zrušení amnestií a nikomu nebráni tomu, aby za zrušenie amnestií hlasoval. Mala som pocit, že toto musím dať na pravú mieru. Poznáme názory jednotlivých kolegov aj členov vlády na možnosť alebo nemožnosť zrušenia amnestií. Vzhľadom na to, že v tejto diskusii som bola oslovená, cítim za potrebné povedať, že moje právne a presvedčenie, je také, že to možné je a je to možné asi dnes len cestou ústavného zákona. Preto opakujem, v minulosti som za to hlasovala a keby som sedela medzi vami, tak za zrušenie amnestií budem hlasovať znova. Ďakujem pekne.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Končím možnosť nahlásiť sa s faktickými poznámkami. Štyri faktické poznámky. Nech sa páči, pán poslanec Poliačik.

M. Poliačik, poslanec: Pani ministerka, ďakujem veľmi pekne aspoň za ten prejav vlastne súhlasu, že deklarácia v ideálnom prípade nestačí. V ideálnom prípade by mal naozaj prejsť ústavný zákon, ktorým by tie amnestie boli zrušené, a to hlavne kvôli tomu, aby sa vytvoril priestor pre súdnu dohru možnú a aby sa úplne vyčistil aj morálny kredit tohto štátu, ktorý sa s tými nešťastnými amnestiami spája. Ono ale obávam sa, že tou deklaráciou urobíme ten polkrok, na ktorý sa ale už neskôr bude vždy odvolávať každý jeden, ktorý povie, že ústavný zákon už netreba schvaľovať o zrušení amnestií, lebo veď už deklaráciu máme. A možnože teda by stálo za to aj tú deklaráciu rozšíriť a vyjadriť vôľu v nej samotnej, že na to, aby sme tento proces dokončili, je potrebné zrušiť amnestie aj ústavným zákonom a vytvoriť tak priestor pre to, aby aj na úrovni súdov, aj na úrovni vyšetrovania všetky procesy spojené s týmito amnestiami mohli dobehnúť. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Grendel.

G. Grendel, poslanec: Ďakujem za slovo. Pani ministerka, spomínali ste, že najvyšší počet hlasov za zrušenie bolo 78 a že treba 90. Ale nie v prvom čítaní. V prvom čítaní stačí obyčajná väčšina. Tak schválme to aspoň v prvom čítaní, poďme do výborov, urobme odbornú diskusiu, tak ako pri každom inom zákone vládna koalícia hovorí, že tam je predsa priestor na odbornú diskusiu. Na to netreba 90 hlasov. Poďme na to.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Heger.

E. Heger, poslanec: Ďakujem. Ja trošku nadviažem na pána Grendela. Ja si tiež vážim vaše slová, aj to, že ste vyjadrili vlastne vašu vôľu zrušiť tieto amnestie. A na druhej strane vy práve prinášate deklaráciu, ktorá - aj počujeme, aj vidíme a aj sama si to asi uvedomujete -, že naozaj je nedostatočná, že proste tak, ako povedal aj kolega Poliačik, že je to len nejaký polkrok, ktorý nám môže spôsobiť také alibi na to, že už ten druhý polkrok neurobíme. A taktiež hovoríte, že tu nie je ústavná väčšina na to, aby tie amnestie boli zrušené, čím nám vlastne hovoríte, že práve koalícia, ktorej vy ste súčasťou, kde vy ste ministerka spravodlivosti, kde vy ste nositeľ spravodlivosti, vy ste pre ľudí práve tá postava, ktorá reprezentuje tú spravodlivosť, tak k vám

vzhliadajú a máte určité renomé, tak vlastne hovoríte o tom, že no na jednej strane vy ste za to, na druhej strane akoby ste deklarovali, že aj vaša pozícia je v tomto prípade bezzubá. A myslím si, že toto je, toto je nedostatočné, že ak ste v pozícii ministerky, vy máte predsa právo, a ak aj to je vo vašom, ako ste vyjadrili, že vlastne ste za to zrušenie, tak môžete vyvíjať ten tlak, aby sme sa neuspokojili. Však tak počkajme a dopracujme, tlačte na svojich koalíčných kolegov na to, aby tá deklarácia bola naozaj plnohodnotná, aby nasledovali aj tie kroky, o ktorých tu hovoríme a práve o tom zrušení, pretože my tu ústavnú väčšinu doplníme veľmi ľahko. To už sme tu deklarovali. Čiže otázka je, že ako koalícia teda sa stavia k tomuto. Lebo to je naozaj, až by som nazval, pokrytecké. Niečo deklarujeme, ale v skutočnosti zrušiť to nechceme. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Baránik.

A. Baránik, poslanec: Ďakujem pekne. Chcel som sa pristaviť pri tom, čo pani ministerka uviedla, že tieto amnestie je možné zrušiť asi len cestou ústavného zákona. Toto je zaujímavé, pretože nie som sám, kto sa domnieva, že nielen ústavným zákonom by sa teoreticky dali amnestie zrušiť kvôli ich špecifickej povahe a kvôli tomu, že koho a za akej situácie majú chrániť. Pretože keby sme mali súdnictvo také, ktoré by si trúfalo konať tak, ako konať má, tak potom by možno bolo možné tie amnestie zrušiť aj inak ako ústavným zákonom. Lenže tí, ktorí sú reálni ovládajúci tohto štátu, tí majú dobre zapísané to, že musia si zabezpečiť súdnictvo, ktoré ich bude chrániť. Čiže dôsledkom Mečiarových amnestií je okrem iného aj to, že u nás sa trvá na tom, že súdy musia byť také, ktoré zabezpečia beztretnosť tým, ktorých mali Mečiarove amnestie chrániť. My všetci vieme, že aké to súdnictvo je, aké sú orgány činné v trestnom konaní, čo sa v tejto krajine deje a čo sa nedeje. A za to môžu alebo k tomu veľmi prispeli Mečiarove amnestie. Prosím, zrušme ich.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kollár.

B. Kollár, poslanec: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Mečiarove amnestie. Je to trauma a jazva na tvári Slovenska. Viete, my teraz budeme hlasovať nielen o Mečiarových amnestiách, ale my budeme hlasovať hlavne o tom, aké Slovensko bude, aký príklad dávame. Ja sa pýtam všetkých tých poslancov, ktorí budú hlasovať proti zrušeniu týchto amnestií, ako to vysvetlia svojim voličom? Dvadsaťpäť rokov tu ľudia trpia tým, že tu je nejaká dvojkoľajnosť, že tu máme rovných a rovnejších. Jeden ukradne pytel cementu, ide do basy. Druhý ukradne 100 miliónov, je na titulke Trendu, podnikateľ roka. Dvadsaťpäť rokov tunák ľudom ukazujeme, že tu máme dvojkoľajnosť. Jedni môžu všetko a druhí nič. Je rok 2016 a ja sa pýtam všetkých poslancov, ktorí nebudú hlasovať za zrušenie amnestií, ako to vysvetlia svojim voličom? Keď sa tieto amnestie zrušia, my nikoho neurčujeme, ty si vinný, ty si neni vinný. My akurát umožníme, aby spravodlivosť mohla rozhodnúť. Tak to dovoľme. Viete, nálada je už veľmi zlá. My sa tunák, kolega Vašečka povedal, že bojíme sa tu otvoriť Pandorinu skrinku. Ale čoho sa bojíme? Že náhodou budeme kraďnúť a potom tí po nás nás zavrú? No tak nech nás zavrú, keď budeme kraďnúť. Tak tú skrinku už konečne otvoríme! V Rumunsku ju otvorili a zrušili korupciu. Dvaja predsedovia vlády v base. Ministri trestne stíhaní. Sto poslancov trestne stíhaných. My čo chceme tunák? Budeme tých ľudí provokovať dovtedy, kým nezoberú papeky na nás? Takto sa správame k spravodlivosti. Čo tým ľudom chceme ukázať? Toto je ten štandardný politický systém. Zamiešťať všetko pod koberec, utuľtať a znova dáme akurát signál ľudom, že tu máme dvojkoľajnosť. Jedni môžu, druhí nie. Toto je veľmi nebezpečná vec. Keď toto nezmeníme, tak naozaj sa nám môže stať tunák to Rumunsko. Ja si myslím, že to nikto z

vás nechce. Ako sa môžete pozrieť tým voličom potom do očí? Ako im to vysvetlíte? Pripomeňme si toto obdobie týchto Mečiarových amnestií. Parný valec z Idky, rok 1994 až 1998. Aká bola nálada v spoločnosti? Ja si to pamätám. Ja som podnikal. Viete, čo bolo v roku '98? Som sa tešil, že prišiel Dzurinda. A viete prečo? Lebo som sa konečne prestal báť, že ma môže zabiť vládna moc, že už to môže byť len mafia, 50 % ohrozenia padlo. Je úplne komické počúvať Mečiara, že je najväčším Slovákom a prínosom od 4. storočia. On sa zbláznil. Úplne sa zbláznil. Od 4. storočia. Úžasné. A pozrite sa, čo sa udialo. Strach tam bol. Jasné prepojenie štátnej moci a mafie. Sýkora sa stretával so Svěchotom. Prijímal rozkazy a dával mu ochranu. Vraždu Remiáša si nevymyslela mafia. Nie. Nemala dôvod. Ona ho len vykonala. A vykonala ho na priamy príkaz z najvyšších miest vládnej moci. Ja som presvedčený o tom, že musíme zaceliť túto jazvu. Zahojme ju. Život Remiášovi nevrátíme. Ja som osobne hovoril s Remiášovou mamou. Tá krivda, ktorú sme jej spáchali, to neodčiníme, život nevrátíme, to nie. Ale môžeme a dovoľme jej zrušením týchto amnestií začať jej a hlavne jej srdcu odpúšťať. Odpúšťať nám všetkým. Aj pre toto budeme hlasovať za zrušenie Mečiarových amnestií. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Končím možnosť nahlásiť sa s faktickými poznámkami. Nech sa páči, pán poslanec Pčolinský.

P. Pčolinský, poslanec: Ďakujem pekne za slovo. Chcel som pôvodne vystúpiť v rozprave, ale vyriešim to s faktickou poznámkou na Borisa. Ja som pomerne mladý v čase skutku zavlčenia nášho občana do cudziny, som mal nejakých 16 rokov. Čiže pamätám si na to. A pamätám si najmä na atmosféru, aká vládla vtedy v spoločnosti. Bol to šok. Bolo to znechutenie z toho, čo si štátna moc dovoľí k svojim vlastným občanom. A ja z tohto miesta len chcem vyjadriť svoj osobný názor, že pre mňa Vladimír Mečiar nie je žiaden otec národa, ale je to hlava organizovanej zločineckej skupiny, ktorá by mala sedieť v base a nie v Elektre. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Baránik.

A. Baránik, poslanec: Ďakujem. Chcel by som komentovať pozitívne na dva momenty vo vystúpení pána Kollára, a to je jednak ten, že veľmi správne uviedol, že ak sa my nebudeme naozaj potýkať s takýmito dejinnými vecami, ako sú Mečiarove amnestie a čo z toho plyní, to znamená, že plyní to, že nie sme právny štát, tak potom naozaj výsledok bude to, že Slovensko prestane byť nielen právny štát, pretože právnym štátom podľa mňa nie je, ale prestane byť aj demokraciou. A druhý moment, ktorý naozaj oceňujem, je poukázanie na to, že nech si každý uvedomí, že tak, ako sa bude dnes alebo kedykoľvek hlasovať o zrušení Mečiarových amnestií, tak sa bude každý z nás prezentovať svojim voličom. A verte tomu, že sa budeme, budeme sa tým zaoberať. Samozrejme, sú tu členovia strany, ktorí hlasovali za také zverstvá, ako je zrušenie mandátu poslancovi Gauliederovi a iné veci a ktorým sa, samozrejme, nepáči to, ako je tu poslanec Hrnko, že sa o týchto veciach vôbec diskutuje. Lenže my sme tu nie preto, aby sme si namastili vrecká, ale na to, aby sme z tejto krajiny urobili demokratický a právny štát.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Reakcia na faktické poznámky, pán poslanec Kollár.

B. Kollár, poslanec: Ďakujem kolegom za faktické poznámky. Ja by som chcel len na záver povedať, že nedivte sa, že vznikajú neštandardné politické strany. Sami si za to môžete. Sami si za to môžete, že to dospelo až sem. Jedného dňa vás aj možno aj tí ľudia vyhodí, alebo dajú úplne všetky svoje hlasy neštandardným politickým stranám. Potom sa už vás nebudeme pýtať na váš názor. Potom už začneme robiť tak, ako si ľudia prajú. Ďakujem.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Ďalšou vystupujúcou v rozprave je pani poslankyňa Dubačová. Nech sa páči.

V. Dubačová, poslankyňa: Ďakujem. Vážený pán predsedajúci, vážené kolegyne, kolegovia, zrušme Mečiarove amnestie. Potvrďme, čo deklarujeme. Dnes máme historickú možnosť. Urobme spravodlivosti zadosť a zrušme Mečiarove amnestie, ktoré sú nočnou morou každého slušného človeka v tomto štáte. Máme to v rukách dnes my všetci, každý jeden z nás, ktorý verí v právny štát. Dnes máme ďalšiu možnosť, môžeme počúvať svoje svedomie, nie stranícku poslušnosť. Budme ľudia. Zrušme ich teraz a tu, na tvári tohto miesta, ktoré je najvyšším zákonodarným orgánom. Zločiny boli spáchané, zločinci nepotrestaní. Dôvodné podozrenie z účasti najvyšších štátnych orgánov trvá. Viera v právny štát ostáva narušená. Mečiarove amnestie sú hanbou a biľagom na tvári našej mladej krajiny a demokracie. Áno, sú svedectvom o absolútnom suteréne absolútnej moci. Mečiarove amnestie porušujú deklaráciu OSN z roku 1992, v ktorej sa píše, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov spočívajúcich v obmedzení osobnej slobody nemajú spadať pod udelenie amnestie. Zločiny neboli vyšetrené, skutky neboli objasnené, amorálne amnestie narušili právny poriadok našej krajiny. Už v máji sme mali možnosť tieto amnestie zrušiť. Vražda Róberta Remiáša zostala nepotrestaná, nevyšetrená. Ak teda budete proti zrušeniu Mečiarových amnestií, znamená to, že súhlasíte, aby táto vražda zostala nevyšetrená? Že súhlasíte, aby vrahovia zostali nepotrestaní? Ak teda budete proti zrušeniu Mečiarových amnestií, súhlasíte s teroristickým činom unesenia syna Michala Kováča mladšieho do zahraničia? Súhlasíte s tým, aby páchatelia zostali nepotrestaní? Ešte raz dávam do pozornosti formulu celosvetovo uznávaného právnika Gustava Radbruchera (pozn. red.: správne má byť Gustava Radbrucha) z roku 1946 zákonné neprávom a nadzákonné právo. Aj zákon môže byť neprávom. Existuje niečo navyše nad zákonom, nadzákonné právo. Vážení kolegovia, kolegyne, zrušme amnestie, urobíme veľmi dôležitý krok pre Slovensko! Pomôžme Slovensku! Ďakujem. (Potlesk.)

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Končím možnosť nahlásenia sa s faktickými poznámkami. Šesť faktických poznámok. Nech sa páči, pán poslanec Osuský.

P. Osuský, poslanec: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Možno to, čo teraz poviem, sa bude zdať niekomu príliš tvrdé prirovnanie, ale ja to poviem i napriek tomu a keď to zredukujeme na to, že zločinec ospravedlňuje zločiny, tak to prirovnanie tvrdé nie je. Keby 29. apríla 1945 v bunkri pod ríšskym kancelárstvom vydal Adolf Hitler ako prezident a kancelár amnestiu na všetky udalosti spáchané SS, gestapom a Wehrmachtom medzi 30. januárom 1933 a 29. aprílom '45, tak je to amnestia vydaná človekom, ktorý je v pozícii, že ju môže vydať a mala by platiť. Apologéti nacizmu hovoria, že Norimberský proces, ktorý bol protikladom takejto amnestie, bol diktát víťazov. Áno, presvedčení nacisti v tom videli nespravodlivosť. A ja sa teraz pýtam, pre hlasovanie zrušenia týchto amnestií za najnižší právny suterén je obranou čoho? Je presne tým, čo hovorili presvedčení nacisti o Norimberskom procese. Norimberský proces nebol diktátom víťazov, bol aktom spravodlivosti. A zrušenie amnestií je tak isto aktom spravodlivosti, pretože obidve takéto amnestie, jednu fiktívnu a jednu reálnu vydali ľudia, ktorí amnestovali seba samého a v tomto zmysle neexistuje právne zdôvodnenie, že zrušenie amnestií rozkývava istotu. Ak je to precedens a niekto sa dopustí hanebného precedensu, je to jeho problém, nie je to náš problém, tento precedens podporím po piatykrát vo svojom živote celkom... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Pán poslanec Dostál.

O. Dostál, poslanec: Pani poslankyňa Dubačová, pripájam sa k tvojemu apelu, zrušme amnestie. Teraz máme zlúčenú rozpravu k dvom bodom. K ústavnému zákonu o zrušení amnestií a k deklarácii Národnej rady, ktorú navrhla vláda. Ide o to, čo chceme urobiť. Chceme zlo iba pomenovať a označiť, alebo chceme sa pokúsiť s týmto zlom vyrovnať a napraviť ho. Pretože jediný spôsob, ako sa o to môžeme aspoň pokúsiť, je zrušiť Mečiarove amnestie, teda schváliť poslanecký návrh ústavného zákona o ich zrušení. Vládou navrhnutá deklarácia bez schválenia amnestií je iba prázdne gesto. Áno, niekedy je dôležité pomenovať veci. Áno, niekedy sa nedá spraviť viac. Avšak v situácii, keď sa viac dá spraviť a my môžeme spraviť viac, my môžeme schváliť zákon, ústavný zákon o zrušení Mečiarových amnestií, tak v tejto situácii to nespraviť a iba prijímať nejakú deklaráciu je prázdne gesto a čistý alibizmus.

A. Hrčiar, podpredseda NR SR: Vyhlasujem dvojminútovú prestávku, budeme pokračovať hlasovaním.

(Technická prestávka.)

(Po prestávke.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci, budeme pokračovať v rokovaní o prerušenej zlúčenej rozprave o dvoch návrhoch zákonov o amnestiách. Na vystúpenie pani poslankyne Dubačovej sa prihlásili s faktickými poznámkami štyria, plus pani poslankyňa chce reagovať. Takže pán Sopko, toho tu nevidím. Pán poslanec Hrnko je tu. Nech sa páči, môžete mať faktickú poznámku. (Pokračovanie rokovania v zlúčenej rozprave k návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998, tlač 340 a k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 318.)

A. Hrnko, poslanec: Prepáčte. Pani poslankyňa, prosím vás, nemohli by ste upozorniť pána poslanca Baránika, že v čase, keď sa tieto udalosti diali, som nebol členom SNS? Som bol v opozícii proti Mečiarovému hnutiu a že som zažil aj veci, o ktorých sa tu hovorí, z druhej strany, nie z tej koalície, ktorú vy tak tu vehementne napádate. A v tom 94., piatom, som bol presvedčený podobne ako vy o tom, že ten výklad, ktorý je daný alebo všeobecne prijímaný tuto celým tým auditóriom, že je pravdivý. Ale musím povedať, že skúsenosti ma naučili, že asi mal pravdu ten múdry rabin, ktorý povedal, že všetko môže byť ináč. A preto by som chcel povedať jednu vec. Myslím, že to povedal Machiavelli, ktorý odporučil nevracať sa k starým krivdám, pretože poškodených neodčiniš a nové krivdy narobiš. Ja osobne si myslím, že táto vec je už tak stará, že za chvíľu bude patriť historikom a tí historici budú vedieť povedať o tom omnoho viac a omnoho presvedčivejšie výpovede, ako tuto tí presvedčení ľudia, ktorí absolútne nepochybujú o svojich pravdách na čele s pánom prezidentom Kiskom, ktorý aj na pohrebe nebohého Kováča povedal, že tu existoval nejaký zločinecký režim. No ja si myslím, že zločinecké režimy jestvujú medzi... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Krajčí, nech sa páči.

M. Krajčí, poslanec: Ďakujem pekne za slovo. Dovoľte aj mne sa vyjadriť a pridávam sa k pani poslankyni a ku všetkým poslancom tejto snemovne, ktorí apelujú: zrušme nemorálne Mečiarove amnestie. Vyrežeme tento nádor z našej spoločnosti, rakovinu, ktorá každému na Slovensku komunikuje, že mocný v tejto krajine môže všetko, aj keď je to nemorálne. Pani poslankyne, páni poslanci, odhodlajme sa urobiť tento historický krok, ktorý je nevyhnutné urobiť. Keď to neurobíme dnes, jedného dňa to určite urobia iní namiesto nás. Ďakujem. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kotleba.

M. Kotleba, poslanec: Pani poslankyňa Dubačová, vo vašom vystúpení zaznelo mnohokrát také, také tie tvrdenia o slušnosti, úcte a podobných veciach. Ja musím povedať za náš klub, že my a priori nemáme problém so zrušením Mečiarových amnestií, ale už keď to tu bolo minule v parlamente, tak sme to hovorili a musím to povedať teraz znova. My chceme len to, aby ten meter sa použil na všetkých rovnako. Takže zrušme Mečiarove amnestie, ale zrušme aj amnestiu udelenú druhým slovenským prezidentom Michalom Kováčom svojmu synovi. Zrušme ich naraz. To znamená, my to podporíme v prvom čítaní, ale v druhom čítaní len za tej podmienky, že bude, bude tento návrh rozšírený o zrušenie amnestie druhého slovenského prezidenta Michala Kováča. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pani poslankyňa Dubačová, nech sa páči, môžete reagovať.

V. Dubačová, poslankyňa: Ďakujem pekne. Ja teda ďakujem za faktické poznámky. Ja by som len chcela ešte dopovedať, teda možno všetkým, že aj pán premiér povedal, že udelenie amnestií je morálny suterén. A tým nám vlastne povedal, že ich udelenie nie je spravodlivé, to je odkaz. A chcela by som sa ešte vrátiť k tomu Gustávovi Radbruchovi, právnikovi uznávanému. V podstate vychádza z premisy, že právo pozostáva z troch hodnôt: všeobecný prospech, právna istota a spravodlivosť. A všetky tieto tri hodnoty musia byť v rovnováhe. Ak medzi nimi rovnováha nie je, môže nám podľa Radbrucha vzniknúť zákonné nepráv. A my sme povinní vlastne teraz napraviť všetky krivdy, máme tú možnosť zrušiť Mečiarove amnestie a konečne sa vysporiadať s touto minulosťou. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďalej v rozprave vystúpi pán poslanec Pčolinský, ktorý tu nie je, stráca poradie. Pán poslanec Heger, nech sa páči, máte slovo.

E. Heger, poslanec: Ďakujem, pán predsedajúci. Vážené kolegyne, vážení kolegovia, dovoľte mi len krátko, pretože už tu veľa vecí odznelo a ja teda môžem len povedať, že som vďačný za to, čo tu aj z úst opozičných poslancov odznelo na túto tému, na tieto dve témy, ktoré tu máme, jednak deklarácia a jednak zrušenie amnestií. Ja práve to, o čom sa tu bavíme, mi nedá nevystúpiť a nepovedať k tomu len pár ďalších slov. Ešte by som chcel nadviazať na kolegu Hrnka, ktorý vlastne povedal, že už to je tak staré, že už to pôjde do zabudnutia. A osobne si myslím, že toto je práve tá tragédia, že opäť je tu niečo, čo nechávame zostarnúť a proste až do takého momentu, kedy už o to nikto nemá záujem. Ale v skutočnosti to tak nie je. Občania Slovenskej republiky, ľudia pozerajú a čakajú na to, kedy sa na Slovensko vráti spravodlivosť, ktorá platí pre všetkých. A práve aj táto deklarácia, a ja vám z nej prečítam, pretože hneď prvé vety sú úplne úžasné v tom, ako si protirečia s tými ďalšími, ktoré nasledujú. Takže tá deklarácia hovorí, že slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie zavlečenia občana inžiniera Michala Kováča mladšieho. Tu samo, vlastne Národná rada deklaruje, že dlhodobo, deklaruje, že slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie. Toto je jasný signál, ktorý tu my deklaruje, že áno, stále si to ľudia uvedomujú, deklaruje to, že sú z toho znepokojení, to, že to bolo neobjasnené a nepotrestané. A čo ideme urobiť? Ideme len zadeklarovat', že odsudzujeme tento skutok. Ale my v tej prvotnej formulácii hovoríme, že ľudí znepokojuje len to, že sme ho neodsúdili. Ich znepokojuje to, že to je neobjasnené a nepotrestané. Čiže táto deklarácia je nedostatočná z tohto dôvodu, pretože v úvode jasne má ambíciu reagovať na situáciu v slovenskej spoločnosti, ale skutkom to nedokazuje. Čiže tu jednoznačne chýba a môžeme si povedať, že buď tu chýba odvaha alebo je to proste iba narýchlo ušité a v skutočnosti to má byť ignorácia, pretože práve tu oceňujem to,

že pán Budaj opäť prináša, iniciuje vlastne tú myšlienku zrušenia amnestií, pretože to je skutočný skutok, ktorý môže navrátiť nielen právnosť tohto štátu, ale môže navrátiť nádej ľuďom, že áno, na Slovensku sa dočkáme jedného dňa situácie alebo teda nie situácie, prostredia, v ktorom spravodlivosť platí pre všetkých. A preto v tejto deklarácii chýba to, že nielenže teda odsudzujeme vybrané akty, aleže žiadame vyšetrenie, žiadame spravodlivosť, žiadame objasnenie a apelujeme na vládu, aby tak konala. Takže toto len opäť potvrdzuje, že potrebujeme zrušenie amnestií, pretože ja si osobne pamätám tú dobu vlády Vladimíra Mečiara, pána Vladimíra Mečiara a naozaj to bola veľmi, keď to tak poviem jednoducho, divoká éra. Už som bol dospelý, áno, už som bol v tom čase dospelý a pamätám si presne tie praktiky, ktoré jeho vládnutie uvoľnili do fungovania spoločnosti a boli to praktiky, ktoré boli naozaj, ktoré by sme tu už nikdy nechceli. A myslím si, že aj tí, ktorí sa vtedy pohybovali či už v podnikateľskom prostredí alebo asi v podnikateľskom, to viem tak najviac posúdiť, by tieto praktiky už určite nechceli. Takže ja len na záver poviem, že práve vtedy, keď pán Vladimír Mečiar bol vo vláde, sa hazardovalo s dôverou občanov. Dnes takouto deklaráciou opäť hazardujeme s dôverou občanov, pretože vidíme, že tá dôvera je veľmi silne našttrbená a už, ako by som povedal, visí na poslednom vlásku, ktorá práve táto deklarácia môže byť tými nožnicami, ktorý ten vlások odstrihne a my môžeme úplne stratiť dôveru ľudí v to, že na Slovensku bude niekedy právny štát. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie poslanca s faktickými poznámkami nikto. Takže pán poslanec Grendel, nech sa páči, ako ďalší vystupujúci v rozprave.

G. Grendel, poslanec: Ďakujem pekne za slovo. Každý z nás môže mať svoj citát. Odporcovia zrušenia amnestií môžu citovať Machiavelliho, ja budem citovať Henryka Sienkiewicza, poľského nositeľa Nobelovej ceny za literatúru, ktorý povedal: "Kto nepozná svoju minulosť, je odsúdený si ju zopakovať." Tento jeho citát udrie každému do očí, kto vkročí do budovy archívu bezpečnostných zložiek v Českej republike v Prahe. Ide o inštitúciu, ktorá je, dalo by sa povedať, porovnateľná archívu nášho Ústavu pamäti národa. Takže kto nepozná svoju minulosť, je odsúdený si ju zopakovať. Pozná Slovenská republika svoju minulosť v kauze únosu Michala Kováča mladšieho? Je dnes dostatočne preukázané, že syna slovenského prezidenta zavliekli násilím do cudziny naše štátne orgány? Naše štátne orgány? Nie. Chýba k tomu trestnoprávna bodka, spravodlivá bodka. Vyšetrovanie bolo ukončené, obžaloba bola podaná, chýba však rozsudok kvôli Mečiarovým amnestiám.

Z vyšetrovania vyplýva, že únos zorganizovala slovenská tajná služba, že jej riaditeľ telefonicky podával informácie o priebehu akcie privatizérovi blízkeho vtedajšiemu premiérovi Mečiarovi. A dokonca na úrade vlády sa v ten deň na dvadsať až tridsať minút osobne stretol s Vladimírom Mečiarom medzi štyrmi očami. A čo na toto všetko hovorí Vladimír Mečiar? Všetličo. Najmä, že s tým nemá nič spoločné, že to bolo všetko inak, že vie poskytnúť riaditeľovi SIS alibi, že on osobne má záujem na vyšetrení únosu a tak ďalej a tak ďalej. No výborne, tak poďme zrušiť tie amnestie. Je to dokonca ešte aj v záujme Vladimíra Mečiara a všetkých, ktorých slovenská verejnosť roky asi neprávom obviňuje, že zorganizovali akt štátneho teroru. Pomôžme tomu Mečiarovi, Lexovi a ostatným sa očistiť. Dámy a páni, tí, ktorí odmietate hlasovať za zrušenie amnestií, vravíte, že to právne nie je možné. Tak to je zaujímavé. Inokedy, keď sa to hodí, vravíte, že my tu nie sme sudcovia, že my tu nie sme vyšetrovatelia. Tak prečo to teraz neplatí? Ved' ak nie je možné zrušiť amnestie, nechajme to najprv na prezidenta Kisku, či tento návrh podpíše. Alebo to nechajme na súdy,

aby povedali, či bolo alebo nebolo možné amnestie zrušiť. A viete, čo si myslím ja? Že tie Mečiarove amnestie sa zrušiť dajú. V opačnom prípade by nikto nehľadal výhovorky, prečo tie amnestie tu v Národnej rade nezrušiť. A na záver sa už len krátko vrátim k tomu, čo som povedal na úvod. Kto nepozná svoju minulosť, je odsúdený si ju zopakovať. Obávam sa, že kým nepotrestáme najhrubšie zneužitie štátnych orgánov v našich novodobých dejinách, budeme odsúdení si našu minulosť zopakovať. Kým budú platiť Mečiarove amnestie, každá jedna garnitúra v tomto štáte bude môcť veselo zneužívať svoju moc s vedomím, že sa jej aj tak nikdy nič nestane. Ďakujem pekne. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie pána poslanca s faktickou poznámkou ako jediný pán poslanec Hrnko. Nech sa páči, máte slovo.

A. Hrnko, poslanec: Pán poslanec Grendel, predpokladám, že keď ste boli blízko Lipšica, že patríte medzi veriacich. Viete, ono je ľudská spravodlivosť a je spravodlivosť vyššia, božská. Ľudskú spravodlivosť je možné dosiahnuť len právnymi krokmi. Božská spravodlivosť je absolútna, aspoň pre nás veriacich, a nespochybniteľná. Ale môžem vám povedať jednu vec. V histórii bolo obrovské množstvo pokusov urobiť Božie kráľovstvo na zemi a presadiť spravodlivosť tam, kde patrí božská spravodlivosť, ľudskú spravodlivosť. Všetky tieto pokusy skončili hekatombami mŕtvych, zničených životov, zničených osudov. Nevydávajme sa touto cestou. Nechajme toto historikom, oni o tom, história o tom vyrieši taký súd, ktorý bude taký tvrdý pre všetkých zúčastnených, pre tých, čo dávali amnestie synom i pre tých, čo dávali amnestie iným. Takže ja v princípe z tohto dôvodu nemôžem túto záležitosť podporiť. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Grendel, môžete reagovať.

G. Grendel, poslanec: Ďakujem pekne. Ďakujem za reakciu. Pán poslanec Hrnko, ja vôbec nemám krvavé oči, absolútne. A teda, keď pán Mečiar a ostatní tvrdia, že to bolo všetko inak, nech sa to preukáže. Nebráňme tomu, aby sa to preukázalo. To je celé.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďalej v rozprave vystúpi pani podpredsedníčka Národnej rady Ďuriš Nicholsonová. Nech sa páči, máte slovo.

L. Ďuriš Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: Ďakujem veľmi pekne za slovo. Pán predsedajúci, vážené dámy, vážení páni, titulok môjho vystúpenia je úplne jednoznačný. Nepovedala som to ja, nepovedal to ani ten pán, od ktorého som si to požičala, ale predseda tak urobím, a znie: "Z bezprávia nemôže vzniknúť právo." Istá časť môjho vystúpenia bude prepožičaná z analýzy uznávaného právnika pána Petra Kubinu, aby mi tu potom niekto nevyčítal, že stredoškolačka s maturitou fušuje medzi tými, ktorí o práve niečo vedia. Srdečne pozdravujem kolegu. (Potlesk.) Ak je potrebné vysporiadať sa s extrémnymi prípadmi nespravodlivosti a materiálneho bezprávia, je prípustné zasiahnuť aj do inak posvätných princípov právnej istoty či zákazu retroaktivity. Nehovoriac o tom, že podľa právnych analýz, konkrétne aj podľa právnej analýzy pána Petra Kubinu, zrušeniu Mečiarových amnestií a začatiu trestného stíhania nebráni požiadavka zákazu retroaktivity, pretože v zmysle článku 7 odseku 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tento zákaz nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie konania, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo síce zákonom dovolené, ale bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi. To civilizovanými národmi by som chcela podčiarknuť. Ako som už povedala, medzi vami, kolegyně, kolegovia, je množstvo právnikov. Niektorí sa vydarili viac, iní menej, ale všetci isto viete, že právo má okrem formálnej, teda písanej a

zverejnenej stránky, aj svoju materiálnu, nepísanú podstatu. A tou je spravodlivé usporiadanie vzťahov v spoločnosti. Materiálnu podstatu pri akomkoľvek právnom akte, zákone alebo rozhodnutí štátneho orgánu zistíme tak, že si odpovieme na úplne elementárnu otázku: Aký cieľ sa daným právnym aktom sledoval? Samozrejme, že ak tento cieľ smeruje k spravodlivému usporiadaniu vzťahov v spoločnosti, dá sa povedať, že právny akt je v súlade s materiálnou podstatou práva. Teda je právom ako takým. Opýtajme sa túto elementárnu otázku pri Mečiarových amnestiách. Aký cieľ sledovali Mečiarove amnestie? Ja tvrdím a dúfam, že sa tu nájdú viacerí takí, ak už nikto iný, tak minimálne pán navrhovateľ, myslím pána Budaja, že Mečiarove amnestie sledovali v tomto prípade celkom opačný cieľ, viedli k nespravodlivému usporiadaniu vzťahov v spoločnosti, zaviedli veľmi nebezpečný precedens. A ja tvrdím, že tam niekde sa začal rozklad tohto právneho štátu, ktorý úspešne pokračuje počas ďalšej Ficovej vlády. Umožnili zločincovi, ktorí si objednali únos prezidentovho syna, a my vieme, kto to bol, ktorí nariadili únos prezidentovho syna a my vieme, kto to bol - to je okrem iného aj ten, ktorý úspešne chudol v Afrike - a ktorí nakoniec vykonali únos prezidentovho syna, aby za tento otrasný čin neboli potrestaní. A len na nás záleží, či tam vsunieme slovo nikdy neboli a nikdy nebudú potrestaní, alebo nie. Z tohto sa dá celkom jednoznačne usúdiť, že Mečiarove amnestie sú v absolútnom nesúlade s materiálnou podstatou práva, ergo, sú v nesúlade s právom. Našou povinnosťou, ak vieme pomenovať, že niečo nebolo v súlade s právom, je, aby sme tento právny akt zrušili, aby sme dali možnosť spravodlivosti prejaviť sa. Ich nesúlad, teda nesúlad Mečiarových amnestií s materiálnou podstatou práva sa dá dokázať aj tým, že právo udeľovať amnestiu patrí výlučne prezidentovi republiky ako hlave štátu. Tieto sporné amnestie však neudelil prezident republiky disponujúci plnou demokratickou legitimitou pre výkon tejto funkcie, pretože takú legitimitu je možné získať iba zvolením v riadnych prezidentských voľbách. A či už teda priamou voľbou alebo - ako to bolo v tom čase - voľbou v parlamente. Mečiar ich udelil ako zastupujúci prezident. Tí, ktorým vyhovujú Mečiarove amnestie, zvyknú argumentovať princípom zachovania právnej istoty. Ja predpokladám, že sa ešte takýchto vystúpení dočkáme, podľa teda toho, kto sa prihlásil do diskusie a kto sa ešte prihlási aj s faktickými poznámkami. Takže vy argumentujete tým, že je potreba zachovať právnu istotu. Ale ja sa pýtam: Právnu istotu koho? Zločincov? Pravdepodobne, pretože Mečiarove amnestie ako akt celkom isto ignorujú právnu istotu poškodených, obhajujú výlučne právnu istotu tých, ktorí stáli na opačnej strane. To znamená gaunerov. Všetci tí, ktorí budete hlasovať proti zrušeniu Mečiarových amnestií, majte na pamäti, že tým budete chrániť právnu istotu zločincov a šliapať po právnej istote obetí takého otrasného činu, akým bol násilný únos Michala Kováča mladšieho. Mečiarove amnestie predstavujú porušenie článku 18 deklarácie OSN, ktorú prijalo Valné zhromaždenie OSN rezolúciou číslo 47/133 prijatou 18. decembra v roku 1992. Článok 18 deklarácie OSN stanovuje, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov, trestných činov spočívajúcich v protiprávnom obmedzení osobnej slobody predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo podobným inštitútom, ktoré by mohli mať vplyv na neprípustnosť trestného stíhania alebo uloženie trestu. Dámy a páni, je preto našou povinnosťou, nie právom, nie možnosťou, pričiniť sa o ich zrušenie. Ako všetci asi viete, nový premiér a zastupujúci prezident v časoch minulých Mikuláš Dzurinda sa pokúsil zrušiť Mečiarove amnestie rozhodnutím o amnestii číslo 375/1998 zo dňa 8. decembra '98. Toto rozhodnutie však vtedy vyvolalo spor o výklad ústavy, pretože Ústavný súd Slovenskej

republiky rozhodol, že súčasťou práva prezidenta udeliť amnestiu nie je oprávnenie prezidenta akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už zverejnené v Zbierke zákonov. Lenže problém je, že viacerí aj z vás, aj od niektorých ústavných právnikov som to počula, že od tohto rozhodnutia Ústavného súdu odvodzujú všetky aktuálne prezentované argumenty o údajnej nezrušiteľnosti Mečiarových amnestií. Musíme si ale povedať - a tak to vidí uznávaný právnik pán Peter Kubina -, že to je zavádzajúci argument, nakoľko rozhodnutie Ústavného súdu hovorí len o tom, že amnestie nemôžu byť zrušené rozhodnutím prezidenta. Možnosťou ich zrušenia ústavodarným orgánom formou ústavného zákona sa Ústavný súd vôbec nezaoberal. Novela rokovacieho poriadku, ktorou ste, teda vládna koalícia, ohli ústavu, nezaručí slušnosť tohto zákonodarného zboru. Ako slušný by tento parlament vstúpil do histórie, ak by raz a navždy odstránil bezprávny, protiprávny akt Mečiarových amnestií a spriechol spravodlivosť. Lenže pozrime sa, čo sa reálne deje a čo sa reálne stane. Všetci ako sme tu, myslím, vieme, že zrušenie Mečiarových amnestií jednoducho neprejde, nebude sa konať. Namiesto toho nám tu podsúvajú ďalší akt, ktorý svedčí o rozklade právneho štátu, ktorý svedčí o tom, že premiér tejto krajiny šliape po parlamentnej demokracii. On ako premiér tejto krajiny, on ako predseda vlády ide diktovať parlamentu naše vlastné uznesenie, pán JUDr. Fico. A nakoniec nemá ani toľko odvahy, aby za ten bezduchý paškvil prišiel do parlamentu orodovať on sám. Pošle ministerku spravodlivosti, pošle pani ministerku spravodlivosti. Bol by to vskutku akt nanajvýš trápny aj pre pani ministerku spravodlivosti, nebyť toho, že jej strana si zachová aspoň akú-takú tvár tým, že podľa toho, čo som počula, dnes zahlasujú za zrušenie amnestií. Zvyšok koalície ale nie. Takže nebuďme naivní. Zrušenie amnestií, ako som povedala, sa konať nebude. Musia si poistiť, že ku zrušeniu amnestií nedôjde a namiesto toho chcú prijať niečo, čo má hodnotu smradu vo vesmíre. Dôvod, prečo SMER nemôže dopustiť zrušenie Mečiarových amnestií, je ten, že SMER nie je nič iné, len smutným pokračovateľom HZDS. Nie všetci zo SMER-u, samozrejme, česť výnimkám, ale minimálne všetci gauneri zo SMER-u a tých je tam požehnané na čele s tým, ktorý vám velí. Pretože SMER založili a držia pri živote špinavými peniazmi tí, ktorí ich špinavým spôsobom získali počas Mečiarovej éry. Mečiarovi ľudia, tak ako si dnes hovoríte Bašternákovi, že naši ľudia, tak Mečiar mal celú suitu špinavcov, ktorí stáli za ním počas privatizácie. To boli zase jeho ľudia. Lenže problém je, že tieto dve množiny sa spojili do jednej veľkej množiny. A tí vás dnes držia pri živote aj napriek vašim 23 %. Pozrime sa, kto patrí medzi zakladateľov, resp. najväčších investorov SMER-u. Juraj Široký, Harvard, Chemolák, Duslo Šaľa a tak ďalej, prepojený s Lexom. Jozef Brhel, niekdajší štátny tajomník ministerstva hospodárstva, Korinex, IT sektor riadil Kaliňáka a Počiatka. Ján Gabriel, Ivan Kiňo, Vladimír Pór, samozrejme osoba pán Fedor Flašík, akokoľvek sa chce dnes zo všetkého vyviniť a akokoľvek sa dnes ospravedľňuje posmrtné pánovi prezidentovi Kováčovi a samozrejme sú tam potom menšie mená, Slavomír Hatina, Miroslav Výboh, aby som nezabudla. Takže k otázke, prečo dnes Ficovi tak vehementne záleží na tom, aby Mečiarove amnestie neboli zrušené, sa dá povedať iba to, že sa bojí o svojich ľudí. Pretože jeho ľudia sú bývalí Mečiarovi ľudia. A nie, ja ani náhodou netvrdím, že tento balík, tento exkluzívny balík V.I.P. person, ktoré som vymenovala, majú niečo s únosom Michala Kováča ml. To ani náhodou, to by som si nedovolila tvrdiť. Lenže problém je, že keby ste náhodou posadili do väzenia tých, ktorí naozaj uniesli Michala Kováča ml., a všetci vieme o kom hovoríme, ten by mohol začať rozprávať, tak ako začal rozprávať nakoniec Mikuláš Černák. Tiež niekoľko rokov hnil v base, kým si otvoril ústa a začal ukazovať prstom na jednotlivých väčších aktérov, na

tých, ktorí zadávali príkazy, koho zavraždiť, koho uniesť a podobne. To sú celkom slušné ročníky, ktoré by ste si teda mohli pamätať, na roky 90., na to, akým spôsobom, akým drzým a vulgárnym bola zneužívaná vtedy Spravodajská informačná služba pod vedením Lexu. Ako špehovali ľudia, ako chodili s kamerami, ako si ich natáčali, ako si natáčali všetky mítingy, ja myslím, že aj pán Bugár si to pamätá, akým spôsobom pod Lexom pracovala Spravodajská informačná služba. Kedykoľvek opozícia mala akýkoľvek míting, protestnú akciu, alebo prišli len prehovoriť k ľuďom, napríklad aj pred voľbami, vždy sa za každým tučnejším stromom našiel nejaký špinavý siskár, ktorý si ich tam natáčal. Ja vám garantujem, že Ivan Lexa má šuplík plný takýchto materiálov. Materiálov, ktoré dokážu skompromitovať aj tie osoby, o ktorých som hovorila. Aj tie osoby z toho V.I.P. balíčka, ktorý dnes živia SMER. A toto je to riziko pre premiéra Fica, že keby išiel do basy ten, kto nariadil uniesť Michala Kováča ml., kto riadil celý únos Michala Kováča ml., kto ho nakoniec uniesol, že si tým zašpinil ruky, keby títo ľudia skončili v base, je otázka času, kedy začnú rozprávať. A toto je váš reálny problém. A preto k zrušeniu Mečiarových amnestií ani dnes, ani dovedy, kým bude vo vláde SMER, nedôjde. Viete, čo je omerta? Omerta je časť etického kódexu mafie, podľa ktorého je člen organizácie povinný voči polícii a úradom zachovávať mlčanlivosť o všetkých aktivitách organizácie a jej členoch, aj keby sa malo jednať o jeho nepriateľa. Poučenie tohto zákona mlčania býva trestané smrťou. Smrť bola a býva najčastejšie vykonaná luparou. To je skrátaná brokovnica. A broky boli a sú posypávané soľou. Dámy a páni, o trestnosti smú rozhodnúť iba sudy. Kým nezrušíme Mečiarove amnestie, budeme živiť iba domnienky a podozrenia. Lenže verejnosť, ktorú tu my zastupujeme, sa musí dozvedieť pravdu. Preto je našou povinnosťou, nie možnosťou, zrušiť Mečiarove amnestie. Ďakujem. (Potlesk.)

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie pani podpredsedníčky s faktickými poznámkami štyria, traja, končím možnosť sa prihlásiť s faktickými poznámkami. Nieкто sa odhlásil. Takže pán Kotleba, nech sa páči.

M. Kotleba, poslanec: Vážená pani podpredsedníčka Národnej rady, dá sa s vami súhlasiť, aj keď ste to čítali, ale asi ste si to teda zosobnili, len ja mám takú otázku, prečo zase ani raz neodznela otázka, čo s Kováčovými amnestiami? Prečo sa tomu tak vyhýbate? Prečo jedny amnestie áno a druhú nie? Prečo to nevieme spojiť? Potom naozaj aj v spoločnosti je názor taký, že nieкто to chce nejakým spôsobom znásilniť, keď to musím tak povedať, pritom keby sme to spojili, aj jednu amnestiu aj druhú, absolútne transparentné a si myslím, že úplne, úplne férové a spravodlivé. Čiže len toto jedno nechápem, že prečo sa to nikdy nespomenie, aj táto druhá verzia? Ďakujem pekne.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Kresák.

P. Kresák, poslanec: Ďakujem pekne. Nebudem reagovať na všetko, iba snád' na jednu vec. Pani kolegyňa, už dnes ste v poradí druhá, ktorá pracovala s materiálom môjho študenta a kolegu Peťa Kubinu. V podstate ste citovali to isté a musím povedať, že ste to citovali troška, troška aj s tým omylom, ktorý to obsahuje. Chcem vás na to iba upozorniť. Peťo tam spomínal tú vec, že vlastne aj činy, ktoré neboli trestnými činmi podľa vtedajšieho práva, sa dajú stíhať, ak sú v rozpore s medzinárodnými zmluvami alebo dohodami. A musím vám povedať, že tam asi to bolo myslené troška ináč, pretože tie činy, na ktoré sa vzťahovala amnestia, boli trestnými činmi aj vtedy, keď sa udiali, to znamená vražda, zavraždenie, odpočúvanie, prípadne vloženie trebárs drogy za účelom začatia trestného stíhania. To všetko boli trestné činy aj v čase, keď sa

udiali. Takže je to ďalší dôvod iba preto, aby sme sa vlastne nemohli oháňať práve tou retroaktivitou, ktorá by prípadne mohla tomu brániť otvoriť túto vec znova. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pani podpredsedníčka, nech sa páči, môžete reagovať.

L. Ďuriš Nicholsonová, podpredsedníčka NR SR: K pánovi poslancovi Kotlebovi, ja sa vôbec nebránim tejto diskusii, ako keby ste to navrhli, nemám problém o tom diskutovať, dnes o tom reč nebola a ako nemala som pocit, že proste treba hovoriť o Kováčových amnestiách, ale ak to bude na stole a ak sa to spojí s Mečiarovými amnestiami, vôbec nemám problém sa k tomu vyjadriť. A k tomu, že som to čítala, viete čo, nefunguje mi pamäť, verte mi, ako celé som si to písala teraz v kancelárii, takže naozaj sú to teda moje slová. To, čo bolo odcitované z analýzy, bolo odcitované z analýzy, čo som teda aj uviedla. Vôbec nemajte žiadnu pochybnosť, že ma niekto zásobuje nejakými kalibrami, nepotrebujem to naozaj.

A pán poslanec Kresák, je fajn, že ste ho učili, ja som povedala, že nie každý právnik sa úplne narovnať vydará, ale, a ja sa veľmi teším na vaše vystúpenie. To je všetko, čo k tomu môžem povedať. Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR Ďalej v rozprave vystúpi pani poslankyňa Jurinová, nech sa páči.

E. Jurinová, poslankyňa: Vážený pán predsedaajúci, vážená pani ministerka, pán predkladateľ, kolegyne, kolegovia, dovoľm si aj druhýkrát vystúpiť k téme jednak deklarácie a zároveň aj zrušenia amnestií, ktoré sú v poradí už ôsmykrát predkladané do Národnej rady. V tom prvom vystúpení som sa viac možnože zamerala na taký morálny apel, na porovnanie s tým, čo chce dosiahnuť deklarácia v porovnaní s tým, čo chceme dosiahnuť zákonom. Poukázala som na ten rozdiel a možno zbytočne vznešené slová, ktoré sú použité v deklarácii, ale ich účinok bude takmer nulový. Mnohým nám ide práve o to, aby sa Mečiarove amnestie, t. j. amnestie udelené bývalým predsedom vlády Slovenskej republiky, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta v roku 1998, zrušili. Neoddeliteľnou súčasťou a podmienkou právneho štátu je určite také konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov, ktoré má byť založené na úplne prirodzenej spravodlivosti a slušnosti. A nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku. No keď sa pozrieme na práve spomínané amnestie premiéra Mečiara, ktorý len v tej dobe vykonával len niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky, vyvoláva to veľké podozrenie, že ide o zamedzenie dôsledného vyšetrenia a spravodlivého uzavretia trestných činov, ktoré súvisia práve so zavraždením občana Slovenskej republiky do zahraničia. Tie boli udelené v súvislosti so skutkami, pri ktorých dodnes existuje podozrenie, že sa na trestnej činnosti podieľali práve štátne orgány. Na tejto trestnej činnosti sa pravdepodobne podieľali zamestnanci štátu. Takýmito amnestiami boli potlačené princípy právneho štátu a došlo k zásahu do prirodzenej spravodlivosti a aj slušnosti. Nevyšetrenie všetkých činov, ktorých sa týkajú Mečiarove amnestie, bolo poškodením základov demokratického štátu a dodnes relativizuje právnu istotu občanov v Slovenskej republike. Neprijatím obsahu takmer zhodných návrhov ústavných zákonov o zrušení Mečiarových amnestií, ktoré už boli predložené, a vlastne boli predkladané od roku 2011, ktoré sú obsahovo identické, hovoria len o tom, že naozaj niekto má veľký záujem tutlať veci. Verejnosť je aj dnes po toľkých rokoch stále presvedčená o tom, že Mečiarove amnestie nezodpovedajú princípom právneho štátu a že toto rozhodnutie nebolo vedené snahou naplniť verejný záujem, ale neochotou Vladimíra Mečiara vyšetriť poriadne únos Michala Kováča ml. a ďalšie zločiny, ktoré s tým súvisia. Ale tzv. Mečiarove amnestie ostávajú napriek tomu v

právnom poriadku Slovenska po dnes. Najhoršie je, že nie iba ostávajú, ale ony účinne bránia pokračovaniu vyšetrovania, aj únosu Kováča ml., ale aj vraždy pána Remiáša. Mečiarove amnestie bránia objasneniu zločinov napriek tomu, že desaťročia uplynulé od zločinov nevyvrátili podozrenia z účasti štátnych orgánov na týchto trestných činoch, skôr naopak. Vo veci vraždy dokonca médiá v apríli tohto roka publikovali, že sa prihlásili aj noví svedkovia svedčiaci o politickom pozadí zločinu, ale tzv. Mečiarove amnestie môžu spravodlivosť opäť zastaviť. Ja stále verím tomu, že neni medzi nami žiaden poslanec, ktorý by si neprial, aby sa dovyšetrovali tieto skutky a tieto činy. Možnože treba pripomenúť, že ani takto koncipovaný zákon nemá žiadne vplyvy na rozpočet verejnej správy. Má možnože pozitívny sociálny vplyv, ale najmä má veľký pozitívny vplyv na svedomie každého jedného poslanca. Mečiarove amnestie zaviedli nebezpečný precedens. Nimi naozaj nastal rozklad právneho štátu. Pre mňa sú Mečiarove amnestie v nesúlade s právom a pokiaľ niečo nebolo v súlade s právom, je našou povinnosťou tento akt zrušiť. Právo udeľovať amnestie je v právomoci prezidenta a nezabúdajme, že Mečiar bol poverený zastupovať prezidenta v niektorých veciach. Čo je to za zachovávanie právnej istoty, na ktorú tu niektorí vyzývajú. Ideme obhajovať, tak ako to dnes vidíme, pána Bašternáka alebo iných jemu podobných alebo právnu istotu, alebo chceme obhajovať právnu istotu, že občania sa domôžu spravodlivosti voči štátnej moci? Pre mňa je smutné, že škatule sa začali hýbať až po smrti pána prezidenta. Doteraz akoby prezerali jeho túžbu o nastolenie spravodlivosti a až im memoriam idú odsúdiť akt zavlečenia občana Slovenskej republiky i amnestie touto vládou. Boli predstavené aj pozmeňovacie návrhy. A som veľmi zvedavá ako, alebo teda neviem, či už pán Budaj predstavil druhý pozmeňovací návrh, ale som zvedavá, ako sa postaví aj vládna koalícia k pozmeňovacím návrhom, ktoré boli a budú prednesené v súvislosti s deklaráciou. Chcem sa spýtať, že či naozaj chýba odvaha koalícii a čo ich vedie k tomu, že chcú kryť a prekrývať takéto činy. Deklaráciou, akú ste predstavili, chcete, aby sa témou Mečiarových amnestií hádam išlo niekde do stratena? Ale to myslím, že nie je riešenie. Preto chcem vyzvať poslancov vládnej koalície, aby najmä podporili zákon o zrušení Mečiarových amnestií. Ďakujem pekne.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďalej v rozprave vystúpi pán spravodajca, pardon, pán predkladateľ. Nech sa páči.

J. Budaj, poslanec: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Toto si nemôžem nechať ujsť. Dámy a páni, ktorí ste v sále a ktorých zaujíma príbeh týchto ľudí, týchto ľudí, ktorí boli obeťou studenej vojny z 90. rokov, studenej vojny o smerovanie Slovenska. Ja viem, nebola tu taká vojna, ako v bývalých štátoch Juhoslávie, kde sú masové hroby. Ale to, že zločincov z 90. rokov súdi haagsky súd a haagsky tribunál, má hlboké opodstatnenie a tvorí aj pre tie štáty novú šancu pre budúcnosť. Tvorí pre celú Európsku úniu šancu, že spravodlivosť nie je možné udusiť spiknutím v jednom z členských štátov Európskej únie. Dámy a páni, ja prednesiem pozmeňujúci návrh do deklarácie, ktorá ale ak nemá byť iba falošným placnutím veslom do vody, musí byť spojená aj s vôľou zrušiť, zrušiť Mečiarove amnestie. Preto už vopred avizujem pánovi spravodajcovi, že pri hlasovaní pokiaľ neprejde návrh, ktorý už v predošlej diskusii predložil poslanec Dostál, pozmeňujúci návrh, tak ho prosím, aby o mojom pozmeňovacom návrhu nedal, nedal hlasovať, pretože neprajem si, aby sa potom taká deklarácia, ktorá má slúžiť iba na zalepenie očí pozostalých po Remiášovi, ktorými sme svojím spôsobom my všetci, my všetci sme aj pozostalí po Michalovi Kováčovi a po tejto rane demokracie, ktorá sa pred našimi očami stala.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie...

J. Budaj, poslanec NR SR: Ešte nie.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Jaj, pardon. Ja som si myslel, že ste skončili. (Povedané s úsmevom.) Nech sa páči, môžete pokračovať.

J. Budaj, poslanec NR SR: Do deklarácie navrhujem za podmienky, že prejde doplňujúci návrh návrhu deklarácie, ktorý predkladá pani Zimanová, Dubačová a Dostál, navrhujem doplniť: "Text deklarácie sa v druhom odseku doplní vetou: Ako aj trestných činov, ktoré súviseli so zavraždením Ing. Michala Kováča, mladšieho." Tým chcem do tejto deklarácie dostať aspoň takto implicitne vraždu Róberta Remiáša, ktorá bez všetkých pochybností je práve takým trestným činom, ktorý nebol vyšetrený a jeho vinníci neboli odhalení práve pre tieto amorálne amnestie. Je nevyhnutné, aby v prípade, že chce Národná rada vyjadriť nad niečím poľutovanie, nevynechala práve prípad vraždy Róberta Remiáša, aby v tejto forme ho spomenula. Text deklarácie ďalej, vážené poslankyne a poslanci, chcem doplniť o odsek, ktorý by znel: "Amnestie vtedajšieho predsedu vlády vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta, ktoré zabránili potrestaniu vinníkov zmareného referenda, ktoré sa malo konať 23. a 24. mája 1997." Tento návrh aj s podpismi 17 poslancov, ktorí ho spolu so mnou predkladajú, odovzdávam. Odovzdal som ho aj na sekretariáte a ako som už zdôraznil, spájam ho s tým, že prosím, aby ho pán spravodajca predložil iba v tom prípade, že prejde doplňujúci návrh spomínaných dvoch poslankyň a poslanca, v ktorom sa dopĺňa znenie, že Národná rada by touto deklaráciou potom vyjadrila vôľu vyrovnáť sa s dôsledkami týchto hanebných činov schválením ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii. Ešte raz, dámy a páni, toto je vizuálna pomôcka asi 10 x 12,5 cm (rečník prezentuje plénu obrázok) a predsa predstavuje príbeh vyše dvadsiatich rokov, pred ktorými vyhasol život 26-ročného človeka, ktorý uhorel v ťažkých bolestiach, žiaľ, zaživa v osobnom aute ako obeť atentátu temných síl, ktoré sa snažili v 90. rokoch zabrániť vyšetrovaniu únosu Michala Kováča mladšieho. Tento skromný a na tejto fotografii už starší muž (rečník prezentuje plénu fotografiu) je náš prvý prezident, ktorý čakal dvadsať rokov na vyjadrenie tejto snemovne. Nielenže amnestie sú amorálne, podlé, špinavé, ktoré deklaruje deklarácia. Čakal na spravodlivosť, nie na placebo, ale na otvorenie dverí pre spravodlivosť. Veľakrát som s ním o tom hovoril a on, teraz pred pár minútami som hovoril s Annou Remiášovou, matkou zavraždeného mladého muža. Obaja mali naozaj na mysli to isté. Minulosť nikto nevráti a najmä Anne Remiášovej nikto nevráti jej milovaného syna, ale aj ona hovorí: "Ja toto robím a čakám na nastolenie právneho štátu. To je všetko, čo od Národnej rady žiadam. Nechcem žiadne odškodné, ale ani falošné slová." Falošné ospravedlnenie, ktoré by nebolo sprevádzané právnym aktom, aby sa otvorili v Národnej rade dvere vyšetrovaniu a potrestaniu vinníkov únosu a vraždy. Vedený dobrou vôľou predložil som teda, vážené dámy a páni z koalície, návrh doplňujúceho uznesenia, ktoré myslím, že vhodným spôsobom vylepšuje návrh deklarácie, ak ju myslíte v skutku ako cestu a súčasť zrušenia amnestií. Lebo v skutku by bolo na mieste a urobili sme to aj pri minulom predkladaní zrušenia amnestií, že samotné to administratívne zrušenie je sprevádzané aj vyjadrením nejakého hodnotového postoja a tým by bolo práve toto vyjadrenie poľutovania nad tým, že Slovenská republika ako mladý štát a jej inštitúcie sa nechali vtiahnuť do organizovaného zločinu. Preto jedno bez druhého je celkom iné a najmä deklarácia bez samotnej podstaty, bez nápravy veci, čiže bez zrušenia amnestií je celkom zbytočná.

Preto ani môj pozmeňovací návrh, prosím, aby nebol hlasovaný v prípade, ak by mala byť prijatá zbytočná a vlastne klamajúca deklarácia na zavedenie tých pozostalých a na zavedenie nás všetkých, ktorými sme priamo či nepriamo žili s týmto príbehom. Ďakujem veľmi pekne.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Na vystúpenie pána poslanca s faktickými poznámkami dvaja. Končím možnosť sa prihlásiť. Pán poslanec Viskupič, nech sa páči.

J. Viskupič, poslanec: Ďakujem. Myslím si, že je vysoko vhodné v tomto type rozpravy takpovediac personalizovať niektoré momenty kauzy, ktorej čelíme. Oba, obe vizuálne pomôcky, oba dva príklady, obidve zainteresované osoby jednoducho k tejto rozprave patria. Áno, aj z hľadiska pamiatky pána prezidenta Kováča by sa mali poslanci a poslankyne tohto pléna zamyslieť, akým spôsobom sa k vyrovnaní a k spriechodneniu spravodlivosti, resp. vyrovnaní cez nespravodlivosti, ktorú Mečiarove amnestie spôsobili, je možno aj prejavom úcty voči zosnulému pánovi prezidentovi a rovnako to vnímam aj voči matke, ktorá dve dekády čaká, akým spôsobom sa volení zástupcovia, resp. toto plénum postaví k výzve a k vyrovnaní sa s minulosťou. Preto vítam, že možno jeden z posledných rečníkov, ktorý mohol použiť vizuálne pomôcky, boli použité vhodne a takpovediac spersonalizovaný moment vyrovnania sa s minulosťou je presne to, čo ste mali, pán poslanec, dúfam, na myslí.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Pán poslanec Marček.

P. Marček, poslanec: Ja by som mal len jednu otázku na pána Budaja, že či sa potom aj jeho týka to zníženie dôchodku o 50 % pre bývalých ŠTB? Ďakujem.

B. Bugár, podpredseda NR SR: Ďalej v rozprave vystúpi pán poslanec Kresák, nech sa páči.

P. Kresák, poslanec: Ďakujem pekne za slovo, pán predsedajúci. Vážená pani ministerka, vážený pán predsedajúci, dámy a páni, dlho som rozmýšľal, že či vlastne vystúpim aj v tejto rozprave k otázke, ku ktorej som vlastne v apríli už toho povedal pomerne hodne. Nakoniec som sa ale rozhodol, že predsa len tak urobím, pretože mám taký pocit, že veľa vecí sa nám tu zlieva a často dochádza k mixovaniu istých pojmov a bojím sa, že následkom toho môže dôjsť aj k zmixovaniu určitých skutočností a faktov. Dovoľte mi preto začať možno troška všeobecne a iba upozorniť, ja viem, že možno hádzem hrach na stenu, že vám je to všetkým jasné, ale napriek tomu si to dovoľím, upozorniť na rozdiel medzi amnestiou a milosťou. Prečo tak robím? Robím tak z toho dôvodu, že my dnes prerokúvame vlastne návrh na zrušenie amnestie ústavným zákonom. Ale zároveň už z úst viacerých rečníkov odznel aj návrh, aby sa zrušili aj amnestie, ktoré vydal prezident Kováč. Nuž tu ale tu musím povedať, že tu je ten základný rozdiel, na ktorý treba upozorniť, pretože prezident Kováč nevydal, nevydal amnestiu. Prezident Kováč udelil milosť. Aký je teda rozdiel medzi amnestiou a milosťou? Amnestia sa, samozrejme, dotýka veľkého, väčšieho počtu osôb, milosť je vždy individualizovaná. Amnestia sa zverejňuje v Zbierke zákonov preto, aby sa teda stala všeobecne známou. Milosť sa takýmto spôsobom neoznamuje, čiže v prípade udelenia milosti nie je ani potrebné, aby sa milosť, ktorá sa udeľuje individuálne, aby sa zverejňovala takýmto spôsobom. Prečo tak začínam? Začínam tak aj preto, lebo chcem sa venovať viac v tomto svojom vystúpení ani nie tak tomu materiálnemu, tej podstate, prečo som presvedčený o tom, že je možné a že je dokonca potrebné zrušiť tie amnestie. Ak si spomínate, ja som pri tom svojom minulom vystúpení hlavne kládol dôraz na ten, na tú materiálnu podstatu právneho štátu, kde som si pomohol, samozrejme, tiež citáciami z prác mojich, vlastne nemôžem povedať, že učiteľov, lebo som ich nezažil, ale veľkých právnikov európskeho formátu, ktorí vlastne postavili základy materiálneho právneho štátu v Európe na myšlienke, ktorá hovorí o tom, samozrejme, že z bezprávia nemôže vzniknúť

právo, ale aj na tom, samozrejme, že hlasnou a základnou podstatou práva je dosahovanie spravodlivosti a že keď sa právo vymkne spravodlivosti a prekročí to tie únosné miery, tak je legálne a legitímne, aby sa takéto právo nerešpektovalo, aby sa s tým niečo robilo. K tomu nechcem teraz toľko hovoriť, ale ten úvod spomínam aj kvôli tomu, že predsa len stále sa vlastne borm s týmto problémom, pretože na jednej strane sa ozývajú hlasy o nemennosti týchto amnestií, na druhej strane sme viacerí právnici presvedčení o tom, že sa to dá urobiť, ba dokonca, že je to povinnosťou Národnej rady takto konať. Dovoľte mi ešte tiež spomenúť v tejto súvislosti jeden aforizmus. My keď na ústavnom práve zaúčame študentov vlastne do tých úplných základov aj foriem vlády, parlamentarizmu, tak ale minimálne ja to tak robím a je to aj vo viacerých učebniciach, používame ako samozrejme veľmi zjednodušujúci príklad aforizmus, ktorý sa traduje od vzniku britskej parlamentnej monarchie a ten aforizmus, berte ma, prosím, s rezervou, hovorí o tom, že britský parlament môže urobiť všetko, iba čo nedokáže, je zmeniť muža na ženu a ženu na muža. Je to, samozrejme, skreslené a je to hlboká pravda, pretože parlament od svojho vzniku nielen vo Veľkej Británii, ale ja v iných krajinách, bol vlastne tým jediným nositeľom suverenity a on skutočne mal takmer neobmedzené právomoci. Aj keď dnes sa, samozrejme, tie právomoci parlamentu limitujú, limitujú sa ľudskými právami, limitujú sa, samozrejme, medzinárodnými dohovormi, limitujú sa viacerými ďalšími faktormi. A tu práve nenachádzam ani ja napríklad, keď sa pozrieme na tie limitujúce faktory, na nejaký faktor, ktorý by bránil Národnej rade zrušiť tieto amnestie, ktoré podľa môjho hlbokého presvedčenia dokonca ani neboli amnestiami v pravom slova zmysle, ale boli zneužitím právomocí. Ja už som aj minule poukázal na to a musím to zopakovať, že vlastne úplne absurdne po prvýkrát v histórii nielen či Slovenskej republiky, ale aj celej bývalej Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky ba dokonca aj prvej Československej republiky sme sa nikdy nestretli s takým príkladom, aby niekto vydal amnestiu na neobmedzený počet činov a pre neobmedzený počet páchatel'ov. To je niečo absolútne, absolútne nezlučiteľné s právnou podstatou a so zmyslom tak amnestie, ako, samozrejme, aj milosti. Samozrejme, mohol by som nadviazať aj na to, čo tu už viacerí predrečníci spomínali, na ten argument, ktorý hovorí o tom, že nie, nie je to možné, však tu bude nejaká retroaktivita. A tu zasa musím konštatovať to, čo som už vo faktickej poznámke sa snažil vysvetliť, čo je retroaktivita. Retroaktivita alebo zákaz retroaktivity je predsa len niečo, čo sa dáva občanom ako istota, že keď sa v určitý čas istým spôsobom správali a to ich správanie nebolo v rozpore so zákonom, že toto ich správanie neskôr nebude označené za odporujúce zákonu. A tu opäť musím zopakovať tú skutočnosť, že tie činy, ktoré boli amnestované, boli v roku '97, aj v predchádzajúcich rokoch a sú aj dnes trestnými činmi. Čiže tá, čiže trestný čin vraždy, trestný čin zavlečenia poznal Trestný zákon v tom čase a pozná ho aj dnes. Samozrejme, pozná aj ďalšie trestné činy, ako je obmedzovanie osobnej slobody, odpočúvanie v rozpore so zákonom a množstvo ďalších trestných vecí, ktorých sa dopustili dodnes neodhalení a nepotrepaní páchatelia. Čiže keď znenie tej amnestie hovorilo, že zastupujúci prezident nariadil, aby sa nezačínalo trestné stíhanie a ak sa začalo, aby sa v ňom nepokračovalo, za všetky činy, ktoré boli spojené so zavlečením Michala Kováča mladšieho, tak samozrejme od toho dňa došlo iba k zákazu konania, ale nedošlo k tomu, že by sa tie činy stali činmi, ktoré nie sú trestnými činmi. Nedošlo teda k tomu, že by akákoľvek osoba získala oprávnenie na to, aby skutok, ktorého sa dopustila, nebol trestným činom. Takže ak by sme dnes alebo zajtra zrušili tie amnestie, my nezasiahneme, nezasiahneme do žiadnych práv osôb, ktorých sa tie amnestie dotýkali, pretože tie osoby si musia byť a sú si vedomé, že v čase, keď

tak konali, konali v rozpore s právnym poriadkom. Samozrejme boli hlasy aj, ktoré hovorili o právnej istote, ale tu opäť môžem iba zopakovať to, čo už viacerí z vás konštatovali, že ak hovoríme o právnej istote, my musíme myslieť na právnú istotu nielen páchatel'ov, ale hlavne na právnú istotu obetí. Aký by sme boli parlament a akí sme právnici, keby sme sa zastávali nekritickým spôsobom iba páchatel'ov trestných činov, ale nie ich obeť. Myslím si, že našou povinnosťou je práve stáť na druhej strane barikády. A teraz sa ešte vrátim k tomu, k čomu som sa nedostal minule a čo pokladám práve v súvislosti s odznetou diskusiou za pomerne potrebné. Ja som si robil v súvislosti s prípravou na toto rokovanie pomerne podrobnú rešerš ohľadne toho, čo predchádzalo milosti, ktorú udelil prezident Kováč svojmu synovi. Dovoľte mi, pretože sa bude jednať o viaceré fakty, aby som teda si pomohol aj na tomto mieste so svojimi poznámkami a aby som možno vám, ktorí si to nepamätáte alebo ste to ešte vtedy nesledovali, iba pripomenul niektoré skutočnosti. Samozrejme budem sa pokúšať držať sa iba faktov, ktoré sa mi podarilo získať z verejne dostupných zdrojov a nebudem sa venovať ani tak tej politike, ktorá stála za tým, pretože keby som tak chcel urobiť, asi by som musel začať s tým, ako sa vyvíjal vzťah medzi vtedajším predsedom vlády a prezidentom. Ak iba veľmi stručne konštatujem, že ten vzťah vlastne od roku '93 nebol dobrý, tak asi použijem iba mierne slová. Vráťme sa ale k tomu, čo predchádzalo tejto milosti, ktorou podľa názoru niektorých z vás prezident Kováč konal rovnako v rozpore s etikou, s právom, ako konal zastupujúci prezident Vladimír Mečiar, keď vydal tie dnes diskutované dve amnestie. Táto milosť sa spája s kauzou, ktorá bola známa alebo je známa ako kauza Technopol. Treba povedať, že tá kauza vlastne prepukla alebo začala v máji roku 1992, keď firma Technopol vyplatila holandskej firme Intercommerce sumu 2,3 milióna dolárov za dodávku textilu, ktorá nebola nikdy doručená. Kauza Intercommerce sa v roku 1992 vyšetrovala na útvare organizovanej kriminality, nebudem zaťažovať s menami hlavných vyšetrovateľov a ďalej, ale treba povedať, že ten podnik nakoniec sa založil a neskôr bol spisový materiál skartovaný, pretože sa nepreukázali, nepreukázalo naplnenie skutkovej podstaty trestného činu. Michal Kováč mladší bol v tom čase spolumajiteľom firmy nie Intercommerce, ale firmy Sicko alebo Sicco, neviem, ako sa to má správne čítať. On ani ďalší spolumajitelia nikdy pritom neboli pracovníci firmy Technopol a ich firma nikdy ani neobchodovala s holandskou firmou Intercommerce. To je dosť dôležité povedať, pretože o dva roky neskôr paradoxne sa stala taká vec, že jeden človek, ktorý bol v Nemecku odsúdený od roku '92 za nelegálne ozbrojovanie a za iné trestné činnosti, zrazu v roku '94 si spomenul a začal vypovedať tvrdiac, že vlastne Kováč mladší sa spolupodieľal na tej trestnej činnosti, ktorá sa udiala voči firme Technopol. Samozrejme, môžeme si stavať otázku, prečo sa tá vec objavila v '94 roku a nie hneď v '92, keď dotyčná osoba, meno nechcem menovať, bola, bola odsúdená nemeckým spolkovým súdom. Samozrejme možno pre zaujímavosť iba treba povedať, že tá osoba bola vlastne emigrant zo Slovenska, ktorý pôsobil od roku '81 v Spolkovej republike Nemecko, že voči tej osobe a niektorým ďalším, ktorí obvinili Kováča mladšieho z tejto trestnej činnosti, že voči tejto osobe bol vedený zväzok Štátnej bezpečnosti, aj že tieto osoby mali svoje vlastne označenia tajné, to neni asi v tomto momente relevantné. Čo je iba relevantné teraz, je skutočnosť tá, že vlastne celé stíhanie Kováča mladšieho sa začalo na základe obvinenia osoby, ktorá sa nachádzala vo výkone trestu odňatia slobody v Nemecku, a to dva roky po jej odsúdení. Neskôr na základe práve tejto výpovede tejto osoby bol vydaný medzinárodný zatykač, ktorý ale však, treba povedať, obsahoval v Nemecku medzinárodný zatykač, ktorý samozrejme platil aj na Slovensku, podľa

ktorého tá chyba, ktorú obsahoval ten zatykač, bola skutočnosť, že podľa tohto zatykača Michal Kováč mladší ako bývalý pracovník Technopolu nadväzoval v Technopole potrebné kontakty. Ako som už spomínal, Kováč mladší nikdy nepracoval v Technopole, čiže už tento údaj bol nesprávny a zavádzajúci. Aj na základe tohto medzinárodného zatykača sa začalo voči Kováčovi mladšiemu veľmi podivné trestné konanie aj na Slovensku, a čo je dôležité, treba povedať, že Kováč mladší tým, že začalo trestné stíhanie na Slovensku, bol mu odobratý pas, nemal možnosť, nemal možnosť vycestovať do Spolkovej republiky Nemecko a svedčiť. Ten medzinárodný zatykač bol vydaný iba na základe svedeckej výpovede bez toho, aby Kováč mladší mohol vypovedať k veci. Samozrejme Kováč mladší sa snažil, aby dostal možnosť vypovedať, ale keďže nemal pas, bol problém. Mohol by som citovať, možno ste sa s tým stretli, môj kolega priateľ Ján Havlát bol právnym zástupcom, advokát Ján Havlát bol zástupcom Kováča mladšieho a ten 29. augusta minulého roku 2015 nechal sa zbaviť mlčanlivosti a pomerne obširnym spôsobom popísal, čo on zažil ako jeho advokát, teda Kováča mladšieho a ako to vlastne bolo s tým jeho obvinením a s tým jeho vyšetrovaním. Ak si dovoľím, alebo dovoľím si citovať iba slová Jána Havláta, ktorý k tomu, ako sa snažili vypovedať, povedal asi nasledovné: "Naša práca trvala tri až štyri mesiace a podarilo sa nám dohodnúť, že nemecký prokurátor príde na Slovensko a vypočuje môjho klienta na nemeckom zastupiteľstve. Malo sa to uskutočniť koncom augusta, lenže práve vtedy som mal byť na dovolenke a myslel som si, že sa nič nestane, keď sa výsluch posunie na začiatok septembra." A čuduj sa svete, čo sa nestalo, 31. augusta, pár dní pred tým, ako malo dôjsť k výpovedi Kováča mladšieho pred nemeckým prokurátorom, pretože Kováč nemohol vycestovať, prokurátor mohol prísť za ním, došlo k tomu, že neznámi páchatelia vlastne zavliekli Kováča mladšieho do Rakúska. Zrejme môžeme iba špekulovať, ale zrejme, zrejme ten úmysel bol aj v tom, aby sa vlastne, aby došlo k tomu, že by Rakúsko potom poslalo Kováča mladšieho do Nemecka na vlastne súdne konanie. Došlo ale naopak k rozhodnutiu z 20. februára 1996, v ktorom Vyšší krajský súd vo Viedni rozhodol, že Mikuláš (pozn. red.: správne má byť Michal) Kováč nebude vydaný mníchovskej prokuratúre a môže sa vrátiť na Slovensko. Kováč mladší sa teda vrátil domov, ale stále bol v situácii, že vlastne bolo voči nemu vedené trestné konanie a teda hľadal sa spôsob, akým by mohol vypovedať a akým by sa mohol vyvinieť. Keďže cesta, alebo neexistovala právna cesta v tom čase, pretože ďalšie stretnutie s tým prokurátorom zrejme nebolo možné, došlo k tomu, že Michal Kováč 12. decembra 1997 udelil milosť svojmu synovi s tým, že trestné stíhanie bolo zastavené, bol mu vrátený pas a on mohol vycestovať. Som presvedčený a vyplýva to aj z výpovede doktora Havláta, že tá milosť synovi, jej dôvodom bol jedine ten, alebo hlavným dôvodom bolo jedine to, aby Kováč mohol ísť vypovedať. Zase si dovoľím citovať doktora Havláta: "Aby sa prípad vyriešil, Michal chcel ísť vypovedať do Nemecka. Na Slovensku ho však účelovo obvinili a zobrali mu pas, bez pasu sa tam nemal ako dostať. Raz sme to skúšali cez Rakúsko, ale vrátili nás. Nakoniec do toho zasiahol prezident, ktorý vydal amnestiu, tá má byť milosť, ktorá bola síce veľmi kritizovaná, ale jej zmyslom bolo, aby mu vrátili pas a aj sa tak stalo." Ako viete - veľmi to skrátim - následne došlo k tomu, že Michal Kováč ml. so svojím advokátom vycestoval, zadržali ho na základe medzinárodného zatykača, ktorý bol ešte stále platný na hraniciach v Plzni a z Plzne potom rovno ho eskortovali a samozrejme išiel aj dobrovoľne do Nemecka, kde vypovedal. Aby som to skrátil, iba poviem to posledné, 26. februára roku 2000 bola táto kauza Technopol pre Michala Kováča definitívne ukončená. Štvrtá trestná komora Krajského súdu Mníchov pod vedením predsedajúceho sudcu Hansa Schmidta

svojím rozhodnutím z 23. februára roku 2000 s konečnou platnosťou zastavila šesť rokov trvajúce konanie voči Michalovi Kováčovi mladšiemu. Čiže celá táto kauza, veľmi komplikovaná, dlhá kauza, je pre mňa osobne iba kauzou, ktorá hovorí o politickom zápase dvoch silných mužov. Žiaľ, ale do tohto zápasu sa zaplietla aj trestná činnosť a následne tá trestná činnosť vlastne bola amnestovaná tým veľmi podivným spôsobom. Musím teda povedať, že skutočne ja som naďalej presvedčený o tom, že je možné, aby parlament túto amnestiu, tieto dve amnestie zrušil a aby tak otvoril cestu, nehovorím o potrestaní, nie k potrestaniu, ale k tomu, cestu k preukázaniu sa toho, kto a ako konal, aby občania Slovenskej republiky vedeli, že tento štát sa dokáže postaviť čelom aj k štátnej moci, pokiaľ tá štátna moc, ak to bola štátna moc, ja to netvrdím, ale ak to bola a porušila právny poriadok. Ešte si dovoľm na záver povedať jednu vec. Michal Kováč počas svojho života, pretože tá otázka sa už predtým otvárala, otázka, ktorá znela, ak máme zrušiť amnestie, zrušme aj milosť, ktorú udelil prezident Kováč. Bol to práve prezident Kováč, ktorý opakovane povedal, bolo to v roku 2011, napríklad ja som, mne sa podarilo nájsť dva rozhovory s ním, jeden rozhovor z 29. júna 2011, ktorý urobila s ním SITA, druhý rozhovor, ktorý s ním urobili Hospodárske noviny v tom istom roku, opakovane povedal na otázku redaktora: "Slovenská národná strana Jána Slotu vyhlásila, že podporí zrušenie Mečiarových amnestií, ak sa zrušia aj vaše milosti v kauze Technopol, v ktorej dostal milosť aj váš syn. Súhlasíte s tým?" Michal Kováč odpovedal: "Nemám nič proti tomu, súhlasím." Ja myslím, že to je jeden z najlepších príkladov, ako sa dá dokumentovať to, že Michal Kováč nekonal s úmyslom zvýhodniť alebo poškodiť niekoho, konal iba s úmyslom dosiahnuť spravodlivosť pre svojho syna, ktorý bol podľa všetkých informácií, ktoré sa mne podarilo získať, neprávom obvinený, pretože som to vnímal, alebo vnímam to ako súčasť politického zápasu. Nech už je akokoľvek, chcel som toto povedať, aby aj tí z vás, ktorí si nepamätajú tú históriu, si mohli trošku osviežiť pamäť a vrátiť sa k tomu, čo sa dialo na Slovensku v rokoch 1994 až 1998. Samozrejme, ak by niekto trval na spojení a ak by to bolo navrhnuté, zrušenie obidvoch týchto aktov, ja s tým nebudem mať problém, aj keď v prípade tej milosti nevidím veľký zmysel, pretože v prípade milosti už došlo k právoplatnému rozhodnutiu súdneho, nezávislého súdneho orgánu, ktorý rozhodol tak, že vlastne neodsúdil, alebo teda nesúhlasil so žalobou voči Kováčovi mladšiemu. Ďakujem pekne za pozornosť. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. S faktickým poznámkami piati poslanci. Nech sa páči, pán poslanec Šebej.

F. Šebej, poslanec: Ďakujem pekne, pán predsedajúci. Ja by som rád podporil všetko to, čo povedal môj kolega Peter Kresák a napriek tomu teda, že on je právnik a ja nie, trúfam si pridať ešte niekoľko drobností. Peter Kresák spomínal, že proste ústavná väčšina môže či nemôže všetko. No tak existujú dôvody, prečo si myslím, že ústavná väčšina nemôže všetko, ale toto môže. Ústavná väčšina sa napríklad nemôže dotknúť podľa toho, čo som čítal od nášho veľmi múdreho kolegu Petra, pardon Paľa Holendera, bývalého šéfa Českého ústavného súdu, ústavná väčšina sa nemôže dotknúť čohosi, čo sa volá materiálne jadro ústavy, to sú ľudské práva a podobne. Ale amnestie udelené jednorazovo zastupujúcim prezidentom rozhodne nepatria k tomu, čo by sme nazvali materiálne jadro ústavy a teda sa domnievam, že ústavná väčšina v tomto prípade pokojne môže hlasovať a konať tak, ako si zoberie do hlavy a ja v tomto slova zmysle budem hlasovať za zrušenie tých amnestií. Ešte by som chcel dodať niečo k tomu, že neexistuje precedens, že by niekto vydal amnestiu na neobmedzený počet činov a páchatel'ov.

Chcem dodať, že zároveň neexistuje precedens, že by niekto udelil v podstate amnestiu sám sebe. To je prípad Mečiarových amnestií, ja to tak vnímam a preto budem hlasovať za ich zrušenie. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pán poslanec Vašečka.

R. Vašečka, poslanec: Ďakujem za slovo. Ja len veľmi krátko. Chcem poďakovať pánovi poslancovi za veľmi jasné vysvetlenie rozdielu medzi amnestiou a milosťou, lebo to tu bolo treba povedať a takisto aj za celú tú analýzu tých milostí pána prezidenta Kováča. Myslím, že to vnieslo veľmi dobrý rozmer do tejto diskusie. Takže ešte raz veľká vďaka.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pán poslanec Suchánek.

A. Suchánek, poslanec: Ďakujem za slovo. Chcem poďakovať pánovi poslancovi Kresákovi za pripomenutie tých udalostí, ktoré sa diali v rokoch 1994 až 1998. Ja som ich vtedy veľmi intenzívne zažíval a bola tu taká veľká dezilúzia o tom, ako funguje spravodlivosť na Slovensku. A som veľmi vďačný, že to tu znova zaznelo, také silné slová ako neobmedzený počet trestných činov a neobmedzených osôb, teda počet osôb, ktorí dostali tieto amnestie, teda osôb páchatel'ov. Zároveň amnestia samému sebe, to sú veľmi silné slová. Ja ako občan, ktorý nemá právne vzdelanie, som mal len taký nejaký pocit spravodlivosti. To, čo tu pán poslanec Kresák teraz hovoril, mi hovorilo z duše, alebo bolo to zároveň tými právnickými formuláciami povedané a vysvetlené. A je strašné počúvať také tri slová, že trestná činnosť amnestovaná. Veľmi ma mrzí, že tam na tej pravej strane ľudia, ktorí o tom môžu rozhodnúť, aby sa to konečne tá spravodlivosť na Slovensku nastolila, tu ani nie sú a nepočúvajú. Neviem, či nesmú alebo nechcú, obidvoje je veľká škoda. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pán poslanec Viskupič.

J. Viskupič, poslanec: Toto vystúpenie patrilo k tým, ktoré môžeme nazvať ako ľadoborec, ktorý búra mýty, lebo tie mýty počas tej rozpravy sa tu objavili dva. Prvá, a možno ešte aj v predchádzajúcej časti, ktorá predchádzala tejto rozprave, prvá hovorila o tzv. právnom suteréne, ktorý definoval to, že ten, kto chce zrušiť Mečiarove amnestie, chce spáchať nejaký právny suterén. Tu pán kolega, pán poslanec Kresák hovorí, že nie, nie je tomu tak. Toto plénum ako zvrchovaný ústavodarný a zákonodarný orgán môže v tejto veci zbúrať mýtus a hovoriť nie o právnom suteréne, ale o jednom z najdôležitejších vecí, ktorú nesieme z deväťdesiatych rokov, a to je spriechnutiu spravodlivosti ústavným, rozhodnutím ústavnou väčšinou tohto pléna, prvý mýtus. A druhý mýtus, rozdelenie časti Mečiarových amnestií a Kováčovej milosti. A podľa mňa zaznel dostatočne jasne nielen ten terminologický rozdiel medzi amnestiou a milosťou, ale aj to, že pán prezident Kováč, on ako osoba nemal vôbec žiadny problém s tým, aby toto plénum sa hlasovaním vysporiadalo s jeho udelením milosti, to ad jedna a po druhé, hovorí presne o tom, že nie slovenský súd, ale nemecký súd predsa rozhodol, že pán Kováč ml. de facto nemal byť už za čo ďalej trestne stíhaný, lebo bolo toto konanie niekedy, ak si to pamätám, okolo roku 2000 zastavené. Čiže oba mýty, ktoré tu predkladajú poslanci, či už z ľudovej strany alebo zo SMER-u, sú len mýty. Fakty hovoria... (Prerušenie vystúpenia časomerom.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pani poslankyňa Jurinová.

E. Jurinová, poslankyňa: Ďakujem pekne za slovo. Pán Kresák veľmi vám chcem, predpokladám, že všetci to hovorili, ale veľmi ďakujem za tú retrospektívu celého prípadu, ktorý súvisel s Michalom Kováčom mladším. Pre mňa to bolo vlastne prvýkrát, čo som ten príbeh počula úplne celistvo a ešte aj odborne povedaný, verím, že správne. Ja keď som sa

zamýšľala nad tým, lebo tie dotazy, prečo teda sa zameriavame len na Mečiarove amnestie a prečo nie aj na Kováčovu milosť, aby som teda terminologicky bola správne, tak z môjho pohľadu pre mňa je dôležité, však áno, všetko treba preskúmať, ale tunak išlo pri, pri Mečiarových amnestiách išlo o zločin, o vraždu, o vraždu, o násilné zavlečenie, kdežto predsa len u toho Kováča išlo o obchodné možno machinácie, lebo tak to bolo prezentované, alebo takto som to vnímala ja, a to je pre mňa diametrálny rozdiel. Som veľmi rada, že aj to vyjadrenie pána prezidenta Kováča, kedy pripustil, že jemu je úplne jedno, že či bude, alebo teda chce, že nemá problém s tým, aby sa prešetrovala aj jeho milosť, tak toto mi dalo novú nádej, že verím tomu, že raz sa naozaj stane to, že aj Mečiarove amnestie budú zrušené. Ďakujem pekne.

M. Glváč, podpredseda NR SR: S reakciou pán poslanec Kresák. Nech sa páči.

P. Kresák, poslanec: Ďakujem pekne za všetky faktické. Iba na jednu budem reagovať, a to je vlastne tá vec, s ktorou začal kolega Fero Šebej a začnem troška úsmevne, že asi by som bol skutočne veľmi zlý právnik, ako to tvrdí pani podpredsedníčka parlamentu, keby som to myslel úplne vážne. Bola to nadsádzka, samozrejme, že parlament môže všetko. Samozrejme mal Fero pravdu, ja som to aj tak myslel, ten materiál, ani štát, s tým sa nedá hýbať v demokratickom svete a tam sú tie limity parlamentu, parlamentu výrazne obmedzené. Ale ako Fero správne tiež povedal, toto nie je ten prípad, takže môžeme konať. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. V rozprave vystúpi pani poslankyňa Zemanová. Kým zaujme svoje miesto, dovoľte mi, aby som privítal študentov Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity z Ružomberka. Vitajte. (Potlesk.)

A. Zemanová, poslankyňa: Vážený pán podpredseda, pani ministerka, kolegovia, kolegyne, pán prezident napísal poslancom osobný list, v ktorom sa obracia na nás, aby sme diskutovali o možnosti zrušiť rozhodnutia o tzv. Mečiarových amnestiách schválením ústavného zákona, to je 90 hlasmi poslancov Národnej rady. Je to jediný spôsob, ako môžeme v tomto zahanbujúcom zlyhaní štátu hoci aj po 20 rokoch obnoviť elementárny rešpekt k právu, k právnomu štátu a k spravodlivosti. List bol napísaný 18. novembra 2016 a doručený, predpokladám, že každému jednému z nás do schránky v Národnej rade. Premiér Fico nechcel zostať v ústraní pána prezidenta a tak 30. novembra 2016 vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní prerokovala a schválila návrh Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998. To, čo nám bolo minulú stredu rozdane na lavice v parlamente, považujem jednoducho za nehoráznosť, neúctu a falošné gesto. To, že vláda Slovenskej republiky v zastúpení predsedu vlády Fica chce, aby sme uznesením Národnej rady schválili text, že slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrebanie zavlečenia občana inžiniera Michala Kováča mladšieho do cudziny dňa 31. augusta 1995 a že spravodlivosti zabránili amnestie vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara vykonávajúceho právomoci prezidenta Slovenskej republiky a navrhujú, aby Národná rada Slovenskej republiky odsúdila akt zavlečenia občana Slovenskej republiky a odsudzuje amnestie vtedajšieho predsedu vlády. Preto to považujem za nehoráznosť a faloš, pretože tu chýba to pokračovanie. Odsúdiť to, čo už niekoľkokrát bolo odsúdené jednotlivými poslancami na pôde tejto Národnej rady. Teda odsudzovať niečo, čo bolo už mnohokrát odsúdené, to má stačiť? Odmietam podporovať takéto prázdne gestá a tým podporovať trestnoprávnu imunitu únoscov, páchatel'ov tohto štátneho zločinu a činov a ďalších trestných súvislostí a činov so zavlečením Michala Kováča mladšieho do zahraničia. Áno, pán prezident, takto vám chcem odpovedať. Určite opätovne podporím návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí

o amnestii a prosím, aby tak urobili všetci poslanci parlamentu. Je to len v našich rukách, aby sme ukončili túto traumu Slovenska. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: S faktickou poznámkou jeden pán poslanec. Uzatváram možnosť prihlásenia. Pán poslanec Pčolinský, nech sa páči.

P. Pčolinský, poslanec: Ďakujem pekne. Ten návrh uznesenia, ktorý predložila vláda, je z môjho pohľadu len taký zdrap papiera, také prázdne gesto, ktoré nerieši absolútne nič a ja by som chcel vyzvať kolegov, tak buď tie amnestie zrušme alebo ich jednoducho nezrušme. Ale dávať nejaké uznesenia Národnej rady o tom, že niečo odsudzujeme, to je, to je taký výstrel do tmy. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Reakcia nie je. Nech sa páči, pán poslanec Matovič.

I. Matovič, poslanec: Kolegovia, kolegyne, pri otázke amnestií asi je najlepší spôsob, keď rozmýšľate o tom, ako by ste chceli hlasovať, sa skúsiť zamyslieť, že čo by ste očakávali od poslancov Národnej rady, ak by ste dnes boli matka Róberta Remiáša. Ak vy by ste boli matka, ktorej 26-ročného syna niekto dá odpáliť len preto, lebo náhodou by sa prezradilo, že štátna moc mala svoje krvavé paprče v tom, že unášala mladého Kováča do Rakúska. Pevne verím, že každý z vás, ktorému by vášho syna zavraždili takýmto spôsobom, by chcel sa domôcť spravodlivosti. Pevne verím, že každý z vás, ak by Národná rada prišla s nejakou deklaráciou, s nejakým zdrapom papiera o tom, že áno, je nám to ľúto, že vám zavraždili syna, ale my toho vraha na trestné stíhanie nevydáme, každý z vás by si myslel, že v tej Národnej rade sú asi blázni a sa zbláznil. Dnes si toto môže myslieť pani Remiášová o každom jednom poslancovi vládneho zlepenca, ak jej chcete zalepiť oči s pozlátkom s názvom nejaká deklarácia. Prijat' deklaráciu a formálne sa tváriť, že vám to je ľúto, ale v skutočnosti, keď máte v rukách moc vydať vraha na trestné stíhanie, neurobiť to len preto, lebo, preto, lebo si zmyslel Robert Fico a nejaký jeho právny puritánizmus, alebo jak sa to nazýva, zvíťazí nad zdravým rozumom a nad svedomím, tak je to vaša hanba. Ak dnes chcete matke, ktorá 20 rokov čaká na spravodlivosť, vašou deklaráciou zalepiť oči a zároveň chcete chrániť svojím nestlačením správneho tlačítka vraha, tak sa môžete hanbiť. Dnešné hlasovanie bude práve o tom, či máte kúsok svedomia alebo nie, či chcete matke, ktorej zavraždili syna, zalepiť oči len nejakým papierom, alebo chcete naozaj páchatel'ov vydať trestnému stíhaniu.

M. Glváč, podpredseda NR SR: S faktickými poznámkami nikto. Ďalší v rozprave vystúpi pán poslanec Poliačik.

M. Poliačik, poslanec: Ďakujem veľmi pekne, pán predsedajúci. Myslím si, že z hľadiska právneho aj vecného už bolo v zásade povedané všetko. Mňa mimoriadne teší, že aj z úst pani ministerky Žitňanskej aj z úst pána kolegu Kresáka zaznel principiálny názor a ja čakám, či bude pretavený aj do hlasovaní. Či návrh ústavného zákona, ktorý podávame spolu s pánom Budajom, dostane podporu aspoň časti koalície, aspoň tých ľudí, ktorí tvrdia, že reálna spravodlivosť by na Slovensku nastala v momente, keď nie deklaráciou, nie vyhlásením, ale reálnym zrušením amnestií umožníme súdnu dohru a vyšetrovanie týchto neľudských zločinov. Požičiam si názor pána Jozefa Vozára z Inštitútu štátu a práva SAV, ktorý hovorí: "Právo by malo v sebe zlučovať tri základné hodnoty: všeobecný prospech, spravodlivosť a právnu istotu. Tieto tri hodnoty musia byť v súlade. Už v minulosti Ústavný súd vyslovil názor, že jedným z prvkov právnej istoty je zrozumiteľnosť právnych noriem a na nej založená predvídateľnosť konania orgánov verejnej moci. Ťažko si však možno predstaviť, aby právo zneužívajúce rozhodnutie o amnestii zakladalo právnu istotu. V demokratickom právnom štáte

nie je možné tolerovať stav, keď predstavitelia štátnej moci zneužívajú akékoľvek inštitúcie na to, aby vylúčili trestnoprávnu zodpovednosť seba alebo ďalších osôb podieľajúcich sa na štátnej moci. V opačnom prípade by každá odchádzajúca politická garnitúra mohla bezmedzne využiť tento inštitút na zabezpečenie vlastnej beztrestnosti." Tú poslednú vetu už sme, chvalabohu, vyškrtili z histórie a možnosti udeľovania amnestií boli upravené tak, aby sa mečiarovský krok nemohol opakovať. Ten začiatok však stále trvá. Nemôžeme si vyťahovať z právneho systému len to, čo nám vyhovuje, musíme sa naň pozerieť ako na celok, a to nie len v obsahu, ale aj v histórii. Ak odkazom pre budúce generácie má byť to, že tu bol zvedený spravodlivý a dobrý súboj za právny štát, tak jeho súčasťou musí byť aj schopnosť napraviť svoje vlastné chyby, nás, ktorí zastupujeme práve teraz štát. Tak ako ho vtedy zastupoval Ivan Lexa, ako ho vtedy zastupoval Vladimír Mečiar, ako ho potom zastupoval Ivan Gašparovič. My sme teraz nositeľmi tej zodpovednosti, my sme tí, ktorí to máme na koncoch našich prstov pri hlasovaní. A teda sme v stave, keď je to urobené zle. Tu nemá byť návrh ústavného zákona podaný opozíciou a návrh deklarácie a vyhlásenia, ktorý trochu drzo, musím povedať, nám do úst vkladá vláda, ktorá sa nám má zodpovedať. To, čo je v tom ústavnom zákone, mal byť spoločný návrh tohto pléna a to, čo je v tej deklarácii, malo byť dôvodovou správou. Mali sme ústavným zákonom jednoznačne napraviť a zrušiť, čo bolo nesprávne a mali sme v dôvodovej správe zadefinovať, čo si o stave myslíme dnes a ako má právny štát vyzerieť. Už to otočiť nevieme, ale čo vieme spraviť, je dvihnúť ruky a zahlasovať, keď tak, tak aspoň za obidva tieto návrhy, nech idú spolu. Nech je to spoločné prehlásenie parlamentu a vlády, že za Mečiarovými amnestiami sa dnes urobí hrubá čiara a táto kapitola bezprávia a takzvanej, jak to povedať, krvavej tranzície z čias totality do čias právneho štátu je za nami. Ďakujem. (Potlesk.)

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. S faktickými poznámkami - dvaja páni poslanci. Ukončujem možnosť prihlásenia sa. Pán poslanec Sopko, nech sa páči.

M. Sopko, poslanec: Ďakujem za slovo, pán predsedajúci. V nadväznosti na vystúpenie pána poslanca Poliačika si dovoľm tak trochu možno metaforicky. Vláda sa môže akokoľvek snažiť obviazať, ošetriť v tomto prípade deklaráciou mokvajúcu ranu na svedomí nás všetkých, avšak takéto riešenie nemôže tú ranu žiadnym spôsobom vyliečiť, pretože veľmi rýchlo presiakne sekretom, ktorý sa z nej bude tlačiť von dovtedy, kým neodstránime všetky alibistické náplasti a konečne nevydezinfikujeme tú starú ranu, ktorá rozvracia predstavy občanov o právnom štáte v tejto republike. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Pán poslanec Baránik.

A. Baránik, poslanec: Ďakujem. Ja by som mal jednu faktickú k vystúpeniu kolegu Poliačika, a to je tá, že na rozdiel od časov, ktoré spomínal on, že keď tu sedeli ľudia ako ten, čo následne bol riaditeľom SIS-ky a jemu podobní, tak oni v tom čase mali aj exekutívnu moc. My tú exekutívnu moc nemáme a preto aj keby sme náhodou tento ústavný zákon prijali, tak v podstate nič sa neodohrá, pretože tí, čo mali tú exekutívnu moc vtedy, ju majú aj dnes a za to môžeme ďakovať aj tým, ktorí sa hlásia teraz, že budú za ten zákon hlasovať.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Reakcia nie je. Ukončujem, ukončujem možnosť, ukončujem, vyhlasujem rozpravu za skončenú. Chce k rozprave zaujať stanovisko pani ministerka Žitňanská? Nie je tomu tak. Chce sa vyjadriť pán spravodajca Nemky? Nie je tomu tak. Druhý pán navrhovateľ, nech sa páči, pán Viskupič.

J. Viskupič, poslanec: Ďakujem. Vážený pán predsedajúci, kolegyne, kolegovia, vážená pani ministerka, myslím si, že všetci predrečníci mali na mysli jednu a zásadnú vec. Je málokedy v

rukách tohoto pléna tak jednoznačná odpoveď na závažný spoločenský problém. Myslím si, že po čase, ktorý som strávil v pléne tohto parlamentu, som zažil aj situácie, kedy sa parlament chcel tváriť, že dokáže legislatívou alebo zmenou legislatívy vyriešiť nejaký spoločenský problém a de facto to bola skôr iba možno malá náplast' alebo nemal pevne v rukách to, čo sa legislatívnou zmenou v rámci spoločnosti vyriešiť malo alebo chcelo. Ale dnes máme na stole najčistejší možný prípad, kedy rozhodnutie tohoto pléna dokáže závažný spoločenský problém Mečiarových amnestií a ich ťažobu vyriešiť hlasovaním. Myslím si, že poslankyne a poslanci tohoto pléna majú jednoznačnú moc vysporiadať sa s temnými 90. rokmi a nie podporu deklarácie, ktorú nám sem predložila vláda a s ktorou sa máme stotožniť, ale jednoznačne prijatím ústavného zákona, ktorý mení dôsledky a mení podstatu Mečiarových amnestií, jednoducho odhlasovať. Podľa mňa toto je najvyššia možná výzva pre ústavodarcov a ústavodarkyne a zákonodarcov a zákonodarkyne na to, prečo si pýtali mandát od občanov. My za hnutie Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, ak to dobre rátam aj z predchádzajúceho volebného obdobia, prichádzame s touto iniciatívou opakovane. Dokonca, ak to spočítame, tak je to ôsma iniciatíva, ktorá atakuje toto plénum, aby sme sa s touto, s týmto obrovským fľakom alebo vystrieľanou dierou do tváre slovenskej demokracie a slovenského parlamentarizmu raz a navždy vysporiadali. A preto apel jedného z predkladateľov, ktorým som, znie: vysporiadajme sa a urobme nie hrubú čiaru, ako hovoril kolega Poliačik, ale urobme jednoznačnú bodku za nedobрым, resp. obludným spôsobom, ako sa štátna moc zapísala do osudov dvoch rodín, ako si štátna moc postavila svojich protežantov, resp. ľudí, ktorí páchali trestné činy, do zóny nepostihnuteľnosti. Vieme zmenou ústavného zákona, resp. jeho schválením vieme sa s týmto vysporiadať a dúfam, že tá prepotrebná deväťdesiatka odpovie matke, ktorá na odpoveď čaká dvadsať rokov, pani Remiášovej a vyhovie apelu aj súčasného prezidenta a odpovie na odkaz aj zosnulého prezidenta, ktorý v rámci mocenského zápasu bol podľa mňa asi najbrutálnejším spôsobom poškodený, pretože mocenské štruktúry vtedajšieho štátu z 90. rokov sa dotkli tej najcitlivejšej časti, ktorú každý jeden vnímame, a to jeho vlastnej rodiny. Toto máme dnes v rukách, to máme na konci prstov v tých hlasovacích zariadeniach a dúfam, že dnešná piata hodina dokáže silu tohoto pléna, či sa dokážeme návrhom ústavného zákona vysporiadať s minulosťou. Máme to jednoznačne v rukách. Ďakujem.

M. Glváč, podpredseda NR SR: Ďakujem. Chce sa vyjadriť k rozprave pán spravodajca poslanec Schlosár? Nie je tomu tak. Prerušujem rokovanie o týchto bodoch programu.

C.2 Hlasovanie v I. čítaní o tlačiac 340 a 318 na 11. schôdzi NR SR

dňa 6. decembra 2016

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR:

Takže teraz prosím určeného spravodajcu z ústavnoprávneho výboru poslanca Martina Nemkyho, aby uviedol hlasovanie o návrhu uznesenia k návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998, tlač 340. (Hlasovanie o návrhu uznesenia k návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998, tlač 340.)

M. Nemky, poslanec NR SR: Pán predsedajúci, ďakujem pekne za slovo. Vážené kolegyne, kolegovia, v zlučenej rozprave k návrhu deklarácie vystúpilo pätnásť poslancov.

Pozmeňujúce a doplňujúce návrhy k nej predložili pani poslankyňa Zimenová a pán poslanec

Budaj, ktorý požiadal o hlasovanie o jeho doplňujúcom návrhu iba v prípade, ak bude schválený doplňujúci návrh pani poslankyne Zimenovej. Najprv budeme hlasovať o pozmeňujúcom návrhu, ktorý vyplýva z informácie ústavnoprávneho výboru. Dajte, prosím, hlasovať.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Prosím, prezentujme sa a hlasujme.

(Hlasovanie.)

Prítomných 142,

za 91,

proti nikto,

zdržalo sa 48,

nehlasovali 3.

Konštatujem, že návrh sme schválili.

M. Nemky, poslanec NR SR: Ďalej hlasujeme o doplňujúcom návrhu predloženom pani poslankyňou Zimenovou.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Prosím, prezentujme sa a hlasujme.

(Hlasovanie.)

Prítomných 141,

za 65,

proti 9,

zdržalo sa 67.

Konštatujem, že návrh schválený nebol.

M. Nemky, poslanec NR SR: Keďže sme neschválili doplňujúci návrh pani poslankyne Zimenovej, na základe požiadavky pána poslanca Budaja nebudeme hlasovať o jeho doplňujúcom návrhu. Pán predsedajúci, na záver dajte, prosím, hlasovať o návrhu uznesenia, ktorým Národná rada schvaľuje návrh deklarácie v znení schváleného pozmeňujúceho návrhu.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Prosím, prezentujme sa a hlasujme.

(Hlasovanie.)

Prítomných 94,

za 88,

proti nikto,

nezdržal sa nikto,

6 nehlasovali.

Konštatujem, že deklarácia bola schválená.

Budeme pokračovať hlasovaním v prvom čítaní o návrhu skupiny poslancov na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 318, bod 53 schváleného programu. Prosím spravodajcu z ústavnoprávneho výboru poslanca Rastislava Schlosára, aby uviedol hlasovanie. (Hlasovanie o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii, tlač 318.)

R. Schlosár, poslanec NR SR: Vážené kolegyne, vážení kolegovia, v zlúčenej rozprave vystúpilo 15 poslancov, ktorí ale nepodali žiaden procedurálny návrh k tomuto návrhu ústavného zákona. Prosím, pán predsedajúci, aby ste dali hlasovať o tom, že Národná rada prerokuje návrh ústavného zákona v druhom čítaní.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Prosím, prezentujme sa a hlasujme.

(Hlasovanie.)

Prítomných 142, (potlesk)

za 78,

proti 2,

zdržali sa 2 (pozn. red.: správne má byť 62).

Konštatujem, že Národná rada sa uzniesla, že tento návrh ústavného zákona prerokuje v druhom čítaní.

R. Schlosár, poslanec NR SR: Pán predsedajúci, prosím, dajte hlasovať o tom, že Národná rada prideliť návrh ústavného zákona na prerokovanie ústavnoprávnemu výboru, ktorý určí aj ako gestorský výbor s tým, že gestorský výbor prerokuje návrh ústavného zákona v druhom čítaní do 30. januára 2017.

A. Hrnčiar, podpredseda NR SR: Prosím, prezentujme sa a hlasujme.

(Hlasovanie.)

Prítomných 143,

za 114,

proti nikto,

zdržalo sa 27,

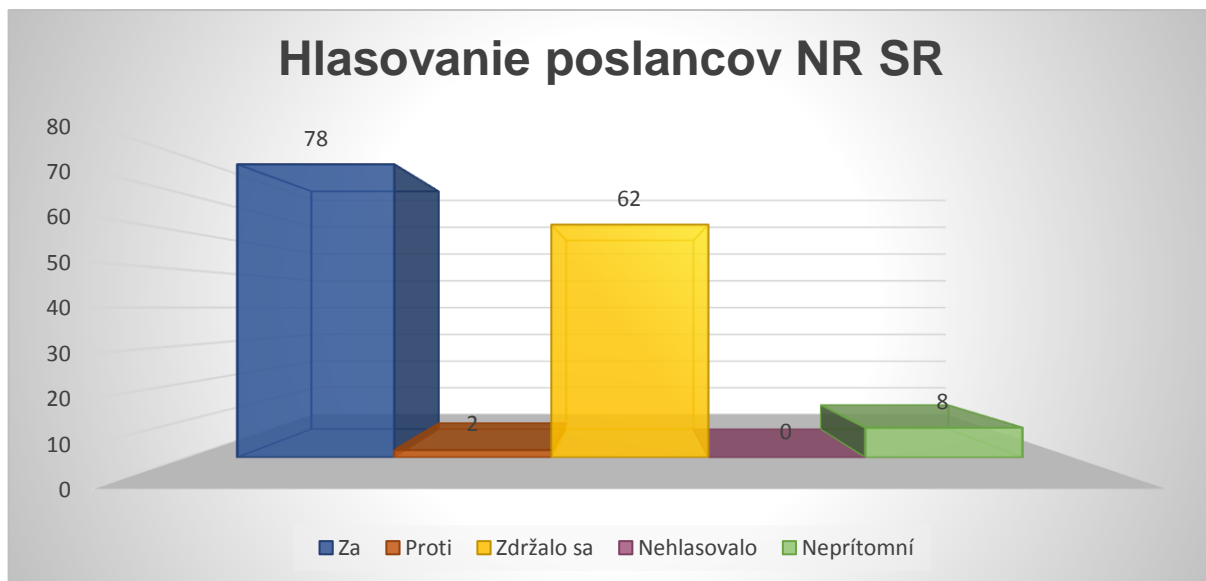
nehlasovali 2.

Konštatujem, že sme tento návrh schválili.

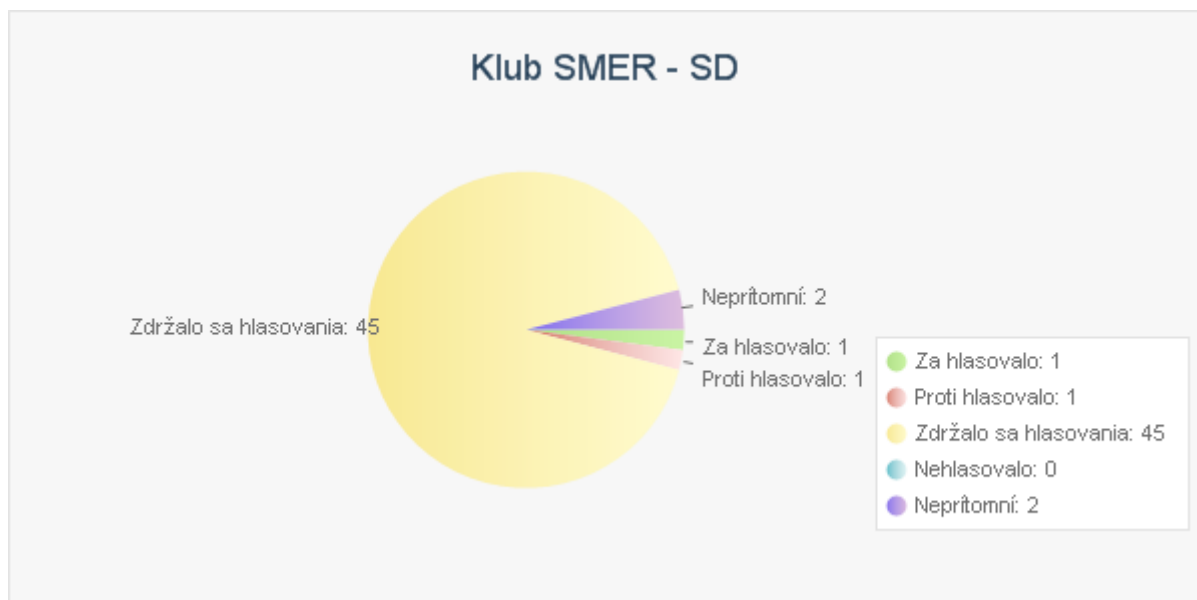
C.3 Uznesenie NR SR č. 378 zo 6. decembra 2016²⁵

Národná rada Slovenskej republiky **rozhodla, že prerokuje uvedený návrh ústavného zákona v druhom čítaní;**

²⁵ <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/uznesenie&MasterID=10083>

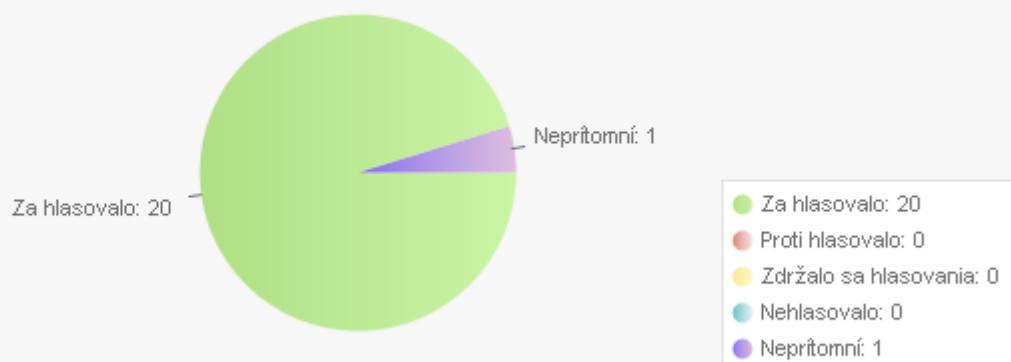

(Hlasovanie č. 206 zo 6. decembra 2016 o tom, aby bol návrh zákona prerokovaný v druhom čítaní)²⁶

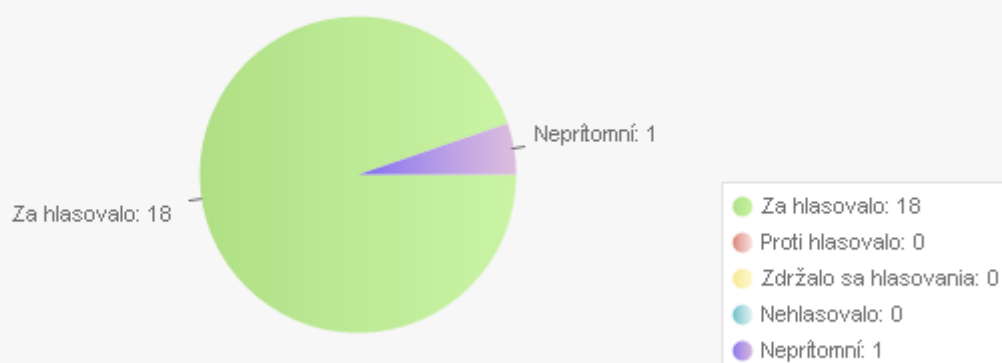

²⁶ <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodze/hlasovanie/hlasklub&ID=38130>

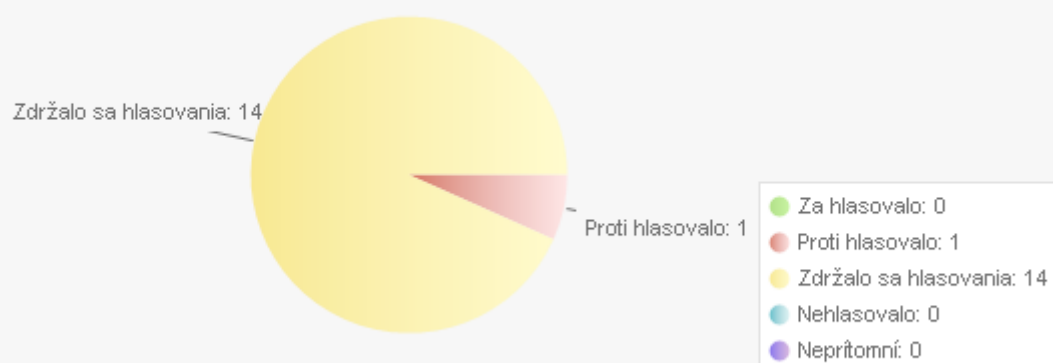
Klub SaS

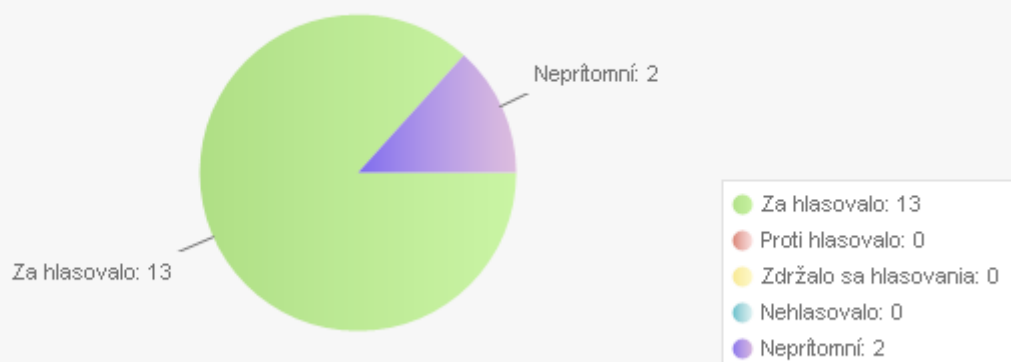
Klub OĽANO

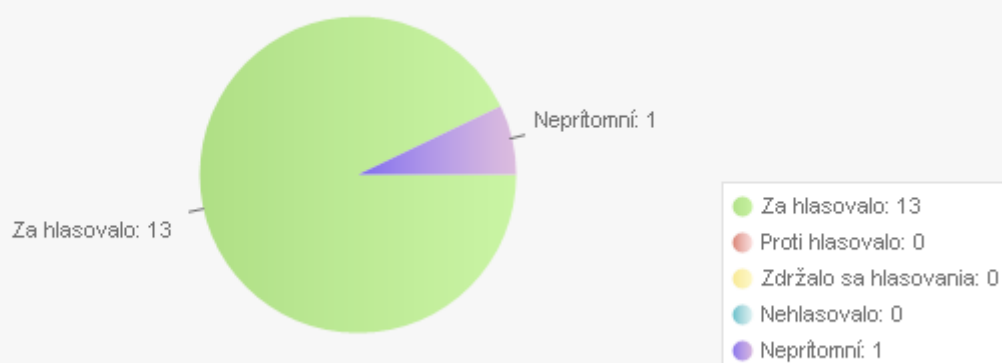
Klub SNS

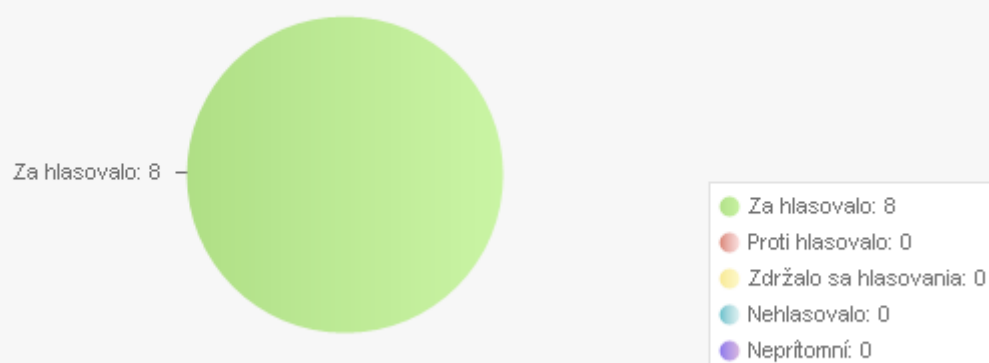
Klub MOST - HÍD

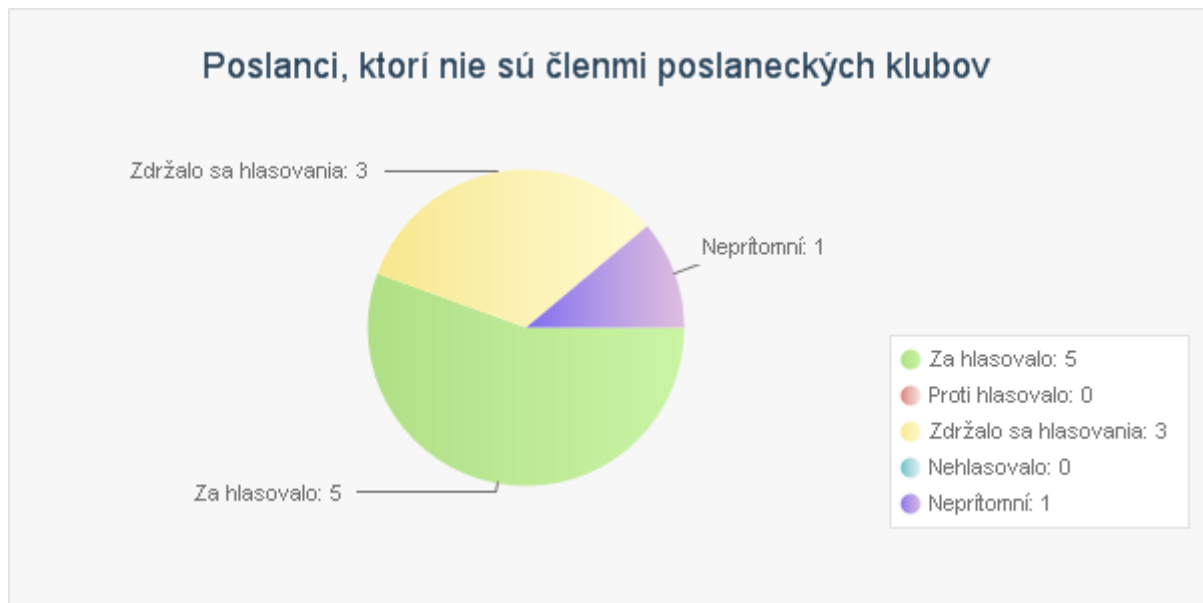

Klub ĽS Naše Slovensko

Klub SME RODINA

D. II. Čítanie

D.1 Rozprava v II. čítaní k tlačí 340 na 12. schôdzi NR SR dňa 2. februára 2017

B. Bugár, podpredseda NR SR:

Vážené panie poslankyne, ešte nechodíte z miesta budeme mať ešte pokiaľ nebude všeobecný súhlas jedno hlasovanie. Pán poslanec síce bol prihlásený pán poslanec Budaj, len medzi tým sa jeho meno vymazalo na začiatku hlasovania. **Navrhuje presunúť bod č. 30 to sú tie amnestie (tlač 318) na marcovú schôdzu Národnej rady v mene poslaneckých klubov OĽaNO - NOVA, SaS a Sme rodina. Chcem sa opýtať, je všeobecný súhlas? Z pléna - hromadný súhlas. Prosím, áno. Z pléna - áno. Dobré. lebo niektorí to vyslovujú ako keby to bolo nie. Takže, ďakujem pekne pán poslanec, o tom nebudeme hlasovať.**

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V. volebné obdobie

Číslo:

.....

NÁVRH

skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

PAVOL HRUŠOVSKÝ
Miklós HORT
JOZEF KOLLÁR
László SOYMO

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e

návrh skupiny poslancov

na vydanie ústavného zákona o zrušení

niektorých rozhodnutí o amnestii

Bratislava apríl 2011

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SR		
PODATEĽŇA		
Dátum zaevidovania: 29-04-2011		
Číslo spisu: CRD-1742/2011		
Listy	Prílohy	
RZ	ZH	LU

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V. volebné obdobie

Návrh

Ústavný zákon

z 2011

o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

PREAMBULA

Vychádzajúc z presvedčenia,
že neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu je konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov,
ktoré

rešpektuje záujmy všetkých občanov,

je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti,

nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku, berúc
do úvahy Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorá bola vyhlásená
Rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie spojených národov číslo 47/133 zo dňa 18.
decembra 1992 a najmä čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie, ktorý uvádza, že osoby podozrivé zo
spáchania trestných činov, ktoré spočívajú v protiprávnom obmedzení osobnej slobody
predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti
s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo obdobnému
inštitútu, ktorého použitie by malo za následok neprípustnosť trestného stíhania,

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Zrušujú sa:

1. článok V a článok VI rozhodnutia o amnestii z 3. marca 1998, uverejneného pod č.
55/1998 Z. z.,
2. rozhodnutie o amnestii zo 7. júla 1998, uverejnené pod č. 214/1998 Z. z.,
3. rozhodnutie o amnestii z 8. decembra 1998, uverejnené pod č. 375/1998 Z.z..

Čl. II

Účinnosťou tohto ústavného zákona zanikajú účinky rozhodnutí všetkých štátnych
orgánov, ktoré zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov skutkov spáchaných v súvislosti so
zavlečením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995
a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997. Tieto
rozhodnutia sa súčasne zrušujú v rozsahu, v ktorom zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov
skutkov spáchaných v súvislosti so zavlečením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra
1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23.
mája a 24. mája 1997.

Čl. III

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

Všeobecná časť:

Predložený návrh ústavného zákona zrušuje neštandardné amnestie udelené bývalým predsedom vlády V. Mečiarom, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta republiky. Tieto amnestie – v časti týkajúcej sa zavlčenia M. Kováča ml. do cudziny a zmareného referenda, ktoré malo byť vykonané v dňoch 23. a 24. mája 1997 – sú zmatečné a ako také nezodpovedajú princípu právnej istoty, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu.

Podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 31. októbra 1996 (sp. Zn. I. ÚS 61/1996) „jediné ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky limitujúce právomoci prezidenta Slovenskej republiky je obsiahnuté v sľube, ktorý skladá pred Národnou radou Slovenskej republiky a v ktorom sa zaväzuje, že svoje povinnosti bude vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať Ústavu a ostatné zákony.“

Predseda vlády V. Mečiar svojimi rozhodnutiami o amnestii, ktoré sa v jednej časti týkali konkrétneho skutku zavlčenia slovenského občana do cudziny a konkrétneho skutku zmarenia riadne vyhláseného referenda, nezohľadňoval záujmy občanov, ani zachovávanie a obhajobu ústavy, ktoré predstavujú jediné ústavne upravené dôvody, ktoré musí prezident republiky (zastupovaný predsedom vlády) zohľadňovať pri výkone ktorejkoľvek zo svojich ústavných právomocí. Svojimi rozhodnutiami negatívne zasiahol do prirodzenej spravodlivosti a slušnosti v práve a zneužil právo.

Z uvedeného dôvodu zrušil predseda vlády M. Dzurinda svojim rozhodnutím zo dňa 8. decembra 1998 príslušné články dvoch amnestií udelených v roku 1998 bývalým premiérom V. Mečiarom. Ústavný súd však dňa 28. júna 1999 (sp.zn.I.ÚS 30/1999) vyslovil, že: „Právom prezident Slovenskej republiky upraveným článkom 102 ods. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je oprávnenie prezidenta Slovenskej republiky akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky“. Na základe tohto uznesenia o výklade čl. 102 ods. 1 písm. i) ústavy (teraz písm. j), ktorému I. senát ústavného súdu následne priznal retroaktívny účinok, rozhodol I. senát ústavného súdu dňa 20. decembra 1999 o porušení ústavných práv obvineného J. Svěchotu a zrušil uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia J. Svěchotovi.

Prvý senát ústavného súdu svojim rozhodovaním, ktoré vyvrcholilo dňa 20. decembra 1999, nielen nerešpektoval celú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu, či samotný text ústavy, ale porušil aj mnohé princípy právneho štátu – princíp právnej istoty a dôvery v právo, princíp zákazu zneužívania práva a princíp vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie. Svojím rozhodnutím umožnil, aby bývalý vysoký štátny funkcionár, ktorý je dôvodne podozrivý zo spáchania aktu štátneho terorizmu (a ktorý sa k jeho spáchaniu aj verejne priznal) unikol spravodlivosti. Takýto stav je pre právny štát neprípustný.

V právnom štáte je možné revokovať rozhodnutie ústavného súdu jedine zmenou ústavy alebo schválením ústavného zákona. V žiadnom prípade nemôže ísť o prípad zasahovania zákonodarnej moci do moci súdnej, pretože v uvedenom prípade neprichádza k revokácii rozhodnutia súdu zo strany zákonodarcu, ale ústavodarcu. Uvedený postup je úplne legitímny (ústava a ústavný zákon je normatívnym právnym aktom najvyššej právnej sily) a bol použitý aj v ústavnom systéme Slovenskej republiky, kedy novelou ústavy zo 14. januára 1999 (ústavný zákon č. 9/1999 Z. z.) prišlo v čl. 111 ústavy k prelomeniu rozhodnutia ústavného súdu z 2.6.1993 (sp.zn.I. ÚS 39/1993), podľa ktorého „čl. 116 ods. 4 ústavy prezidentovi neukladá povinnosť odvolať člena vlády, ak to predseda vlády navrhne“. Keďže

Slovenská republika má parlamentnú formu vlády, zodpovedá za výkon funkcií vlády predseda vlády. Bolo by preto v rozpore s princípmi fungovania parlamentnej vládnej formy, aby prezident mohol ingerovať do personálneho zloženia vlády. Z uvedeného dôvodu sa ústavodarca rozhodol revokovať rozhodnutie ústavného súdu zmenou príslušného článku ústavy.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami.

Podľa čl. 1 Ústavy SR „Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát“. Základnou charakteristikou právneho štátu je:

- a) bezvýnimčnú vládu zákona, ktorý zaväzuje štát, t.j. všetky štátne orgány,
- b) zákonnosť realizácie štátnej moci.

V prípade skutkov, v súvislosti s ktorými boli udelené predmetné amnestie, je vážne podozrenie, že sa na trestnej činnosti podieľali štátne orgány. Využitím prezidentského oprávnenia udeliť amnestiu došlo k potlačeniu princípov právneho štátu a k zneužitiu práva. Udelenie amnestie malo za následok nemožnosť trestného stíhania páchatel'ov dotknutých skutkov.

Právna úprava platí v zásade do budúcnosti (princíp zákazu retroaktivity). Sú však určité princípy, resp. zásady, ktoré konkurujú zákazu retroaktivity. Sú spôsobilé vylúčiť jeho aplikáciu a nastoliť uplatnenie iného právneho princípu. Medzi najvýznamnejšie konkurujúce princípy treba zaradiť princíp dôvery v právo, princíp zákazu zneužívania práva, účel udelenia amnestie, účel vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie a zákaz potlačiť základné práva a slobody.

Právna istota a dôvera v právo má v demokratickej spoločnosti miesto aj vo vzťahu k zákonom a iným právnym aktom, vrátane rozhodnutí o amnestii. Požiadavkou právnej istoty je, aby sa amnestia nestala nástrojom stálej derogácie Trestného zákona a aby sa politicky nezneužívala.

Princíp zákazu retroaktivity konkuruje vyššie uvedeným právnym princípom, t.j. princípu dôvery v právo, princípu zákazu zneužívania práva, uznávaným účelom udelenia amnestie, účelu vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie, princípu zákazu potlačenia základných práv a slobôd. Riešenie konkurencie uvedených princípov je možné len ich zváženíom so zreteľom na spravodlivosť a slušnosť v práve. Je pritom evidentné, že z hľadiska požiadaviek ústavnosti a aj zákonnosti nemôže v konkurencii uvedených princípov získať prevahu princíp zákazu retroaktivity, ale je potrebné dôvodne požadovať prioritu iných právnych princípov, najmä princípu zákazu zneužívania práva.

Taktiež podľa čl. 7 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa „nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi“.

Na záver tejto problematiky ešte citujeme medzinárodne uznávanú Radbruchovu formulu, podľa ktorej „Konflikt medzi spravodlivosťou a právnou istotou je možné riešiť len tak, že pozitívne právo reprezentované zákonmi a mocou má prednosť aj vtedy, ak je obsahovo nespravodlivé a neúčelné, vyjmúc prípad, keď rozpor medzi pozitívnym právom a spravodlivosťou dosiahne takú neznesiteľnú mieru, že zákon musí ako „nenáležité právo“ (unrichtiges Recht) spravodlivosti ustúpiť“.

Podľa čl. 86 písm. a) patrí do pôsobnosti Národnej rady SR „uznášať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch a kontrolovať, ako sa dodržiavajú“. Z tohto ustanovenia vyplýva možnosť Národnej rady SR uznieť sa na ústavnom zákone. Pritom, okrem čl. 3 ods. 2, čl. 7, čl. 86 písm. b) a čl. 99, nie je nikde v ústave vymedzený možný predmet úpravy ústavného zákona. Domnievame sa, že uvedené štyri ustanovenia ústavy nie sú limitom možného predmetu úpravy ústavného zákona.

Možnosť udeliť amnestiu vyplýva pre prezidenta z čl. 102 ods. 1 písm. j) ústavy. Nemožno súhlasiť s tým, že návrh ústavného zákona nie je v súlade s týmto ustanovením, ako aj s výkladom Ústavného súdu z 28. júna 1999 podľa ktorého „právom prezidenta SR upraveným čl. 102 ods. 1 písm. i) ústavy (teraz písm. j) je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je aj oprávnenie prezidenta SR akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov SR“, keďže podľa tohto výkladu nie je možnosť meniť rozhodnutie o amnestii zo strany prezidenta SR, čo však nevylučuje možnosť zrušenia amnestie zo strany ústavodarcu.

Návrh ústavného zákona nepredpokladá zvýšené nároky na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov a nezakladá nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie.

Prerokovanie návrhu ústavného zákona v Rade hospodárskej a sociálnej dohody SR, vzhľadom na jeho obsah, nie je potrebné.

Problematika návrhu ústavného zákona je upravená len primárnym právom EÚ. Z tohto dôvodu sa k návrhu nevypracováva tabuľka zhody a otázka zhody je dostatočne vyjadrená v doložke zlučiteľnosti.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

- 1. Navrhovateľ právneho predpisu:**
skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
- 2. Názov právneho predpisu:**
Návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii
- 3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:**
irelevantné
- 4. Problematika návrhu právneho predpisu:**
  - a) je upravená v čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, ktorý ustanovuje, že únia rešpektuje práva zabezpečené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950 ako všeobecné právne princípy,
  - b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev
  - c) nie je upravená v práve Európskej únie
- 5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu vyhlášky s právnymi normami Európskej únie:**
Vzhľadom na vnútroštátny charakter upravenej problematiky je vyjadrovanie stupňa zlučiteľnosti s právom ES/EÚ bezpredmetné.
- 6. Gestor (spolupracujúce rezorty)**
Bezpredmetné.
- 7. Účasť expertov pri príprave návrhu právneho predpisu a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie (špecifikácia úrovne a spôsobu expertnej účasti, napr. konzultácie a pod.):**
Na príprave návrhu zákona sa nezúčastnili experti.

Osobitná časť:

K článku I.

Zrušujú sa články rozhodnutí o amnestii, ktoré sa týkajú zavlčenia Michala Kováča ml. do cudziny a zmareného referenda, ktoré malo byť vykonané v dňoch 23. a 24. mája 1997. Prvé dva body tohto článku obsahovo korešpondujú s rozhodnutím o amnestii z 8. decembra 1998. Zrušením príslušných článkov amnestií uvedených ad 1. a 2. stráca opodstatnenie existencia amnestie z 8. decembra 1998, ktorá vypustila články, ktoré sa navrhujú v tomto ústavnom zákone zrušiť.

K článku II.

Upravuje sa účinok predchádzajúceho článku na prípadné trestné stíhanie páchatel'ov skutkov spáchaných v súvislosti so zavlčením M. Kováča ml. do cudziny a v súvislosti so zmareným referendom.

K článku III.

Účinnosť ústavného zákona sa navrhuje dňom jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov SR.

1240

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
VI. volebné obdobie

.....
(parlamentná tlač)

NÁVRH

skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Návrh uznesenia:

Národná rada Slovenskej republiky

schvaľuje

návrh skupiny poslancov Národnej rady
Slovenskej republiky na vydanie ústavného
zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o
amnestii

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SR		
PODATEĽNÁ		
Dátum zaevidovania: 26 -09- 2014		
Číslo spisu: ORD-1865/2014		
Listy:	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava, september 2014

príloha 1

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

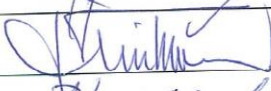
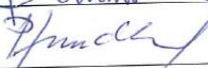
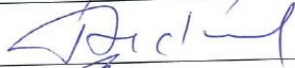

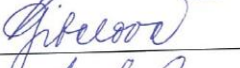

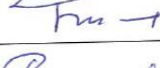

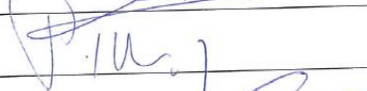

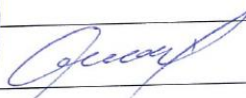
NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

Ján FIGEĽ	
PAVOL ZAJAC	
Jozef Mikloško	
Edita FUNDTNEO	
ALOJZ PRÍDAL	
Peter Huroš	
HONKA GIBALOVÁ	
VOZET BOBÍČ	
Marina FRONE	
JULIUS BROCKA	
PAVOL ABRHAIU	
Pavol HROVINSKY	
MAN VHLIPIKA	

Bratislava, september 2014

príloha č. 2

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

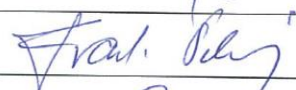
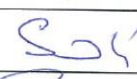
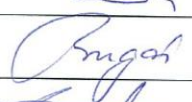
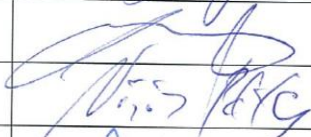
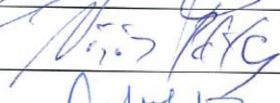
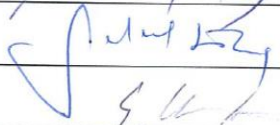

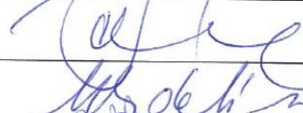
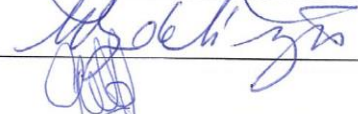

NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

IVAN ŠVEJDA	
FRANTIŠEK ŠEBEJ	
László Sólymos	
BeĽa Bugar	
TIBOR BASIRNAK	
Péter Vörös	
ELEMÉR YÁRKAB	
ÁRPÁD ERŐSS	
Zolt Simon	
Chickán Béla	
CHREZ Fudák	
MAGDA VAŠÁRYOVÁ	
Ľubomír Gallo	

Bratislava, september 2014

príloha č. 3

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

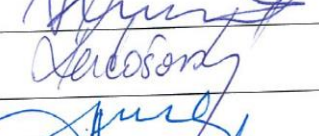

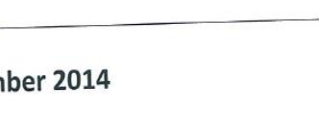

NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

Peter OSKARČ	
LUCIA NICHOLSONOVÁ	
JANA KIŠTOVÁ	
Jozef Mihšl	
Martin Poliačik	
LUCIA KITAFAŇSKÁ	
IVAN MIKLAS	
MARIÁN KUARNÍČKA	
MARIÁN RADOŠOVSKÝ	
STAN HUDECKÝ	

Bratislava, september 2014

príloha 2.4

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

Igor Medoď	Macarik Igor
Richard Vašečka	Vašečka
Janka Šipošová	Šipošová
PETER POLÁK	Polák
Erika Jurinová	Jurinová
Marek Fecko	Fecko
EVA HORVÁTHOVÁ	Horváthová
IGOR HRASŤO	Hrasťo
Jozef Víchypič	Víchypič
Helena Mezeard	Mezeard

Bratislava, september 2014

príloha 6.5

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

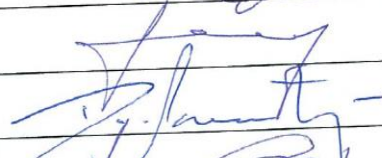
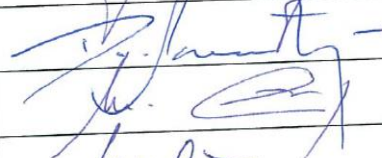
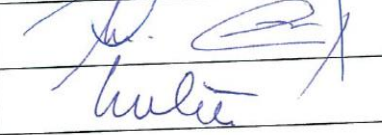
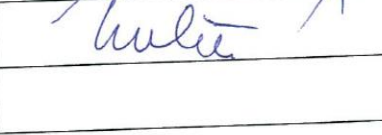
NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

LYDIA KANIK	
EUGEN JURZYCA	
VILIAM NOVOTNÝ	
MARTIN FEDOR	
Jozef Mikuš	

Bratislava, september 2014

príloha č. 6

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

JURAJ MIŠOV	
MARTIN CHREN	
DANIEL KZAJČEK	
JOZEF KOLLÁR	
JURAJ DROBA	

Bratislava, september 2014

príloha č. 7

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

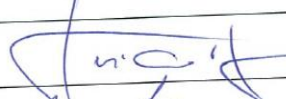

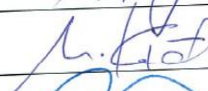

NÁVRH

poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána FIGEĽA a poslancov uvedených v prílohe

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

JÁN MIROVSKÝ	
Mikuláš Huba	
Miroslav KADUC	
Alois Hlinš	

Bratislava, september 2014

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VI. volebné obdobie

Návrh

Ústavný zákon

z 2014

o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

PREAMBULA

Vychádzajúc z presvedčenia,
že neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu je konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov,
ktoré

rešpektuje záujmy všetkých občanov,

je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti,

nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku, berúc
do úvahy Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorá bola vyhlásená
Rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie spojených národov číslo 47/133 zo dňa 18.
decembra 1992 a najmä čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie, ktorý uvádza, že osoby podozrivé zo
spáchania trestných činov, ktoré spočívajú v protiprávnom obmedzení osobnej slobody
predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti
s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo obdobnému
inštitútu, ktorého použitie by malo za následok neprípustnosť trestného stíhania,

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Zrušujú sa:

1. článok V a článok VI rozhodnutia o amnestii z 3. marca 1998, uverejneného pod č.
55/1998 Z. z.,
2. rozhodnutie o amnestii zo 7. júla 1998, uverejnené pod č. 214/1998 Z. z.,
3. rozhodnutie o amnestii z 8. decembra 1998, uverejnené pod č. 375/1998 Z. z..

Čl. II

Účinnosťou tohto ústavného zákona zanikajú účinky rozhodnutí všetkých štátnych
orgánov, ktoré zabraňujú v trestnom stíhaní páchatel'ov skutkov spáchaných v súvislosti so
zavlečením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995
a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997. Tieto
rozhodnutia sa súčasne zrušujú v rozsahu, v ktorom zabraňujú v trestnom stíhaní páchatel'ov
skutkov spáchaných v súvislosti so zavlečením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra
1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23.
mája a 24. mája 1997.

Čl. III

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová správa

Všeobecná časť:

Predložený návrh ústavného zákona zrušuje neštandardné amnestie udelené bývalým predsedom vlády V. Mečiarom, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta republiky. Tieto amnestie – v časti týkajúcej sa zavlčenia M. Kováča ml. do cudziny a zmareného referenda, ktoré malo byť vykonané v dňoch 23. a 24. mája 1997 – sú zmätočné a ako také nezodpovedajú princípu právnej istoty, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu.

Podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 31. októbra 1996 (sp. Zn. I. ÚS 61/1996) „jediné ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky limitujúce právomoci prezidenta Slovenskej republiky je obsiahnuté v sľube, ktorý skladá pred Národnou radou Slovenskej republiky a v ktorom sa zaväzuje, že svoje povinnosti bude vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať Ústavu a ostatné zákony.“

Predseda vlády V. Mečiar svojimi rozhodnutiami o amnestii, ktoré sa v jednej časti týkali konkrétneho skutku zavlčenia slovenského občana do cudziny a konkrétneho skutku zmarenia riadne vyhláseného referenda, nezohľadňoval záujmy občanov, ani zachovávanie a obhajobu ústavy, ktoré predstavujú jediné ústavne upravené dôvody, ktoré musí prezident republiky (zastupovaný predsedom vlády) zohľadňovať pri výkone ktorejkoľvek zo svojich ústavných právomocí. Svojimi rozhodnutiami negatívne zasiahol do prirodzenej spravodlivosti a slušnosti v práve a zneužil právo.

Z uvedeného dôvodu zrušil predseda vlády M. Dzurinda svojim rozhodnutím zo dňa 8. decembra 1998 príslušné články dvoch amnestií udelených v roku 1998 bývalým premiérom V. Mečiarom. Ústavný súd však dňa 28. júna 1999 (sp.zn.I.ÚS 30/1999) vyslovil, že: „Právom prezidenta Slovenskej republiky upraveným článkom 102 ods. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je oprávnenie prezidenta Slovenskej republiky akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky“. Na základe tohto uznesenia o výklade čl. 102 ods. 1 písm. i) ústavy (teraz písm. j), ktorému I. senát ústavného súdu následne priznal retroaktívny účinok, rozhodol I. senát ústavného súdu dňa 20. decembra 1999 o porušení ústavných práv obvineného J. Svěchotu a zrušil uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia J. Svěchotovi.

Prvý senát ústavného súdu svojim rozhodovaním, ktoré vyvrcholilo dňa 20. decembra 1999, nielen nerešpektoval celú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu, či samotný text ústavy, ale porušil aj mnohé princípy právneho štátu – princíp právnej istoty a dôvery v právo, princíp zákazu zneužívania práva a princíp vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie. Svojím rozhodnutím umožnil, aby bývalý vysoký štátny funkcionár, ktorý je dôvodne podozrivý zo spáchania aktu štátneho terorizmu (a ktorý sa k jeho spáchaniu aj verejne priznal) unikol spravodlivosti. Takýto stav je pre právny štát neprípustný.

V právnom štáte je možné revokovať rozhodnutie ústavného súdu jedine zmenou ústavy alebo schválením ústavného zákona. V žiadnom prípade nemôže ísť o prípad zasahovania zákonodarnej moci do moci súdnej, pretože v uvedenom prípade neprichádza k revokácii rozhodnutia súdu zo strany zákonodarcu, ale ústavodarcu. Uvedený postup je úplne legitímny (ústava a ústavný zákon je normatívnym právnym aktom najvyššej právnej sily) a bol použitý aj v ústavnom systéme Slovenskej republiky, kedy novelou ústavy zo 14. januára 1999 (ústavný zákon č. 9/1999 Z. z.) prišlo v čl. 111 ústavy k prelomeniu rozhodnutia ústavného súdu z 2.6.1993 (sp.zn.I. ÚS 39/1993), podľa ktorého „čl. 116 ods. 4 ústavy prezidentovi neukladá povinnosť odvolať člena vlády, ak to predseda vlády navrhne“. Keďže

Slovenská republika má parlamentnú formu vlády, zodpovedá za výkon funkcií vlády predseda vlády. Bolo by preto v rozpore s princípmi fungovania parlamentnej vládnej formy, aby prezident mohol ingerovať do personálneho zloženia vlády. Z uvedeného dôvodu sa ústavodarca rozhodol revokovať rozhodnutie ústavného súdu zmenou príslušného článku ústavy.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami.

Podľa čl. 1 Ústavy SR „Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát“. Základnou charakteristikou právneho štátu je:

- a) bezvýnimčnú vládu zákona, ktorý zaväzuje štát, t.j. všetky štátne orgány,
- b) zákonnosť realizácie štátnej moci.

V prípade skutkov, v súvislosti s ktorými boli udelené predmetné amnestie, je vážne podozrenie, že sa na trestnej činnosti podieľali štátne orgány. Využitím prezidentského oprávnenia udeliť amnestiu došlo k potlačeniu princípov právneho štátu a k zneužitiu práva. Udelenie amnestie malo za následok nemožnosť trestného stíhania páchateľov dotknutých skutkov.

Právna úprava platí v zásade do budúcnosti (princíp zákazu retroaktivity). Sú však určité princípy, resp. zásady, ktoré konkurujú zakazu retroaktivity. Sú spôsobilé vylúčiť jeho aplikáciu a nastoliť uplatnenie iného právneho princípu. Medzi najvýznamnejšie konkurujúce princípy treba zaradiť princíp dôvery v právo, princíp zákazu zneužívania práva, účel udelenia amnestie, účel vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie a zákaz potlačiť základné práva a slobody.

Právna istota a dôvera v právo má v demokratickej spoločnosti miesto aj vo vzťahu k zákonom a iným právnym aktom, vrátane rozhodnutí o amnestii. Požiadavkou právnej istoty je, aby sa amnestia nestala nástrojom stálej derogácie Trestného zákona a aby sa politicky nezneužívala.

Princíp zákazu retroaktivity konkuruje vyššie uvedeným právnym princípom, t.j. princípu dôvery v právo, princípu zákazu zneužívania práva, uznávaným účelom udelenia amnestie, účelu vylúčenia štátnych funkcionárov z udelenia amnestie, princípu zákazu potlačenia základných práv a slobôd. Riešenie konkurencie uvedených princípov je možné len ich zvážením so zreteľom na spravodlivosť a slušnosť v práve. Je pritom evidentné, že z hľadiska požiadaviek ústavnosti a aj zákonnosti nemôže v konkurencii uvedených princípov získať prevahu princíp zákazu retroaktivity, ale je potrebné dôvodne požadovať prioritu iných právnych princípov, najmä princípu zákazu zneužívania práva.

Taktiež podľa čl. 7 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa „nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných civilizovanými národmi“.

Na záver tejto problematiky ešte citujeme medzinárodne uznávanú Radbruchovu formulu, podľa ktorej „Konflikt medzi spravodlivosťou a právnou istotou je možné riešiť len tak, že pozitívne právo reprezentované zákonmi a mocou má prednosť aj vtedy, ak je obsahovo nespravodlivé a neúčelné, vyjmúc prípad, keď rozpor medzi pozitívnym právom a spravodlivosťou dosiahne takú neznesiteľnú mieru, že zákon musí ako „nenáležité právo“ (unrichtiges Recht) spravodlivosti ustúpiť.“

Podľa čl. 86 písm. a) patrí do pôsobnosti Národnej rady SR „uznášať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch a kontrolovať, ako sa dodržiavajú“. Z tohto ustanovenia vyplýva možnosť Národnej rady SR uznieť sa na ústavnom zákone. Pritom, okrem čl. 3 ods. 2, čl. 7, čl. 86 písm. b) a čl. 99, nie je nikde v ústave vymedzený možný predmet úpravy ústavného zákona. Domnievame sa, že uvedené štyri ustanovenia ústavy nie sú limitom možného predmetu úpravy ústavného zákona.

Možnosť udeliť amnestiu vyplýva pre prezidenta z čl. 102 ods. 1 písm. j) ústavy. Nemožno súhlasiť s tým, že návrh ústavného zákona nie je v súlade s týmto ustanovením, ako aj s výkladom Ústavného súdu z 28. júna 1999 podľa ktorého „právom prezidenta SR upraveným čl. 102 ods. 1 písm. i) ústavy (teraz písm. j) je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je aj oprávnenie prezidenta SR akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov SR“, keďže podľa tohto výkladu nie je možnosť meniť rozhodnutie o amnestii zo strany prezidenta SR, čo však nevylučuje možnosť zrušenia amnestie zo strany ústavodarcu.

Návrh ústavného zákona nepredpokladá zvýšené nároky na štátny rozpočet, rozpočty obcí alebo rozpočty vyšších územných celkov a nezakladá nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie.

Prerokovanie návrhu ústavného zákona v Hospodárskej a sociálnej rade SR, vzhľadom na jeho obsah, nie je potrebné.

Problematika návrhu ústavného zákona je upravená len primárnym právom EÚ. Z tohto dôvodu sa k návrhu nevypracováva tabuľka zhody a otázka zhody je dostatočne vyjadrená v doložke zlučiteľnosti.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

- 1. Navrhovateľ právneho predpisu:**
skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
- 2. Názov právneho predpisu:**
Návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii
- 3. Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:**
irelevantné
- 4. Problematika návrhu právneho predpisu:**
  - a) je upravená v čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii, ktorý ustanovuje, že únia rešpektuje práva zabezpečené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950 ako všeobecné právne princípy,
  - b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev
  - c) nie je upravená v práve Európskej únie
- 5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu vyhlášky s právnymi normami Európskej únie:**
Vzhľadom na vnútroštátny charakter upravenej problematiky je vyjadrovanie stupňa zlučiteľnosti s právom ES/EÚ bezpredmetné.
- 6. Gestor (spolupracujúce rezorty)**
Bezpredmetné.
- 7. Účasť expertov pri príprave návrhu právneho predpisu a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie (špecifikácia úrovne a spôsobu expertnej účasti, napr. konzultácie a pod.):**
Na príprave návrhu zákona sa nezúčastnili experti.

Osobitná časť:

K článku I.

Zrušujú sa články rozhodnutí o amnestii, ktoré sa týkajú zavlčenia Michala Kováča ml. do cudziny a zmareného referenda, ktoré malo byť vykonané v dňoch 23. a 24. mája 1997. Prvé dva body tohto článku obsahovo korešpondujú s rozhodnutím o amnestii z 8. decembra 1998. Zrušením príslušných článkov amnestií uvedených ad 1. a 2. stráca opodstatnenie existencia amnestie z 8. decembra 1998, ktorá vypustila články, ktoré sa navrhujú v tomto ústavnom zákone zrušiť.

K článku II.

Upravuje sa účinok predchádzajúceho článku na prípadné trestné stíhanie páchatel'ov skutkov spáchaných v súvislosti so zavlčením M. Kováča ml. do cudziny a v súvislosti so zmareným referendom.

K článku III.

Účinnosť ústavného zákona sa navrhuje dňom jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov SR.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VII. volebné obdobie

N á v r h

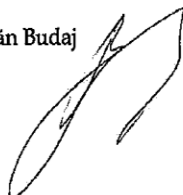
poslanca Národnej rady Slovenskej republiky
Jána Budaja

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladá:

Ján Budaj

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jána Budaja na vydanie ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SR PODATEĽNA		
Dátum zaevidovania: 04-04-2016		
Číslo spisu: CRD-57P/KO/16		
Listy.	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava apríl 2016

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VII. volebné obdobie

Návrh

ÚSTAVNÝ ZÁKON

z ... 2016,

o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Národná rada Slovenskej republiky,

vychádzajúc z presvedčenia, že neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu je konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov, ktoré

rešpektuje záujmy všetkých občanov,

je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti,

nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku, berúc do úvahy

Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorá bola vyhlásená Rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov číslo 47/133 zo dňa 18. decembra 1992 a najmä čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie, ktorý uvádza, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov, ktoré spočívajú v protiprávnom obmedzení osobnej slobody predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo obdobnému inštitútu, ktorého použitie by malo za následok neprípustnosť trestného stíhania,

Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím odvolávajúci sa na Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorý je medzinárodnou zmluvou, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi, a ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 14. januára 2015 a najmä na čl. 11 ods. 1 a čl. 12 ods. 4 tohto dohovoru, ktoré uvádzajú, že Slovenská republika postúpi svojim príslušným úradom prípady nedobrovoľného zmiznutia vrátane únosu na trestné stíhanie, ak sa osoba podozrivá zo spáchania tohto trestného činu nachádza na ich území a zároveň prijme potrebné opatrenia na zabránenie činom, ktoré majú na vedenie vyšetrovania a potrestanie takýchto činov,

sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Zrušujú sa:

1. článok V a článok VI rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998 o amnestii, uverejneného pod č. 55/1998 Z. z.,
2. rozhodnutie predsedu vlády Slovenskej republiky zo 7. júla 1998 o amnestii, uverejnené pod č. 214/1998 Z. z.,
3. rozhodnutie predsedu vlády Slovenskej republiky z 8. decembra 1998 o amnestii, uverejnené pod č. 375/1998 Z. z.

Čl. II

Účinnosťou tohto ústavného zákona zanikajú účinky rozhodnutí všetkých štátnych orgánov, ktoré zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov skutkov spáchaných v súvislosti so zavraždením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997. Tieto rozhodnutia sa súčasne zrušujú v rozsahu, v ktorom zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov skutkov spáchaných v súvislosti so zavraždením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997.

Čl. III

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť 31. augusta 2016.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (ďalej len „návrh ústavného zákona“) predkladá poslanec Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) Ján Budaj.

Cieľom návrhu ústavného zákona je zrušenie tzv. Mečiarových amnestií, t.j. amnestií udelených bývalým predsedom vlády Slovenskej republiky V. Mečiarom, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky v roku 1998.

Neoddeliteľnou súčasťou a podmienkou právneho štátu je také konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov, ktoré je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti, a nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku. Ale - amnestie niekdajšieho premiéra V. Mečiara, vykonávajúceho v tej dobe niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky, vyvolávali podozrenia, že ide o zamedzenie dôsledného vyšetrenia a spravodlivého uzavretia trestných činov súvisiacich so zavlečením občana Slovenskej republiky do zahraničia. Boli udelené v súvislosti so skutkami, pri ktorých dodnes existuje podozrenie, že sa na trestnej činnosti podieľali štátne orgány. Takýmito amnestiami boli potlačené princípy právneho štátu a došlo k zásahu do prirodzenej spravodlivosti a slušnosti v práve.

Závažným zásahom do právneho štátu bolo tiež amnestovanie rozhodnutia vysokého vládneho činiteľa (ministra vnútra) zmariť riadne pripravené a prezidentom vyhlásené referendum z 23. 5. a 24. 5. 1997.

Nevyšetrenie všetkých činov, ktorých sa týkajú tzv. Mečiarove amnestie, bolo poškodením základov demokratického štátu a dodnes relativizuje právnu istotu občanov v Slovenskej republike. Neprijatím obsahovo takmer zhodných návrhov ústavných zákonov o zrušení tzv. Mečiarových amnestií, ktoré boli NR SR predložené v rokoch 2011 a 2014, sa dodnes neumožnilo orgánom činným v trestnom konaní stíhať páchateľov predmetných skutkov, a nezávislému súdu rozhodnúť o prípadnej vine páchateľov.

Verejnosť je aj v súčasnosti naďalej presvedčená, že tzv. Mečiarove amnestie nezodpovedajú princípom právneho štátu a že toto rozhodnutie nebolo vedené snahou naplniť verejný záujem, ale neochotou V. Mečiara vyšetriť únos M. Kováča ml. a ďalšie zločiny, ktoré s ním súviseli.

Ale tzv. Mečiarove amnestie ostávajú napriek tomu v právnom poriadku SR podnes. Nie iba ostávajú, ony účinne bránia pokračovaniu vyšetrovania únosu M. Kováča ml. a tiež vraždy Róberta Remiáša. Mečiarove amnestie bránia objasneniu zločinov napriek tomu, že desaťročia uplynulé od zločinov nevyvrátili podozrenia z účasti štátnych orgánov na týchto trestných činoch, skôr naopak. Vo veci vraždy R. Remiáša dokonca médiá v uplynulých dňoch (apríl 2016) publikovali, že sa prihlásili noví svedkovia svedčiaci o politickom pozadí zločinu - ale tzv. Mečiarove amnestie môžu spravodlivosť opäť zastaviť.

Predkladateľ verí, že v NR SR niet ani jediného poslanca, ktorý by si neprial vyšetrovanie únosu M. Kováča ml. a vraždy R. Remiáša.

Predkladaný návrh ústavného zákona nezakladá žiadne vplyvy na rozpočet verejnej správy, nevyvoláva sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie a ani na informatizáciu spoločnosti.

Návrh ústavného zákona je predkladaný v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VII. volebné obdobie

N á v r h

skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

na vydanie

ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Predkladajú:

Ján Budaj

Igor Matovič

Natália Blahová

Peter Kresák

Erika Jurinová

Jozef Viskupič

Martin Fecko

Veronika Remišová

Soňa Gaborčáková

Silvia Shahzad

Oto Žarnay

Viera Dubačová

Eduard Heger

Jozef Lukáč

Anna Verešová

Miroslav Sopko

Marek Krajčí

Richard Vašečka

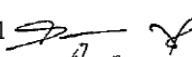
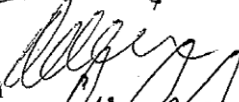

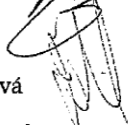

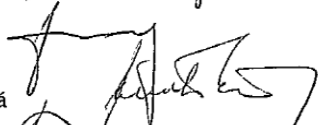
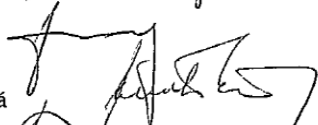
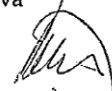
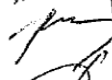

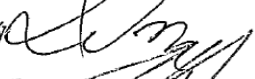

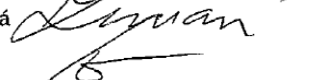

Alan Suchánek

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e

návrh skupiny poslancov Národnej rady
Slovenskej republiky na vydanie ústavného
zákona o zrušení niektorých rozhodnutí
o amnestii

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SR		
PODATEĽNÁ		
Dátum zaevidovania:	04.11.2016	
Číslo spisu:	009-20591/2016	
Listy:	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Ján Marosz
Gábor Grendel
Alojz Baránik
Jana Cigániková
Ondrej Dostál
Juraj Droba
Lucia Ďuriš Nicholsonová
Karol Galek
Ľubomír Galko
Branislav Gröhlíng
Miroslav Ivan
Eugen Jurzyca
Renáta Kaščáková
Jana Kiššová
Martin Klus
Milan Laurenčík
Jozef Mihál
Peter Osuský
Martin Poliačik
Jozef Rajtár
Vladimír Sloboda
Anna Zemanová
Boris Kollár
Ľudovít Goga
Milan Krajniak
Petra Krištúfková

Adriana Pčolinská

Peter Pčolinský

Zuzana Šebová

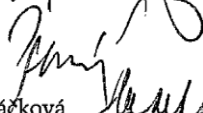
Peter Štarchoň

Miroslav Beblavý

Simona Petřík

Katarína Macháčková

Zsolt Simon

Elemér Jakab

Bratislava október 2016

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VII. volebné obdobie

Návrh

ÚSTAVNÝ ZÁKON

z ... 2017,

o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Národná rada Slovenskej republiky,

vychádzajúc z presvedčenia, že neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu je konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov, ktoré

rešpektuje záujmy všetkých občanov,

je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti,

nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku, berúc do úvahy

Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorá bola vyhlásená Rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov číslo 47/133 zo dňa 18. decembra 1992 a najmä čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie, ktorý uvádza, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov, ktoré spočívajú v protiprávnom obmedzení osobnej slobody predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo obdobnému inštitútu, ktorého použitie by malo za následok neprípustnosť trestného stíhania,

Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím odvolávajúci sa na Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorý je medzinárodnou zmluvou, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi, a ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 14. januára 2015 a najmä na čl. 11 ods. 1 a čl. 12 ods. 4 tohto dohovoru, ktoré uvádzajú, že Slovenská republika postúpi svojim príslušným úradom prípady nedobrovoľného zmiznutia vrátane únosu na trestné stíhanie, ak sa osoba podozrivá zo spáchania tohto trestného činu nachádza na ich území a zároveň prijme potrebné opatrenia na zabránenie činom, ktoré majú viesť k vyšetreniu a potrestaniu takýchto činov,

sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Čl. I

Zrušujú sa:

1. článok V a článok VI rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998 o amnestii, uverejneného pod č. 55/1998 Z. z.,
2. rozhodnutie predsedu vlády Slovenskej republiky zo 7. júla 1998 o amnestii, uverejnené pod č. 214/1998 Z. z.,
3. rozhodnutie predsedu vlády Slovenskej republiky z 8. decembra 1998 o amnestii, uverejnené pod č. 375/1998 Z. z.

Čl. II

Účinnosťou tohto ústavného zákona zanikajú účinky rozhodnutí všetkých štátnych orgánov, ktoré zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov skutkov spáchaných v súvislosti so zavraždením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997. Tieto rozhodnutia sa súčasne zrušujú v rozsahu, v ktorom zabraňujú v trestnom stíhaní páchateľov skutkov spáchaných v súvislosti so zavraždením Ing. Michala Kováča, narodeného 5. decembra 1961, do cudziny 31. augusta 1995 a v súvislosti s prípravou a vykonaním referenda z 23. mája a 24. mája 1997.

Čl. III

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť 1. marca 2017.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii (ďalej len „návrh ústavného zákona“) predkladá skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) za hnutie OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO-NOVA), za stranu Sloboda a Solidarita (SaS), SME RODINA a nezávislí poslanci.

Cieľom návrhu ústavného zákona je zrušenie tzv. Mečiarových amnestií, t.j. amnestií udelených bývalým predsedom vlády Slovenskej republiky V. Mečiarom, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky v roku 1998.

Neoddeliteľnou súčasťou a podmienkou právneho štátu je také konanie a rozhodovanie ústavných činiteľov, ktoré je založené na prirodzenej spravodlivosti a slušnosti, a nevyvoláva podozrenie zo zneužívania verejných funkcií a právneho poriadku. Ale - amnestie niekdajšieho premiéra V. Mečiara, vykonávajúceho v tej dobe niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky, vyvolávali podozrenia, že ide o zamedzenie dôsledného vyšetrenia a spravodlivého uzavretia trestných činov súvisiacich so zavraždením občana Slovenskej republiky do zahraničia. Boli udelené v súvislosti so skutkami, pri ktorých dodnes existuje podozrenie, že sa na trestnej činnosti podieľali štátne orgány. Takýmito amnestiami boli potlačené princípy právneho štátu a došlo k zásahu do prirodzenej spravodlivosti a slušnosti v práve.

Závažným zásahom do právneho štátu bolo tiež amnestovanie rozhodnutia vysokého vládneho činiteľa (ministra vnútra) zmariť riadne pripravené a prezidentom vyhlásené referendum z 23. 5. a 24. 5. 1997.

Nevyšetrenie všetkých činov, ktorých sa týkajú tzv. Mečiarove amnestie, bolo poškodením základov demokratického štátu a dodnes relativizuje právnu istotu občanov v Slovenskej republike. Neprijatím obsahu takmer zhodných návrhov ústavných zákonov o zrušení tzv. Mečiarových amnestií, ktoré boli NR SR predložené v rokoch 2011 a 2014, ako aj obsahu identického návrhu ústavného zákona predloženého NR SR v apríli tohto roka, sa dodnes neumožnilo orgánom činným v trestnom konaní stíhať páchateľov predmetných skutkov, a nezávislému súdu rozhodnúť o prípadnej vine páchateľov.

Verejnosť je aj v súčasnosti naďalej presvedčená, že tzv. Mečiarove amnestie nezodpovedajú princípom právneho štátu a že toto rozhodnutie nebolo vedené snahou naplniť verejný záujem, ale neochotou V. Mečiara vyšetriť únos M. Kováča ml. a ďalšie zločiny, ktoré s ním súviseli.

Ale tzv. Mečiarove amnestie ostávajú napriek tomu v právnom poriadku SR podnes. Nie iba ostávajú, ony účinne bránia pokračovaniu vyšetrovania únosu M. Kováča ml. a tiež vraždy Róberta Remiáša. Mečiarove amnestie bránia objasneniu zločinov napriek tomu, že desaťročia uplynulé od zločinov nevyvrátili podozrenia z účasti štátnych orgánov na týchto trestných činoch, skôr naopak. Vo veci vraždy R. Remiáša dokonca médiá v apríli tohto roka publikovali, že sa prihlásili noví svedkovia svedčiaci o politickom pozadí zločinu – ale tzv. Mečiarove amnestie môžu spravodlivosť opäť zastaviť.

Predkladateľ verí, že v NR SR niet ani jediného poslanca, ktorý by si neprial vyšetrovanie únosu M. Kováča ml. a vraždy R. Remiáša.

Predkladaný návrh ústavného zákona nezakladá žiadne vplyvy na rozpočet verejnej správy, nevyvoláva sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie a ani na informatizáciu spoločnosti.

Návrh ústavného zákona je predkladaný v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K Čl. I a II

Cieľom návrhu ústavného zákona je zrušenie tzv. Mečiarových amnestií, t.j. amnestií udelených bývalým predsedom vlády Slovenskej republiky V. Mečiarom, ktorý vykonával niektoré oprávnenia prezidenta Slovenskej republiky v roku 1998. Navrhuje sa zrušenie článkov tých rozhodnutí bývalého predsedu vlády Slovenskej republiky o amnestii, ktorým sa ani nezačalo alebo ktorým bolo zastavené trestné stíhanie za trestné činy spáchané v súvislosti s oznámením o zavraždení syna prezidenta Slovenskej republiky Michala Kováča mladšieho do cudziny, ako aj s prípravou a vykonaním referenda z 23. 5. a 24. 5. 1997. Súčasne sa zrušuje aj rozhodnutie bývalého predsedu vlády Slovenskej republiky M. Dzurindu, ktorý sa v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky pokúsil zrušiť tzv. Mečiarove amnestie nesprávnou právnou cestou.

Napriek tomu je potrebné usilovať o zrušenie tzv. Mečiarových amnestií, lebo zastavením vyšetrovania únosu M. Kováča ml. a súvisiacich trestných činov vtedajším premiérom V. Mečiarom, vznikol stav, ktorý znižuje dôveru občanov v spravodlivosť štátu.

Keďže nás vlastná história učí, aké vážne a dlhodobé morálne škody spôsobuje spájanie fungovania štátu s nezákonnosťou, je namieste preskúmať každé takéto podozrenie a požadovať, aby boli závažné podozrenia smerujúce k niektorým štátnym inštitúciám dôsledne vyšetrené.

Nech už bude výsledok vyšetrovania akýkoľvek, pre Slovenskú republiku bude prínosom. V prípade nepotvrdenia podozrení z účasti orgánov štátu na únose prezidentovho syna, resp. na vražde R. Remiáša, nebude možné tvrdiť, že v základoch nášho štátu ostal politicky amnestovaný zločin. Ak zrušenie tzv. Mečiarových amnestií naopak umožní, aby boli zločiny odhalené, potrestanie ich vinníkov bude mať na právne vedomie spoločnosti očistný účinok, a občania získajú možnosť dôverovať v právny systém Slovenskej republiky.

To je práve jedným z cieľov predkladaného ústavného zákona.

Predkladateľ poukazuje na to, že podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 1996 (sp. zn. I. ÚS 61/1996): „[...]jediné ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky limitujúce právomoci prezidenta Slovenskej republiky je obsiahnuté v sľube, ktorú skladá pred Národnou radou Slovenskej republiky a v ktorom sa zaväzuje, že svoje povinnosti bude vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať Ústavu a ostatné zákony.“.

Na tomto základe je možné sa domnievať, že bývalý predseda vlády Slovenskej republiky V. Mečiar, keď rozhodoval ako zastupujúci prezident Slovenskej republiky o amnestovaní únoscov M. Kováča ml. a páchatelov ďalších zločinov s únosom súvisiacich, nekonal v záujme občanov. Je totiž nepochybné, že verejným záujmom nebolo nevyšetrenie – ale naopak, vyšetrenie zločinov ako je únos prezidentovho syna a vražda Róberta Remiáša, spojky so svedkom únosu z radov Slovenskej informačnej služby (SIS), skrývajúcim sa vtedy v zahraničí.

Z uvedeného výkladu o verejnom záujme vychádzal aj nástupca V. Mečiara vo funkcii premiéra (po voľbách 1998), Mikuláš Dzurinda. Ten sa pokúsil v období, kedy vykonával niektoré právomoci prezidenta SR, zrušiť svojim rozhodnutím (zo dňa 8. decembra 1998) príslušné články oboch tzv. Mečiarových amnestií. Ústavný súd Slovenskej republiky však dňa 28. júna 1999 (sp. zn. I. ÚS 30/1999) konštatoval, že: „Právom prezidenta Slovenskej republiky upraveným článkom 102 ods. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky je udeliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto článku uvedené. Súčasťou tohto práva však nie je oprávnenie prezidenta Slovenskej republiky akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“.

Ústavný súd Slovenskej republiky týmto odmietol pokus M. Dzurindu zrušiť tzv. Mečiarove amnestie rozhodnutím prezidenta. Toto rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky signalizuje, že tzv. Mečiarove amnestie je možné zrušiť iba zmenou Ústavy Slovenskej republiky, resp. formou ústavného zákona. Takéto konanie NR SR, najmä ak môže byť verejnosťou oprávnené považované za nápravu nedobre využitého inštitútu amnestie, nemožno označovať za zasahovanie zákonodarnej moci do moci súdnej, pretože v uvedenom prípade by NR SR vystupovala ako ústavodarca, čo je jej právomocou.

V súvislosti s návrhom ústavného zákona je treba spomenúť a vyzdvihnúť dlhodobú snahu viacerých bývalých aj súčasných poslancov NR SR, ktorí v rokoch 2011, 2014 a 2016 predkladali obsahovo veľmi podobné legislatívne návrhy, smerujúce k zrušeniu tzv. Mečiarových amnestií. Vždy správne argumentovali, že amnestie V. Mečiara znemožňujú vyšetrovanie viacerých zločinov, ktoré sa udiali v dobe jeho vládnutia a že podozrivými boli osoby alebo inštitúcie, o ktorých V. Mečiar v dobe páchania zločinov v istej miere rozhodoval alebo mal voči nim právomoci. Zdôrazňovali najmä porušenie morálnych princípov zo strany autora amnestií a udelenie amnestií v rozpore s verejným záujmom. Tento pohľad, tzn. že zrušenie tzv. Mečiarových amnestií je spravodlivou reakciou na zločiny a že je v súlade s verejným záujmom - nespochybnila ani odborná a verejná diskusia, ktorá návrhy sprevádzala a sprevádza doposiaľ. V podstate toto odôvodnenie nedokáže spochybniť ani odporcovia zrušenia tzv. Mečiarových amnestií.

Odkaz na morálne princípy a zásady spravodlivosti je prítomný aj v tomto návrhu ústavného zákona, opierajúcim sa o postoje verejnosti k nevyšetrovaniu páchatel'ov únosu M. Kováča ml. a vraždy R. Remiáša, preverené už viac než dvomi dekadami, ktoré uplynuli od oných zločinov. Nik, a to dokonca ani autor amnestií, alebo jeho obhajcovia, nevystúpili s tvrdením, že by boli tzv. Mečiarove amnestie morálne a eticky oprávnené, ani že by takéto amnestie mali byť do budúcnosti súčasťou našej právnej praxe, ani s tvrdením, že tzv. Mečiarove amnestie boli udelené v súlade s verejným záujmom.

Naopak - iba zrušenie Mečiarových amnestií môže dať šancu orgánom činným v trestnom konaní. Ešte stále sa môže sa podariť vyšetriť zločiny, ktoré sú čiernou škvrnou v dejinách budovania právnej a demokratickej praxe Slovenskej republiky. A ak by sa vyhlasovateľ amnestií cítil nevinným, mal by o zrušenie svojich nešťastných amnestií žiadať práve on - lebo iba spriechodnením vyšetrovania zločinov, ktorému dosiaľ bráni existencia tzv. Mečiarových amnestií, sa môže dostať na svetlo sveta pravda o motívoch o vine alebo nevine vtedajších politikov.

Zrušenie tzv. Mečiarových amnestií je krokom, bez ktorého si na Slovensku nebudeme môcť nikdy povedať, že sme urobili všetko pre objasnenie únosu prezidentovho syna a vraždy jednej z postáv onoho príbehu. **Nepochybujme preto, že k takému zrušeniu skôr či neskôr príde – otázkou ostáva už iba to, ktorí to budú poslanci NR SR, čo dajú pravde historickú šancu?** Ktorí poslanci dajú šancu pre spravodlivosť pre tých všetkých, ktorí sa v minulosti statočne usilovali o objasnenie pravdy ako novinári, politici, či vyšetrovatelia, no boli pod politickým tlakom umlčaní, alebo odsunutí z funkcií. Kedy dáme satisfakciu príbuzným, ale aj verejnosti, ktorá bola už toľko krát sklamaná neochotou politickej moci umožniť vyšetrenie amnestovaných zločinov. Nehovoriac o tom, že niektorí príbuzní, ako práve nedávno zosnulý prvý prezident Slovenskej republiky Michal Kováč, sa takejto satisfakcie v podobe objasnenia pravdy žiaľ nemusia ani dočkať.

Akt zrušenia tzv. Mečiarových amnestií, ak sa preň rozhodnú poslanci NR SR, bude aj dôrazným odkazom **všetkým potenciálnym páchatelom trestných činov – a to aj z najvyšších poschodí moci – že v Slovenskej republike spáchané zločiny neostanú nevyšetrené a nepotrebané.**

Poslanci NR SR iste z kontaktov s verejnosťou vedia, že tzv. Mečiarove amnestie ostávajú už roky dôvodom rozšíreného podozrenia zo zneužívania štátu na páchanie alebo zakrývanie závažných trestných činov. Neúspešné pokusy o zrušenie tzv. Mečiarových amnestií robia v očiach mnohých občanov z politickej elity sprisahaneckú skupinu, ktorá si vzájomne kryje zločiny. Dôsledkom je nechuf k voľbám a rast vplyvu protestných alebo radikálnych skupín. Dnes môžu poslanci NR SR skončiť éru takej existencie Slovenskej republiky, na ktorú padal tieň zločinov, z ktorých páchania alebo prinajmenej zakrývania, boli podozrievaní najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky podal k tzv. Mečiarovým amnestiám záväzný výklad, podľa ktorého sa amnestie dajú zrušiť výlučne zmenou Ústavy Slovenskej republiky alebo ústavným zákonom prijatým parlamentom.

Predkladateľ návrhu ústavného zákona si vybral práve tú druhú možnosť. Odrakadľuje sa v tom mimoriadnosť a – ako veríme – jednorázovosť tzv. Mečiarových amnestií. Prihliadal pritom aj na medzinárodnoprávne súvislosti, osobitne na ľudsko-právne dokumenty, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Uviesť možno predovšetkým Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorá bola vyhlásená Rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov číslo 47/133 zo dňa 18. decembra 1992 a najmä čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie, ktorý uvádza, že osoby podozrivé zo spáchania trestných činov, ktoré spočívajú v protiprávnom obmedzení osobnej slobody predstaviteľmi štátnej moci alebo osobami, ktoré konajú v mene alebo v súčinnosti s predstaviteľmi štátnej moci, nemajú podliehať udeleniu amnestie alebo obdobnému inštitútu, ktorého použitie by malo za následok neprípustnosť trestného stíhania.

Rovnako možno uviesť Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím odvolávajúci sa na Deklaráciu o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím, ktorý je medzinárodnou zmluvou, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi, a ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol

platnosť 14. januára 2015 a najmä na čl. 11 ods. 1 a čl. 12 ods. 4 tohto dohovoru, ktoré uvádzajú, že Slovenská republika postúpi svojim príslušným úradom prípady nedobrovoľného zmiznutia **vrátane únosu** na trestné stíhanie, ak sa osoba podozrivá zo spáchania tohto trestného činu nachádza na ich území a zároveň **prijme potrebné opatrenia na zabránenie činom, ktoré majú viesť k vyšetreniu a potrestaniu takýchto činov.**

Predkladatelia neberú na ľahkú váhu ani právne výhrady odporcov zrušenia tzv. Mečiarových amnestií. Sú si vedomí faktu, že navrhované výnimočné opatrenie by nemalo mať v usporiadanom a stabilnom právnom štáte miesto. Všetci veríme, že k takému právnomu štátu smerujeme. Ale zrušenie tzv. Mečiarových amnestií nie je ničím iným, než odstránením jednej z mín, ktoré nám v právnom systéme zanechala éra rozporných 90-tych rokov.

Obrancovia tzv. Mečiarových amnestií poukazujú aj na údajnú „nedotknuteľnosť“ inštitútu amnestie. Takýto pojem ale demokratický systém ani Ústava Slovenskej republiky nepozná. Demokracia je mechanizmom, ktorý umožňuje, aby mohol byť každý taký čin verejných činiteľov, ktorý verejnosť posúdi ako nesprávny, bez prietahov napravený. Platí to aj o tzv. Mečiarovej amnestii: zastaviť vyšetrenie zločinu únosu, mučenia a aj zločinu vraždy – nebol – a nie je ani dnes – verejným záujmom.

Pri porovnávaní argumentov pre a proti zrušeniu tzv. Mečiarových amnestií si každý položí na pomyselné váhy oba záujmy. Na jednej strane je záujem o formálnu stránku práva. Je faktom, že poslanci NR SR zrušením tzv. Mečiarových amnestií urobia nevítaný a okolnosťami vynútený dodatok do platnej ústavnej regulácie. To sa v ideálnych svetoch nestáva.

Ale na druhej strane váh ležia neslušné amnestie, predstavujúce v svojej dobe brutálny zásah do budovania základov právneho štátu. Narušujú podnes verejné vnímanie spravodlivosti a sú nebezpečným precedensom s rizikom recidívy.

Porovnanie dôsledkov nezrušenia a zrušenia tzv. Mečiarových amnestií nás nemôže, ako verím, priviesť k inému záveru, než k tomu, že zrušenie účelových, vyšetrovaniu zločinov brániacich, tzv. Mečiarových amnestií – je verejným záujmom.

K Čl. III

Účinnosť: nadobudnutie účinnosti návrhu ústavného zákona sa navrhuje so zohľadnením legisvakanej lehoty, a to od 1. marca 2017, pričom jeho predloženie je spojené nielen s uplynutím šesťmesačnej lehoty na opätovné podanie návrhu zákona v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ale predovšetkým v súvislosti s nedávnym úmrtím prvého prezidenta Slovenskej republiky M. Kováča, ktorého syn bol obeťou amnestovaných trestných činov, pričom M. Kováč sa objasnenia pravdy a potrestania páchatel'ov týchto trestných činov v súvislosti so zavlečením svojho syna do cudziny nikdy nedočkal.

DOLOŽKA ZLUČITELNOSTI
návrhu ústavného zákona s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ ústavného zákona: skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
2. Názov návrhu ústavného zákona: návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii
3. Predmet návrhu ústavného zákona:
  - a) nie je upravený v primárnom práve Európskej únie,
  - b) nie je upravený v sekundárnom práve Európskej únie,
  - c) nie je obsiahnutý v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie.

Vzhľadom na to, že predmet návrhu ústavného zákona nie je upravený v práve Európskej únie, je bezpredmetné vyjadrovať sa k bodom 4. a 5.

DOLOŽKA

vybraných vplyvov

A.1. Názov materiálu: návrh ústavného zákona o zrušení niektorých rozhodnutí o amnestii

Termín začatia a ukončenia PPK: *bezpredmetné*

A.2. Vplyvy:

	Pozitívne	Žiadne	Negatívne
1. Vplyvy na rozpočet verejnej správy		x	
2. Vplyvy na podnikateľské prostredie – dochádza k zvýšeniu regulačného zaťaženia?		x	
3. Sociálne vplyvy		x	
- vplyvy na hospodárenie obyvateľstva,		x	
- sociálnu exklúziu,		x	
- rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť a vplyvy na zamestnanosť		x	
4. Vplyvy na životné prostredie		x	
5. Vplyvy na informatizáciu spoločnosti		x	

A.3. Poznámky

bezpredmetné

A.4. Alternatívne riešenia

bezpredmetné

A.5. Stanovisko gestorov

Návrh ústavného zákona bol zaslaný na vyjadrenie Ministerstvu financií SR a stanovisko tohto ministerstva tvorí súčasť predkladaného materiálu.

2214 30-11-16

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

Číslo: 37004/2016

340

VLÁDNY NÁVRH

Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia Národnej rady SR
2. Návrh Deklarácie Národnej rady SR
o amnestiách z roku 1998
3. Predkladaciu správu

Predkladá:

Robert Fico
predseda vlády
Slovenskej republiky

Bratislava, november 2016

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
VII. volebné obdobie

Číslo:

Návrh

UZNESENIE
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 2016

**k návrhu Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách
z roku 1998 (tlač 340)**

Národná rada Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e

Deklaráciu Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998.

N Á V R H

Deklarácia

Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998

Slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie zavlčenia občana Ing. Michala Kováča ml. do cudziny dňa 31. augusta 1995. Spravodlivosti zabránili amnestie predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta Slovenskej republiky, obsiahnuté v rozhodnutiach predsedu vlády Slovenskej republiky o amnestiách číslo 55/1998 Z. z. a číslo 214/1998 Z. z.

**Národná rada Slovenskej republiky na návrh vlády Slovenskej republiky
odsudzuje:**

- **akt** zavlčenia občana Slovenskej republiky do cudziny dňa 31. augusta 1995, ktorý bol **nielen hrubým zásahom do ľudských práv a základných slobôd, ale aj** činom poškodzujúcim dobré meno Slovenskej republiky,
- amnestie vtedajšieho predsedu vlády, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta, ktoré zabránili poznaniu a potrestaniu páchatel'ov týchto činov.

Predkladacia správa

Slovenskú spoločnosť dlhodobo znepokojuje neobjasnenie a nepotrestanie zavlčenia občana Ing. Michala Kováča do cudziny 31. augusta 1995. Spravodlivosti zabránili amnestie predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara, vykonávajúceho niektoré právomoci prezidenta Slovenskej republiky, obsiahnuté v rozhodnutiach predsedu vlády Slovenskej republiky o amnestiách číslo 55/1998 Z. z. a číslo 214/1998 Z. z.

V tejto súvislosti vláda Slovenskej republiky navrhuje Národnej rade Slovenskej republiky prijať Deklaráciu Národnej rady Slovenskej republiky o amnestiách z roku 1998.